Chulalongkorn University
Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2021

การพัฒนาการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา

พิชาธรณ์ เผือกเชาวไว
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd

Part of the Health and Physical Education Commons

Recommended Citation

เผือกเชาวไว, พิชาธรณ์, "การพัฒนาการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา" (2021). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 5643.
https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/5643

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การพัฒนาการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา

นายพิชาธรณ์ เผือกเชาวไว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF HEALTH EDUCATION LEARNING USING CREATIVE PROBLEM SOLVING MODEL TO ENHANCE LEARNING ACHIEVEMENT AND COMMUNICATION SKILLS FOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Mr. Pichathon Phuakchaowai

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Health and Physical Education
Department of Curriculum and Instruction
FACULTY OF EDUCATION
Chulalongkorn University
Academic Year 2021
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา
โดย	นายพิชาธรณ์ เผือกเชาวไว
สาขาวิชา	สุขศึกษาและพลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรดี เอกรณรงค์ชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์)

..... กรรมการ

(ดร.สริญญา รอดพิพัฒน์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรดี เอกรณรงค์ชัย)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

พิชาธรณ์ เผือกเชาวไว : การพัฒนาการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา. (DEVELOPMENT OF HEALTH EDUCATION LEARNING USING CREATIVE PROBLEM SOLVING MODEL TO ENHANCE LEARNING ACHIEVEMENT AND COMMUNICATION SKILLS FOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ศ. ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารก่อน และหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์และของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารหลัง การทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 80 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่จำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติจำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จำนวน 8 แผน มีค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.83 และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสาร มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.83, 0.94, 1, และ 0.98 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 8 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารด้วยค่า ที

ผลการวิจัยพบว่า

1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของกลุ่มควบคุมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารของกลุ่มควบคุมหลังการทดลองไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชา	สุขศึกษาและพลศึกษา	ลายมือชื่อนิสิต .....
ปีการศึกษา	2564	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

6380231927 : MAJOR HEALTH AND PHYSICAL EDUCATION
KEYWORD: Health education learning, Creative problem solving model, Communication skills

Pichathon Phuakchaowai : DEVELOPMENT OF HEALTH EDUCATION LEARNING USING CREATIVE PROBLEM SOLVING MODEL TO ENHANCE LEARNING ACHIEVEMENT AND COMMUNICATION SKILLS FOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS. Advisor: Prof. JINTANA SARAYUTHPITAK, Ph.D.

The purpose of this research was: 1) to compare mean scores of learning achievement and communication skills before and after the implementation of the Health Education Learning Management Using Creative Problem-Solving Model of an experimental group students and a control group students, and 2) to compare mean scores of learning achievement and communication skills after implementation of the Health Education Learning Management Using Creative Problem-Solving.Model between the experimental group students and the control group students. The participants were 80 eleventh grade students who were selected randomly and divided equally into 2 groups. The experimental group was assigned to study through the Health Education Learning Management Using Creative Problem-Solving Model and the control group was assigned to study with the traditional teaching method. The research instruments were comprised of 8 health education lesson plans using the Creative Problem-Solving Model with an IOC of 0.83 and the data collection instruments included learning achievements in the area of knowledge, attitude, practice and communication skills test with IOC of an 0.83, 0.94, 1, and 0.98. The duration of the experiment was 8 weeks. Data were analyzed by mean score, standard deviation and t-test.

The research findings were as follows:

1) The mean score of learning achievement in the knowledge, attitude, practice and communication skills of the experimental group students after learning were significantly higher than before learning at .05 level.The knowledge of the control group after the experiment was significantly higher than before at the .05 level, but the mean scores in the area of attitude, practice and communication skills of the control group after the experiment were not different from before with statistical significance at the .05 level

Field of Study:	Health and Physical Education	Student's Signature .....
Academic Year:	2021	Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาเอาใจใส่อย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์ ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง ทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งอย่างยิ่งในความกรุณาของท่านอาจารย์ จึงกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรดี เอกรณรงค์ชัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และกรรมการภายนอก อาจารย์ ดร.สริญญา รอดพิพัฒน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรดี เอกรณรงค์ชัย อาจารย์ ดร.สริญญา รอดพิพัฒน์ อาจารย์ ดร.ชญาภัสร์ สมกระโทก อาจารย์ วรอนงค์ ยังเจริญ และ ดร.โสภา ช้อยชด ที่ได้เสียสละเวลาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. วรรณดี นาคสุขปาน ผู้อำนวยการ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2564 ที่ได้เสียสละเวลาเพื่อเข้าร่วมการทดลองด้วยความตั้งใจและมุ่งมั่นเป็นอย่างดีโดยตลอด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ พร้อมทั้งผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนในการศึกษา และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง นิสิตระดับปริญญาโทสาขาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่คอยให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือตลอดระยะเวลาที่ได้เข้าศึกษา

พิชาธรณ์ เผือกเชาวไว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ค

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ง

กิตติกรรมประกาศ ..... จ

สารบัญ ..... ฉ

สารบัญตาราง ..... ช

สารบัญรูปภาพ ..... ฌ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

คำถามวิจัย 7

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 7

สมมติฐานการวิจัย 8

ขอบเขตของการวิจัย 8

นิยามศัพท์ 9

ประโยชน์ที่ได้รับ 12

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 13

1. การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา 14

1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา 14

1.2 ปรัชญาของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา 15

1.3 จุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา 16

1.4 หลักการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา 18

1.5 การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 19

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 24
2.1 ความหมายของรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 24
2.2 สาระสำคัญและหลักการรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 25
2.3 ขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 26
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา 36
3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา 36
3.2 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา 37
4. ทักษะการสื่อสาร 45
4.1 ความหมายของทักษะการสื่อสาร 45
4.2 กระบวนของทักษะการสื่อสาร 47
4.3 องค์ประกอบของทักษะการสื่อสาร 50
4.4 การวัดและประเมินผลทักษะการสื่อสาร 75
5. กรอบแนวคิดการวิจัย 87
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 88
ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง 90
1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 90
1.2 การกำหนดประชากรและตัวอย่าง 90
1.3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 90
ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล 105
2.1 การกำหนดแบบแผนการทดลอง 105
2.2 การติดต่อประสานงานก่อนการทดลอง 105
2.3 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล 105
2.4 การดำเนินการทดลอง 106
2.5 การดำเนินงานหลังการทดลอง 107

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ 107

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล 107

3.2 สถิติที่ใช้ 107

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 108

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสาร ก่อน และหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 108

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ 133

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 150

สรุปผลการวิจัย 151

อภิปรายผลการวิจัย 154

ข้อเสนอแนะ 167

บรรณานุกรม 169

ภาคผนวก 176

ประวัติผู้เขียน 258

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สาระ/มาตรฐาน/ตัวชี้วัด และจำนวนคาบของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 20

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 35

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สุขศึกษา..... 44

ตารางที่ 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการสื่อสาร 52

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินทักษะการสื่อสาร 83

ตารางที่ 6 แผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 91

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ 92

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 94

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์จำนวนข้อคำถามของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้จำแนกตามตัวชี้วัดและระดับพฤติกรรมทางด้านความรู้ 95

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์จำนวนข้อคำถามในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ 98

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์จำนวนข้อคำถามในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ 100

ตารางที่ 12 เกณฑ์การสร้างแบบวัดทักษะการสื่อสาร 102

ตารางที่ 13 แบบแผนการทดลอง..... 105

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสาร ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 106

ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสาร ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง 108

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ก่อนและหลัง 109

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ..... 112

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ 116

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ 117

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสาร ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม 121

ตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ 122

ตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ 124

ตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ 128

ตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ 129

ตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม 133

ตารางที่ 26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ 134

ตารางที่ 27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ 137

ตารางที่ 28 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ 141

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ หน้า

ภาพที่ 1 แบบจำลองการสื่อสาร 47

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 87

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 89

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มุ่งเน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้ยึดหลักผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ โดยกระบวนการในการจัดการเรียนรู้จะต้องให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการสื่อสาร กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงผ่านการฝึกปฏิบัติโดยผสมผสานสาระความรู้จากทุกกลุ่มสาระมาปรับใช้ได้อย่างสมดุล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำได้ ทำเป็น คิดเป็น ผู้เรียนจะต้องสามารถนำทักษะที่มีมาปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินชีวิตอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ที่ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนไว้ 5 สมรรถนะ คือ 1) ความสามารถในการสื่อสาร คือ ทักษะความสามารถในการรับและส่งสาร การถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ และประสบการณ์ในการเรียนรู้ รวมถึงวิธีการในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 2) ความสามารถในการคิด คือ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างเป็นระบบ คิดอย่างสร้างสรรค์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) ความสามารถในการแก้ไขปัญหา คือ ทักษะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญหน้าได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อยู่บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล มีการประยุกต์นำเอาองค์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต คือ ทักษะความสามารถในการใช้กระบวนการต่าง ๆ เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ การทำงาน 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี คือ ทักษะในการเลือกใช้เทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ให้ถูกต้องอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการสื่อสารหรือในปัจจุบันมักใช้คำว่า ทักษะการสื่อสาร นั้นเป็นหนึ่งในสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนที่ผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องมีภารกิจในการส่งเสริมผู้เรียนตามจุดมุ่งเน้นของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความหมายของ ทักษะการสื่อสาร จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Ratzan, Payne & Bishop, 1996; เนตรนภางค์ สัญศรีเมือง, 2554; จิรวัฒน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ, 2555; บุษกร เฉลิมสินสุวรรณ, 2558) สรุปความหมายได้ว่า หมายถึง เป็นกระบวนการในการถ่ายทอด ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ความคิดเห็น ความรู้สึก ความต้องการ เรื่องราว

หรือประสบการณ์ จากผู้ส่งสารผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น การพูด การเขียน การใช้สัญลักษณ์ การแสดงท่าทาง ไปยังผู้รับสารเพื่อให้ผู้รับสารสามารถตีความได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น ทักษะการสื่อสาร จึงหมายถึง ความสามารถในการส่งและการรับสาร เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด และทัศนคติ ภายในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่แตกต่างกันโดยมีการอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญในทักษะการสื่อสารซึ่งแบ่งได้ 6 ส่วนสำคัญ ประกอบด้วย (Robbins and Coulter, 2008; คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร, 2552; จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัฒน์ อินทรพร, 2558) 1) ผู้ส่งสาร คือ บุคคลหรือกลุ่มของบุคคลผู้ที่ให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ ซึ่งผู้ส่งสารถือว่ามีบทบาทสำคัญในการสื่อสารเนื่องมาจากผู้ส่งสารถือเป็นตัวกำหนดแนวทางของการสื่อสาร หรือเป็นผู้ให้กำเนิดการสื่อสารขึ้น นอกจากนี้ผู้ส่งสารยังสามารถเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้รับสารได้เช่นเดียวกันในกรณีที่ผู้รับสารนั้นมีปฏิกิริยาตอบสนองโต้ตอบกลับมา 2) สาร คือ ถ้อยคำ เรื่องราว ประสบการณ์ โดยอาจจะแสดงมาในรูปแบบของสัญลักษณ์ ภาษา หรือท่าทางต่าง ๆ ซึ่งผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถที่จะรับรู้ร่วมกันได้ 3) สื่อ คือ สิ่งที่ทำหน้าที่ในการนำสารจากตัวบุคคลหรือจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งจะมีบทบาทและหน้าที่เป็นตัวกลางของผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถที่จะติดต่อสื่อสารกันได้ โดยสื่อมีได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งสื่อที่เกิดขึ้นเองทางธรรมชาติ สื่อที่เป็นตัวบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อเฉพาะกิจ และสื่อรูปแบบผสม 4) ผู้รับสาร คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับข้อมูล ความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ ที่ผู้นำส่งสารส่งมาให้ โดยสามารถที่จะกำหนดและเข้าใจความหมายเนื้อหาของสาร สามารถที่จะแปลความหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจ นอกจากนี้ผู้รับสารก็สามารถเปลี่ยนเป็นผู้ส่งสารได้ในกรณีที่ผู้รับสารมีปฏิกิริยาโต้ตอบไปยังผู้ส่งสาร 5) ผลที่เกิดขึ้น คือ ผลที่เกิดขึ้นมาจากการสื่อสารทำให้จำเป็นต้องมีการสื่อสารใหม่ ปัญหาของผลที่เกิดอาจจะเกิดจากผู้ส่งสาร ผู้รับสาร หรือช่องทางในการสื่อสาร ที่ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน หรือทำให้รู้สึกไม่ดี 6) ปฏิกิริยาโต้ตอบ หมายถึง กระบวนการการสื่อสารแบบย้อนกลับ หรือการตอบโต้กันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งในการสื่อสารนั้นจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าผู้รับสารต้องการตอบสนองสารและเจตนาของผู้ส่งสารหรือไม่ ปฏิกิริยาโต้ตอบนี้ถือว่ามีความสำคัญในการสื่อสาร เพราะจะทำให้ผู้ส่งสารสามารถทราบได้ว่าการสื่อสารของตนนั้นได้เกิดผลสัมฤทธิ์หรือไม่ และนอกจากนี้ทักษะการสื่อสารยังสามารถแบ่งวิธีการในการสื่อสารได้อีก 4 รูปแบบตามลักษณะของการรับและส่งสาร ประกอบด้วย (คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร, 2552; สุนีติ์ ภู่จิรฐาพันธุ์, 2554 ;จิรวัฒน์ เพชรรัตน์, 2555; จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัฒน์ อินทรพร, 2558; บัณฑิกา จารุมา และพยอม ก้อนในเมือง, 2563) 1) ทักษะการพูด คือ การสื่อสารด้วยถ้อยคำที่ออกมาจากผู้ส่งสารหรือผู้พูด เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ หรือสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง การแสดงสรหน้า และกิริยาท่าทาง เพื่อสื่อความหมายไปยังผู้ฟังหรือจากผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง 2) ทักษะการฟัง คือ การที่ผู้พูดส่งสารออกมาแล้วผู้รับหรือผู้ฟังสามารถฟังได้ยิน สามารถแปลสารที่ได้ยิน และเข้าใจความหมาย

ที่ผู้พูดต้องการสื่อออกมาได้อย่างถูกต้อง 3) ทักษะการอ่าน คือ การรับรู้ความหมายจากลายลักษณ์อักษรจนสามารถแปลออกมาเป็นเสียงและความหมาย ทักษะการอ่านยังแบ่งได้ 2 ระดับ คือ การอ่านตามตัวหนังสือโดยดูแล้วเข้าใจตามตัวหนังสือ และการอ่านแล้วต้องตีความจึงจะเข้าใจเนื้อหา 4) ทักษะการเขียน คือ การสื่อสารด้วยตัวอักษรเพื่อถ่ายทอด ความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้ประสบการณ์ ข่าวสาร และจินตนาการไปยังผู้รับสารหรือผู้อ่าน โดยเนื้อหาของการเขียนจะแสดงความรู้สึกทางจิตใจ ทางกาย ทางอารมณ์ของผู้เขียนผ่านลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียน

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า ผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องมีภารกิจในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการสื่อสาร อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน ยังพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังเน้นการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบบรรยาย (Lecture method) เน้นการใช้ความจำ หรือ การท่องจำ เน้นการวัดผลจากคะแนนที่ได้มาจากความจำโดยไม่ได้ทำให้ช่วยเกิดทักษะในการเรียนรู้ขึ้น อีกทั้งไม่อาจช่วยพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนตามแนวคิดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะที่สำคัญในการทำงานและดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาทักษะการทำงานและดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 พบว่ามีทักษะที่จำเป็น คือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบบรรยายไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการในการเรียนการสอนที่เน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความคิดเห็น แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกคิดวิเคราะห์ ประยุกต์องค์ความรู้และแก้ไขปัญหา (Joke Voogt & Natalie Pareja Roblin, 2010; ภิญโญ วงศ์ทอง และ วันชัย น้อยวงค์, 2020) สอดคล้องกับรายงาน World Economic Forum (2019) ที่ได้จัดการทดสอบความสามารถทางการแข่งขัน พบว่า ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 40 จาก 141 ประเทศ โดยสิ่งที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ ทักษะการสื่อสาร โดยคะแนนของเด็กไทยถูกคิดเป็น 37 คะแนนจาก 100 คะแนนซึ่งน้อยที่สุดใน 141 ประเทศ สอดคล้องกับ ผลการทดสอบของโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment หรือ PISA, 2562) ริเริ่มโดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) เพื่อประเมินนักเรียนอายุ 15 ปี ในประเทศที่เข้าร่วม ทุก ๆ 3 ปี พบว่า ทักษะการอ่านซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะการสื่อสาร ประเทศไทยได้คะแนนอยู่ในอันดับที่ 66 จาก 79 ที่เข้าร่วมประเมิน

โดยประเทศไทยมีคะแนนอยู่ที่ 393 คะแนน จากคะแนนค่าเฉลี่ยที่ 487 คะแนน จึงสามารถสรุปได้ว่าผลการประเมินคะแนนที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการสื่อสารของเด็กไทยอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน

การขาดทักษะการสื่อสารจึงนับเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งในระบบการศึกษา เพราะการขาดทักษะการสื่อสาร จะส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่ครูต้องการสื่อสารได้ และส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถพัฒนาความสามารถของตนได้สูงสุดตามศักยภาพของแต่ละคน จนอาจนำไปสู่การหยุดพัฒนาการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ๆ ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งนับเป็นปัญหาที่ร้ายแรง การส่งเสริมการเรียนรู้โดยเน้นทักษะการสื่อสารจึงควรเป็นภารกิจของครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะต้องจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักการและปรัชญาการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระแล้วยังจะต้องร่วมกันส่งเสริมทักษะการสื่อสารให้นักเรียนอีกด้วย

สำหรับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมนั้น สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิผล คือ แนวคิดทฤษฎีที่นำมาเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมทักษะการสื่อสาร พบว่า เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสม (พรสวรรค์ วงค์ตาธรรม, 2558; ชนิสรา เมธภัทรหิรัญม 2563; Treffinger, Isaksen; & Dorval, 2011; Scott Jeffrey, 2021) เนื่องจากรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สร้างอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญคือ 1) ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีอยู่ในทุกบุคคล 2) บุคคลสามารถแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ออกมาได้หลายรูปแบบ 3) ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความชอบ และลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล 4) คนเราสามารถทำงานโดยการใช้ความคิดสร้างสรรค์โดยสามารถผลิตงานที่มีความต่างและมีความหมาย 5) การประเมินคุณค่าและความคิดในการไตร่ตรองของบุคคลนั้นมาจากกรอบของการอบรวมและการสอน ซึ่งช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์สามารถยกระดับสมรรถนะทางด้านผลงานได้ นอกจากนี้รูปแบบการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ยังมีสาระสำคัญที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดขั้นพื้นฐาน (Basic Skill) ซึ่งหมายถึงทักษะการคิดที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นต่อการคิดในระดับสูงขึ้นหรือมีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งจะเป็นทักษะการสื่อความหมายระหว่างบุคคลทุกคนจำเป็นต้องใช้ในการสื่อสารความคิดของตนหรือสามารถเรียกได้ว่าเป็นทักษะการสื่อสาร และเมื่อใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารก็จะช่วยให้ผู้เรียน สามารถนำทักษะการสื่อสารมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เลือกวิธีการในการสื่อสารที่จะแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในขณะที่ดำเนินการแก้ไขปัญหา ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีดังนี้ (Firestien, 1990; พรสวรรค์ วงค์ตาธรรม, 2558; Ouedraogo, 2019) 1) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงปัญหา มีการคิดขั้นพื้นฐานผ่าน การฟัง การอ่าน การวิเคราะห์ พร้อมทั้งมองหาโอกาสที่เป็นประโยชน์ สำรวจปัญหาและวิธีการแก้ไขที่มีความแตกต่างกันจากข้อมูล

หลากหลายแหล่ง พร้อมทั้งกำหนดปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดที่ควรจะได้รับการแก้ไขก่อน 2) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวคิดที่มีความหลากหลายเข้าด้วยกันและพิจารณาเลือกแนวคิดที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด 3) ผู้เรียนสามารถเตรียมตัวก่อนที่จะลงมือแก้ไขปัญหามีการสื่อสารระหว่างบุคคลช่วยเหลือพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหา สร้างข้อสนับสนุนของแนวทางการแก้ไขปัญหา 4) ผู้เรียนสามารถวางแผนการดำเนินการผ่านการติดต่อสื่อสารที่มีคุณภาพเพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างถูกต้องตรงตามจุดประสงค์ พร้อมทั้งมีการประเมินการแก้ไขปัญหา และกำหนดเครื่องมือที่จะใช้เพื่อตอบสนองให้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบว่า (Treffinger, Isaksen; & Dorval, 2003) ได้กำหนดรูปแบบของการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไว้ 4 องค์ประกอบ 8 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นทำความเข้าใจปัญหา (Understand The Challenge) ซึ่งประกอบด้วย การสร้างสรรค์โอกาส (Constructing Opportunities) เป็นการมองหาโอกาสที่เป็นประโยชน์ คิดหาความเป็นไปได้ และระบุเป้าหมายอย่างสร้างสรรค์ การสำรวจข้อมูล (Exploring Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง และมุมมองที่แตกต่างกันเพื่อศึกษาไว้เป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหา การสร้างโครงร่างของปัญหา (Framing Problems) พิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมด และเลือกปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุดเพื่อใช้ในการค้นหาวิธีการแก้ปัญหาต่อไป 2) ขั้นสร้างแนวคิด (Generating Ideas) เป็นการค้นหา สร้างแนวคิด รวบรวมเอาความคิดที่หลากหลายเพื่อนำเอาแนวคิดเหล่านั้นมาพิจารณาและเลือกแนวปฏิบัติที่เป็นไปได้มากที่สุด 3) ขั้นเตรียมก่อนลงมือ (Preparing for Action) ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหา (Developing Solutions) การประยุกต์เอากลยุทธ์ และเครื่องมือในการพัฒนา มาปรับปรุงแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเป็นไปได้ ให้กลายเป็นแนวทางที่สามารถใช้แก้ปัญหาได้ และการสร้างการยอมรับ (Building Acceptance) สร้างข้อสนับสนุน แนวทางการแก้ไขปัญหา และวางแผนการแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งประเมินผลจากการแก้ไขปัญหา พิจารณาถึงองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ทั้ง ทรัพยากรบุคคล สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เวลา เพื่อป้องกันอุปสรรคในการดำเนินการแก้ปัญหาต่อไป 4) การวางแผนการดำเนินการ (Planning Your Approach) ซึ่งประกอบด้วย การประเมินภารกิจ (Appraising Tasks) เป็นการสำรวจวิธีการแก้ไขปัญหาที่ใช้ว่ามีความสอดคล้องกับเป้าหมายหลักหรือไม่ และการออกแบบวิธีการ (Designing Process) เป็นขั้นใช้องค์ความรู้ที่มีเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เพื่อกำหนดเครื่องมือหรือวิธีการที่เหมาะสมในการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีรูปแบบของการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่ที่สอดคล้องกับ (สิทธิชัย ชมพูพาทย์, 2553) ที่มีการกำหนดรูปแบบของการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไว้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการเข้าถึงปัญหา คือ การทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยศึกษารายละเอียดเพื่อระบุปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไข สำรวจข้อมูลจากแหล่งข้อมูล กำหนดกรอบของปัญหาซึ่ง

ประกอบด้วย เห็นความสำคัญของปัญหา สำรวจข้อมูลของปัญหา และระบุปัญหาที่ต้องการนำมาแก้ไข 2) ขั้นการคิดวิธีการแก้ปัญหา คือ การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการหาวิธีแก้ปัญหาให้มากที่สุด โดยไม่มีการตัดสินว่าเป็นความคิดที่ผิดหรือถูก ยึดปริมาณของความคิดเป็นสำคัญ รวมทั้งสร้างวิธีการแก้ปัญหาใหม่จากวิธีเดิม 3) ขั้นการเลือกและเตรียมการ คือ การประเมินวิธีการแก้ปัญหาด้วยเกณฑ์ที่สร้างขึ้นจนได้วิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด จากนั้นพิจารณาถึงสิ่งที่สนับสนุนและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น 4) ขั้นการวางแผนการแก้ปัญหา คือ การวางแผนการแก้ปัญหา เป็นการรับประกันความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา ตรวจสอบ ติดตาม ปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญหา การวางแผนการแก้ปัญหาโดยใช้ความสามารถและข้อจำกัด ประกอบด้วย การประเมินทรัพยากร คือ การระบุแนวทางทรัพยากรในการแก้ไขปัญหา และ การออกแบบกระบวนการ คือ การวางขั้นตอนและการแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มพร้อมกับระบุขั้นตอนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ 5) ขั้นการลงมือปฏิบัติ คือ การนำแผนการจัดการแก้ปัญหาที่ได้วางไว้ไปลงมือปฏิบัติจริง มีการกำกับและติดตามการแก้ไขปัญหาเปรียบเทียบผลลัพธ์กับเป้าหมายที่ได้วางไว้ มีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการแก้ปัญหา และจากการสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จากเอกสารงานวิจัย (ดารารัตน์ ชัยพิลา, 2559; ณัฐวุฒิ อรุณรัตน์ และปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ, 2562; ทรงยศ สกุลยา และวนินทร สุภาพ, 2563; พจนีย์ ขาชาลี และรัชกร ประสีระเตสัง, 2563; สิริกานต์ ไชยสิทธิ์ และณรงค์ สมพงษ์, 2563) เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบว่า มีการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นกำหนดปัญหา 2) ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา 3) ขั้นการวางแผนและออกแบบ 4) ขั้นลงมือปฏิบัติ และ 5) ขั้นการประเมินและติดตามผล

และผลการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการวัดประเมินทักษะการสื่อสารเพิ่มเติม ผู้วิจัยพบวิธีการในการวัดประเมินทักษะการสื่อสาร โดยแบ่งเป็นการวัดทักษะที่สำคัญของการสื่อสารทั้ง 4 ทักษะ 1) การวัดทักษะการพูด (พรพิมล ริยาย และธนางกูร ขำศรี, 2555; กรธนา โพธิ์เต็ง, 2558; วรางคณา เค้าอ้น, 2560) คือ แบบประเมินทักษะ แบบประเมินการพูด และแบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสารด้านการพูด 2) การวัดทักษะการฟัง (พรพิมล ริยาย และธนางกูร ขำศรี, 2555; กรธนา โพธิ์เต็ง, 2558; วรางคณา เค้าอ้น, 2560; Milkova and Hercik, 2014) คือ แบบประเมินทักษะ แบบทดสอบการฟัง และแบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสารด้านการฟัง 3) การวัดทักษะการเขียน (ณัฐกาญจน์ เลิศยะโสม, 2553; สายพิณ เพ็งสันเทียะ และสมปัต ตัญตรัยรัตน์, 2553; แสงระวี ประจวบวัน และมีชัย เอี่ยมจินดา, 2553; จารุฬี แสงอรุณ, 2559; พงษ์เพชร คำแก้ว, 2562; Milkova and Hercik, 2014) คือ แบบทดสอบการเขียน แบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการเขียน แบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการเขียนเรียงความ แบบฝึกการเขียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการ

เขียนความเรียงร้อยแก้ว แบบวัดความสามารถด้านการเขียนสรุปความ แบบประเมินงานเขียน แบบทดสอบเขียนความเรียง และ 4) การวัดทักษะการอ่าน (กรธนา โพธิ์เต็ง, 2558; มยุรฉัตร กลิ่นผึ้ง , 2559; พงษ์เพชร คำแก้ว, 2562; Milkova and Hercik, 2014) คือ แบบประเมินทักษะการสื่อสารด้านการอ่าน แบบทดสอบการอ่าน แบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการอ่าน แบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการจับใจความ แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย ผู้วิจัยจึงสรุปว่าการวัดประเมินทักษะการสื่อสารมีรูปแบบที่หลากหลายขึ้นอยู่กับทักษะที่ต้องการวัด ทักษะการพูดใช้การวัดในรูปแบบ แบบประเมินการพูด ทักษะการฟังใช้การวัดในรูปแบบ แบบทดสอบการฟังและการจดจำ ทักษะการเขียนใช้การวัดในรูปแบบ แบบประเมินทักษะการเขียนเรียงความ และทักษะการอ่านใช้การวัดในรูปแบบ แบบทดสอบการอ่านจับใจความ

จากสภาพปัญหาการขาดทักษะการสื่อสาร และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการสื่อสาร และสมรรถนะสำคัญในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการสื่อสารและการแก้ไขปัญหา รวมทั้งความสำคัญของรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่เหมาะสมในการนำมาเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

คำถามวิจัย

การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

การตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้มีที่มาจากการพิจารณาข้อมูล ต่อไปนี้

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (ดารารัตน์ ชัยพิลา, 2559; ณัฐวุฒิ อรุณรัตน์ และปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ, 2562; ทรงยศ สกุลยา และวนินทร สุภาพ, 2563; พจนีย์ ขาชาลี และรัชกร ประสีระเตสัง, 2563; สิริกานต์ ไชยสิทธิ์ และณรงค์ สมพงษ์, 2563) พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ การคิด การแก้ไขปัญหา ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นกำหนดปัญหา 2) ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา 3) ขั้นการวางแผนและออกแบบ 4) ขั้นลงมือปฏิบัติ 5) ขั้นการประเมินและติดตามผล และยังพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สามารถส่งผลต่อทักษะการสื่อสาร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาด้วยรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีคะแนนทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาด้วยรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีคะแนนทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาด้วยรูปแบบปกติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาด้วยรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่มีต่อทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและทักษะการสื่อสาร

นิยามศัพท์

การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา หมายถึง การศึกษาด้านสุขภาพเพื่อเสริมสร้างสุขภาพบุคคล ครอบครัว สังคม และชุมชน ทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติทักษะจนเกิดเป็นนิสัยที่ส่งผลด้านสุขภาพที่ถูกต้องและให้เกิดความยั่งยืนทางด้านสุขภาพ โดยการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน

รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์หรือเป็นขั้นตอนของการบรรลุความต้องการหรือวัตถุประสงค์ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิจารณญาณ ก่อให้เกิดกระบวนการคิดในแบบใหม่ๆ คิดนอกกรอบ คิดต่างไปจากความคิดเดิม ๆ ที่เคยทำมา โดยรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นกำหนดปัญหา 2) ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา 3) ขั้นการวางแผนและออกแบบ 4) ขั้นลงมือปฏิบัติ 5) ขั้นการประเมินและติดตามผล

การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การศึกษาด้านสุขภาพเพื่อเสริมสร้างสุขภาพบุคคล ครอบครัว สังคม และชุมชน ทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติทักษะจนเกิดเป็นนิสัยที่ส่งผลด้านสุขภาพที่ถูกต้องและให้เกิดความยั่งยืนทางด้านสุขภาพ โดยใช้กระบวนการแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ หรือเป็นขั้นตอนของการบรรลุความต้องการหรือวัตถุประสงค์ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิจารณญาณก่อให้เกิดกระบวนการคิดในรูปแบบใหม่ๆ คิดนอกกรอบ คิดต่างไปจากความคิดเดิม ๆ ที่เคยทำมา โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มี 5 ขั้น ได้แก่

1. ขั้นกำหนดปัญหา หมายถึง ขั้นตอนที่ครูผู้สอนชี้แนะให้นักเรียนเห็นถึงปัญหาและกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาของบทเรียนในการเรียนการสอน

2. ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง ขั้นตอนที่นักเรียนค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาจากเรื่องที่เรียนรู้ให้ได้วิธีการแก้ไขปัญหาที่มีจำนวนมากและมีความหลากหลายมากที่สุด

3. ขั้นการวางแผนและออกแบบ หมายถึง ขั้นตอนที่นักเรียนวางแผนออกแบบวิธีการแก้ไขปัญหาจากการบูรณาการวิธีการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ให้เกิดวิธีการแก้ไขปัญหาแบบใหม่ และเลือกวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับปัญหาที่สุด

4. ขั้นลงมือปฏิบัติ หมายถึง ขั้นตอนที่นักเรียนใช้วิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้มีการเลือกมาใช้กับปัญหาที่ได้กำหนดไว้

5. ขั้นการประเมินและติดตามผล หมายถึง ขั้นตอนที่ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลว่าวิธีการแก้ไขปัญหาที่ใช้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้หรือไม่

การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ความคิดเห็น ความรู้สึก ความต้องการ และประสบการณ์จากผู้ส่งสารผ่านทางการ พูด แสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง การเขียน และการใช้สัญลักษณ์ เพื่อให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจเนื้อหาและสามารถสรุปเนื้อหาได้

ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการรับและส่งสารเพื่อให้สามารถตีความหรือเข้าใจสารที่ถูกส่งได้อย่างถูกต้อง โดยอาศัยการถ่ายทอดเรื่องราวผ่าน การฟัง คือการตีความหมายผ่านสาร แปลว่าความหมายที่ผู้พูดต้องการพูดได้ การพูด คือ การถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึก ผ่านข้อมูลข่าวสาร ใช้ภาษาพูดที่สามารถเข้าใจได้ง่าย มีการแสดงสีหน้า อารมณ์ความรู้สึกให้เข้ากับคำพูด การอ่าน คือ การนำสารในรูปแบบของตัวหนังสือ ตัวอักษร ผ่านวรรณกรรม บทความ หนังสือ มาตีความเพื่อให้สามารถเข้าใจเนื้อสาร และการเขียน คือ การถ่ายทอดเรื่องราวผ่านตัวอักษรใช้ในการแสดงความรู้สึก โดยการสื่อสารมีขึ้นเพื่อให้บุคคลเกิดการรับส่งข้อมูลระหว่างบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

กระบวนของทักษะการสื่อสาร คือ กระบวนการในการเกิดการสื่อสารมีส่วนประกอบทั้งหมด 6 ด้าน คือ1) ผู้ส่งสาร ที่เป็นผู้ริเริ่มการสร้างสารขึ้นมามีหน้าที่ในการใช้ทักษะการสื่อสารผ่านทักษะการพูดและทักษะการเขียน 2) สาร ซึ่งก็คือเนื้อหา ความรู้สึก ประสบการณ์ที่ผู้ส่งต้องการส่งไปยังผู้รับสาร 3) วิธีการในการส่งสาร หรือช่องทางการส่งสาร คือ สิ่งที่ใช้ส่งผ่านสารหรือติดต่อกันระหว่างตัวผู้ส่งสารและผู้รับสาร 4) ผู้รับสาร เป็นจุดหมายปลายทางของการส่งสาร ซึ่งผู้รับมีหน้าที่ในการตีความหมายของสารให้ออกมาถูกต้องสมบูรณ์ ผ่านทักษะการสื่อสาร คือ ทักษะการฟัง และทักษะการอ่าน 5) ผลที่เกิดขึ้น คือ ผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารทำให้จำเป็นต้องมีการสื่อสารใหม่อาจจะเกิดขึ้นจากตัว ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร หรือช่องทางในการสื่อสาร ที่ทำให้เกิดความเข้าใจหรือไม่เข้าใจ การทำให้รู้สึกดีหรือไม่ดี 6) ข้อมูลย้อนกลับ คือ การที่ผู้รับสารมีการตอบโต้แสดงความคิดเห็นต่อสารที่ผู้ส่งได้ส่งมา

องค์ประกอบของทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการรับและส่งสารเพื่อให้สามารถตีความหรือเข้าใจสารที่ถูกส่งได้อย่างถูกต้อง ประกอบด้วย 1) ทักษะการพูด ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้ส่งสารหรือผู้พูดจะได้นำ สาร คือ คำพูด ที่มาจากเรื่องเล่า ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดไปยังผู้รับสาร ซึ่งการถ่ายทอดความรู้สึกจากทักษะการพูดจะส่งผ่านน้ำเสียง สีหน้า ท่าทางในการพูด เพื่อให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจถึงอารมณ์ที่ผู้พูดต้องการจะสื่อได้อย่างถูกต้องครบถ้วน 2) ทักษะการฟัง เป็นทักษะที่ผู้รับสารหรือผู้ฟังใช้ในการรับสาร ซึ่งนำมาตีความหมาย สามารถเข้าใจสารที่ผู้พูดส่งมาได้

อย่างถูกต้อง เกิดกระบวนการคิดที่ทำให้เข้าใจ และสามารถนำสิ่งที่ฟังมาเปลี่ยนให้เกิดประโยชน์ได้ 3) ทักษะการเขียน เป็นทักษะที่ผู้ส่งสารหรือผู้เขียน ใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ประสบการณ์ องค์ความรู้โดยสารผ่านตัวอักษร หรือตัวหนังสือ ในบทความ รายงาน หนังสือ เพื่อให้ผู้รับสาร สามารถเข้าใจวัตถุประสงค์ได้ 4) ทักษะการอ่าน เป็นทักษะที่ผู้รับสารหรือผู้อ่าน ใช้ในการตีความหมายจากลายลักษณ์อักษร จนสามารถแปลออกมาเป็นความหมาย และสามารถเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

การวัดและประเมินผลทักษะการสื่อสาร หมายถึง การให้คะแนนและตัดสินทักษะการสื่อสารทั้ง 4 ด้านประกอบด้วย 1) ทักษะการพูด ใช้แบบประเมินการพูดสื่อสารเรื่องสุขภาพ แบบรูบริคสกอร์ภาพรวม โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อที่ประเมิน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อคือ หากพูดอธิบายได้ถูกต้อง ตอบได้ชัดเจน แนะนำวิธีการดูแลได้ และคำตอบถูกต้องได้ 5 คะแนน หากพูดอธิบายได้ถูกต้อง ได้ตอบชัดเจน แนะนำวิธีการดูแล และคำตอบผิดได้ 4 คะแนน หากพูดอธิบายได้ถูกต้อง ตอบชัดเจน แนะนำวิธีการดูแลไม่ได้ได้ 3 คะแนน หาก พูดอธิบายได้ถูกต้อง แต่ตอบไม่ชัดเจนได้ 2 คะแนน หากไม่สามารถพูดอธิบายได้ได้ 1 คะแนน 2) ทักษะการฟัง ใช้แบบทดสอบการฟังและการจดจำเนื้อหาด้านสุขภาพ แบบอัตนัย โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ข้อที่ประเมิน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ข้อคือ หากตอบถูก หรือตรงประเด็น ให้ 1 คะแนน แต่หากไม่ตอบ หรือตอบไม่ตรงประเด็นให้ 0 คะแนน 3) ทักษะการเขียน ใช้แบบทดสอบการเขียนเรียงความถ่ายทอดสาระทางสุขภาพ แบบรูบริคสกอร์แยกองค์ประกอบ โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อที่ประเมิน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ข้อคือ 1) ชื่อเรื่อง น่าสนใจ ทันสมัย เหมาะสมกับเนื้อเรื่องได้ 5 คะแนน น่าสนใจ ทันสมัย แต่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาได้ 4 คะแนน น่าสนใจ แต่ไม่ทันสมัย ได้ 3 คะแนน ไม่น่าสนใจได้ 2 คะแนน ไม่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนได้ 1 คะแนน 2) เนื้อหา ข้อมูลถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็นได้ 5 คะแนน ข้อมูลถูกต้อง สมบูรณ์ ไม่ตรงประเด็นได้ 4 คะแนน ข้อมูลถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ได้ 3 คะแนน ไม่ถูกต้องได้ 2 คะแนน ไม่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนได้ 1 คะแนน 3) การลำดับเนื้อหาใจความ ใจความชัดเจน มีการลำดับเหตุการณ์น่าสนใจ สมเหตุสมผลได้ 5 คะแนน มีเนื้อหาใจความที่สับสนบ้างแต่สามารถเข้าใจได้ขาดความสมเหตุสมผลบ้างได้ 4 คะแนน เนื้อหาใจความไม่ชัดเจน ขาดความสมเหตุสมผลได้ 3 คะแนน เนื้อหาไม่ต่อเนื่องขาดความสมเหตุสมผลได้ 2 คะแนน ไม่มีข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจได้ 1 คะแนน 4) ทักษะการอ่าน ใช้แบบทดสอบการอ่านแบบจับใจความทางด้านสุขภาพ แบบอัตนัย โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อที่ประเมิน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อคือ หากตอบถูก หรือตรงประเด็น ให้ 1 คะแนน แต่หากไม่ตอบ หรือตอบไม่ตรงประเด็นให้ 0 คะแนน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ คะแนนในด้าน ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของผู้เรียน ในรายวิชาสุขศึกษา โดยวัดจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนกลุ่มทดลองสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสุขศึกษาที่สูงขึ้น

2. ได้แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาในรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เป็นแนวทางสำหรับครูหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา
   1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา
   1.2 ปรัชญาของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา
   1.3 จุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา
   1.4 หลักการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา
   1.5 การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
   2.1 ความหมายของรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
   2.2 สาระสำคัญและหลักการของรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
   2.3 ขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา
   3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา
   3.2 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา
4. แนวคิดของทักษะการสื่อสาร
   4.1 ความหมายของทักษะการสื่อสาร
   4.2 กระบวนของทักษะการสื่อสาร
   4.3 องค์ประกอบของทักษะการสื่อสาร
      4.3.1 ทักษะการพูด
      4.3.2 ทักษะการฟัง
      4.3.3 ทักษะการเขียน
      4.3.4 ทักษะการอ่าน
   4.4 การวัดและประเมินผลทักษะการสื่อสาร
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

รายละเอียดในประเด็นดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1. การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา

1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ทางด้านสุขภาพ เพื่อให้เกิดความสมดุลต่อร่างกายกับทุกมิติในชีวิต ซึ่งโดยส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ทัศนคติที่ดี และคุณธรรม รวมถึงการปฏิบัติทักษะจนเกิดเป็นนิสัยที่จะส่งผลให้สังคมเกิดคุณภาพ

จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2564) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา คือ การศึกษาทางด้านสุขภาพที่มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพของตัวบุคคล ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางด้านสุขภาพ ซึ่งการจัดการเรียนรู้สุขศึกษานั้นยังมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เกิดความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง โดยการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาได้มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบสำคัญของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนทั้ง 8 องค์ประกอบ คือ การจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาและพลศึกษา การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดการสุขาภิบาล การจัดสวัสดิภาพและความปลอดภัย การจัดการอาหารและโภชนาการโรงเรียน การตรวจสุขภาพและการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพครูและบุคลากร และการร่วมมือกันของพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เกษแก้ว เสียงเพราะ (2561) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา คือ การจัดการทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวกับด้านสุขภาพ ซึ่งมีเป้าหมายในการ มุ่งเน้นให้ความรู้ มีทักษะต่อการปฏิบัติและเจตคติที่ดีในการดูแลรักษาสุขภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันของบุคคล และเมื่อเกิดการเรียนรู้ทางด้านสุขศึกษาที่ถูกต้องจะส่งผลให้บุคคลสามารถเผยแพร่หรือถ่ายทอดให้บุคคลรอบข้าง ครอบครัว สังคม ได้อย่างถูกต้อง

World Health Organization (2012) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา คือ การส่งเสริมและให้ข้อมูลทางด้านสุขภาพ ซึ่งสามารถพบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษได้จากโรงเรียน ที่ทำงาน และสถานบริการสุขภาพ ซึ่งจะคอยให้คำแนะนำส่งเสริมดูแลสุขภาพ ในด้านความรู้ มีอิทธิพลต่อทัศนคติ และการดูแลปฏิบัติ

Auld (2016) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา คือ การกำหนดข้อมูลเนื้อหาที่มีการผสมผสานประสบการณ์เรียนรู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านสุขภาพ เป็นแนวคิดที่ครอบคลุมความรู้ทางด้านสุขภาพ โดยการจัดการเรียนรู้ทางด้านสุขศึกษา จะมุ่งให้เกิดความรู้ทางด้านสุขภาพ การปฏิบัติตามหลักสุขภาวะ และการเกิดเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพระยะยาว

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา หมายถึง การศึกษาด้านสุขภาพเพื่อเสริมสร้างสุขภาพบุคคล ครอบครัว สังคม และชุมชน ทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติทักษะจนเกิดเป็นนิสัยที่ส่งผลด้านสุขภาพที่ถูกต้องและให้เกิดความยั่งยืนทางด้านสุขภาพ โดยการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน

1.2 ปรัชญาของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา

สุชาติ โสมประยูร (2553) กล่าวถึงปรัชญาทางสุขศึกษา ไว้ว่าควรมีการปรับแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพหรือสุขศึกษาและพลศึกษาเข้ากับเนื้อหาสาระในการเรียนวิชาอื่น ๆ การสอนสุขศึกษาควรสอนเพื่อให้นักเรียนได้เกิด ความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติที่ถูกต้อง การจัดการเรียนการสอนควรมีความหลากหลาย จัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสุขภาพในแต่ละช่วงวัย ทั้งนี้การจัดการเรียนทางสุขศึกษาที่ได้เกิดขึ้นควรจะเกิดความยั่งยืนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2564) ได้กล่าวถึงปรัชญาของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาไว้ทั้งหมด 5 ประการดังนี้

1) ควรให้โรงเรียนมีการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนทั้ง 8 องค์ประกอบซึ่งประกอบด้วยการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาและพลศึกษา การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดการสุขาภิบาล การจัดสวัสดิภาพและความปลอดภัย การจัดการอาหารและโภชนาการโรงเรียน การตรวจสุขภาพและการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพครูและบุคลากร และการร่วมมือกันของพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง

2) การสอนวิชาสุขศึกษาควรมีการสอดแทรกหรือบูรณาการสุขภาพเพื่อต่อยอดไปยังรายวิชาอื่น ๆ เพื่อให้เนื้อหาทางด้านสุขภาพได้แสดงถึงความสำคัญผ่านทุกการเรียนรู้

3) การจัดการเรียนการสอนทางสุขศึกษาควรมุ่งเน้นไปยังการพัฒนาส่วนบุคคล และความรับผิดชอบที่บุคคลจะพึงกระทำภายในชุมชนหรือสังคม

CHULALONGKORN UNIVERSITY

4) การจัดการเรียนการสอนทางสุขศึกษาควรส่งเสริมคุณภาพทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม ให้มากเท่ากับด้านร่างกายและสติปัญญา

5) การจัดการเรียนการสอนจะสามารถประสบความสำเร็จได้เมื่อเกิดความร่วมมือทั้ง จาก พ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียน ชุมชน และสังคมโดยรอบ

Black (2010) ได้ให้ความหมายทางปรัชญาของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาว่า เป็นการปฏิบัติตนตามหลักสุขภาพและสุขศึกษาให้ถูกต้องเหมาะสมทั้งในโรงเรียน ชุมชน ที่ทำงาน สถานที่พยาบาล ตลอดจนกิจกรรมที่สำคัญทางด้านสุขภาพ ผ่าน 5 หลักการ คือ ความรู้ความเข้าใจ การตัดสินใจ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การปล่อยวาง และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

Olson (2013) ได้กล่าวถึงปรัชญาทางสุขศึกษาไว้ว่า การศึกษาและแนวทางที่จัดการเรียนการสอนทางด้านสุขภาพ และกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนรวมหรือความคิดริเริ่มในการดูแลสุขภาพทั้งต่อตนเอง และบุคคลรอบข้าง ผ่านการให้ความรู้ ปลูกฝังทัศนคติ และการปฏิบัติที่ถูกต้อง

Centers for Disease Control and Prevention (2021) ได้กล่าวถึงปรัชญาทางสุขศึกษาไว้ว่า สุขศึกษาเป็นสิ่งที่สามารถสร้างเสริม ส่งเสริม และสนับสนุน พฤติกรรมที่ส่งเสริมความสำคัญทางด้านสุขภาพโดยมุ่งเน้น ความรู้ ทัศนคติ และการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง

สรุปได้ว่า ปรัชญาการสอนสุขศึกษาจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติทางด้านสุขศึกษามาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและส่วนรวม และยังมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาให้เหมาะสมตามระดับความต้องการทางด้านสุขภาพของบุคคลในแต่ละช่วงวัย เพื่อให้เกิดความมีสุขภาพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและคงอยู่อย่างยั่งยืนถาวร

1.3 จุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา

จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2561) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์สำคัญในการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาไว้ดังนี้

1) ผู้เรียนเรียนแล้วเกิดความรู้ทางสุขศึกษา เช่น การรู้จักรักษาทำความสะอาดส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การปฐม พยาบาลเมื่อได้รับอุบัติเหตุ การป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุการป้องกันอันตรายจากโรคติดต่อ ฯลฯ ผู้เรียนที่มีความรู้ทางสุขศึกษามีโอกาสที่จะเป็นบุคคลที่มีสุขภาพดีและแข็งแรง

สมบูรณ์กว่าบุคคลที่ขาดความรู้ เพราะบุคคลเหล่านั้นจะขาดการเอาใจใส่ดูแลสุขภาพของตนเอง ทั้งยังไม่มีความรู้ที่จะส่งเสริมสุขภาพของตนอีกด้วย

2) การที่ผู้เรียนมองเห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ของวิชาสุขศึกษา อยากทำในสิ่งที่ตัวเองรู้ ในขณะเดียวกันก็พยายามชักจูงและแนะนำให้บุคคลอื่น ให้ทำในสิ่งที่ถูกสุขอนามัย การเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดเจตคติเป็นสิ่งที่ยากมาก เพราะผู้เรียนบางคนถูกปลูกฝังเจตคติทางสุขภาพมาจากครอบครัวก่อนแล้ว หากความรู้ใหม่ที่ได้สอดคล้องกับความรู้เดิมที่ตัวเองมีอยู่ ผู้เรียนก็จะเกิดเจตคติ ที่ดีต่อสุขศึกษาได้ง่าย แต่ถ้าขัดแย้งกันผู้เรียนมักจะมีแนวโน้มเชื่อและปฏิบัติตามความรู้เดิมมากว่า ฉะนั้น การสอนสุขศึกษาผู้สอนจะต้องพยายามทำให้ผู้เรียนเกิดการรู้แจ้งเห็นจริงในสิ่งที่เรียนให้ได้ เพราะการที่ผู้เรียนเกิดความรู้แจ้งเห็นจริงจะมีส่วนทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีได้

3) เกิดจากการกระทำของผู้เรียนและการฝึกฝนปฏิบัติโดยผู้เรียนเกิดเจตคติที่ ดีต่อสุขภาพเสียก่อน โดยเฉพาะผู้เรียนที่โตแล้ว เพราะผู้เรียนที่โตแล้วมักจะกระทำสิ่งใดตามความคิดและความเชื่อของตนเอง มากกว่าจะปฏิบัติตามคำสอนหรือคำแนะนำของบุคคลอื่น การที่ผู้เรียนปฏิบัติตัวได้ถูกต้องตามหลักสุขอนามัย ถือเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของการสอนสุขศึกษา หาก ผู้เรียนปฏิบัติถูกต้องและปฏิบัติจนเป็นนิสัยด้วยก็จัดว่า การสอนสุขศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ เพราะบุคคลส่วนใหญ่จะปฏิบัติในสิ่งใดโดยปราศจากความรู้และเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ๆ ย่อม ไม่ได้

เกษแก้ว เสียงเพราะ (2561) ที่ได้กล่าวถึงจุดประสงค์สำคัญของการจัดการเรียนการสอนทางสุขศึกษาไว้ทั้งหมด 3 ด้านได้แก่

1) ด้านความรู้ คือ การเรียนรู้เนื้อหาข้อมูลเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าในเนื้อหา และสามารถอธิบายข้อมูลความรู้ได้อย่างถูกต้อง เช่น สามารถอธิบายวิธีการดูแลรักษาสุขภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2) ด้านเจตคติ คือ การใช้ความรู้ทางสุขศึกษามาเพื่อปรับเปลี่ยนความเชื่อที่มีต่อด้านสุขภาพ เช่น มีความรู้สึกพึ่งพอใจในการใช้ทักษะทางด้านสุขภาพ สามารถแนะนำหรือชัดจูงผู้อื่นให้สามารถเชื่อในความมีสุขภาพที่ดีได้

3) ด้านการปฏิบัติ คือ การกระทำทางด้านสุขภาพที่ได้เกิดขึ้นจากการนำความรู้และเจตคติมาปรับใช้ เช่น หลังจากการเรียนวิธีการล้างมือแล้ว นักเรียนสามารถที่จะล้างมือได้อย่างถูกต้องทุกขั้นตอน

Amed Forces Medical Service (2015) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของวิชาสุขศึกษาดังนี้

1) เผยแพร่แนวความรู้ที่ดีทางด้านสุขภาพ

2) สามารถระบุปัญหาทางด้านสุขภาพ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

3) สามารถแก้ไขปัญหาทางด้านสุขภาพ

4) สามารถสร้างเจตคติในการดูแลสุขภาพ

5) สร้างพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม

6) ปรับปรุงและพัฒนาสุขภาพระดับบุคคลของตนเอง ครอบครัว และคนรอบข้าง

7) ความปลอดภัย ลดการเกิดโรค ความพิการและเสียชีวิต

Chakma (2020) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์วิชาสุขศึกษาไว้ว่า

1) เป็นให้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพและสุขอนามัย

2) รักษาสุขภาพให้ดี มีการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ

3) การป้องกันการแพร่ของเชื้อโรค

4) เข้าใจธรรมชาติวิถี ช่วยเหลือเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ

5) การพัฒนาและส่งเสริมสุขภาพจิตและอารมณ์

6) การพัฒนาจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อสังคม

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา คือ การมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสุขภาพทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ที่ผู้เรียนมีข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับเนื้อหาทางด้านสุขภาพของวิชาสุขศึกษา และสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมได้ ด้านเจตคติที่ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถมองเห็นถึงคุณค่าที่ดีของการใช้ทักษะทางด้านสุขภาพในการดูแลตนเอง ครอบครัว สังคม และคนรอบข้างได้อย่างเหมาะสม ด้านปฏิบัติผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการเรียนสุขศึกษามาปฏิบัติและปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.4 หลักการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา

สุชาติ โสมประยูร (2553) ได้กล่าวถึงหลักการทางสุขศึกษาไว้ดังนี้ กิจกรรมทางสุขศึกษาควรเน้นพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทราบถึงความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อรายวิชาสุขศึกษา เน้นการจัดการเรียนการสอนที่สามารถบูรณาการรายวิชาอื่นร่วมด้วยได้ เน้นการเรียนการสอนที่มีลักษณะในทางบวก เน้นความร่วมมือของโรงเรียน บ้าน และชุมชมของผู้เรียน

จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2564) ได้ให้มุมมองและความหมายของหลักการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาว่า การสอนสุขศึกษามีหลักการพื้นฐานเบื้องต้นหลายประการ ซึ่งหลักการจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดกิจกรรมทางสุขศึกษาให้เป็นไปได้ด้วยดี และเกิดความประสบผลสำเร็จได้อย่างลุล่วงในการจัดการเรียนการสอน กล่าวได้คือ เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดสุขภาพไปในทางบวก โดยให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรม นอกจากนี้ยังสอนให้ผู้เรียนได้รู้ถึงหลักการและแนวคิดเพื่อสามารถบูรณาการความรู้ทางด้านสุขภาพเข้ากับชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

Mona (2015) ได้ให้ความหมายของหลักการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาไว้ว่า เป็นการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อบุคคลและชุมชนให้มีสุขภาพที่ดีขึ้น โดยการเพิ่มความรู้หรืออิทธิพลที่มีต่อทัศนคติทางด้านสุขภาพ

Wood (2020) ได้ให้มุมมองทางด้านหลักการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาไว้ว่า เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความรู้ ความรู้สึก พฤติกรรมของบุคคล ในรูปแบบที่มุ่งเน้นการพัฒนาการปฏิบัติด้านสุขภาพ

สรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาเป็นหลักการในการจัดกิจกรรมทางสุขศึกษาที่เน้นทางด้านสุขภาพของผู้เรียนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นกิจกรรมที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติไปในทางบวกเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้าน ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมทางด้านสุขภาพ โดยจะอาศัยความร่วมมือจากทั้ง ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.5 การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ได้ระบุความรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับว่า ผู้เรียนสามารถดูแลสุขภาพ สร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมที่เสี่ยงทางด้านสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการวางแผนอย่างเป็นระบบ การแสดงออกถึงความรัก ความเอื้ออาทร ความเข้าใจในอิทธิพลของครอบครัว เพื่อน สังคม และวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศ การดำเนินชีวิต และวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดี การออกกำลังกายเล่นกีฬา การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพโดยนำทักษะกลไกมาใช้ได้อย่างถูกต้อง สม่ำเสมอ ด้วยความชื่นชมและสนุกสนาน การแสดงความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามกฎกติกา ตามหลักความปลอดภัยของกิจกรรม

ทางกาย การวิเคราะห์และประเมินสุขภาพส่วนบุคคลเพื่อกำหนดวิธีในการลดความเสี่ยง การจัดการอารมณ์และความเครียด

เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดและเนื้อหาสาระการเรียนรู้แกนกลางแล้ว พบว่า การจัดตัวชี้วัดในภาคเรียนที่ 1 ได้กำหนดการจัดการเรียนตามสาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ ตัวชี้วัดที่ 1 และ 2 สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกัน ตัวชี้วัดที่ 4 และ 7 และในสาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต ตัวชี้วัดที่ 3 , 4 และ 6 ส่วนภาคเรียนที่ 2 กำหนดตามสาระที่ ความปลอดภัยในชีวิต ตัวชี้วัดที่ 6 และ 7 ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 จำนวน 8 คาบเรียน จึงพิจารณาตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัดที่ 6 ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง

ตัวชี้วัดที่ 7 แสดงวิธีการช่วยเหลือฟื้นคืนชีพอย่างถูกวิธี

เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดและเนื้อหาสาระการเรียนรู้แกนกลางตามโครงการสอน พบว่า งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาในภาคปลาย จำนวน 8 คาบเรียน จึงพิจารณาตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในแต่ละคาบเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สาระ/มาตรฐาน/ตัวชี้วัด และจำนวนคาบของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สัปดาห์ที่	ตัวชี้วัด	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	จำนวนคาบ
1	พ 5.1 ม.5/7	การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย	1
2	พ 5.1 ม.5/7	การปฐมพยาบาลเบื้องต้น	1
3	พ 5.1 ม.5/6	พิชิตอารมณ์และความเครียด	1
4	พ 5.1 ม.5/6	ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด	1
5	พ 5.1 ม.5/6	เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด	1
6	พ 5.1 ม.5/6	การนำเสนอความเครียด	1
7	พ 5.1 ม.5/6	สุขภาพจิตและการปรับตัว	1
8	พ 5.1 ม.5/6	สุขภาพจิตและการปรับตัว 2	1

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา จำนวน 5 เรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 แทน ไพรสิงห์ และจินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2560) ทำวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบตกผลึกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 80 คน โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบตกผลึก จำนวน 40 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบตกผลึกจำนวน 8 แผน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และความสามารถในการแก้ปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้วยค่าการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่าโปรแกรมการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และความสามารถในการแก้ปัญหาหลักการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และความสามารถในการแก้ปัญหาหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบตกผลึกมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

เรื่องที่ 2 วิสุทธิวัฒน์ ต๊ะผัด (2560) ได้ทำการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 80 คน กลุ่มละ 40 คน โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ จำนวน 8 แผน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนด้วยค่า “ที” ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรื่องที่ 3 วารินท์พร ฟันเฟื่องฟู (2562) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามกระบวนการ GPASS มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามกระบวนการ GPASS เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของผลการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามกระบวนการ GPASS และเพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามกระบวนการ GPASS กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 33 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยการจับสลากห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาจำนวน 16 แผน ใช้เวลา 16 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 แบบประเมินเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาสุขศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท จำนวน 16 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 โดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบทีแบบ Dependent ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามกระบวนการ GPASS หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ความก้าวหน้าของผลการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามกระบวนการ GPASS นักเรียนมีผลการเรียนรูพัฒนาขึ้นร้อยละ 40.10 เป็นไปตามสสมมติฐาน คือ มากกว่าร้อยละ 25 และเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามกระบวนการ GPASS โดยภาพรวม นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด

เรื่องที่ 4 ไอริณ วัฒนพานิช (2562) ทำวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านเรื่องสารเสพติดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลอง

ของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาเรื่องสารเสพติดด้วยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่สอนแบบห้องเรียนกลับด้านกับกลุ่มควบคุมที่สอนแบบวิธีปกติ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกห้องเรียน 2 ห้องที่มีผลสัมฤทธิ์วิชาสุขศึกษาอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่สอนแบบห้องเรียนกลับด้านจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมที่สอนแบบวิธีปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาวิชาสุขศึกษา จำนวน 4 แผน สื่อเรียนรู้ออนไลน์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติด แบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติด แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังการทดลองกลุ่มทดลองที่สอนแบบห้องเรียนกลับด้านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติด แตกต่างจากกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านอยู่ในระดับมาก

เรื่องที่ 5 วิไลวรรณ ศิริอรรถ (2562) ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงวิพากษ์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงวิพากษ์หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 64 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน จำนวน 32 คน และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน จำนวน 8 แผน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการคิดเชิงวิพากษ์ ระยะเวลาในการวิจัย 8 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนด้วยค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการคิดเชิงวิพากษ์หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ (แทน ไพรสิงห์ และจินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2560; วิสุทธิวัฒน์ ต๊ะผัด, 2560; วารินท์พร ฟันเฟื่องฟู, 2562; ไอริณ วัฒนพานิช, 2562; วิไลวรรณ ศิริอรรถ, 2562) พบว่า มีการทำวิจัยการเรียนรู้สุขศึกษาในรูปแบบที่มีความหลากหลาย เช่น การสอนแบบตกผลึก การสอนแบบกระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ การจัดการเรียนรู้แบบ Active Lerning รูปแบบ GPASS และ การสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน โดยมีจุดประสงค์หลักในการพัฒนาพฤติกรรมทางด้านสุขภาพที่ดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษา และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ความสามารถในการแก้ไขปัญหา การคิดเชิงวิพากษ์ สามารถนำความรู้ไปใช้ดูแลตนเอง ครอบครัว สังคม ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจากงานวิจัยที่ได้ศึกษามาข้างต้นสามารถนำมาต่อยอดเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการสื่อสารที่สำคัญได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

2. รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2.1 ความหมายของรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

การศึกษาความหมายของรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักการศึกษา (Treffinger, Isaksen; & Dorval, 2003; พีชญาณ์ พานะกิจ, 2558; พรสวรรค์ วงค์ตาธรรม, 2558; ชนิสรา เมธภัทรหิรัญ, 2563) พบว่า รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์หรือเป็นขั้นตอนของการบรรลุความต้องการหรือวัตถุประสงค์ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิจารณญาณ ก่อให้เกิดกระบวนการคิดในแบบใหม่ๆ คิดนอกกรอบ คิดต่างไปจากความคิดเดิม ๆ ที่เคยทำมา

จากการสรุปความหมายของ การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในข้อ 1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา หมายถึง การศึกษาด้านสุขภาพเพื่อเสริมสร้างสุขภาพบุคคล ครอบครัว สังคม และชุมชน ทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติทักษะจนเกิดเป็นนิสัยที่ส่งผลด้านสุขภาพที่ถูกต้องและให้เกิดความยั่งยืนทางด้านสุขภาพ โดยการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ

อย่างยิ่งและส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน และจากการสรุปความหมายของรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ข้างต้น หมายถึง กระบวนการแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์หรือเป็นขั้นตอนของการบรรลุความต้องการหรือวัตถุประสงค์โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิจารณญาณก่อให้เกิดกระบวนการคิดในรูปแบบใหม่ ๆ คิดนอกกรอบ คิดต่างไปจากความคิดเดิม ๆ ที่เคยทำมา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสามารถกำหนดความหมายของ การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การศึกษาด้านสุขภาพเพื่อเสริมสร้างสุขภาพบุคคล ครอบครัว สังคม และชุมชน ทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติทักษะจนเกิดเป็นนิสัยที่ส่งผลด้านสุขภาพที่ถูกต้องและให้เกิดความยั่งยืนทางด้านสุขภาพ โดยใช้กระบวนการแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์หรือเป็นขั้นตอนของการบรรลุความต้องการหรือวัตถุประสงค์ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิจารณญาณก่อให้เกิดกระบวนการคิดในรูปแบบใหม่ๆ คิดนอกกรอบ คิดต่างไปจากความคิดเดิม ๆ ที่เคยทำมา

2.2 สาระสำคัญและหลักการรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

พรสวรรค์ วงค์ตาธรรม (2558) กล่าวถึงสาระสำคัญของรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1) ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีอยู่ในทุกบุคคล

2) บุคคลสามารถแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ออกมาได้หลายรูปแบบ

3) ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความชอบ และลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล

4) คนเราสามารถทำงานโดยการใช้ความคิดสร้างสรรค์โดยสามารถผลิตงานที่มีความต่างและมีความหมาย

5) การประเมินคุณค่าและความคิดในการไตร่ตรองของบุคคลนั้นมาจากกรอบของการอบรมและการสอน

ชนิสรา เมธภัทรหิรัญ (2563) อธิบายถึงสาระสำคัญและหลักการรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาใน การใช้ความคิด การแก้ปัญหา และสร้างแนวคิดในการแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลาย

โดยจะต้องมีการบูรณาการวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย อาจจะใช้องค์ประกอบเดิมมาพัฒนาการแก้ปัญหาแบบใหม่ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดปัญหาขึ้น

สมเสมอ ทักษิณ และภิญโญ วงษ์ทอง (2563) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไว้ว่า การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เน้นการใช้ปัญหาหรือสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ใช้ความคิดในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดที่มีความหลากหลายของแต่ละบุคคล

Treffinger, Isaksen & Dorval (2011) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญและหลักการรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้บุคคลสามารถพัฒนาความคิดอย่างสร้างสรรค์ เพื่อมาใช้ร่วมกับการแก้ไขปัญหา มาประยุกต์ใช้ความคิดในชีวิตประจำวัน การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ช่วยให้สามารถขจัดแนวโน้มของการเกิดปัญหาภายในชีวิตประจำวันเนื่องจากมีการจัดระบบความคิดในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง

Jeffrey (2021) ได้กล่าวว่าสาระสำคัญของการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์และหลักการรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คือ การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ช่วยให้สามารถพัฒนาทักษะในด้านการคิด ยิ่งมีการรวบรวมปัญหาและฝึกฝนการใช้เทคนิคการแก้ไขปัญหาก็จะทำให้ การแก้ไขปัญหาเป็นธรรมชาติมากขึ้น เริ่มมีความหลากทางวิธีการแก้ไขปัญหาเนื่องจากใช้การบูรณาการหลายวิธีการแก้ไขในการแก้ไขปัญหาจึงเกิดเป็นความสร้างสรรค์ที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหา

สรุป สาระสำคัญและหลักการรูปแบบการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คือ รูปแบบในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ทุกคนเกิดทักษะทางด้านความคิดในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ การคิดในการค้นหาปัญหาและวิธีการในการแก้ไขปัญหาจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดที่หลากหลาย พร้อมทั้งใช้การบูรณาการที่หลากเพื่อมาใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม

2.3 ขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

Osborn (1963) ได้นำเสนอขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไว้ 5 ขั้น ดังนี้

1) ขั้นค้นหาข้อมูลเพื่อกำหนดปัญหา
2) ขั้นค้นหาแนวคิดเพื่อการวางแผน
3) ขั้นหาคำตอบ
4) ขั้นพิจารณาไตร่ตรอง
5) ขั้นนำไปใช้

Parnes (1976) ได้มีการกำหนดขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 5 ขั้นตอนดังนี้

1) การค้นหาความจริง (Fact finding) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ที่แสดงถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อทำให้ทราบว่าปัญหานั้นคืออะไร และมีมากน้อยเพียงใด

2) การค้นหาปัญหา (Problem finding) เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของปัญหาแล้ว ในขั้นนี้จะแสดงประเด็นของปัญหาหลาย ๆ ด้าน และผูกเป็นคำถาม เพื่อให้มองเห็นความเป็นไปได้หลายทาง และเลือกประเด็นสำคัญที่จะนำมาแก้ไข

3) การค้นหาวิธีแก้ปัญหา (Idea finding) เป็นการระดมความคิดเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาจากปัญหาที่ได้เลือกมาให้ได้มากที่สุด โดยยังไม่ประเมินถึงความเหมาะสมของการแก้ไขปัญหา

4) การหาคำตอบ (Solution finding) พิจารณาคัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่สุดจากวิธีการแก้ปัญหาที่คิดมา โดยอาศัยหลักเกณฑ์ในการเลือก เมื่อได้เกณฑ์ที่เหมาะสมแล้ว นำเกณฑ์มาคัดเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสม

5) การค้นหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ (Acceptance finding) เป็นการนำเอาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมที่สุด มาลองใช้รวมทั้งเผยแพร่วิธีการแก้ไขปัญหานั้นเพื่อให้เกิดการยอมรับ

Lewin & Reed (1998) ได้กำหนดขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไว้ทั้งหมด 3 องค์ประกอบ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 การพร้อมที่จะเข้าใจปัญหา (Get ready to understand the problem) เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ให้มีพัฒนาการเข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ แบ่งเป็น 3 ขั้น

1.1) การค้นหาโอกาสในการเข้าใจปัญหา (Opportunity finding) เป็นการค้นหาปัญหาโดยให้บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์ปัญหานั้น ได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจะเป็นผู้ตั้งคำถามและถามคำถามเชิงบวก ระยะสร้าง เป็นการกระตุ้นให้คิดได้แบบอิสระ ขยายความคิดให้ได้มากที่สุด ระยะปรับ เป็นการวิเคราะห์ความคิด เน้นความคิดที่คาดว่านำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

1.2) การค้นหาข้อมูลสนับสนุนปัญหา (Data finding) เป็นการแสวงหาข้อมูลสนับสนุนปัญหาจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ ระยะสร้าง เป็นการค้นหาข้อมูลสนับสนุนให้มากที่สุด เพราะข้อมูลที่ได้มาจากบุคคลที่แตกต่างกันนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เป็นจริงได้ ระยะปรับ เป็นการนำข้อมูลสนับสนุนปัญหามาผูกเป็นเรื่องราวเพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของปัญหา นำมาวิเคราะห์เพื่อเน้นความคิดที่คาดว่าจะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

1.3) การสรุปปัญหาที่เกิดขึ้น (Problem finding) เป็นการกำหนดกรอบของปัญหา มีความสำคัญเนื่องมาจากหากมีการสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นผิดจะทำให้เสียเวลาและโอกาสสำคัญในการแก้ไขปัญหา ระยะสร้าง ผู้วิจัยจะถามนำโดยการใช้คำถามในเชิงบวกและกระตุ้นให้สมาชิกตอบคำถามของกลุ่มที่มีการรับรู้แตกต่างกัน ทำให้มองเห็นสภาพของปัญหาที่ได้แตกต่างกัน ได้กรอบของปัญหาจำนวนมาก ระยะปรับ เป็นการนำกรอบของปัญหาที่ได้ มาวิเคราะห์เพื่อเน้นความคิดที่เป็นกรอบที่เป็นปัญหาที่แท้จริง โดยเลือกจากการถามความคิดเห็นของกลุ่ม และนำมาจัดกลุ่มให้เป็นหมวดเพื่อยืนยันการสรุปปัญหา

2) องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา (Get set to find a solution)

2.1 การค้นหาแนวคิด ทางเลือก วิธีการที่ใช้ในการแก้ไขปัญหา (Idea finding) เป็นการค้นหาแนวความคิด ทางเลือก วิธีการที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ระยะสร้าง เป็นการใช้ความคิดจินตนาการในการหาวิธีการแก้ไขปัญหา โดยระดมความคิดภายในกลุ่ม บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์ ยอมรับทุกความคิดเห็น ไม่มีการวิจารณ์หรือตัดสินว่าความคิดนั้นไม่ดี ระดมความคิดเพื่อให้เกิดแนวทางการแก้ไขปัญหาให้ได้มากที่สุด ระยะปรับ เป็นการนำความคิด ทางเลือก วิธีการแก้ไขปัญหา มาวิเคราะห์ ตัดสินเลือกโดยเน้นแนวคิดที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ จากการถามความคิดเห็นของกลุ่มและนำมาจัดกลุ่มให้เป็นหมวดหมู่เพื่อสรุปแนวคิด ทางเลือก วิธีการแก้ไขปัญหา

3) องค์ประกอบที่ 3 การวางแผนการปฏิบัติ (Go forward with an action plan) การวางแผนในการปฏิบัติ เป็นการนำแนวคิด ทางเลือก วิธีการแก้ไขปัญหามาพิจารณาและทำให้แนวคิด ทางเลือก วิธีการแก้ไขปัญหาที่เป็นไปได้และเหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติ แบ่งเป็น 2 ขั้น

CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.1) การค้นหาทางเลือกวิธีที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ (Solution finding) เป็นการค้นหาความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามวิธีการแก้ไขปัญหาโดยการพิจารณาและการวิเคราะห์ ระยะสร้าง สมาชิกของกลุ่มสร้างเกณฑ์ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งประกอบด้วย เวลาทรัพยากร การยอมรับ ต้นทุน ลักษณะพื้นที่ เพื่อใช้ในการประเมินทางเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาและปรับแนวคิด ทางเลือก วิธีการแก้ไขปัญหา ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และมีความเป็นไปได้ ระยะปรับ เป็นการนำเอาเกณฑ์ในการแก้ไขปัญหามาเปรียบเทียบกับทางเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา สมาชิกของกลุ่มเป็นผู้วิเคราะห์ ประเมินผล และเป็นผู้ให้คะแนนในแต่ละทางเลือก คะแนนของแต่ละวิธีแก้ไขปัญหาจะถูกเรียงจากมากไปน้อย วิธีที่ได้คะแนนเยอะที่สุดจะใช้เป็นวิธีการในการแก้ไขปัญหา

3.2) การค้นหาการยอมรับแผนการปฏิบัติ (Acceptance finding) เป็นการสร้างแผนการปฏิบัติการแก้ไขปัญหา โดยการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เอื้ออำนวยและอุปสรรคในวิธีการแก้ไขปัญหา

จากบุคคลที่เป็นผู้ลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง การพิจารณาและการวิเคราะห์วิธีการแก้ไขปัญหาจากหลายมุมมองที่แตกต่างกัน จะช่วยให้แผนการปฏิบัติเป็นที่ยอมรับ ระยะสร้าง ค้นหาสิ่งที่เอื้ออำนวยและอุปสรรคในวิธีการแก้ไขปัญหาจากมุมมองบุคคลที่เกี่ยวข้องสถานการณ์ให้มากที่สุด โดยข้อมูลที่ได้จากสิ่งที่เอื้ออำนวยในวิธีการแก้ไขปัญหา เป็นข้อมูลส่งเสริมให้วิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขและปรับปรุงให้วิธีการแก้ไขปัญหามีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ระยะปรับ เป็นการนำข้อมูลสิ่งที่เอื้ออำนวยและอุปสรรคในวิธีการแก้ไขปัญหา สมาชิกของกลุ่มมีหน้าในการวิเคราะห์และพิจารณาการจัดทำแผน ได้แก่ แผนระยะสั้น แผนระยะกลาง และแผนระยะยาว การวางแผนตามระยะเวลาเป็นการจัดลำดับความสำคัญของวิธีการแก้ไขปัญหา ก่อนจะนำแผนการปฏิบัติไปใช้ควรมีการตรวจสอบแผนอีกครั้ง หากแผนไม่ประสบความสำเร็จให้กลุ่มนำแผนไปปรับปรุงแก้ไขจนกว่าแผนจะสำเร็จ

Treffinger, Isaksen; & Dorval (2003) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบช 8 ขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นทำความเข้าใจปัญหา (Understand The Challenge)

1.1) การสร้างสรรค์โอกาส (Constructing Opportunities) เป็นการมองหาโอกาสที่เป็นประโยชน์ คิดหาความเป็นไปได้ และระบุเป้าหมายอย่างสร้างสรรค์

1.2) ขั้นสำรวจข้อมูล (Exploring Data) การรวบรวมข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง และมุมมองที่แตกต่างกันเพื่อศึกษาไว้เป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหา

1.3) โครงร่างของปัญหา (Framing Problems) พิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมด และเลือกปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุดเพื่อใช้ในการค้นหาวิธีการแก้ปัญหาต่อไป

2) ขั้นสร้างแนวคิด (Generating Ideas) เป็นการค้นหา สร้างแนวคิด รวบรวมเอาความคิดที่หลากหลาย เพื่อนำเอาแนวคิดเหล่านั้นมาพิจารณาและเลือกแนวปฏิบัติที่เป็นไปได้มากที่สุด

3) ขั้นเตรียมก่อนลงมือ (Preparing for Action)

3.1) พัฒนาแนวทางการแก้ปัญหา (Developing Solutions) การประยุกต์เอากลยุทธ์และเครื่องมือในการพัฒนา มาปรับปรุงแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเป็นไปได้ ให้กลายเป็นแนวทางที่สามารถใช้แก้ปัญหาได้

3.2) สร้างการยอมรับ (Building Acceptance) สร้างข้อสนับสนุน แนวทางการแก้ไขปัญหา และวางแผนการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งประเมินผลจากการแก้ไขปัญหา พิจารณาถึงองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ทั้ง ทรัพยากรบุคคล สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เวลา เพื่อป้องกันอุปสรรคในการดำเนินการแก้ปัญหาต่อไป

4) การวางแผนการดำเนินการ (Planning Your Approach)

4.1 ประเมินภารกิจ (Appraising Tasks) เป็นการสำรวจวิธีการแก้ไขปัญหาที่ใช้ว่ามีความสอดคล้องกับเป้าหมายหลักหรือไม่

4.2 ออกแบบวิธีการ (Designing Process) เป็นขั้นใช้องค์ความรู้ที่มีเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เพื่อกำหนดเครื่องมือหรือวิธีการที่เหมาะสมในการบรรลุเป้าหมาย

สิทธิชัย ชมพูพาทย์ (2553) ได้กล่าวถึงกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นการเข้าถึงปัญหา คือ การทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยศึกษารายละเอียดเพื่อระบุปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไข สำรวจข้อมูลจากแหล่งข้อมูล กำหนดกรอบของปัญหาซึ่งประกอบด้วย เห็นความสำคัญของปัญหา สำรวจข้อมูลของปัญหา และระบุปัญหาที่ต้องการนำมาแก้ไข

2) ขั้นการคิดวิธีการแก้ปัญหา คือ การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการหาวิธีแก้ปัญหาให้มากที่สุดโดยไม่มีการตัดสินว่าเป็นความคิดที่ผิดหรือถูก ยึดปริมาณของความคิดเป็นสำคัญ รวมทั้งสร้างวิธีการแก้ปัญหาใหม่จากวิธีเดิม

3) ขั้นการเลือกและเตรียมการ คือ การประเมินวิธีการแก้ปัญหาด้วยเกณฑ์ที่สร้างขึ้นจนได้วิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด จากนั้นพิจารณาถึงสิ่งที่สนับสนุนและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น

4) ขั้นการวางแผนการแก้ปัญหา คือ การวางแผนการแก้ปัญหา เป็นการรับประกันความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา ตรวจสอบ ติดตาม ปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญหา การวางแผนการแก้ปัญหาโดยใช้ความสามารถและข้อจำกัด ประกอบด้วย การประเมินทรัพยากร คือ การระบุแนวทางทรัพยากรในการแก้ไขปัญหา และ การออกแบบกระบวนการ คือ การวางขั้นตอนและการแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มพร้อมกับระบุขั้นตอนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ

5) ขั้นการลงมือปฏิบัติ คือ การนำแผนการจัดการแก้ปัญหาที่ได้วางไว้ไปลงมือปฏิบัติจริง มีการกำกับและติดตามการแก้ไขปัญหา เปรียบเทียบผลลัพธ์กับเป้าหมายที่ได้วางไว้ มีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการแก้ปัญหา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จำนวน 5 เรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 ดารารัตน์ ชัยพิลา (2559) ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการตตามแนวคิด STEM Education เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 งานวิจัยนี้ใช้รูปแบบการ

แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทั้งหมด 6 ขั้นตอน คือ ขั้นค้นพบปัญหาและชี้สาเหตุ ขั้นวางแผนและออกแบบ ขั้นสร้างชิ้นงานและลงมือปฏิบัติ ขั้นสรุปและประเมินผลชิ้นงาน ขั้นเขียนรายงาน ขั้นนำเสนอโครงงาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบโครงงานตามแนวคิด STEM Education 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์หลังเรียนของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบโครงงานตามแนวคิด STEM Education กับเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนติ้ววิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานตามแนวคิด STEM Education เรื่อง ปฏิกิริยาเคมี 2) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ 3) แบบประเมินชิ้นงานและวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานการวิจัย t-test ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ระหว่างเรียนร้อยละ 88.35 ซึ่งอยู่ในระดับดี เนื่องจากนักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีกระบวนการทำงานเป็นระบบขั้นตอนด้วยการทำโครงงาน ได้ใช้ความรู้จากทั้ง 4 ได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโลโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ มาใช้ในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาแยกแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นตามลำดับ และนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เรื่องที่ 2 ณัฐวุฒิ อรุณรัตน์ และปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ (2562) ทำวิจัยเรื่อง การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมการสอนด้วยกระบวนการออกแบบวิศวกรรมที่มีผลต่อความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย งานวิจัยนี้ใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 8 ขั้น คือ การกำหนดปัญหาหรือระบุปัญหา การรวบรวมข้อมูล การวางแผน การออกแบบ การปฏิบัติงาน การทดสอบ การปรับปรุง/การประเมินผลงาน การนำเสนอ/การแลกเปลี่ยนข้อมูล มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับ กระบวนการออกแบบวิศวกรรมสำหรับการพัฒนาการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์กระบวนการออกแบบวิศวกรรมร่วมกับรูปแบบวิธีการสอนอื่นในการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ กลุ่มตัวอย่าง คือ งานวิจัยต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมการสอนด้วยกระบวนการออกแบบวิศวกรรมที่มีผล ต่อความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยคัดเลือก

งานวิจัยตีพิมพ์เป็น ภาษาอังกฤษระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี คือ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2556 ถึงปีพ.ศ. 2561 (ค.ศ. 2013 ถึง ค.ศ. 2018) จำนวน 20 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสังเคราะห์ที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ผลการสังเคราะห์งานวิจัย พบว่า รูปแบบกิจกรรมการสอนด้วยกระบวนการออกแบบวิศวกรรมที่มีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีดังนี้ 1) การกำหนดปัญหาหรือระบุปัญหา 2) การรวบรวมข้อมูล 3) การวางแผน 4) การออกแบบ 5) การปฏิบัติงาน 6) การทดสอบ 7) การปรับปรุง/การประเมินผลงาน และ 8) การนำเสนอ นอกจากนี้ แนวทางการประยุกต์ร่วมกับรูปแบบวิธีการสอนอื่น มีดังนี้ 1) กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 2) การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และ 3) การจัดการเรียนรู้ แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยนี้ สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ ออกแบบวิศวกรรมที่มีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมหรือ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนแก่บุคลากร อาจารย์/ครู ด้วยกระบวนการออกแบบวิศวกรรม

เรื่องที่ 3 ทรงยศ สกุลยา และวนินทร สุภาพ (2563) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง การประยุกต์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวด้วยกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 งานวิจัยนี้ใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 4 ขั้น คือ ขั้นค้นพบปัญหา ขั้นค้นพบแนวคิด ขั้นค้นพบวิธีการแก้ไขปัญหา ขั้นสร้างสรรค์ความรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 44 คน ของโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม จังหวัดพิจิตร เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ใบกิจกรรม และ แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและ ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อยู่ใน ระดับมาก กล่าวคือ นักเรียนร้อยละ 68.18 มีความสามารถในการค้นพบความจริงอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนร้อยละ 54.55 มีความสามารถในการค้นพบปัญหาอยู่ในระดับมาก นักเรียนร้อยละ 50.00 มีความสามารถในการค้นพบแนวคิด อยู่ในระดับมาก นักเรียนร้อยละ 43.18 มีความสามารถในการค้นพบวิธีการแก้ปัญหาอยู่ในระดับมาก และนักเรียน ร้อยละ 59.09 มีความสามารถในการสร้างสรรค์ความรู้อยู่ในระดับมาก

เรื่องที่ 4 พจนีย์ ขาชาลี และรัชกร ประสีระเตสัง (2563) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหา หน่วยการเรียนรู้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์แบบ 5 ขั้น คือ

ขั้นการกำหนดปัญหา ขั้นการค้นหาความคิด ขั้นเลือกวิธีในการแก้ไขปัญหา ขั้นร่วมมือปฏิบัติ และขั้นการประมวลผลและประยุกต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการ เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบการ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3)เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ 4) ศึกษาความคงทนในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านประค า จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 7 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน เวลา 16 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากรายข้ออยู่ระหว่าง 0.30-0.80 ค่า อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.47 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.75 และ 3) แบบวัด ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นแบบทดสอบสถานการณ์ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ข้อ มู ล ได้ แก่ One Sample Wilcoxon Signed Ranks Test ผลการวิจัย พบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์หน่วยการเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตาม (E1/E2) เท่ากับ 83.42/82.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ก าหนดไว้2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการ เรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 4) ความคงทนในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการ จัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อ ผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรื่องที่ 5 สิริกานต์ ไชยสิทธิ์ และณรงค์ สมพงษ์ (2563) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์บนระบบนวัตกรรมการสอนอัจฉริยะ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์แบบ 7 ขั้นตอนในงานวิจัย คือ การค้นหาปัญหา การค้นหาความคิดหรือแนวคิด การค้นหาคำตอบ การค้นหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ การรวบรวมข้อมูล การค้นหาและกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา การแก้ไขปัญหา มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาอย่าง

สร้างสรรค์บนระบบนวัตกรรม การสอนอัจฉริยะ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 2) เพื่อพัฒนาระบบนวัตกรรมการสอนอัจฉริยะตามรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 3) เพื่อประเมินผลการใช้งานรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์บนระบบนวัตกรรม การสอนอัจฉริยะ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างวิจัยคือ นักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดีย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) รูปแบบการเรียนรู้ 2) แบบประเมินความเหมาะสมรูปแบบการเรียนรู้ 3) ระบบนวัตกรรมการสอนอัจฉริยะ ตามรูปแบบการเรียนรู้ 4) แบบประเมินคุณภาพระบบนวัตกรรมการสอนอัจฉริยะตามรูปแบบการเรียนรู้ 5) แบบวัด พฤติกรรมการคิดสร้างสรรค์ 6) แบบประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ และ 7) แบบวัดระดับความพึงพอใจของนักศึกษา หลังจากเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ วิเคราะห์ผลการสถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ t-test (Paired sample test) ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ บนระบบนวัตกรรมการสอนอัจฉริยะ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ภายในรูปแบบ มีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ระบบการสอนอัจฉริยะ และทักษะการคิด สร้างสรรค์ และผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม อยู่ในระดับดีมาก 2) ระบบนวัตกรรมการสอนอัจฉริยะ ตามรูปแบบการเรียนรู้ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และ 3) การประเมินผลการเรียนรู้จากการใช้งานระบบวารสารชุมชนวิจัย ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (เมษายน – มิถุนายน 2563) 149 นวัตกรรมการสอนอัจฉริยะตามรูปแบบการเรียนรู้ พบว่า พฤติกรรมการคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ระดับทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา อยู่ในระดับดี (mean = 4.61) และนักศึกษา มีความพึงพอใจต่อระบบนวัตกรรมการสอนอัจฉริยะตามรูปแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (mean = 4.40)

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดจากนักการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มาสังเคราะห์ขั้นของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

แหล่งข้อมูล			ผล การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
Parnes (1976), Lewin & Reed (1998)	สิทธิชัย Osborn (1963), ชมพูพาทย์ (2553), สิริกานต์ ไชยสิทธิ์ และณรงค์ สมพงษ์ (2563)	Treffinger, Isaksen; & Dorval (2003), ดารารัตน์ ชัยพิลา (2559), ณัฐวุฒิ อรุณรัตน์ และปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ (2562), ทรงยศ สกุลยา และวนินทร สุภาพ (2563), พจนีย์ ขาชาลี และรัชกร ประสีระเตสัง (2563)	
1.ขั้นค้นหาปัญหา	1.ขั้นค้นหาปัญหา	1.ขั้นค้นหาปัญหา	1.ขั้นกำหนดปัญหา
2.ขั้นค้นหาวิธีแก้ปัญหา	2.ค้นหาวิธีแก้ปัญหา	2.ขั้นค้นหาวิธีการแก้ปัญหา	2.ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา
3.ขั้นวางแผนออกแบบและตรวจสอบ	3.ขั้นวางแผนออกแบบ	3.ขั้นวางแผนออกแบบ	3.ขั้นการวางแผนและออกแบบ
	4.ขั้นลงมือปฏิบัติ	4.ขั้นลงมือปฏิบัติ	4.ขั้นลงมือปฏิบัติ
		5.ขั้นสรุปผล	5.ขั้นการประเมินและติดตามผล

จากตารางที่ 2 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จำนวน 5 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นกำหนดปัญหา ขั้นตอนที่ผู้สอนชี้แนะให้นักเรียนเห็นถึงปัญหาและกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาของบทเรียนในการเรียนการสอน 2) ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา ขั้นตอนที่นักเรียนค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาจากเรื่องที่เรียนรู้ให้ได้วิธีการแก้ไขปัญหาจำนวนมากและมี

ความหลากหลายมากที่สุด 3) ขั้นการวางแผนและออกแบบ ขั้นตอนที่นักเรียนวางแผนออกแบบวิธีการแก้ไขปัญหาจากการบูรณาการวิธีการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ให้เกิดวิธีการแก้ไขปัญหาแบบใหม่ และเลือกวิธีการมรกี่แก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับปัญหาที่สุด 4) ขั้นลงมือปฏิบัติ ขั้นตอนที่นักเรียนใช้วิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้มีการเลือกมาใช้กับปัญหาที่ได้กำหนดไว้ และ 5) ขั้นการประเมินและติดตามผล ขั้นตอนที่ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลว่าวิธีการแก้ไขปัญหาที่ใช้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จากนักการศึกษาซึ่งได้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ขั้นตอน และแต่ละขั้นมีความสอดคล้องเช่นเดียวกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยมีการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นกำหนดปัญหา 2) ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา 3) ขั้นการวางแผนและออกแบบ 4) ขั้นลงมือปฏิบัติ และ 5) ขั้นการประเมินและติดตามผล

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

ไพศาล วรคำ (2559) การสร้างข้อคำถามในการวัดความรู้หลังจากการเรียนบทเรียนทางสุขศึกษา โดยการวัดจะทำการวัดความก้าวหน้าของนักเรียนหลังมีการจัดการเรียนการสอน โดยการวัดผลจะใช้แบบทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญที่มีการวัดการแสดงออกทางด้านความรู้หรือพุทธิพิสัย เจตคติหรือจิตพิสัย และการปฏิบัติหรือทักษะพิสัย

จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2564) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาว่าเป็นคุณลักษณะที่ผู้เรียนพึ่งได้รับจากการเรียนการสอน โดยการวัดความสามารถของผู้เรียนหลังจากการทำกิจกรรมหรือการเรียนรู้ เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องทางด้านสุขภาพของในแต่ละบทเรียน โดยจะแสดงออกทางด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ หรืออาจหมายถึงคะแนนจากการวัดผลของความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ของผู้เรียนจากเรื่องสุขภาพที่ผู้เรียนได้เรียน

Lorig (1996) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาว่า เป็นการวัดพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคลทางด้านสุขภาพ สถานะทางสุขภาพของตนเอง การรับรู้และความรู้ทางด้านสุขภาพ และการนำวิธีการในการดูแลสุขภาพไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม

Nova Scotia, Department of Education (2021) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาว่า การวัดผลจากการเรียนรู้ทางด้านสุขภาพของผู้เรียนที่พึงมี ผ่านองค์ความรู้ทางด้านสุขภาพ การฝึกฝนทางด้านสุขภาพจนเกิดทักษะในการปฏิบัติที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงถึงความเข้าใจและการตระหนักรู้ทางด้านสุขภาพ

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา หมายถึง ผลการประเมินผู้เรียนทางด้านสุขศึกษาหลังจากการจัดการเรียนรู้ผ่าน 3 ด้านอย่างสมดุลกัน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านสุขภาพที่ดี และนำทักษะต่าง ๆ มาปรับปรุงพัฒนาสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และสังคม

3.2 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2558) ได้ให้ความหมายของการวัดผลทางสุขศึกษาว่า การวัดการเรียนรู้ด้วยการใช้เครื่องมือ เพื่อให้ได้รับผลการประเมินของผู้เรียนทางด้านสุขภาพ และสามารถตรวจสอบพัฒนาการทางด้านสุขภาพของผู้เรียนผ่านผลสัมทธิ์ทางการเรียนคือ ความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติ

สมชาย รัตนทองคำ (2558) ได้อธิบายความหมายของการวัดและประเมินผลทางสุขศึกษาไว้ดังนี้ เป็นการวัดคุณลักษณะของบุคคลจากผลของการทำแบบประเมินตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อแสดงให้เห็นพัฒนาการทางด้านสุขภาพที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคล โดยการประเมินจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองเพื่อสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสม ผ่านการวัดด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะปฏิบัติ

จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2564) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และนำมาประเมินผลจึงเป็นการแสดงให้ผู้เรียนได้ทราบว่าผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสุขภาพ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติ และการประเมินยังช่วยให้ผู้สอนได้รู้ว่าผู้เรียนมีการพัฒนาขึ้น และยังสามารถช่วยให้ผู้สอนได้วัดหรือประเมินผลความสำเร็จในการสอน

เกรียงศักดิ์ ยุทโท (2562) ได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลว่า เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายอย่างเหมาะสม ช่วยให้นักเรียนได้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครบทุกด้าน ได้แก่ เกิดความรู้ เกิดทัศนคติที่ดี และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

สรุป การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษา เป็นกระบวนการในการช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมทางสุขภาพให้เหมาะสมกับตัวผู้เรียน ผ่านการวัดผลสัมฤทธิ์ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ เป็นการวัดเนื้อหาความรู้ทางด้านสุขภาพที่ผู้เรียนได้รับ 2) ด้านเจตคติ เป็นการวัดระดับความรู้สึก ความพึงพอใจ ของผู้เรียนทางด้านการดูแลสุขภาพ และ 3) ด้านการปฏิบัติ เป็นการวัด ทักษะที่สามารถแสดงการป้องกันการดูแลรักษาสุขภาพได้อย่างถูกต้อง

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลด้านความรู้ (Anderson & Krathwohl, 2001) เป็นการมุ่งวัดทักษะด้านความคิดทั้ง 6 ขั้นตอน คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยการวัดด้านความรู้เป็นการวัดที่ง่ายกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ โดยสามารถใช้วิธีการวัดได้หลายวิธีดังนี้

- การใช้แบบทดสอบทั้งแบบ ปรนัย และ อัตนัย แบบปรนัยที่เป็นที่นิยมในการใช้วัดความรู้ คือ ข้อสอบแบบถูกผิด (True-False Test) ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) ส่วนข้อสอบแบบอัตนัยจะเป็นในรูปแบบของการเขียนตอบ (Essay) ซึ่งจะเน้นการตอบคำถามในรูปแบบของความเรียง

- การใช้การทดสอบรูปแบบสัมภาษณ์ ซักถาม และการสนทนา ซึ่งผู้สอนที่จัดการสอบในรูปแบบนี้อาจจะมีการทดสอบในรูปแบบเดี่ยวหรือแบบกลุ่มก็ได้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในเนื้อหาที่ต้องการวัด ซึ่งการทดสอบในรูปแบบนี้ควรมีการจดบันทึก หรือสร้างแบบฟอร์มมาเพื่อเป็นหลักฐาน

- การใช้วิธีการสาธิตหรือปฏิบัติ โดยการแสดงนั้นผู้สอนหรือผู้เรียนเป็นคนสาธิตนั้นจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และให้ผู้เรียนตอบว่าวิธีการที่ได้สาธิตออกมานั้นมีความถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

- การใช้วิธีการตรวจผลงานของผู้เรียน เช่น ให้ผู้เรียนทำการจดบันทึก ทำรายงาน ทำสมุดภาพ หรือ ทำโครงงานต่าง ๆ ซึ่งผู้สอนควรอธิบายรายละเอียดของงานให้ผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจ

- การใช้วิธีการสังเกต เป็นวิธีการที่ได้ผลน้อย และไม่มีความแน่นอนในการวัดผล เช่น การสังเกตความร่วมมือในชั้นเรียน การแสดงสีหน้าท่าทาง ในขณะที่สอนว่าผู้เรียนเข้าใจหรือไม่

สุชาติ โสมประยูร และเอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2553) ได้กล่าวถึงการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ว่า เป็นการวัดความรู้ของนักเรียนทางด้านสมองหรือการใช้ความคิด โดยนักเรียนต้องเกิดความรู้และการเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนเพิ่มขึ้น มีทั้งหมด 6 ขั้น ดังนี้

- ขั้นความรู้ความจำ เกิดจากการที่นักเรียนมีการท่องจำ ทำซ้ำๆจนสามารถจดจำได้
- ขั้นความเข้าใจ การใช้ตัวอย่างในการประกอบเนื้อหาสาระจะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น
- ขั้นนำไปใช้ การที่ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถปรับปรุงความรู้หรือดัดแปลงไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
- ขั้นวิเคราะห์ สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และแยกแยะเรื่องย่อยๆ ได้อย่างถูกต้อง
- ขั้นสังเคราะห์ สามารถนำความรู้ความเข้าใจมาจัดหมวดหมู่องค์ประกอบอย่างเหมาะสม
- ขั้นประเมินค่า เป็นความคิดเชิงบวกหรือมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในวิชานั้น ๆ หรือเรื่องนั้น ๆ เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ เห็นข้อดี-ข้อเสีย ของการเรียน

สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้มีวิธีการในการวัดผ่าน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นความรู้ความจำ ขั้นความเข้าใจ ขั้นนำไปใช้ ขั้นวิเคราะห์ ขั้นสังเคราะห์ และขั้นประเมินค่า และมีเครื่องมือในการวัดที่หลากหลายตามสถานการณ์ที่เหมาะสม เช่น การใช้แบบทดสอบรูปแบบปรนัยและอัตนัยในการสอบเก็บคะแนน การใช้แบบทดสอบสัมภาษณ์ในการซักถามความรู้ที่นักเรียนได้รับ การใช้วิธีการสังเกตในการตอบคำถามหรือการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และการตรวจสอบของผู้เรียนผ่านการบันทึกเนื้อหาที่เรียน หรือการทำรายงาน

3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลด้านเจตคติ (Bloom & Krathwohl, 1956) เป็นการมุ่งวัดพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ ความสนใจ ความเชื่อ การเห็นถึงคุณค่า มี 5 ขั้นตอน คือ การรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดระบบ และการสร้างนิสัย โดยสามารถใช้วิธีการวัดได้ดังนี้

- การทำแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) คือ การสร้างรายการทางด้านพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางบวกและประเมินว่าผู้เรียนมีหรือไม่มี ทำหรือไม่ทำ รายการที่ได้กำหนดไว้

- การทำแบบมาตรประมาณค่า การสร้างรายการทางด้านพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางบวกเช่นเดียวกับแบบตรวจสอบรายการ แต่แตกต่างกัน คือ ต้องทราบรายละเอียดชัดเจนของพฤติกรรมว่าอยู่ในระดับใด

- การทำแบบวัดสถานการณ์ คือ การสร้างสถานการณ์จำลอง เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงถึงความรู้สึกที่ตนเองพึงจะกระทำ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะต้องมีความยากลำบากต่อการตัดสินใจ

สุชาติ โสมประยูร และเอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2553) ได้กล่าวถึงการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติว่า เป็นการมุ่งเน้นการวัดผู้เรียนทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติในการเรียนรู้ ผ่านการวัดพฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้ง 5 ขั้น ได้แก่

- ขั้นการรับรู้ เป็นความสนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเต็มใจโดยไม่ถูกบังคับโดยมีการฟังและดูอย่างตั้งใจ

- ขั้นการตอบสนอง เป็นการเข้าร่วมหรือลงมือกระทำ ปฏิบัติตาม ด้วยความเต็มใจยอมรับด้วยความพึงพอใจ

- ขั้นการเห็นคุณค่า เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญ ความประทับใจ ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่แสดงออกมาทางพฤติกรรมที่ชัดเจนและสม่ำเสมอ เช่น การยอมรับแนวคิด บุคคล

- ขั้นการจัดระบบ เป็นการนำเอาคุณค่าต่าง ๆ มารวมกันเพื่อให้สามารถเห็นถึงความขัดแย้งและสอดคล้อง สามารถเปรียบเทียบ แยกแยะ ให้เหมาะสมกับระบบคุณค่าของตนเอง

- ขั้นการสร้างนิสัย เป็นการพัฒนาตนเองหรือนำสิ่งที่เรียนรู้มาปฏิบัติในการใช้ชีวิตอย่างสม่ำเสมอ นำไปสู่การพัฒนาบุคลิกที่มีคุณภาพ

สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติมีวิธีการในการวัดผลทั้งหมด 5 ขั้นตอนได้แก่ การรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดระบบ และการสร้างนิสัย และมีเครื่องมือในการวัดเจตคติดังนี้ คือ การทำแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ในการประเมินเจตคติของผู้เรียน การทำแบบมาตรประมาณค่าเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมเจตคติที่ผู้เรียนแสดงออกมา และการทำแบบวัดสถานการณ์ที่ผู้เรียนเลือกแสดงเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ

3.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลด้านการปฏิบัติ (Bloom, 1956) เป็นการมุ่งวัดความสามารถทักษะของผู้เรียนในด้านการแสดงออก การทำกิจกรรม การปฏิบัติ โดยสามารถแบ่งได้ 5 ขั้นตอน คือ การรับรู้รูปแบบ การปฏิบัติตามแบบ การปฏิบัติด้วยตนเอง การปฏิบัติอย่างชำนาญ การปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ โดยสามารถใช้การวัดได้ 2 ประเด็น ดังนี้

- วิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติ ว่าผู้ปฏิบัติมีความชำนาญในทักษะหรือไม่ สามารถปฏิบัติทักษะได้อย่างเรียบร้อยหรือไม่ และคุณภาพที่เกิดจากการปฏิบัติอยู่ในแนวโน้มที่ครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่

- วิธีการวัดจากการนำความรู้มาเกี่ยวข้อง โดยสามารถใช้การเขียนว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะเขียนสิ่งที่ตนเองปฏิบัติ หรือ การแสดงทักษะ แต่การใช้วิธีการนี้จะสามารถวัดผลได้อย่างถูกต้องหรือไม่จะขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์สุจริตของผู้เรียน

สุชาติ โสมประยูร และเอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2553) ได้กล่าวถึงการวัดผลสัมฤทธ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติว่า การมุ่งเน้นการวัดทักษะของผู้เรียนในการแสดงออก การปฏิบัติ และการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสามารถแบ่งได้ 5 ขั้น ได้แก่

- ขั้นรับรู้รูปแบบ คือการเรียนรู้รูปแบบของทักษะเพื่อจะสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

- ขั้นการปฏิบัติตามแบบ คือการปฏิบัติหรือการแสดงออกตามรูปแบบที่มีการสาธิตหรือแสดงให้ดูเป็นตัวอย่าง

- ขั้นการปฏิบัติด้วยตนเอง คือการนำการปฏิบัติที่ได้เรียนรู้มาแสดงด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง

- ขั้นการปฏิบัติอย่างชำนาญ คือการนำการปฏิบัติที่ได้เรียนรู้มาฝึกฝนจนสามารถทำได้อย่างชำนาญ

- ขั้นการปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ คือการปฏิบัติโดนการนำทักษะหลากหลายทักษะมาประกอบตามความคิดสร้างสรรค์จนเกิดคุณภาพที่ดี

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดทักษะการปฏิบัติ สามารถวัดได้ 2 ประเด็นคือ วิธีในการปฏิบัติและวิธีการวัดจากการนำความรู้มาเกี่ยวข้อง ผ่านการวัดแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบบันทึกพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออก แบบสังเกต แบบประเมินตนเอง

CHULALONGKORN UNIVERSITY

สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติมีวิธีการในการวัดผลทั้งหมด 5 ขั้นตอนได้แก่ รับรู้แบบ ปฏิบัติตามแบบ ปฏิบัติด้วยตนเอง ปฏิบัติอย่างชำนาญ และปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ และมีเครื่องมือในการวัดการปฏิบัติดังนี้ คือ การใช้แบบสังเกตทักษะที่ผู้เรียนแสดงออกหรือปฏิบัติออกมาว่ามีความถูกต้องหรือไม่ การใช้แบบตรวจสอบรายการในการตรวจเช็คทักษะที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ การใช้ประเมินตนเองเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงทักษะที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา จำนวน 5 เรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 โสภา ช้อยชด (2560) ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและทฤษฎีประมวลสารสนเทศทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางโลกออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางโลกออนไลน์ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา 3 ด้าน ดังนี้ ด้านพุทธิพิสัยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ ด้านจิตพิสัยใช้แบบประเมินมาตรลิเคอร์ทแบบ Rating Scale ชนิด 5 ระดับ และด้านทักษะพิสัยใช้แบบวัดเกณฑ์การให้คะแนนแบบวิธีลิเคอร์ทจำนวน 15 ข้อ แบบ Rating Scale ชนิด 4 ระดับ

เรื่องที่ 2 วชิรวิทย์ ช้างแก้ว (2560) ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสร้างสื่อนวัตกรรมทางสุขภาพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสร้างสื่อนวัตกรรมทางสุขภาพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา 3 ด้าน ดังนี้ ด้านพุทธิพิสัยใช้ข้อสอบรูปแบบปรนัยข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ด้านจิตพิสัยใช้แบบวัดมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ด้านทักษะพิสัยใช้แบบวัดมาตรประมาณค่า 4 ระดับ

เรื่องที่ 3 กฤติการณ์ แกมใบ (2562) ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยการใช้เทคนิคการตั้งคำถามขั้นสูงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงระบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงระบบ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา 3 ด้าน ดังนี้ ด้านพุทธิพิสัยใช้ข้อสอบรูปแบบปรนัยข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ ด้านจิตพิสัยใช้ข้อสอบรูปแบบวัดสถานการณ์แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และด้านทักษะพิสัยใช้ข้อสอบรูปแบบวัดสถานการณ์แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ

เรื่องที่ 4 มนทรัตน์ สุจีรกุลไกร (2562) ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบผสมผสานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงบริหารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงบริหาร ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา 3 ด้าน ดังนี้ ด้านพุทธิพิสัยใช้ข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ด้านจิตพิสัยใช้แบบวัดสถานการณ์ 4 ตัวเลือก ด้านทักษะพิสัยใช้แบบวัดสถานการณ์ 4 ตัวเลือก

เรื่องที่ 5 วิไลวรรณ ศิริอรรถ (2562) ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงวิพากษ์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา 3 ด้าน ดังนี้ ด้านพุทธิพิสัยใช้ข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ด้านจิตพิสัยใช้แบบวัดสถานการณ์ 4 ตัวเลือก ด้านทักษะพิสัยใช้แบบวัดสถานการณ์ 4 ตัวเลือก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา จำนวน 5 เรื่อง ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

ผู้วิจัย/ปี	วิธีวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา		
	ด้านความรู้	ด้านเจตคติ	ด้านการปฏิบัติ
โสภา ช้อยชด (2560)	แบบปรนัย (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก	แบบวัดมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ	แบบวัดมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 4 ระดับ
วชิรวิทย์ ช้างแก้ว (2560)	แบบปรนัย (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก	แบบวัดมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ	แบบวัดมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 4 ระดับ
กฤติการณ์ แกมใบ (2562)	แบบปรนัย (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก	แบบวัดสถานการณ์ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก	แบบวัดสถานการณ์ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก
มนทรัตน์ สุจีรกุลไกร (2562)	แบบปรนัย (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก	แบบวัดสถานการณ์ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก	แบบวัดสถานการณ์ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก
วิไลวรรณ ศิริอรรถ (2562)	แบบปรนัย (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก	แบบวัดสถานการณ์ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก	แบบวัดสถานการณ์ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ ใช้เครื่องมือแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนรายข้อที่ชัดเจนและมีความสะดวกต่อการตรวจสอบการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติ ใช้เครื่องมือแบบวัดสถานการณ์ซึ่งนักเรียนจะสามารถวิเคราะห์และเลือกตอบคำตอบได้หลากหลายผ่านตัวเลือก 4 ตัวเลือกและการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติ ใช้เครื่องมือแบบวัดสถานการณ์ 4 ตัวเลือกเพราะทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการปฏิบัติในสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

4. ทักษะการสื่อสาร

4.1 ความหมายของทักษะการสื่อสาร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2552) ได้ให้ความหมายของคำว่า ทักษะ ไว้ว่าหมายถึงความชำนาญในสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีการนำมาจากภาษาอังกฤษคำว่า Skill

พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย (2558) ได้ขยายความหมายของคำว่า ทักษะ ว่าหมายถึง ความเชี่ยวชาญชำนาญ หรือความสามรถในการกระทำปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นทักษะที่เกิดจากการฝึกฝนบ่อยครั้ง

สรุปความหมายของคำว่า ทักษะ ได้ว่า เป็นความสามารถหรือความชัดเจนในการกระทำของบุคคลใดอย่างสม่ำเสมอ มีการฝึกฝนจนสามารถปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพ เช่น ทักษะด้านร่างกายที่เกิดจากการออกกำลังกายและฝึกฝนร่างกายอย่างสม่ำเสมอ ทักษะทางสติปัญญา ที่เกิดจาการหมั่นหาข้อมูลความรู้เพิ่มเติม ทักษะทางสังคมที่เกิดจากการเข้าสังคมจนทำให้สามารถอยู่ในสังคมหรือทำงานกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข เป็นต้น

สำหรับความหมายของทักษะการสื่อสาร ผลการศึกษามีดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2556) ได้ให้ความหมายของทักษะการสื่อสารว่า เป็นการนำเสนอความคิดอย่างมีประสิทธิพล ทั้งจากการพูด การฟัง การเขียน การอ่าน และการกระทำอย่างหลากหลายรูปแบบที่เหมาะสมเข้ากับสถานกาณ์ โดยใช้การสื่อสารเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การแจ้งข่าว การสอน การจูงใจ ตลอดจนนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้เข้ากับการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิชญา อยู่ในธรรม (2557) ได้ให้ความหมายของทักษะการสื่อสาร คือ การที่สามารถถ่ายทอดความคิดได้อย่างชัดเจนทั้งการพูด การเขียน ทักษะการสื่อสารแบบวัจนภาษาและอวัจนภาษา การสื่อสารในรูปแบบที่หลากหลาย สื่อสารได้หลายภาษา ตลอดจนสามารถใช้การสื่อสารเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย ทั้งการให้ข้อมูล การสอน การกระตุ้นหรือการโน้มน้าว สามารถใช้ประโยชน์จากสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย เลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม รวมทั้ง สามารถประเมินผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้สื่อเหล่านั้น และสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2561) ได้ให้ความหมายของทักษะการสื่อสารว่าเป็นทักษะในการใช้คำพูด การเขียน การฟัง และการอ่าน เป็นทักษะที่นำสารจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งหรือจากสถานที่ใดที่หนึ่งผ่านไปยังอีกที่หนึ่ง

Shirley Taylor (2018) ได้สรุปความหมายของทักษะการสื่อสารว่า การสื่อสารทำงานผ่านระบบด้วยทักษะการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายในการสื่อสารได้อย่างสมบูรณ์

Alison Doyle (2021) ได้สรุปความหมายของทักษะการสื่อสารว่าเป็นทักษะในการมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบตัวผ่านการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน อวัจนภาษา ที่สื่อถึงการใช้ความชัดเจนในการสื่อสาร ความเป็นมิตร ความมั่นใจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สรุปได้ว่า ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการรับและส่งสาร เพื่อให้สามารถตีความหรือเข้าใจสารที่ถูกส่งได้อย่างถูกต้อง โดยอาศัยการถ่ายทอดเรื่องราวผ่าน การฟัง คือการตีความหมายผ่านสาร แปลว่าความหมายที่ผู้พูดต้องการพูดได้ การพูด คือ การถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึก ผ่านข้อมูลข่าวสาร ใช้ภาษาพูดที่สามารถเข้าใจได้ง่าย มีการแสดงสีหน้าอารมณ์ความรู้สึกให้เข้ากับคำพูด การอ่าน คือ การนำสารในรูปแบบของตัวหนังสือ ตัวอักษร ผ่านวรรณกรรม บทความ หนังสือ มาตีความเพื่อให้สามารถเข้าใจเนื้อสาร และการเขียน คือ การถ่ายทอดเรื่องราวผ่านตัวอักษรใช้ในการแสดงความรู้สึก โดยการสื่อสารมีขึ้นเพื่อให้บุคคลเกิดการรับส่งข้อมูลระหว่างบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

4.2 กระบวนของทักษะการสื่อสาร

คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (2556) ได้มีการวิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการสื่อสารเพื่อแสดงกระบวนการในการสร้างขั้นตอนการสื่อสาร โดยได้ระบุไว้ว่า กระบวนการสื่อสารนั้นจะประกอบไปด้วย 4 ส่วน เป็นอย่างน้อย ได้แก่ ผู้ส่งสาร (Sender) สาร (Massage) สื่อ (Channel) และผู้รับสาร (Reciever) ซึ่งในบางครั้งอาจจะมีการร่วมด้วยของปฏิกิริยาในการตอบสนองหรือการตอบโต้ (Feedback) ดังภาพที่ 1

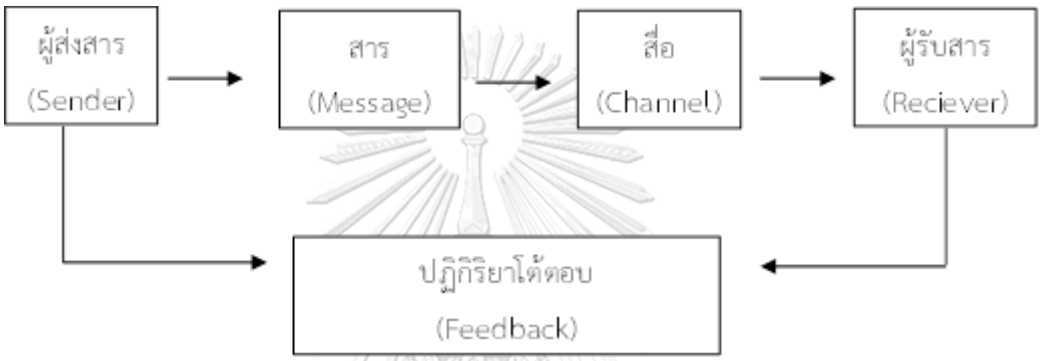

ภาพที่ 1 แบบจำลองการสื่อสาร

ที่มา : คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (2556)

1) ผู้ส่งสาร คือ บุคคลหรือกลุ่มของบุคคลผู้ที่ให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ ซึ่งผู้ส่งสารถือว่ามีบทบาทสำคัญในการสื่อสารเนื่องมาจากผู้ส่งสารถือเป็นตัวกำหนดแนวทางของการสื่อสาร หรือเป็นผู้ให้กำเนิดการสื่อสารขึ้น นอกจากนี้ผู้ส่งสารยังสามารถเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้รับสารได้เช่นเดียวกันในกรณีที่ผู้รับสารนั้นมีปฏิกิริยาตอบสนองโต้ตอบกลับมา

2) สาร คือ ถ้อยคำ เรื่องราว ประสบการณ์ โดยอาจจะแสดงมาในรูปแบบของสัญลักษณ์ภาษา หรือท่าทางต่าง ๆ ซึ่งผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถที่จะรับรู้ร่วมกันได้

3) สื่อ คือ สิ่งที่ทำหน้าที่ในการนำสารจากตัวบุคคลหรือจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งจะมีบทบาทและหน้าที่เป็นตัวกลางของผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถที่จะติดต่อสื่อสารกันได้ โดยสื่อมีได้หลากหลายรูปแบบ ดังนี้

3.1) สื่อสามัญหรือสื่อจากธรรมชาติ หมายถึงสื่อที่เกิดขึ้น หรือมีอยู่เองตามธรรมชาติ เช่น บรรยากาศรอบ ๆ ตัวเรา

3.2) สื่อบุคคลหรือสื่อมนุษย์ หมายถึง บุคคลที่เป็นตัวกลางในการสื่อสาร เช่น พิธีกร ผู้สื่อข่าว ครู อาจารย์

3.3) สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง เอกสารทุกชนิดที่ผ่านกระบวนการพิมพ์ออกมา เช่น นิตยสาร วารสาร หนังสือ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ

3.4) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง สื่อที่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีในการเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น วิทยุกระจายเสียง โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์

3.5) สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่อที่ทำหน้าที่ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ป้ายโฆษณา ป้ายชื่อถนน ป้ายสิ่งของ

3.6) สื่อรูปแบบผสม หมายถึง สื่อรูปแบบต่าง ๆ ที่นำมาผสมผสานกันจนเป็นรูปแบบใหม่ โดยมีเอกลักษณ์ของสื่อแต่ละแบบรวมอยู่ เช่น สื่อพื้นบ้านต่าง ๆ วัตถุจารึก

4) ผู้รับสาร หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับข้อมูล ความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ ที่ผู้นำส่งสารส่งมาให้ โดยสามารถที่จะกำหนดและเข้าใจความหมายเนื้อหาของสาร สามารถที่จะแปลความหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจ นอกจากนี้ผู้รับสารก็สามารถเปลี่ยนเป็นผู้ส่งสารได้ในกรณีที่ผู้รับสารมีปฏิกิริยาโต้ตอบไปยังผู้ส่งสาร

5) ปฏิกิริยาโต้ตอบ หมายถึง กระบวนการการสื่อสารแบบย้อนกลับ หรือการตอบโต้กันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งในการสื่อสารนั้นจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าผู้รับสารต้องการตอบสนองสารและเจตนาของผู้ส่งสารหรือไม่ ปฏิกิริยาโต้ตอบนี้ถือว่ามีความสำคัญในการสื่อสาร เพราะจะทำให้ผู้ส่งสารสามารถทราบได้ว่าการสื่อสารของตนนั้นได้เกิดผลสัมฤทธิ์หรือไม่

CHULALONGKORN UNIVERSITY

Berlo (1960) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการสื่อสารมีความสัมพันธ์และอิทธิพลซึ่งกันและกัน ลักษณะของแต่ละองค์ประกอบจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพความสำเร็จของการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ

1) Source คือ ผู้ส่งข่าวสาร หรือต้นตอของสาร เป็นแหล่งกำเนิดของข่าวสาร ความคิดเห็นหรือประสบการณ์ ส่งต่อไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสารจะต้องมีความเชี่ยวชาญน่าเชื่อถือ เพราะมีผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงในเชิงทัศนคติอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่ทำให้ ผู้ส่งสารสามารถทำการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ทักษะการสื่อสาร

2) Message คือ สาร เป็นสิ่งเร้าหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะผ่านออกไปสู่ผู้รับสาร เป็นเนื้อหาของสารหรือข้อความที่ผู้ส่งสารเลือกใช้เพื่อสื่อความหมายตามที่ต้องการ

3) Channel คือ ช่องทางการสื่อสาร เป็นได้ทั้งอุปกรณ์และวิธีการในการสื่อ เช่น คลื่นวิทยุ วิธีการประชุม หรือบุคคลตามตำแหน่งที่ข่าวสารจะส่งผ่านไป การใช้ช่องทางในการสื่อสารที่เหมาะสมจะสามารถทำให้การสื่อสารบรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) Receiver คือ ผู้รับข่าวสาร หรือจุดหมายปลายทางที่แหล่งสารจะมาถึง ในกระบวนการสื่อสารนั้น ผู้ส่งสารและผู้รับสารจะมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทกันไปมาโดยไม่หยุดนิ่งจนกว่าจะมีการจบการสื่อสาร

ซึ่งสอดคล้องกับ Gordon (1990) ที่ก็ได้กำหนดองค์ประกอบของทักษะการสื่อสารไว้ 4 ประการ ดังนี้

1) ผู้ส่งสาร (Sender) มีหน้าที่ทำการส่งข้อมูลไปยังบุคคลอื่นผ่านทักษะ การพูด และการเขียน

2) สาร (Message) สิ่งที่ต้องการให้ผู้อื่นรู้ ซึ่งเป็นได้ทั้งข้อมูล ความคิดและความรู้สึก รวมถึงความเชื่อ

3) สื่อ (Communication channel) ช่องทางที่ใช้ในการติดต่อกันระหว่างผู้ส่งและผู้รับ

4) ผู้รับสาร (Receiver) ผู้ที่ผู้ส่งต้องการให้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร

Bhasin (2021) ได้ให้ความหมายของกระบวนการทางการสื่อสารไว้ว่า เป็นกระบวนการในการสื่อสารซึ่งประกอบด้วย 1) ข้อความ คือ สิ่งที่เริ่มต้นจากผู้ส่งไปยังผู้รับ ซึ่งช่วยให้ผู้ส่งสามารถแบ่งปันความเข้าใจ ข้อมูล ความรู้ ผ่านไปช่องทางสื่อสารและผู้รับ 2) ผู้ส่ง คือ ผู้ส่งที่ส่งข้อความไปยังผู้รับ ผู้ส่งคือบุคคลที่รับผิดชอบในการเริ่มต้นการสื่อสาร เขาหรือเธอยังมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดแนวคิดเบื้องหลังการสื่อสารหรือการสนทนานี้ 3) ผู้รับ คือ ผู้รับจะได้รับ ถอดรหัส ทำความเข้าใจ ตีความข้อความ และให้ข้อเสนอแนะหากจำเป็น เมื่อผู้ส่งส่งข้อความถึงผู้รับ สิ่งสำคัญคือต้องส่งข้อความอย่างถูกต้อง เนื่องจากจะถือว่ากระบวนการทั้งหมดสำเร็จ 4) ช่องทางการสื่อสาร คือ ช่องทางที่ใช้ในการนำสื่อส่งจากผู้ส่งตัดสินไปยังผู้รับ และผู้ส่งมีหน้าที่ใจเลือกช่องทางที่ต้องการตามความสะดวกและการยอมรับของผู้รับ 5) การถอดรหัส คือ ผู้รับจะถอดรหัสข้อความเพื่อการตีความที่เหมาะสมและการจัดช่องทางการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 6) ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะหากต้องการโดยผู้รับ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการสื่อสาร เนื่องจากทำให้มั่นใจว่าผู้รับได้รับข้อความและตีความข้อความในรูปแบบที่ถูกต้องตามความคิดหรือความคิดของผู้ส่ง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของทักษะการสื่อสาร เกิดขึ้นมาจากการมีองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน คือ1) ผู้ส่งสาร ที่เป็นผู้ริเริ่มการสร้างสารขึ้นมามีหน้าที่ในการใช้ทักษะการสื่อสารผ่าน ทักษะการพูดและทักษะการเขียน 2) สาร ซึ่งก็คือเนื้อหา ความรู้สึก ประสบการณ์ที่ผู้ส่งต้องการส่งไปยังผู้รับสาร

3) วิธีการในการส่งสาร หรือช่องทางการส่งสาร คือ สิ่งที่ใช้ส่งผ่านสารหรือติดต่อกันระหว่างตัวผู้ส่งสารและผู้รับสาร 4) ผู้รับสาร เป็นจุดหมายปลายทางของการส่งสาร ซึ่งผู้รับมีหน้าที่ในการตีความหมายของสารให้ออกมาถูกต้องสมบูรณ์ ผ่านทักษะการสื่อสาร คือ ทักษะการฟัง และทักษะการอ่าน 5) ผลที่เกิดขึ้น คือ ผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารทำให้จำเป็นต้องมีการสื่อสารใหม่อาจจะเกิดขึ้นจากตัว ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร หรือช่องทางในการสื่อสาร ที่ทำให้เกิดความเข้าใจหรือไม่เข้าใจ การทำให้รู้สึกดีหรือไม่ดี 6) ข้อมูลย้อนกลับ คือ การที่ผู้รับสารมีการตอบโต้แสดงความคิดเห็นต่อสารที่ผู้ส่งได้ส่งมา

4.3 องค์ประกอบของทักษะการสื่อสาร

ปัทมา สายสอาด (2551) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะการสื่อสาร คือ การรับรู้ข่าวสารที่มีต่อภาษาต่าง ๆ ที่ไม่เท่ากัน ดังนั้น เมื่อต้องการสื่อความหมายอาจใช้ภาษาในการสื่อสารหลายประเภทเพื่อช่วยให้การสื่อสารนั้นบรรลุตามที่เราต้องการ นอกจากนั้นภาษาที่ใช้สื่อสารกันอยู่มีขีดจำกัดอยู่ในตัวเอง โดยจำแนกออกได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ภาษาท่าทาง เป็นการแสดงท่าทางให้เห็นและผู้รับและผู้ส่งอาจตีความหมายได้ไม่เหมือนกัน

2) ภาษาพูด เป็นการกล่าวถ่ายทอดความรู้สึก ประสบการณ์ มีความจำกัดและสามารถทำให้ไขว้เขว กับภาษาพูดที่อาจจะมีความแตกต่างกัน

3) ภาษาเขียน เป็นภาษาที่เกิดจากการใช้ตัวหนังสือในการถ่ายทอดความหมายและเป็นภาษาที่มีความบกพร่องน้อยที่สุด แต่ควรระวังในการสะกดคำหรือตัวอักษรต่าง ๆ การวรรคตอนที่ผิดพลาดก็อาจทำให้เข้าใจความหมายผิดพลาดได้

4) ภาษาภาพ มีคำกล่าวว่า เป็นภาษาของการแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ต้องการสื่อหรือตัวอย่างที่ต้องการให้ทำตาม คำอธิบาย 100 คำ ไม่เท่ากับการทำให้เห็นภาพเพียง 1 ครั้ง

วิเชียร วิทยอุดม (2551) กล่าวว่า วิธีการในการสื่อสารเพื่อทำกับรับและส่งสารมีอยู่ 4 ทักษะ ดังนี้

1) ทักษะการสื่อสารโดยการพูด (Oral communication skills) ควรคำถึงหลักการพูด ดังนี้ ขั้นแรกเริ่มต้นจากการทักทาย การนำเข้าสู่เรื่องราว เช่น การใช้การกล่าวนำที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพูด ขั้นสองในขณะที่พูดนั้นมีทักษะหลายประการ เช่น ความสามารถควบคุมสิ่งที่พูดและวิธีการพูดให้ดี ความสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและความคิดเห็นให้ได้ การใช้เทคนิคในการถาม ขั้นสุดท้ายคือการจบเรื่องหรือการสรุป ผู้พูดต้องสร้างความประทับใจให้เกิดแก่ผู้ฟัง

2) ทักษะการสื่อสารโดยการเขียน (Writing communication skills) โดยทั่วไปมักใช้ในรูปแบบของการบันทึกช่วยจำ หรือบันทึกข้อความ โดยที่ผู้บันทึกต้องสามารถใช้ภาษาที่ถูกต้อง

กระชับ ชัดเจน เขียนครบถ้วน ตรงประเด็น มีข้อมูลประกอบ สามารถเลือกใช้คำได้อย่างเหมาะสม ใช้โครงสร้างประโยคได้หลากหลาย มีการลำดับความต่อเนื่อง

3) ทักษะการสื่อสารโดยใช้ภาษากาย (Nonverbal communication skills) เป็นการสื่อสารผ่านการแสดงปฏิกิริยา เช่น การแสดงสีหน้า การยิ้ม การสบสายตา การเคลื่อนไหวของร่างกาย การผงกศีรษะ การโบกมือ การสัมผัส การใช้ระดับความดังเบาของเสียง

4) ทักษะการฟัง (Listening skills) เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้ด้วยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

- กำหนดวัตถุประสงค์ของการฟังให้ชัดเจน นั่นคือต้องรู้ว่าสิ่งที่กำลังฟังนั้นเรื่องอะไร และสามารเตรียมข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในการฟัง
- สมาธิในการฟัง คือ ต้องตั้งใจฟัง มุ่งมั่นจดจ่อกับสิ่งที่ฟัง และเตรียมคำถามเมื่อมีประเด็นสงสัย
- มีมารยาทในการฟัง ด้วยการสำรวมกิริยาท่าทางต่าง ๆ เพื่อให้เกียรติผู้พูดและผู้ฟังคนอื่น ๆ เช่น ไม่พูดคุยกับคนอื่นระหว่างฟัง ไม่หลับแล้วส่งเสียงดังรบกวน
- วิเคราะห์ผู้พูด เพื่อทราบถึงความคิด ความรู้สึก ความรู้ และประสบการณ์ของผู้พูด ซึ่งเป็นผลดีที่ทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับมา
- สามารถจับใจความเรื่องสำคัญของเรื่องที่ฟังได้ โดยที่ผู้ฟังต้องสามารถตอบตนเองได้ว่า เรื่องที่ฟังนั้นเกี่ยวกับอะไร สิ่งใดเป็นสาระสำคัญของเรื่อง

บัณฑิกา จารุมา และพยอม ก้อนในเมือง (2563) กล่าวว่า การสื่อสารมุ่งเน้น 4 ทักษะย่อย ได้แก่ ทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และทักษะการอ่าน

1) ทักษะการพูด คือ การสื่อสารด้วยถ้อยคำที่ออกมาจากผู้ส่งสารหรือผู้พูด เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ไปยังผู้รับสารหรือผู้ฟัง จนสามารถทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ และยังสามารถแสดงปฏิกิริยาในการตอบกลับเพื่อสะท้อนความเข้าใจนั้นได้ เช่น นายเอซึ่งอยู่ในห้องที่เปิดแอร์เย็นและพูดบอกนายบีว่า “หนาว” พร้อมด้วยน้ำเสียงที่น่าสงสาร และสีหน้าที่สลด หลังจากนั้นนายบี จึงลุกขึ้นไปปิดแอร์ เป็นการแสดงให้เห็นว่าการสื่อสารของนายเอประสบความสำเร็จ เพราะสามารถสื่อสารให้นายบีเข้าใจวัตถุประสงค์ในการพูด ทั้งจากข้อความ น้ำเสียง และอากัปกิริยา จนนายบีเกิดพฤติกรรมตามที่นายเอต้องการ โดยการฝึกทักษะการพูดสามารถแบ่งได้ 2 รูปแบบ คือ วัจนภาษาและอวัจนภาษา

1.1) วัจนภาษา คือ การใช้ภาษาพูดในการสื่อสาร ได้แก่ การพูดแบบเผชิญหน้า การพูดผ่านโทรศัพท์ การพูดผ่านสื่อต่าง ๆ และผู้พูดยังต้องคำนึงถึงขีดจำกัดในการพูด เช่น หากต้องใช้การพูดแบบเผชิญหน้าผู้พูดควรคำนึงถึง อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม ความสนิทสนมกับผู้ฟัง เพื่อให้ผู้พูดสามารถเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่

1.2) อวัจนภาษา คือ การใช้ภาษาท่าทางในการสื่อความหมาย ได้แก่ กิริยา การแสดงสีหน้า น้ำเสียง จังหวะในการพูด รวมถึงการบุคลิกภาพในขณะพูด ซึ่งอวัจนภาษาเป็นการแสดงถึงความน่าสนใจในการดึงดูดผู้ฟังให้สนใจเรื่องที่ผู้พูดต้องการพูด และยังใช้การสะท้อนอารมณ์กลับไปแก่ผู้ฟัง

2) ทักษะการฟัง คือ การที่ผู้ฟังได้ยินผู้พูดเปล่งสาร หรือข้อความออกมา และสามารถเข้าใจความหมายที่ผู้พูดต้องการจะสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เกิดกระบวนการในการคิดจนเข้าใจ และนำสิ่งที่ได้ฟังมาใช้ประโยชน์สูงสุด

3) ทักษะการอ่าน คือ การที่ผู้รับสารสามารถรับรู้ความหมายจากลายลักษณ์อักษร จนสามารถแปลออกมาเป็นความหมาย และยังแบ่งได้ 2 ระดับ

ระดับที่ 1 การอ่านตามตัวหนังสือโดยดูแล้วเข้าใจตามตัวหนังสือที่ต้องการสื่อ

ระดับที่ 2 การอ่านแล้วต้องตีความเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา เช่น การอ่านแผนภูมิ การอ่านกราฟ การอ่านข้อมูลในตาราง เป็นต้น

4) ทักษะการเขียน คือ การที่ผู้ส่งสารสื่อสารด้วยตัวอักษรเพื่อใช้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้ ประสบการณ์ ข่าวสาร และจินตนาการจากผู้เขียนไปยังผู้อ่าน โดยเนื้อหาของการเขียนเป็นการแสดงความรู้สึกทางจิตใจ ทางกาย ทางอารมณ์ของผู้เขียนที่ผ่านลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในวัตถุประสงค์

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยสามารถนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการสื่อสารได้ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการสื่อสาร

แหล่งข้อมูล	องค์ประกอบของทักษะการสื่อสาร					
	การพูด	การฟัง	การอ่าน	การเขียน	ภาษากาย	ภาษาภาพ
1.ปัทมา สายสอาด (2551)	✓			✓	✓	✓
2.วิเชียร วิทยอุดม (2551)	✓	✓		✓	✓	
3.บัณฑิกา จารุมา และพยอม ก้อนในเมือง (2563)	✓	✓	✓	✓		
ผลการสังเคราะห์	✓	✓	✓	✓		

จากตารางที่ 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการสื่อสาร สรุปได้ว่า ความสามารถในการรับและส่งสารเพื่อให้สามารถตีความหรือเข้าใจสารที่ถูกส่งได้อย่างถูกต้อง ประกอบด้วย 1) ทักษะการพูด ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้ส่งสารหรือผู้พูดจะได้นำ สาร คือ คำพูด ที่มาจากเรื่องเล่า ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดไปยังผู้รับสาร ซึ่งการถ่ายทอดความรู้สึกจากทักษะการพูดจะส่งผ่านน้ำเสียง สีหน้า ท่าทางในการพูด เพื่อให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจถึงอารมณ์ที่ผู้พูดต้องการจะสื่อได้อย่างถูกต้องครบถ้วน 2) ทักษะการฟัง เป็นทักษะที่ผู้รับสารหรือผู้ฟังใช้ในการรับสาร ซึ่งนำมาตีความหมาย สามารถเข้าใจสารที่ผู้พูดส่งมาได้อย่างถูกต้อง เกิดกระบวนการคิดที่ทำให้เข้าใจ และสามารถนำสิ่งที่ฟังมาเปลี่ยนให้เกิดประโยชน์ได้ 3) ทักษะการเขียน เป็นทักษะที่ผู้ส่งสารหรือผู้เขียน ใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ประสบการณ์ องค์ความรู้โดยสารผ่านตัวอักษร หรือตัวหนังสือ ในบทความ รายงาน หนังสือ เพื่อให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจวัตถุประสงค์ได้ 4) ทักษะการอ่าน เป็นทักษะที่ผู้รับสารหรือผู้อ่าน ใช้ในการตีความหมายจากลายลักษณ์อักษร จนสามารถแปลออกมาเป็นความหมาย และสามารถเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

4.3.1 ทักษะการพูด

ถิรนันท์ อนวัชศิริวงศ์ (2557) ได้ให้ความหมายของทักษะในการพูดว่าเป็นทักษะที่ช่วยถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึกและความต้องการของผู้พูดไปสู่ผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟังรับรู้และเกิดการตอบสนองโดยผ่านการใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง รวมทั้งอากัปกิริยาต่าง ๆ ประกอบการพูด

พระมหาขวัญชัย กิตติปาโลและเกียงศักดิ์ พลอยแสง (2561) ได้กล่าวว่า ทักษะการพูด คือ พฤติกรรมในการสื่อสารที่เกิดจากการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก หรือความต้องการของผู้พูด ซึ่งเป็นผู้ส่งสารที่มีความหมายไปยังผู้ฟังซึ่งเป็นผู้รับสาร ซึ่งเกิดจากการใช้ถ้อยคำ สีหน้า น้ำเสียง แววตา อากัปกิริยาท่าทาง ผ่านวัจนภาษาและอวัจนภาษา เพื่อให้ผู้ฟังรับรู้ เข้าใจ และตอบสนองต่อสารที่ผู้พูดได้สื่อออกมา

นพวรรณ งามรุ่งโรจน์ (2562) ได้ให้กล่าวว่า ทักษะในการพูด คือ ทักษะที่แสดงพฤติกรรมในการสื่อสารโดยการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึก และความต้องการจากผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง โดยผู้พูดจะใช้ คำพูด น้ำเสียง และกิริยาท่าทาง ในการประกอบการกับทักษะการพูดเพื่อให้ผู้ฟังรับรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้พูด

บัณฑิกา จารุมา และพยอม ก้อนในเมือง (2563) ได้ให้ความหมายของทักษะการพูดว่าเป็นทักษะในการสื่อสารด้วยถ้อยคำที่เปล่งออกมาเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกไปยังผู้ฟัง จนเกิดความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการพูด และผู้ฟังยังสามารถแสดงปฏิกิริยาตอบสนองกลับเพื่อสะท้อนความเข้าใจได้ โดย การพูดจะมี 2 ขั้นตอนสำคัญในการพูด ได้แก่ วัจนภาษา และ อวัจนภาษา

- วัจนภาษา คือ คำพูดหรือภาษาพูดที่มีการตกลงใช้ร่วมกันในการถ่ายทอดความในใจ สื่อความหมาย สร้างความเข้าใจ ผ่านการสนทนาด้วยถ้อยคำ เช่น สวัสดีครับ แสดงถึงการทักทาย หรือการแสดงความเคารพ หรือ ลาก่อน แสดงการบอกลา และยังใช้ในกรณีของเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยเช่น หากเห็นด้วยใช้คำว่า ดี หรือ ใช่ แต่หากไม่เห็นด้วยใช้คำว่าว่า แย่ หรือ ไม่ใช่

- อวัจนภาษา คือ กิริยาอาการที่ใช้แสดงประกอบกับการพูด ใช้สื่ออารมณ์ความรู้สึก ความต้องการ เช่น การแสดงสีหน้าโกรธเมื่อรู้ไม่พอใจ แสดงสีหน้าเศร้าเมื่อเสียใจ หรือผายมือเพื่อประกอบการพูด การชี้เพื่อแสดงให้เห็นว่าอยู่บริเวณไหน รวมถึงการขึ้นเสียงเมื่อไม่พอใจ

สรุป ทักษะการพูด หมายถึง พฤติกรรมในการสื่อสารที่มีการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ และความต้องการต่าง ๆ ของผู้พูดไปสู่ผู้ฟังเพื่อให้เกิดการตอบสนอง โดยการใช้วัจนภาษา ที่ผ่านคำพูดในการถ่ายทอดความคิด สื่อความหมาย และสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้น และอวัจนภาษา ที่ใช้กิริยาต่าง ๆ ที่แสดงออกมาเพื่อประกอบการพูด การน้ำเสียง การแสดงสีหน้า เพื่อให้การพูดสามารถถ่ายทอดความรู้สึกได้อย่างสมบูรณ์

4.3.1.1 วัตถุประสงค์ของการพูด

สุภารัตน์ ศุภภัคว์รุจา (2556) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการพูดไว้ทั้งหมด 4 อย่างคือ

- การพูดเพื่อให้ความรู้ การเล่าเรื่องราวต่าง ๆ การอธิบายและสาธิต
- การพูดเพื่อให้ความบันเทิง
- การพูดเพื่อให้เกิดความจรรโลงใจ และคติชีวิต
- การพูดเพื่อชักจูง หรือโน้มน้าวจิตใจ

การกำหนดวัตถุประสงค์ในการพูดให้ชัดเจน ย่อมช่วยให้ผู้พูดสามารถสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ และกำหนดทิศทางของการสื่อสารได้ ฉะนั้นก่อนการพูดจึงควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการพูดเพื่อเตรียมเนื้อหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์และกลุ่มผู้ฟัง พระมหาขวัญชัย กิตติปาโลและเกียงศักดิ์ พลอยแสง (2561) ดังนี้

- การพูดเพื่อให้ความรู้ คือ การพูดเพื่ออธิบาย ขยายความ ชี้แจง หรือแสดงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่ครบถ้วน ผู้พูดต้องมีการเตรียมความพร้อมล่วงหน้า ผู้พูดต้องมีการศึกษาข้อมูล เรียบเรียง และนำเสนอข้อมูลตามลำดับก่อนหลังเพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และต้องมีความถูกต้อง การพูดให้ความรู้มีหลายรูปแบบเช่น การอธิบาย การสาธิต การแถลงการณ์ การประกาศ

- การพูดเพื่อจูงใจหรือโน้มน้าวใจ คือ การพูดชักชวนให้เชื่อหรือคล้อยตามหรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผู้พูดจำต้องมีการสอดแทรกอารมณ์และความรู้หรือท่าทางที่แสดงออกถึงความจริงใจประกอบกัน เพื่อแสดงให้ผู้ฟังเห็นว่า ผู้พูดมีความเชื่อเช่นนั้นจริง การพูดในลักษณะนี้ใช้ในหลายโอกาสเช่น การโฆษณา การปลุกเร้าให้เกิดปฏิกิริยามวลชน การชักชวน การโน้มน้าวให้เห็นโทษของสารเสพติด การชักชวนให้ทำบุญ

- การพูดเพื่อจรรโลงใจ คือ เป็นการพูดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายให้เห็นถึงคุณงามความดี เรื่องราวอันน่าประทับใจ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความผ่อนคลาย สบายใจ จรรโลงใจ และมีความสุขทางด้านจิตใจ ใช้ในสถานการณ์เช่น การแสดงความยินดี การกล่าวถึงคุณงามความดี การกล่าวสุนทรพจน์ การกล่าวปราศรัย

- การพูดเพื่อหาคำตอบ คือ การพูดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อเท็จจริง ความรู้ความเห็น ของผู้ฟังในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผู้พูดต้องใช้การพูดที่มีความเหมาะสม สื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้โดยง่าย ใช้ในสถานการณ์ดังนี้ การสอบสัมภาษณ์ การปรึกษาปัญหา การสอบถามข้อมูล

นพวรรณ งามรุ่งโรจน์ (2562) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการพูดไว้ว่า ผู้พูดที่ดีควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการพูดในแต่ละโอกาส และให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟัง ดังนี้

- การพูดเพื่อให้ความรู้หรือข้อเท็จจริงแก่ผู้ฟัง เป็นการพูดที่อาศัยข้อมูลต่าง ๆ ในเรื่องที่ผู้ฟังต้องการจะทราบ เช่น การบรรยาย การอธิบาย การพรรณา การเล่าเรื่อง การชี้แจง

- การพูดโน้มน้าวจิตใจผู้ฟัง เป็นการใช้ศิลปะในการพูดเพื่อจูงใจ ให้ผู้ฟังเกิดความศรัทธา คล้อยตาม หรือ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตาม เช่น การชักชวนทางศาสนา การพูดให้เลือกตนเองเป็นตัวแทน การโฆษณาขายสินค้า

- การพูดเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินจรรโลงใจ เป็นการพูดที่เน้นให้ผู้ฟังได้เกิดความสนุกสนานบันเทิงควบคู่ไปกับการได้รับความรู้สึกนึกคิดที่แปลกใหม่ เช่น การกล่าวคำอวยพร การกล่าวคำสดุดี การกล่าวคำปราศรัยในงานต่าง ๆ

- การพูดเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา หรือ หาคำตอบ เป็นการพูดในเชิงวิชาการ หรือ แนวทางขจัดปัญหาและข้อสงสัยอย่างมีเหตุผล เช่น การพูดสัมมนาทางวิชาการ การพูดตอบกระทู้คำถามของรัฐมนตรี

- การพูดเพื่อแนะนำและชี้แนะ เป็นการพูดแนะนำบุคคล แนะนำการทำงาน รายงานตัวผู้ใต้บังคับบัญชา และพูดสรุปหน้าที่รับผิดชอบ

สรุป วัตถุประสงค์ของการพูดมุ่งเน้นให้ผู้พูดได้พูดตามความเหมาะสมของสถานการณ์ที่มีความแตกต่างกันไป เช่น การพูดแบบให้ความรู้เพื่อการบรรยาย การอธิบาย การเล่าเรื่อง การพูดแบบโน้มน้าวจิตใจ ที่มุ่งเน้น การชักชวน การพูดเพื่อให้ผู้ฟังได้เลือก การพูดเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินที่เน้นให้เกิดความสนุกสนาน มีความสุข การพูดเพื่อแก้ไขปัญหาที่มุ่งเน้นด้านวิชาการในการแก้ไขปัญหาอย่างมีหลักการและเหตุผล และการพูดเพื่อแนะนำในสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้ฟังควรได้รับ

4.3.1.2 ประเภทของการพูด

สุภารัตน์ ศุภภัคว์รุจา (2556) ได้ให้ความหมายของประเภทของการพูดไว้ทั้งหมด 2 ประเภท ได้แก่ การพูดอย่างไม่เป็นทางการ และ การพูดอย่างเป็นทางการ

- การพูดอย่างไม่เป็นทางการ คือ การพูดทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน เป็นการสนทนากันตามปกติ เช่น การพูดกับพี่น้อง การพูดกับเพื่อน ๆ
- การพูดอย่างเป็นทางการ คือ การพูดหรือการสนทนาที่มีโอกาสสำคัญเพื่อจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน เป็นการพูดที่อาศัยแบบแผนพิธีการ

พระมหาขวัญชัย กิตติปาโลและเกียงศักดิ์ พลอยแสง (2561) ได้กล่าวว่าการพูดมีทั้งหมด 2 ประเภท คือ

- การพูดอย่างเป็นทางการ คือ การพูดที่มีการเตรียมความพร้อมในการพูด การพูดในรูปแบบของพิธีการ ต่อหน้าที่ประชุม หรือต่อหน้าชมชนในโอกาสต่าง ๆ ต้องอาศัยความรู้และศิลปะการพูด
- การพูดอย่างไม่เป็นทางการ คือ การพูดคุยในชีวิตประจำวัน เช่น การสนทนากับเพื่อน การคุยโทรศัพท์ การซักถาม การตอบคำถาม ผู้พูดต้องมีการใช้คำพูดที่ถูกต้อง น่าฟังและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ

สรุป ประเภทของการพูดมีด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ การพูดในรูปแบบทางการ เป็นการพูดที่ใช้ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายของการพูดที่แตกต่างกัน เช่น การพูดต่อหน้าชุมชน การพูดเพื่อเป็นพิธีกร และการพูดในรูปแบบไม่เป็นทางการ เป็นการพูดคุยทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวันของบุคคล เช่น การคุยกับเพื่อน การคุยกับพี่น้อง

4.3.1.3 แนวทางการส่งเสริมทักษะการพูด

สุภารัตน์ ศุภภัคว์รุจา (2556) ได้ให้ความหมายของแนวทางหรือลักษณะในการพูดให้ทั้งหมด 4 ประการ ได้แก่

- การพูดโดยไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า คือ การพูดอย่างกะทันหัน การพูดในลักษณะนี้ต้องอาศัยประสบการณ์ ความรู้และความชำนาญที่มีอยู่ของผู้พูดเป็นสำคัญ
- การพูดโดยมีการเตรียมตัวล่วงหน้า คือ การพูดที่ผู้พูดจะได้รู้ว่าต้องพูดเรื่องอะไร ที่ไหน บุคคลที่ฟังคือใคร จึงทำให้สามารถเตรียมเรื่องที่จะพูดได้อย่างเหมาะสม
- การพูดจากความจำ คือ การพูดที่เหมาะสมกับผู้พูดที่มีความจำที่ดี เรื่องที่จะพูดต้องไม่ยาว ผู้พูดจะต้องมีการศึกษาอ่านเรื่องที่จะพูดเพื่อให้สามารถจำได้ โดยการจำมักจะจำจากประเด็นที่มีความสำคัญ
- การพูดโดยการอ่านต้นฉบับ เป็นการพูดตามต้นฉบับที่ผู้พูดเตรียมไว้ วิธีนี้จึงเปรียบเสมือนการอ่านและพูดจากต้นฉบับ ผู้พูดควรใช้สายตาในการมองผู้ฟังมากกว่าการมองต้นฉบับ

พระมหาขวัญชัย กิตติปาโลและเกียงศักดิ์ พลอยแสง (2561) กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมทักษะการพูดที่ผู้พูดใช้ในการสื่อสารไปยังผู้ฟังโดยผู้พูดจะเลือกลักษณะของการพูดตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่จะพูด

- การพูดโดยไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า ได้แก่ การพูดอย่างกะทันหันที่ผู้พูดไม่ได้มีการเตรียมตัวมาก่อน หรือการที่ผู้พูดได้รับเชิญให้พูดในเรื่องที่ตนไม่ได้มีความเตรียมพร้อมมา การพูดรูปแบบนี้มักส่งผลให้ผู้พูดมีการพูดไม่สม่ำเสมอ พูดติดขัด ไม่ราบรื่น การพูดในลักษณะนี้ควรมีการควบคุมสติ นึกถึงความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งกล่าวด้วยความมั่นใจ พยายามให้มีการสังเกตปฏิกิริยาของผู้ฟังอย่างสม่ำเสมอ และไม่ควรใช้เวลาในการพูดนานเกิดไป
- การพูดโดยการอ่านต้นฉบับ ได้แก่ การพูดโดยใช้การอ่านจากต้นฉบับที่ผู้พูดได้เตรียมมา หรือจากบทความซึ่งผู้พูดได้สรุปมาให้ตนเองเข้าใจ การพูดในรูปแบบนี้มักใช้การการเป็นพิธีกร การกล่าวเปิดหรือปิดการประชุมสัมมนา การกล่าวรายงานต่อประธานในพิธี การพูดในลักษณะนี้มักใช้คำในรูปแบบทางการ ทำเครื่องหมายวรรคตอนสำหรับการอ่านเพื่อให้ผู้พูดสามารถเว้นวรรคได้อย่างถูกต้อง
- การพูดโดยการท่องจำเนื้อหา คือ การพูดที่ผู้พูดมีการเตรียมตัวซึ่งประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ ความนำ เนื้อเรื่อง และการสรุป โดยข้อดีของการพูดในรูปแบบนี้คือ ผู้พูดจะสามารถพูดเนื้อหาได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และสามารถใช้เวลาได้ตามที่กำหนด แต่ข้อเสียคือ

หากผู้พูดมีการเตรียมตัวไม่มากพอ สามารถทำให้ลืมเนื้อหาที่ได้ท่องจำไว้ ทำให้ขาดความมั่นใจขณะพูด รวมถึงท่าทางในการพูดจะไม่เป็นธรรมชาติ

- การพูดโดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีเตรียมไว้ล่วงหน้า คือ การพูดของผู้พูดที่มีการถ่ายทอดข้อมูลความรู้และประสบการณ์ สามารถพูดได้อย่างเป็นธรรมชาติ มีวิธีการที่ดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบเนื้อหาที่ต้องการจะพูดแก่ผู้ฟัง ทำให้เนื้อหาที่จะพูดมีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ที่ใกล้ตัว ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ฟังได้ดี และยังสามารถปรับเปลี่ยนหัวข้อการพูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์และปฏิกิริยาของผู้ฟังได้ตลอดเวลา

สรุป แนวทางในการส่งเสริมทักษะการพูดประกอบด้วย 4 รูปแบบ คือ การพูดแบบไม่มีการเตรียมตัวซึ่งจะเน้นไปที่ประสบการณ์ของผู้พูด การพูดโดยการเตรียมตัว คือ การพูดที่รู้สิ่งที่ต้องการจะพูดเพื่อให้ผู้พูดได้มีการเตรียมตัวก่อนที่จะมีการพูด การพูดโดยการท่องจำเนื้อหา คือ การพูดที่ผู้พูดจะมีโอกาสในการเตรียมตัวจดจำเนื้อหาในส่วนของหัวข้อสำคัญเพื่อนำไปใช้ในการพูด และการพูดโดยการอ่านต้นฉบับ คือ การพูดที่ใช้การอ่านประกอบด้วย และการพูดในรูปแบบนี้จะได้ข้อมูลที่ถูกต้องดดยตรงจากต้นฉบับ

4.3.2 ทักษะการฟัง

ทักษะการฟัง คือ พฤติกรรมของการสื่อสารผ่านกระบวนการได้ยิน การจับใจความที่ผู้พูดได้ถ่ายทอดออกมา และสามารถแปลความหมายของสิ่งที่ฟังจนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องครบถ้วน และมีปฏิกิริยาในการโต้ตอบหรือตอบสนองต่อเสียงนั้น (นพเก้า ณ พัทลุง, 2548 ; บัณฑิกา จารุมา และพยอม ก้อนในเมือง, 2563 ; David Pual, 2004)

นพวรรณ งามรุ่งโรจน์ (2562) ทักษะการฟัง คือ พฤตกรรมในการรับสารผ่านโสตประสาทและเชื่อมโยงกับกระบวนการในการคิด โดยการแปลความหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และเกิดปฏิกิริยาในการตอบสนอง การฟังจึงเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล

จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์ (2563) ได้ให้ความหมายของทักษะการฟังไว้ดังนี้ เป็นกระบวนการในการรับสารซึ่งถือเป็นทักษะที่สำคัญ การฟังมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการสื่อสารเนื่องจากการสื่อสารจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับการแปลสารของการฟัง

สรุป ทักษะการฟังคือ ทักษะหรือพฤติกรรมในกระบวนการทางการได้ยินที่ผ่านการรับรู้ การจับใจความ และการแปลความหมายของสารที่มาถึงได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และมีการตอบสนองต่อสารนั้น ๆ

4.3.2.1 วัตถุประสงค์ของการฟัง

วชิรศรณ์ แสงสุวรรณ (2557) ได้อธิบายความหมายของวัตถุประสงค์ของการฟังไว้ว่า

- ฟังเพื่อให้เกิดความรู้ มีด้วยกัน 2 ลักษณะคือ การฟังโดยตรงและการฟังทางอ้อม การฟังโดยตรง คือ การฟังบรรยาย การฟังรายงานจาเพื่อ ส่วนการฟังทางอ้อม คือ การฟังประเภทข่าวสาร เหตุการณ์บ้านเมือง ฟังรายการที่มีสารประโยชน์ เช่น การดูแลสุขภาพให้แข็งแรง การกำหนดจิตให้มีสมาธิ

- ฟังเพื่อความบันเทิงและผ่อนคลาย เป็นการฟังเพื่อให้เกิดความรู้สึกสบาย สนุกสนาน มีความสุข ในปัจจุบันการผ่อนคลายด้วยการฟังมีความหลากหลายมากขึ้นจากเทคโนโลยีที่พัฒนา เช่น จากการฟังเพลงในคอนเสิร์ตก็เปลี่ยนมาฟังในเครื่องเล่นเพลง หรือการฟังจากที่ไปดูที่เวทีก็เปลี่ยนเป็นมาดูบนเครื่องมือออนไลน์ ทั้งนี้การฟังที่ช่วยผ่อนคลายยังมีด้วยกันหลายประเภท เช่น การฟังเพลง การฟังเสียงธรรมชาติ การฟังตลกเดี่ยว การฟังเรื่องเล่า เป็นต้น

- ฟังเพื่อการตัดสินใจ เป็นการฟังของลักษณะที่เกิดจากการจูงใจเพื่อให้ผู้ฟังได้มีการตัดสินใจ เช่น การฟังการหาเสียง การฟังโฆษณาชวนเชื่อ

- ฟังเพื่อสร้างความเข้าใจ เป็นการฟังความคิดเห็นหรือความรู้สึกของผู้อื่นเพื่อลดความขัดแย้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน เช่น สาเหตุทางการเมือง สาเหตุทางเศรษฐกิจ สาเหตุทางสังคม

- ฟังเพื่อแสดงความคิดเห็น เกิดจากการตั้งใจฟังและพิจารณาเพื่อประกอบการแสดงความคิดเห็น

- ฟังเพื่อให้ได้คติชีวิต เป็นการฟังที่ก่อให้เกิดสติปัญญาและวิจารณญาณ มีความลึกซึ้งมากกว่าการฟังในรูปแบบบันเทิงหรือผ่อนคลาย เช่น การฟังพระเทศน์ การฟังเรื่องเล่าธรรมะ

- ฟังเพื่อพัฒนาสมองและจิต เป็นการฟังที่เจาะจงการพัฒนาของสมองโดยการฟังจะสามารถช่วยยกระดับของจิตใจได้ด้วย เช่น การฟังเสียงฝนตก การฟังเสียงนกร้อง การฟังเสียงน้ำตก การฟังเสียงลม

นพวรรณ งามรุ่งโรจน์ (2562) ได้ให้ความหมายของวัตถุประสงค์ของการฟังไว้ดังนี้

- การฟังเพื่อให้เกิดความรู้ คือ การฟังให้เกิดความรู้ผ่านการฟังโดยตรง เช่น นักเรียนฟังครูบรรยาย ฟังวิทยากร ฟังเสวนา ฟังอภิปราย และการฟังโดยอ้อม เช่น การฟังสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ

- การฟังเพื่อความบันเทิง คือ การฟังเพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ผ่านคลายความเครียดจากการทำงาน ภาวะแวดล้อม ความวิตกกังวล เช่น การฟังเพลง การฟังเรื่องเล่าเบาสมอง การฟังเสียงธรรมชาติ

- การฟังเพื่อให้เกิดความคิดและตัดสินใจ คือ การฟังที่ผู้ฟังจะต้องมีการใช้วิจารณญาณมากที่สุดในการฟัง และต้องประเมินค่าว่าสิ่งที่กำลังฟังมีเหตุผลหรือไม่ เช่น การฟังหาเสียง การฟังโฆษณา การฟังการขอร้อง

- การฟังเพื่อสร้างความเข้าใจ คือ การฟังความคิดเห็น ความรู้สึกของผู้อื่นเพื่อเข้าใจซึ่งกันและกัน

- การฟังเพื่อให้ได้คติชีวิต คือ การฟังที่ทำให้ผู้ฟังได้เกิดสติปัญญา ยกระดับจิตใจ ค้ำชูจิตใจให้มีความสูงส่งขึ้น เช่น การฟังโอวาท การฟังเทศน์ การฟังธรรมะ

- การฟังเพื่อการพัฒนาสมอง คือ การฟังเสียงธรรมชาติเพื่อให้รู้สึกใจเย็น การฟังเสียงเพลงในเด็กเล็กเพื่อช่วยในการส่งเสริมพัฒนาการ การฟังเพื่อลดอาการของคนไข้จิตเวช

จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์ (2563) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฟังว่าการฟังที่ดีจะต้องสามารถสิ่งที่ได้ฟังอย่างเข้าใจถ่องแท้ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

- ฟังเพื่อให้เกิดความรู้ คือ เป็นการฟังเพื่อให้ได้เกิดการเรียนรู้จากการบรรยายประสบการณ์หรือสิ่งที่ผู้พูดต้องการให้ความรู้ โดยการฟังในลักษณะนี้จะมาในรูปแบบของ การฟังเสวนา การฟังบรรยาย การฟังอภิปราย การฟังรายงาน หรืออาจจะฟังแล้วช่วยส่งเสริมความรู้ทางอ้อม เช่น การฟังข่าวสาร เหตุการณ์ในปัจจุบัน เศรษฐกิจ สังคม ฟังสารคดี ฟังการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญต่าง ๆ

-ฟังเพื่อความบันเทิงและผ่อนคลาย คือ เป็นการฟังเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน รู้สึกผ่อนคลายจากความเครียด เช่น การฟังเพลง ฟังการอ่านทำนองเสนาะ ฟังเสียงธรรมชาติ เช่น น้ำไหล นกร้อง ฝนตก

- ฟังเพื่อเกิดความคิดและการตัดสินใจ คือ การฟังเพื่อให้เกิดความรู้สึกนึกคิดในการตัดสินใจเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ฟังปราศรัยหาเสียง ฟังการโฆษณาสินค้า โดยการฟังในลักษณะนี้ผู้ฟังจะต้องมีการใช้วิจารณญาณเพื่อการตัดสินใจเลือก พยายามแยกข้อมูลว่าข้อไหนเป็นจริงหรือข้อไหนเป็นเท็จ

- ฟังเพื่อสร้างความเข้าใจ คือ การฟังความคิดเห็น หรือความรู้สึกของบุคคลอื่น เพื่อเข้าใจในบุคคลนั้น ๆ หรือเรื่องนั้น ๆ เป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันและเพื่อลดความขัดแย้งต่าง ๆ การฟังเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกิดขึ้นได้ในทุกระดับตั้งแต่ ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ

- ฟังเพื่อให้ได้คติชีวิตหรือความจรรโลงใจ คือ การฟังที่ก่อให้เกิดสติปัญญาและวิจารณญาณ ช่วยยกระดับจิตใจ การฟังรูปแบบนี้คล้ายการฟังเพื่อความบันเทิงแต่จะแตกต่างกันที่จะมีลักษณะที่ลึกซึ้งและละเอียดอ่อนมากกว่า เช่น การฟังธรรมะ การฟังโอวาท การฟังสุนทรพจน์

- ฟังเพื่อพัฒนาสมองและรักษาสุขภาพจิต คือ การฟังที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง เพื่อพัฒนาสมองและสุขภาพจิต เช่น การฟังเสียงธรรมชาติที่ช่วยบำบัดความเครียด การให้ทารกฟังเสียงที่ช่วยพัฒนาสมอง

สรุป วัตถุประสงค์ของการฟังมี 6 ประเภท คือ 1) การฟังเพื่อให้เกิดความรู้ผ่านการฟังบรรยาย การฟังอภิปราย 2) การฟังเพื่อความบันเทิงผ่านการฟังเพลง การฟังทำนองเสนาะ การฟังเรื่องเล่า การฟังเรื่องตลกก 3) การฟังเพื่อการตัดสินใจในการเลือกสิ่งต่าง ๆ เช่น การฟังโฆษณาชวนเชื่อ การฟังหาเสียงเพื่อเลือกตั้ง 4) การฟังเพื่อความเข้าใจที่เป็นการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อนลดความขัดแย้งที่มีต่อกัน 5) การฟังเพื่อให้ได้คติชีวิต เป็นการฟังที่มีความลึกซึ้งของสิ่งที่ฟัง เช่น การฟังธรรมะ การฟังพระเทศน์ 6) การฟังเพื่อพัฒนาสมองและสุขภาพจิต เป็นการฟังที่มุ่งเน้นลักษณะที่ช่วยส่งเสริมหรือพัฒนา เช่น เสียงธรรมชาติ เสียงเพลงที่ฟังขณะอยู่ในครรภ์

4.3.2.2 ประเภทของการฟัง

มีนักวิชาการกล่าวถึงประเภทของการฟัง ไว้ดังนี้

วชิรศรณ์ แสงสุวรรณ (2557) ได้ให้ความหมายของประเภทของการฟังไว้ 2 รูปแบบ ได้แก่ การฟังโดยพิจารณาจากกระบวนการสื่อสาร และ การฟังโดยพิจารณาจากการตอบสนองของผู้ฟังเป็นหลัก

- การฟังโดยพิจารณาจากกระบวนการสื่อสาร มี 2 ลักษณะในการฟัง คือ การฟังแบบทางเดียว โดยไม่มีการตอบกลับ หรือ สื่อสารกลับไปยังผู้พูด เช่น การฟังบรรยาย การฟังเพลง การฟังรายการวิทยุ และ การฟังการสื่อสารแบบสองทางเป็นการฟังที่ผู้ฟังสามารถสื่อสารกลับไปมีการโต้ตอบระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง โดยการฟังรูปแบบนี้ผู้ฟังควรมีทักษะการพูดที่ดีในการโต้ตอบด้วย

- การฟังโดยพิจารณาจากการตอบสนองของผู้ฟังเป็นหลัก มี 2 ลักษณะ คือ การฟังการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารที่มีการใช้ในชีวิตประจำวัน โดยบุคคลที่สื่อสารมีไม่เกิน 2 บุคคล ทำหน้าที่ในการรับสารและส่งสารโต้ตอบซึ่งกันและกัน เช่น การคุยโทรศัพท์ การทักทาย การสนทนา และการฟังการสื่อสารภายในกลุ่ม เป็นการสื่อสารที่มีบุคคลเข้าร่วมสื่อสารมากกว่า 3 คน โดยไม่ได้จำกัดจำนวนในกลุ่ม เช่น การประชุมกลุ่ม การปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม

เสาวลักษณ์ แซ่ลี้ (2559) ได้มีการกำหนดประเภทของการฟังไว้ 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่หนึ่งการฟังโดยผู้ฟังมีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการสื่อสาร เป็นการสื่อสารที่บุคคลมีบทบาทโดยตรงในฐานะผู้รับและส่งสาร โดยมีอยู่สองประเภทได้แก่ การฟังการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เป็นการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป เช่น การทักทาย การสนทนา และการฟังการสื่อสารภายในกลุ่ม เป็นการสื่อสารที่มีบุคคลเข้าร่วมสื่อสารมากกว่า 2 คนแต่ไม่จำกัดจำนวนภายในกลุ่ม เช่น การอภิปรายกลุ่ม การประชุมกลุ่ม รูปแบบที่สองการฟังโดยผู้ฟังไม่มีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการสื่อสาร การฟังประเภทนี้จัดเป็นการฟังในรูปแบบสาธารณะ มีขนาดของกลุ่มผู้ฟังที่มากกว่าการสื่อสารภายในกลุ่ม มักแยกอย่างชัดเจนว่าใครเป็นผู้ส่งสารและใครเป็นผู้รับสาร เวทีของผู้พูดและผู้ฟังก็จะแยกออกจากกันอย่างชัดเจน เช่น การบรรยายสรุป การชี้แจงในที่ประชุม การแสดงปฐกถา การปราศรัยหาเสียง และรูปแบบที่สามการฟังจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การฟังประเภทนี้เป็นการฟังสื่อผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เช่น การฟังวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นสื่อที่ผู้ฟังสามารถเลือกได้ตามความต้องการ เช่น บางคนชอบฟังเฉพาะเพลงลุกทุ่ง บางคนชอบดูเฉพาะหนังตลก โดยการฟังผู้ฟังไม่สามารถแสดงความคิดเห็นหรือซักถามได้

Nation and Newton (2009) ได้กล่าวถึงการฟังสองประเภทหลัก การฟังแบบทางเดียว คือ การรับข้อมูลเพียงฝ่ายเดียวจากผู้ส่งมายังผู้รับและผู้รับไม่มีการตอบโต้กลับไป การฟังแบบสองทาง คือ การรับข้อมูลจากผู้ส่งมาแล้วผู้ฟังมีปฏิกิริยาในการโต้ตอบกลับไปยังผู้ส่งก่อให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้น

สรุป ประเภทของการสื่อสารมี 2 ประเภท ได้แก่ประเภทที่หนึ่งคือ การสื่อสารจากกระบวนการซึ่งจะแบ่งเป็น การสื่อสารแบบทางเดียว และ การสื่อสารแบบสองทาง และประเภทที่สองคือ การสื่อสารจากการตอบสนองของผู้ฟังแบ่งเป็น การสื่อสารระหว่างบุคคล 2 บุคคลมีการโต้ตอบกัน และ การสื่อสารแบบกลุ่มที่มีการปรึกษาหารือระหว่างหลายบุคคล

4.3.2.3 แนวทางการส่งเสริมทักษะการฟัง

จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์ (2562) ได้ให้ความหมายของแนวทางในการส่งเสริมทักษะการฟังว่า การฟังที่ดีจะช่วยให้ผู้ฟังพัฒนาสติปัญญาให้เจริญงอกงามได้ โดยมีแนวทางในการส่งเสริมดังนีเ

- วิธีการฟังที่ดี คือ ผู้ฟังควรใช้สมาธิในการฟังมีใจจดจ่อไปยังเรื่องราวที่ได้ฟังไม่วอกแวกไปมา พยายามจับประเด็นที่สำคัญของการฟัง และพยายามกำหนดจุดมุ่งหมายของ

การฟังอยู่เสมอ สุดท้ายคือการนำเรื่องที่ฟังมาวิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น หาสาระความรู้จากเรื่องที่ได้ฟัง และพิจารณาว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่

- ลักษณะของการฟัง คือ การฟังมีด้วยกันหลายลักษณะและมีเอกลักษณ์ของวิธีการฟังในแต่ละลักษณะอยู่ ดังนี้ 1) การฟังอย่างเข้าใจที่เป็นการฟังในขั้นพื้นฐานใช้เพื่อการฟังเพื่อให้มีความเข้าใจเรื่อง 2) การฟังอย่างมีจุดหมาย เป็นการฟังที่ผู้ฟังมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการฟังไว้ล่วงหน้าเพื่อให้การฟังเกิดประสิทธิภาพ 3) การฟังอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการฟังที่ใช้การวิเคราะห์ร่วมด้วยเพื่อให้สามารถแยกแยะว่าสิ่งใดคือข้อเท็จจริง จนนำไปสู่การตอบสนองที่เหมาะสม และ 4) การฟังอย่างประเมินคุณค่า เป็นการฟังที่ผู้ฟังต้องมีการประเมินหรือตัดสินคุณค่าของการฟังว่าดีหรือไม่ มีประโยชน์อย่างไร และน่าเชื่อถือเพียงใด

- หลักการฟังสารประเภทต่าง ๆ คือ การฟังที่ผู้ฟังรู้วิธีการฟังและลักษณะของสาร ดังนี้ 1) การฟังสารให้ความรู้ มุ่งเน้นความรู้ผู้ฟังควรมีความตั้งใจในการฟัง พยายามจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังให้ได้ พยายามวิเคราะห์และตีความสารที่ได้ฟัง 2) การฟังสารที่โน้มน้าวใจ ผู้ฟังควรตั้งใจฟังตลอดฟังว่าผู้ส่งสารมีจุดมุ่งหมายอย่างไร พิจารณาว่าจุดมุ่งหมายนั้นเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ 3) การฟังสารที่จรรโลงใจ ผู้ฟังควรมีการทำจิตใจให้ผ่อนคลาย รู้สึกสนุกสนานกับสิ่งที่ได้ฟัง

- วิธีในการพัฒนาทักษะให้เกิดประสิทธิภาพ ฝึกการใช้สมาธิในการฟัง จับใจความที่สำคัญของเรื่องให้ได้ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของเรื่องที่ฟัง สร้างความสนใจให้ตนเองในการฟัง และมีการวิเคราะห์และใช้วิจารณญาณในการฟังที่ดี

- ลักษณะการฟังที่ดีและการฟังที่ไม่ดี การฟังที่ดีนั้นผู้ฟังจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการฟัง ใช้สมาธิในการฟังเพื่อจับใจความและเรื่องราวของการฟังให้ได้ ไม่ควรมีอคติในการฟัง สามารถจับใจความของการฟังได้ ส่วนการฟังที่ไม่ดีนั้นผู้ฟังจะคิดว่าเรื่องที่ฟังนั้นไม่น่าฟัง เลือกฟังแค่เฉพาะตอนที่ตนเองสนใจ จดทุกสิ่งที่ผู้ฟังพูด ขาดมารยาทในการฟัง เช่น คุยแทรก ส่งเสียงดังรบกวน

นพวรรณ งามรุ่งโรจน์ (2562) ได้กล่าวว่าแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการฟัง คือ การที่ผู้ฟังมีสมาธิในขณะที่ฟัง สามารถจับประเด็นของการฟังได้ สามารถพิจารณาเรื่องที่ฟังพร้อมทั้งมีการไตร่ตรอง มีการวิเคราะห์และแยกแยะเนื้อหาที่ได้รับการฟังได้อย่างถูกต้อง การฟังความรู้ผู้ฟังควรมีการตั้งใจ พยายามจับใจความของเรื่องให้ได้ และนำสาระสำคัญของการฟังมาทบทวน การฟังเรื่องโน้มน้าวใจ ผู้ฟังควรมีการพิจารณาว่าผู้พูดมีจุดประสงค์อะไร แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ประเมินว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ การฟังเรื่องจรรโลงใจ ผู้ฟังควร มีความสนุกสนานทำตัวผ่อนคลายให้ตนเองรู้สึกสบายใจ

บัณฑิกา จารุมา และพยอม ก้อนในเมือง (2563) ได้ให้ความหมายของแนวทางในการส่งเสริมทักษะการฟังว่า ผู้ฟังควรมีการคิดตา จับประเด็น ตีความ และสรุปความสิ่งที่ฟังและแปลความหมายให้ถูกต้อง จากนั้นผู้ฟังควรมีการตอบสนองกลับไปสู่ผู้พูด เช่น การพยักหน้าหรือการตอบกลับ ผู้ฟังควรมีการเตรียมตัวก่อนฟัง ผู้ฟังควรตั้งวัตถุประสงค์ของตนเองในการฟัง ใช้การฟังแบบไม่มีอคติ ระหว่างการฟังผู้ฟังควรมีสมาธิ จดจ่อกับการฟัง ไม่รบกวนผู้พูดขณะพูดอยู่ และหลังจากฟังแล้วผู้ฟังควรประเมินผู้พูดว่าผู้พูดได้พูดตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และประเมินวัตถุประสงค์ของตนเองด้วยว่าการฟังของตนเองว่าได้บรรลุผลหรือ

สรุป แนวทางในการพัฒนาทักษะการฟังคือสิ่งที่ผู้ฟังพึงปฏิบัติเพื่อให้เกิดการฟังที่มีคุณภาพ ผู้ฟังควรมีการกำหนดจุดประสงค์ของการฟังว่าการฟังของตนเองตอบสนองต่อจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ ผู้ฟังควรใช้สมาธิในการฟังเพื่อให้สามารถจับใจความและแปลความหมายได้อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งมีมารยาทขณะฟังไม่มีการแทรกพูด หรือพูดเสียงดังแข่งกับผู้พูด

4.3.3 ทักษะการเขียน

สุนีติ์ ภู่จิรฐาพันธุ์ (2554) และโสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล (2558) กล่าวถึงทักษะการเขียน ทักษะการใช้ภาษาที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ความคิด ข้อมูล ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบถึงจุดประสงค์และเจตนาของผู้เขียน

วชิรศรณ์ แสงสุวรรณ (2557) ทักษะการเขียน คือ ทักษะการสื่อสารเพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการและประสบการณ์ต่าง ๆ ผ่านสัญลักษณ์ที่แทนคำในการพูดเพื่อสื่อสารให้ผู้อ่านได้เข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ

นพวรรณ งามรุ่งโรจน์ (2562) ได้กล่าวถึงทักษะการเขียนว่า เป็นทักษะการสื่อสารโดยใช้ตัวอักษรถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด เรื่องราวข่าวสาร ตลอดจนประสบการณ์ และจินตนาการจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน

บัณฑิกา จารุมา และพยอม ก้อนในเมือง (2563) ได้ให้ความหมายของทักษะการเขียนไว้ว่า เป็นการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ ข่าวสาร แซะจินตนาการจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน โดยเนื้อหาในการเขียนเป็นการแสดงออกเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง

สรุป ทักษะการเขียน คือ ทักษะการสื่อสารในการใช้ภาษาในกสนถ่ายทอด ข้อมูลข่าวสาร ความคิด ความรู้สึก อารมณ์ ประสบการณ์ ผ่านตัวอักษร โดยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจถึงความหมายและจุดประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้อย่างถูกต้อง

4.3.3.1 วัตถุประสงค์ของการเขียน

สุนีติ์ ภู่จิรฐาพันธุ์ (2554) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเขียน ดังนี้

- เพื่อเล่าเรื่อง เป็นการเขียนเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้อ่านทราบ เช่น การเล่าเหตุการณ์ การเล่าประสบการณ์ การเล่าประวัติ ผู้เขียนใช้วิธีการในการเล่าให้ชวนอ่านและเห็นภาพ

- เพื่ออธิบาย เป็นการอธิบายข้อเท็จจริง หรือวิธีการและหลักเกณฑ์ในทฤษฎีต่าง ๆ เช่น การเขียนในเชิงวิชาการ การเขียนตำราเรียน

- เพื่อโน้มน้าวใจ เป็นการเขียนเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความสนใจหรือคล้อยตาม เช่น การเขียนบทโฆษณาสินค้า บทความโน้มน้าวใจ โดยการเขียนลักษณะนี้ต้องใช้คำที่กะทัดรัด สั้น จดจำได้ง่าย

- เพื่อปลุกใจ เป็นการเขียนรูปแบบของการปลูกจิตสำนึก เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกเข้มแข็ง พร้อมเพียง มีพลัง เช่น บทลละคร บทร้อยกรอง การเขียนรูปแบบนี้มักใช้คำที่สั้นแต่จะมีการเน้นและยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วม

- เพื่อแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์ วิเคราะห์ วิจารณ์ และแนะนำ เป็นการเขียนเพื่อให้เข้าใจรายละเอียดของเรื่อง แสดงทรรศนคติ การเขียนรูปแบบนี้ควรคำนึงถึงข้อเท็จจริงรวมทั้งใช้ความถูกต้องและยุติธรรม

- เพื่อแสดงจินตนาการ เป็นการเขียนสร้างสรรค์ที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการคล้อยตาม เช่น บทละคร นิยาย เรื่องสั้น

- เพื่อกิจธุระ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนต้องการทำกิจใดกิจหนึ่ง เช่น การเขียนประกาศ การเขียนจดหมายร้องเรียน การเขียนบัตรเชิญ โดยรูปแบบในการเขียนจะใช้แตกต่างกันตามแต่โอกาสที่เหมาะสม

- เพื่อล้อเลียน หรือ เสียดสี เป็นการเขียนที่หยิบยกเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากล่าวถึงหรือตำหนิอย่างนุ่มนวล โดยแทรกการใช้อารมณ์ขันด้วยภาษาที่มีความเล่นบ้างจริงบ้าง เช่น การเขียนล้อเรียนบุคคล การเขียนล้อเลียนภาพ

โสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล (2558) ได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการเขียนไว้ดังนี้

- การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ มุ่งเน้นให้ผู้อ่านได้เห็นเหตุการณ์และภาพรวมเพื่อให้ได้รับอรรถรส เช่น เขียนเล่าประสบการณ์ เขียนเล่าเหตุกาณ์ เป็นต้น

- การเขียนเพื่ออธิบายให้ความรู้ คือ การเขียนที่ผู้เขียนมุ่งเนื้อหาสาระให้แก่ผู้อ่าน โดยการแจกแจงข้อเท็จจริง อธิบายขั้นตอนวิธีการ เช่น เทคนิคการถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิตอล เทคนิคการทำขนมด้วยไมโครเวฟ เป็นต้น

- การเขียนเพื่อโฆษณาจูงใจ คือ การเขียนเพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกถูกโน้มน้าวจิตใจ เห็นคล้อยตาม เปลี่ยนความคิด หรือ ทัศนคติ เช่น การเขียนโฆษณาชวนเชื่อเพื่อให้ซื้อสินค้าต่าง ๆ

- การเขียนเพื่อปลุกใจ คือ การเขียนเพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้เหมือนกับผู้เขียน เน้นปลุกใจในสิ่งที่คิดเหมือนกัน เช่น ปลุกใจให้คนไทยสามัคคี

- การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น คือ การเขียนจะนำเสนอในรูปแบบบทความทั่วไปในเชิงวิพากษ์ วิจารณ์ แนะนำ เช่น การแนะนำหนังสือ การแนะนำสถานที่

- การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ คือ การเขียนที่มุ่งเน้นให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ นำเสนอผ่านความคิดที่สร้างสรรค์ เช่น เรื่องสั้น บทละคร นวนิยาย

- การเขียนเพื่อล้อเลียนเสียดสี คือ การเขียนที่มุ่งเน้นความรู้สึกในลักษณะล้อเลียน เสียดสี ประชดประชัน ท้วงติง หรือหยอกล้อด้วยความปรารถนาดี เช่น การอธิบายการ์ตูนเพื่อล้อเลียนการเมือง บทละครเสียดสีสังคม เป็นต้น

นพวรรณ งามรุ่งโรจน์ (2562) ได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการเขียนไว้ ดังนี้

- การเขียนเพื่ออธิบาย คือ การเขียนอธิบายหรือชี้แจงความรู้ให้ผู้อ่านในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลที่เป็นจริง เช่น การอธิบายความรู้ทางวิชาการ การอธิบายขั้นตอนการทำงาน การอธิบายขั้นตอนการประดิษฐ์ การอธิบายการใช้เครื่องมือ

- การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น คือ การเขียนเพื่อการวิเคราะห์ วิจารณ์ หรือ แสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น บทความ บทวิจารณ์ บทวิเคราะห์

- การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ การนำเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งที่ผู้เขียนประสบกับตนเอง หรือ บุคคลอื่น มาถ่ายทอดให้ผู้อ่านทราบ เช่น การเขียนสารคดีชีวประวัติ การเขียนสารคดีท่องเที่ยว การเขียนเรียงความ บันทึกความทรงจำ การเขียนข่าว

- การเขียนเพื่อกิจธุระ คือ การเขียนที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เพื่อกิจธุระอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการเขียนแบบนี้จะมีรูปแบบที่ชัดเจนและใช้ภาษาที่มีความเป็นทางการ เช่น การเขียนจดหมายธุรกิจ ประกาศหรือแจ้งความของทางการ สัญญาซื้อขาย

- การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ คือ การเขียนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตามและจินตนาการตามที่ผู้เขียนต้องการ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น

- การเขียนเพื่อโน้มน้าวใจ คือ เป็นการเขียนที่มีจุดมุ่งหมายโน้มน้าวหรือชักจูงใจผู้อ่านให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม ยอมรับในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการที่จะนำเสนอ ภาษาที่ใช้จะมีลักษณะเด่น สะดุดตา มีการเล่นคำเล่นสำนวน เช่น การเขียนคำขวัญ การเขียนข้อความโฆษณา

- การเขียนเพื่อล้อเลียนเสียดสี คือ การเขียนที่มีจุดประสงค์ในการตำหนิเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลใด หรือ เหตุการณ์ใด เช่น การเขียนข้อความในการ์ตูนล้อการเมือง การเขียนเสียดสีบุคคลในแวดวงบันเทิงหรือการเมือง

สรุป วัตถุประสงค์ของการเขียนถูกใช้ในสถานการณ์ที่มีความแตกต่างกันโดยแบ่งเป็นวัตถุประสงค์ทั้งหมด 8 ข้อ ได้แก่ 1) การเขียนเล่าเรื่อง คือ การเขียนเรื่องราวที่เกิดขึ้นผ่านประสบการณ์ตรงและประสบการณ์บุคคลอื่นมาใช้ในการเล่า 2) การเขียนอธิบาย คือ การเขียนที่มุ่งเน้นเนื้อหาสาระในการให้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง 3) การเขียนแสดงความเห็น คือ การเขียนเพื่อการวิเคราะห์หรือการวิจารณ์ 4) การเขียนโน้มน้าวใจ คือ การเขียนที่มุ่งเน้นให้ผู้อ่านคล้อยตามหรือยอมรับในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสาร 5) การเขียนเพื่อจินตนาการ คือ การเขียนที่มุ่งเน้นให้ผู้อ่านได้เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ 6) การเขียนเพื่อกิจธุระ คือ การเขียนในรูปแบบทางการที่มุ่งเน้นติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการและใช้ภาษาที่มีความเป็นทางการ 7) การเขียนปลุกใจ คือ การเขียนที่มุ่งเน้นให้ผู้อ่านเกิดความหึกเหิม มีความมั่นใจในตนเองจากสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ 8) การเขียนเพื่อล้อเลียน คือ การเขียนที่มุ่งเน้นการเสียดสีเหตุการณ์ หรือ บุคคลโดยเฉพาะ

4.3.2.2 ประเภทของการเขียน

วรรษมน เพียรเสมอ (2562) ได้แบ่งประเภทของการเขียนไว้ 2 ลักษณะคือ การเขียนตามลักษณะลีลาการเขียน และ การเขียนตามลักษณะเนื้อหา

- การเขียนตามลักษณะลีลาในการเขียน คือ การเขียนร้อยแก้วและการเขียนร้อยกรอง โดย การเขียนร้อยแก้วเป็นวรรณกรรมที่ไม่มีการกำหนดบังคับคำฉันทลักษณ์ เป็นความเรียงโดยทั่วไป ส่วนร้อยกรองเป็นการเขียนวรรณกรรมที่มีการบังคับรูปแบบด้วยฉันทลักษณ์ต่าง ๆ เช่น บังคับคำ แบบแผนการส่งสัมผัสต่าง ๆ งานเขียนประเภทนี้บางครั้งเรียกว่า คำประพันธ์ กวีนิพนธ์

- การเขียนตามลักษณะเนื้อหา คือ งานเขียนประเภทสารคดีและการเขียนประเภทบันเทิงคดี โดย การเขียนประเภทสารคดี คือ วรรณกรรมที่มุ่งเน้นให้ความรู้ หรือ ความคิดที่เป็นคุณประโยชน์ที่สำคัญ อาจจะเขียนในเชิงบรรยายและเชิงวิจารณ์ ส่วนการเขียนประเภทบันเทิงคดี คือ วรรณกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านเป็นสำคัญ ให้ข้อคิด คตินิยม หรือ สอนใจ

นพวรรณ งามรุ่งโรจน์ (2562) ได้ให้ความหมายของประเภทการเขียนไว้ 5 ระดับดังนี้

- การเขียนเพื่อสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความได้ถูกต้อง คือ การเขียนที่ผู้เขียนมุ่งเน้นให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจข้อความที่ได้สื่อสารมักใช้ภาษาที่เรียบง่าย เช่น การเขียนจดหมายราชการ ประกาศ เขียนอธิบายแนะนำขั้นตอนการทำงาน

- การเขียนเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ถูกต้อง คือ การเขียนที่ใช้ทักษะในการเขียนขั้นสูงเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว การเขียนครั้งนี้บางครั้งผู้เขียนจะต้องใช้การบรรยายความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวของผู้เขียน เช่น การเขียนเล่าเรื่องประวัติความเป็นมา

- การเขียนเพื่อบรรยายเรื่องราวหรือความรู้สึกนึกคิด คือ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนต้องการบรรยายเรื่องราวอันเกิดจากความประทับใจ สะเทือนใจ และต้องการถ่ายทอดไปยังผู้อ่าน เช่น การเขียนสารคดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การเขียนสารคดีเกี่ยวกับชีวประวัติ

- การเขียนบทความหรืออธิบายความ คือ การเขียนที่ผู้เขียนแสดงความรู้สึกในงานของตน ซึ่งต้องยึดเหตุผลและความถูกต้อง เช่น การเขียนบทความ การเขียนตำรา

- การเขียนเพื่องานศิลปะหรือความบันเทิง คือ การเขียนงานในรูปแบบบันเทิงคดีต่าง ๆ เช่น นวนิยาย บทละคร

บุปผา บุญทิพย์ (2559) ได้ให้ความหมายของประเภทของการเขียนไว้ทั้งหมด 3 ประเภท ดังนี้ ประเภทที่ 1 ตำราและบทความทางวิชาการ คือ มักลักษณะเป็นเนื้อหาสาระความรู้ข้อเท็จจริง ความคิด และความคิดเห็น ประเภทที่ 2 สารคดีมีลักษณะเป็นความคิดเห็น ความรู้ และจินตนาการ มักใช้ภาษาแบบกึ่งแบบแผนกึ่งทางการ ประเภทที่ 3 บันเทิงคดี นวนิยาย เรื่องสั้น มีลักษณะเป็นจินตนาการ ความคิด มักใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการในการเขียน

สรุป ประเภทของการเขียนนิยมแบ่งจากเนื้อหาที่ต้องการจะเขียนว่ามีความเป็นทางการหรือไม่ หรือถูกใช้มาเพื่อตอบสนองกับการเขียนในรูปแบบโดยแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ การเขียนในเชิงวิชาการ หรือ การเขียนแบบสารคดี ที่มุ่งเน้นการให้ความรู้ หรือความคิดที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียน และการเขียนในเชิงบันเทิง หรือ การเขียนแบบบันเทิงคดี ที่มุ่งเน้นให้เกิดความสนุกสนานส่งเสริมจินตนาการ

4.3.3.3 แนวทางการส่งเสริมทักษะการเขียน

อภิรักษ์ อนะมาน (2562) ได้ให้ความหมายของแนวทางในการส่งเสริมทักษะการเขียนว่า ผู้เขียนจะต้องมีการปฏิบัติทักษะและฝึกฝนทักษะในการเขียนเพื่อให้การเขียนสามารถสื่อความหมายหรือถ่ายทอดความหมายของผู้เขียนไปยังผู้อ่านได้อย่างสมบูรณ์ ดังนี้

- การเลือกเรื่องในงานเขียน ผู้เขียนจะต้องเขียนเรื่องที่ตนเองมีความถนัด หรือสิ่งที่ตนเองสนใจ เขียนเรื่องที่ผู้เขียนมีประสบการณ์ในการเขียน เลือกเรื่องที่มีกลุ่มผู้อ่านที่มีความสนใจ เลือกงานเขียนที่มีแนวโน้มเป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่น

- การเขียนโครงเรื่องผู้เขียนต้องมีการระดมความคิดในการเขียนซึ่งอาจจะมาจากประสบการณ์ หรือการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ผู้เขียนจะต้องมีการจัดลำดับความคิดและหมวดหมู่ของเรื่องที่จะเขียนก่อนจะนำมาเขียนเพื่อให้ได้งานเขียนที่มีความสมบูรณ์

- การตั้งชื่อเรื่องผู้เขียนควรใช้ชื่อเรื่องที่มีความน่าสนใจ อ่านแล้วรู้สึกว่าอยากติดตาม

- การเขียนคำนำ ต้องเป็นการเกริ่นนำเพื่อให้ผู้อ่านทราบว่างานเขียนชิ้นนี้ผู้อ่านจะได้รับอะไรบ้าง เป็นประโยชน์แก่ตัวผู้อ่านหรือไม่

- การเขียนรสรุปเรื่อง ผู้เขียนที่ดีจะต้องมีการฝากความรู้หรือความประทับใจให้กับผู้อ่าน การสรุปที่ดีจะต้องให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่ผู้เขียนต้องการสื่อ

นพวรรณ งามรุ่งโรจน์ (2562) ได้กล่าวว่าแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการเขียน คือ การเขียนที่ดีผู้เขียนต้องมีถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ ไปยังผู้อ่านได้ยังสมบูรณ์

- การเป็นผู้เขียนที่ดีต้องเริ่มจากการเป็นผ้อ่านที่ดี คือ หมั่นหาข้อมูลความรู้ข่าวสาร พร้อมทั้งประสบการณ์ที่หลากหลาย

- เปิดใจยอมรับความคิดที่มีความหลากหลาย ไม่ยึดติดเฉพาะกับคำวิจารณ์เชิงบวกแต่เอาคำวิพากษ์วิจารณ์อื่น ๆ มาปรับปรุงให้งานเขียนมีความสมบูรณ์

- สำรวจและแก้ไขข้อบกพร่องทางการเขียนอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้งานเขียนที่ออกมามีคุณภาพที่ดี และนอกจากจะสำรวจด้วยตนเองยังสามารถให้บุคคลภายนอกมาช่วยอ่านได้

- ศึกษาสำนวนการเขียนของตัวเอง เพราะแต่ละบุคคลจะมีลักษณะการเขียนที่แตกต่างกันการที่คัดลอกงานของคนอื่นก็จะทำให้งานเขียนไม่มีคุณภาพ

- หมั่นศึกษาหลักเกณฑ์และข้อแนะนำในงานเขียน ซึ่งงานเขียนแต่ละประเภทก็จะมีเกณฑ์หรือรูปแบบที่แตกต่างกันไปจึงต้องมีการศึกษาอย่างละเอียดเพื่อให้งานเขียนสามารถตอบสนองต่อจุดประสงค์ที่ต้องการสื่อได้อย่างถูกต้อง

บัณฑิกา จารุมา และพยอม ก้อนในเมือง (2563) ได้ให้ความหมายของแนวทางในการส่งเสริมทักษะการเขียนว่า สิ่งที่ผู้เขียนต้องมีการฝึกฝนเพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้สึกไปยังผู้อ่านได้อย่างเหมาะสม

- การคิดหัวข้อหรือประเด็นสำคัญในการเขียนซึ่งผ็เขียนจะต้องมีการคัดกรองประเด็นเนื้อหาที่มีความน่าสนใจ ใช้การเรียบเรียงเหตุและผลของการสร้างงานเขียนขึ้น

- ผู้เขียนต้องมีการทบทวนวรรณกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับงานเขียนของตนเพื่อให้การเขียนมีความเป็นจริงและเหมาะสม

- การวางโครงเรื่องมีความสำคัญเนื่องจากถ้าผู้เขียนไม่มีการวางแผนหรือการวางโครงเรื่องขณะเขียนจะทำให้เนื้อหาของการเขียนไม่เรียบร้อย ไม่ต่อเนื่อง และทำให้เกิดงานเขียนที่ไม่มีคุณภาพขึ้น

- การเขียนผู้เขียนจะต้องสื่อสารออกมาเพื่อให้ตรงกับความคิดและความรู้สึกของผู้เขียนให้มากที่สุด

- การสรุปเนื้อหาของสิ่งที่เขียนเพื่อเป็นการทบทวนว่างานเขียนที่ผู้เขียนได้สร้างขึ้นนั้นเหมาะสมและสามารถรวบรวมเนื้อหาทั้งหมดให้สอดคล้องกันหรือไม่

สรุป แนวทางในการส่งเสริมทักษะการเขียนคือผู้เขียนจะต้องหมั่นสำรวจงานเขียนทั้งของตนเองและผู้เพื่อคอยหาความผิดพลาดของตนเองและความรู้ใหม่ ๆ ของบุคคลอื่นมาเพื่อประยุกต์ใช้ให้งานเขียนเกิดคุณภาพและตอบสนองต่อผู้อ่าน การเขียนที่ดีควรมีจุดประสงค์ของการเขียนที่ชัดเจนและแน่นอน เพื่อให้ผู้อ่านสามารถทราบได้ว่าเป็นงานเขียนประเภทใด และผู้เขียนยังต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้การเขียนสามารถสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

4.3.4 ทักษะการอ่าน

ดุษฎี มัชฌิมาภิโร (2557), วชิรศรณ์ แสงสุวรรณ (2557) และ Dechant (1982) เป็นกระบวนการในการรับรู้ความหมายผ่านตัวอักษร สัญลักษณ์ หรือ รูปภาพต่าง ๆ และสามารถแปลความหมายออกมาได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

นพวรรณ งามรุ่งโรจน์ (2562) ได้ให้ความหมายของทักษะการอ่านว่าเป็นทักษะในการหาความหมายหรือทำความเข้าใจตัวอักษรและสัญลักษณ์ที่มีอยู่ในบทอ่าน ซึ่งผู้อ่านจำเป็นต้องใช้กระบวนการในการคิดเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลที่อ่านกับความรู้และประสบการณ์เดิม

สุภาพรรณ เมฆรัต (2563) ได้กล่าวถึงทักษะการอ่านว่า เป็นทักษะที่รับรู้ถ้อยคำจากตัวหนังสือที่ได้อ่าน เพื่อรับรู้ว่าเรียนอะไร คิดอะไร โดยผู้อ่านจะต้องสามารถแปลความหมายได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

บัณฑิกา จารุมา และพยอม ก้อนในเมือง (2563) ได้ให้ความหมายของทักษะการอ่านว่า เป็นกระบวนการในการประมวลผลทางความคิด ผ่านการตีความตัวอักษร บางครั้งต้องหาศัย

ความรู้แบบเฉพาะเพื่อให้สามารถแปลความหมายของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง เช่น การอ่านค่าทางสถิติ การอ่านข้อมูลทางวิชาการ

สรุป ทักษะการอ่าน คือ ทักษะในการแปลความ หรือ ตีความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ผ่านการรับรู้ถ้อยคำจากตัวหนังสือ โดยในบางครั้งจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ หรือความรู้เดิมในการตีความหมายเพื่อให้การอ่านสามารถแปลความออกมาได้อย่างสมบูรณ์ถูกต้อง

4.3.4.1 วัตถุประสงค์ของการอ่าน

วชิรศรณ์ แสงสุวรรณ (2557) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการอ่าน ดังนี้

- การอ่านเพื่อความรู้ โดนเป็นการเน้นอ่านเรื่องราวต่างๆ ที่ต้องการให้เกิดความรู้ เช่น การอ่านเพื่อหาคำตอบของกฎ ระเบียบ ทฤษฎีต่าง ๆ การอ่านเพื่อหาข้อมูลข่าวสาร การอ่านเพื่อประมวลสาร
- การอ่านเพื่อศึกษา เป็นการอ่านที่เน้นให้เกิดการเรียนรู้ เช่น การอ่านตำรา การอ่านหนังสือวิชาการต่าง ๆ
- การอ่านเพื่อความคิด เป็นการอ่านเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาสาระ แนวทางในการจัดการสิ่งต่าง ๆ
- การอ่านเพื่อวิเคราะห์ วิจารณ์ เป็นการอ่านเพื่อความรู้อย่างลึกซึ้ง สามารถทำให้ผู้อ่านแสดงคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ เช่น การอ่านข่าว การอ่านบทความ
- การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นการอ่านเพื่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย โดยขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้อ่าน เช่น การอ่านหนังสือธรรมะ การอ่านนวนิยาย
- การอ่านเพื่อใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ เป็นการอ่านที่ไม่ได้มุ่งหวังสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการอ่านเพื่อรอคอยในการทำกิจกรรมอื่น เช่น นั่งคอยบุคคลที่จะไปพบ การอ่านประเภทนี้จะสามารถหยุดอ่านได้ทันทีโดยไม่ทำลายสมาธิหรือความต่อเนื่องในการอ่าน

นพวรรณ งามรุ่งโรจน์ (2562) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการอ่านไว้ว่า เป็นการรับส่งสารโดยผ่านตัวอักษร ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องการความต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถแปลความหมายของผู้เขียนได้อย่างถูกต้อง

- การอ่านเพื่อความรู้ คือ การอ่านที่มุ่งเน้นให้เกิดความรู้งอกเงย ทำให้ได้รับความรู้จากแขนงต่าง ๆ
- การอ่านเพื่อให้ได้ความคิด คือ การอ่านสิ่งพิมพ์ที่มีการแสดงสมรรถนะ เช่น บทความ บทวิจารณ์ งานวิจัยต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้อ่านเกิดทรรศนะที่กว้าง หรือ ความคิดใหม่ ๆ ขึ้น

- การอ่านเพื่อความบันเทิง คือ การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระไม่เป็นวิชาการ ช่วยให้เกิดความสุข สนุกสนาน เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น วรรณคดี

- การอ่านเพื่อสนองความต้องการอื่น ๆ คือ การอ่านเพื่อชดเชยในสิ่งที่ไม่สามารถสมปรารถนา เช่น ตำราเรียนเพื่อความรู้ นวนิยายเพื่อความสนุก อาจารย์อ่านบทความให้นักศึกษาฟังเพื่อให้เกิดความคิด

สุภาพรรณ เมฆรัต (2563) ได้ให้ความหมายของวัตถุประสงค์ในการอ่านว่าเป็นการรู้ความมุ่งหมายในการอ่าน ดังนี้

- อ่านเพื่อความรู้ เน้นการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความรู้ ซึ่งการอ่านเพื่อความรู้มีหลายลักษณะ เช่น การอ่าน กฎระเบียบ คำแนะนำ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร เอกสาร วารสาร

- อ่านเพื่อศึกษา เป็นการอ่านอย่างจริงจัง เช่น การอ่านตำรา อ่านหนังสือวิชาการต่าง ๆ

- อ่านเพื่อความคิด เป็นการอ่านเพื่อให้เข้าใจสาระของเนื้อเรื่องเป็นแนวทางในการริเริ่มสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นความคิดที่เป็นประโยชน์จากการอ่าน

- อ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นการอ่านเพื่อความรู้อย่างลึกซึ้ง ทำให้ผู้อ่านสามารถแสดงความคิดจากเรื่องที่อ่านได้

- อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นการอ่านเพื่อเปลี่ยนแปลงกิจกรรมเป็นการผ่อนคลาย เพื่อให้เกิดความรื่นรมย์ การอ่านชนิดนี้ไม่ได้จำกัดว่าเป็นการอ่านอะไรขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้อ่านเป็นสำคัญ

- อ่านเพื่อใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ เป็นการอ่านโดยไม่ได้มุ่งหวังสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะแต่ใช้การอ่านแบบนี้เมื่อมีเวลาว่าง เช่น การนั่งคอย และการอ่านประเภทนี้ต้องสามารถที่จะหยุดอ่านได้ในทันที

สรุป วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการอ่านมีด้วยกัน 6 อย่างได้แก่ 1) การอ่านเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้ เรื่องราวต่างๆ ในเนื้อหาที่อ่าน 2) การอ่านเพื่อการศึกษา เป็นการอ่านที่จริงจังมุ่งเน้นให้ผู้อ่านเกิดความรู้ใหม่ๆ 3) การอ่านเพื่อความคิด เป็นการอ่านที่มุ่งเน้นให้ผู้อ่านเกิดความคิดริเริ่มใหม่ 4) การอ่านเพื่อวิจารณ์ เป็นการอ่านที่ให้ผู้อ่านเกิดความรู้อยากลึกซึ้งและสามารถแสดงความคิดในเรื่องที่อ่านได้ 5) การอ่านเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการอ่านเพื่อใช้ในการผ่อนคลาย สร้างความสุขให้กับตัวผู้อ่านเอง 6) การอ่านเพื่อใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ เป็นการอ่านที่

มุ่งเน้นให้ผู้อ่านได้ใช้เวลาอย่างมีประโยชน์และคุ้มค่าโดยเนื้อหาที่อ่านอาจจะไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องเพราะการอ่านลักษณะนี้ต้องสามารถหยุดอ่านได้ทันทีหากไม่ว่างแล้ว

4.3.4.2 ประเภทของการอ่าน

มัลลิกา ผ่องแผ้ว (2558) ได้อธิบายประเภทของการอ่านไว้ว่า มีทั้งหมด 2 ประเภท คือ การอ่านในใจและการอ่านออกเสียง

- การอ่านออกเสียง คือ การอ่านที่ใช้เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการอ่าน โดยการอ่านออกเสียงจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการอ่านเพื่อให้สามารถรู้ได้ว่าเข้าใจในเนื้อหาที่อ่านจริงหรือไม่

- การอ่านในใจ คือ การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดและนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม โดยการอ่านในใจอย่างถูกใช้ในชีวิตประจำวันตลอดเวลา และการอ่านในใจยังเป็นทักษะที่ต้องผ่านการอ่านออกเสียงอย่างชำนาญมาก่อนถึงจะสามารถอ่านในใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นพวรรณ งามรุ่งโรจน์ (2562) ได้ให้ความหมายของประเภทของการอ่านไว้ทั้งหมด 2 ประเภทดังนี้

- การอ่านในใจ หรือการอ่านเงียบ มีเป้าหมายการอ่านเพื่อตนเองเป็นหลักเพื่อช่วยในการพัฒนาความรู้และสติปัญญาของผู้อ่านเอง

- การอ่านออกเสียง การเปล่งเสียงด้วยถ้อยคำหรือเครื่องหมายต่าง ๆ ที่เขียนไว้ออกมาอย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สุภาพรรณ เมฆรัต (2563) ได้อธิบายถึงประเภทของอ่านไว้ทั้งหมด 2 ประเภท คือการอ่านในใจและการอ่านแบบออกเสียง

- การอ่านในใจ เป็นการอ่านแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดความเข้าใจ และนำความคิดความเข้าใจนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยมีองค์ประกอบคือ 1) การอ่านจับใจความซึ่งเป็นพื้นฐานของการอ่านในใจที่มุ่งเน้นคุณค่าทางสติปัญญาและการอ่านอย่างละเอียด 2) การอ่านแบบตีความ คือ การอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาตีความและความหมายของข้อความทั้งหมด โดยจะมีการพิจารณาถึงความหมายโดยนัย หรือความหมายแฝงที่ผู้เขียนต้องการที่จะสื่อความหมายออกมา 3) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ เป็นการอ่านที่ค่อนข้างยากเนื่องจากต้องใช้การหาเหตุผลมาวิจารณ์งานที่อ่าน 4) การอ่านวิเคราะห์ คือ เป็นการอ่านเพื่อให้เกิดการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน เป็นการแยกแยะเพื่อทำความเข้าใจองค์ประกอบหรือโครงสร้างของหนังสือแต่

ละประเภท 5) การอ่านเพื่อประเมินคุณค่า คือ การอ่านที่ผู้อ่านจะใช้อารมณ์ ความรู้สึกส่วนตัว ในการประเมินคุณค่าของงานเขียน

- การอ่านออกเสียง เป็นการอ่านข้อความโดยการเปล่งเสียงออกมาเพื่อให้ผู้อื่นเกิดการรับรู้ข้อความนั้น ๆ การอ่านออกเสียงผู้อ่านจำเป็นต้องรู้หลักการอ่านว่ามี 2 วิธี คือ การอ่านออกเสียงแบบทั่วไป และ การอ่านออกเสียงแบบทำนองเสนาะ

สรุป ประเภทของการอ่านถูกแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) การอ่านออกเสียงซึ่งเป็นการอ่านในขั้นเริ่มต้น เพื่อใช้ตรวจสอบความถูกต้องในการอ่าน การอ่านออกเสียงยังเป็นการเปล่งข้อความออกมาอย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อื่นเกิดการรับรู้ข้อความนั้น 2) การอ่านในใจเป็นทักษะการอ่านที่ใช้หลังจากมีการอ่านออกเสียงอย่างชำนาญ การอ่านในใจจะมุ่งเน้นการแปลความหมายของอักษรออกมาเป็นความคิด ให้ผู้อ่านได้เกิดความเข้าใจความคิดนั้นอย่างถูกต้องและนำความคิดที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4.3.4.3 แนวทางการส่งเสริมทักษะการอ่าน

สุภาพรรณ เมฆรัต (2563) ได้ให้ความหมายของแนวทางในการส่งเสริมทักษะการอ่านว่า ผู้อ่านควรมีการวางเป้าหมายที่ชัดเจนในการอ่านว่าต้องการอ่านเพื่ออะไร และเวลาอ่านควรใช้สมาธิในการอ่านอย่างแน่วแน่ สามารถอ่านได้อย่างเข้าใจและแปลความหมายได้อย่างถูกต้อง

- ขั้นวางเป้าหมายในการอ่าน ผู้อ่านจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายในการอ่านของตนเองอย่างแน่นอน เพื่อให้ทราบว่าตนเองอ่านหนังสือนั้นไปเพื่อเป้าหมายอะไร

- ขั้นสำรวจข้อมูล ควรให้ความสำคัญกับการอ่าน ผู้แต่ง วันที่จัดพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับพื้นฐานของหนังสือเล่มนั้น ๆ เช่น ถ้าหากเจอหนังสือที่มีเรื่องคล้ายกันก็ควรเลือกหนังสือที่มีครั้งที่ในกากรพิมพ์มากกว่า

- ขั้นสังเกตส่วนประกอบ เช่น คำนำ เพื่อช่วยให้รู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน สารบัญ ช่วยให้รับรู้ว่าหนังสือมีเนื้อหาอะไรบ้าง

- ขั้นอ่านอย่างมีสมาธิ ป็นขั้นตอนการอ่านที่มีผ็อ่านควรใช้สมาธิในการอ่านเพื่อให้การอ่านมีความต่อเนื่อง ผู้อ่านสามารถจับใจความและถอดความหมายได้อย่างถูกต้อง

- ขั้นตั้งคำถามและทบทวน ผู้อ่านควรตั้งคำถามกับตัวเองตลอด ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และอย่างไร เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าการอ่านของตนเองประสบผลสำเร็จหรือไม่

นพวรรณ งามรุ่งโรจน์ (2562) ได้กล่าวว่าแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการอ่าน คือ มีการอ่านอย่างสม่ำเสมอเพราะการอ่านจะช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ยิ่งมีการอ่านมากเท่าไหร่ก็จะทำให้ผู้อ่านมีความรู้เท่าทันเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันสมัย การอ่านยังช่วยพัฒนาทักษะทางความคิด และยกระดับของสติปัญญาให้เกิดการพัฒนา การอ่านที่ดียังจะมาส่งเสริมการศึกษาให้มุ่งไปยังแนวทางที่ดี การมีสมาธิขณะอ่านก็ช่วยให้ทำอะไรด้วยความรอบคอบ คิดถี่ถ้วนก่อนการตัดสินใจ

บัณฑิกา จารุมา และพยอม ก้อนในเมือง (2563) ได้ให้ความหมายของแนวทางในการส่งเสริมทักษะการอ่านว่า ทักษะการอ่านที่ดีควรมีการหมั่นฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและการอ่านยังช่วยสสร้างคนให้เป็นผู้มีความรู้

- การเตรียมความพร้อมก่อนอ่าน คือ ผู้อ่านจะต้องมีการเตรียมพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจขณะที่อ่าน เพื่อให้เกิดสมาธิและความแน่วแน่ในการอ่านไม่ให้ถูกขัดจังหวะได้
- การฝึกคิด คือ เมื่อผู้อ่านอ่านควรมีการฝึกคิดไปด้วยเพื่อให้สามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างแจ่มแจ้ง และยังเป็นการเตือนตัวเองว่าการอ่านที่เกิดขึ้นเป็นการอ่านที่มีคุณภาพหรือไม่สามารถแปลความหมายได้อย่างถูกต้องหรือไม่
- อ่านให้ได้ความคิด คือ ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์เนื้อหาที่อ่านได้โดยจะสามารถบอกถึงเนื้อหาได้ว่าตนเองได้อ่านจนรู้แจ้งไม่ใช่เพียงกวาดสายตามองเฉย ๆ
- การจดบันทึก คือ การจดสิ่งที่ผู้อ่านอ่านเพื่อให้กลับมาทบทวนซ้ำได้ด้วยความเข้าใจของตัวผู้อ่านเองใช้ภาษาที่สื่อสารง่าย โดยควรระบุเนื้อหาในการอ่านไว้ด้วย เช่น ชื่อหนังสือ ผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สรุป แนวทางในการส่งเสริมทักษะการอ่านคือ การวางกำหนดเป้าหมายในการอ่านของผู้อ่านว่าการอ่านตรงตามจุดมุ่งหมายที่ผู้อ่านได้กำหดไว้หรือไม่ การอ่านควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจเพื่อให้การอ่านมีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยผู้อ่านจำเป็นต้องใช้สมาธิในการอ่านเพื่อใหสามารถแปลความหมายการอ่านได้อย่างถูกต้อง

4.4 การวัดและประเมินผลทักษะการสื่อสาร

จากการศึกษาทักษะในการสื่อสารยังไม่พบการวัดและประเมินผลของทักษะการสื่อสารที่ชัดเจน แต่จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลทักษะการสื่อสาร จำนวน 10 เรื่อง ได้พบรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 ณัฐกาญจน์ เลิศยะโส (2553) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงร้อยแก้วโดยใช้การสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนความเรียงร้อยแก้ว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน กลุ่มตัวอย่างวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแคนดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 32 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 37 คน เครื่องมือที่ใช้คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หัวข้อการเขียนความเรียงร้อยแก้ว โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน จำนวน 3 แผน แผนละ 3 คาบ รวมทั้งหมด 9 คาบ 2) แบบฝึกการเขียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 ชุด 15 กิจกรรม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนความเรียงร้อยแก้ว ก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 1 ชุด เป็นแบบทดสอบอัตนัย 4) แบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่น การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก และการทดสอบค่าที (Dependent samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียนจำนวน 37 คน พบว่า คะแนนทดสอบระหว่างเรียน = 81.13 คะแนน ทดสอบหลังการเรียน = 88.20 คะแนน ดังนั้นประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียนจำนวนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ 80/80 2) ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ที่เพิ่มขึ้นของคะแนนความสามารถด้านการเขียนความเรียงร้อยแก้ว ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน พบว่าคะแนนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ก่อนเรียน mean = 8.05 S.D. = 1.21 หลังเรียน mean = 17.64 S.D. = 0.65) 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน มีความคิดเห็นรวม 4.31 จาก 5 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

เรื่องที่ 2 สายพิณ เพ็งสันเทียะ และสมปัต ตัญตรัยรัตน์ (2553) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนสื่อสาร ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผลการประเมินงานเขียนของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะการเขียนสื่อสารด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผลการประเมินงานเขียนของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างวิจัยคือ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ระบบทวิภาคภาคี สาขาเครื่องประดับอัญมณี วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 แผน 2) แบบประเมินงานเขียน 3) แบบทดสอบท้ายวงจร 3 วงจร วงจรละ 20 ข้อ รวม 60 ข้อ 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู 5) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาทักษะการเขียนสื่อสารด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ผลการประเมินงานเขียนของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 72.64 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 85.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ 70/70

เรื่องที่ 3 แสงระวี ประจวบวัน และมีชัย เอี่ยมจินดา (2553) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงโดยใช้แบบฝึกหัดที่ใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนความเรียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการเขียนความเรียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะที่ใช้แผนที่ความคิด 3) เพื่อศึกษาความคิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียน ความเรียง ที่ใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนละเอียดอุปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 28 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนความเรียงที่ใช้แผนที่ความคิด จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง 2) แบบฝึกทักษะการเขียนความเรียง 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนความเรียง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน มีลักษณะเป็นข้อสอบอัตนัย 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เกี่ยวกับการใช้แบบฝึกทักษะที่ใช้แผนที่ความคิด มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และค่าที (Dependent sample) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนความเรียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.31/82.11 ถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ 80/80 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะ

การเขียนความเรียง โดยใช้แบบฝึกทักษะ ที่ใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังโดยใช้แบบฝึกทักษะ พบว่าหลังการฝึกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการเขียนความเรียงที่สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนความเรียง ที่ใช้วิธีการแผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

เรื่องที่ 4 พรพิมล ริยาย และธนางกูร ขำศรี (2555) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนที่ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในการช่วยสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ก่อนและหลังการเรียนการสอนที่ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย กลุ่มตัวอย่างวิจัยคือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ลงเรียนรายวิชาอังกฤษ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ทั้งหมด 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบประเมินทักษะการพูดโดยเลือกใช้บทสนทนาจำนวน 3 บทสนทนาจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย 2) แบบทดสอบการฟังภาษาอังกฤษโดยเลือกเนื้อหาจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย จำนวน 1 ฉบับ 40 ข้อ 40 คะแนน 3) แบบวัดเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในการช่วยสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ (rating scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ ร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในการช่วยสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับปานกลางที่ 3.22 2) จากการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ก่อนและหลังการเรียนการสอนที่ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย จะเห็นว่าหลังการเรียนการสอนที่ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียมีทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษมากกว่าก่อนใช้โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรื่องที่ 5 กรธนา โพธิ์เต็ง (2558) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการสื่อสารและความสามารถในการทำโครงงาน โดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 2) เพื่อศึกษาทักษะการสื่อสารโดยการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3) เพื่อศึกษาความสามารถในการทำโครงงานโดยการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1

สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยสารพัดช่าง ราชบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 23 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การรับและส่งสาร แบบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบประเมินทักษะการสื่อสาร มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) จำนวน 5 ระดับ 4) แบบประเมินความสามารถในการทำโครงงาน มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) จำนวน 3 ระดับ 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนโดยการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงานมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดความคิดเห็นของนักเรียน 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ทักษะการสื่อสารของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานคะแนนรวมอยู่ในระดับสูง 3) ความสามารถในการทำโครงงานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับสูง 4) ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในระดับเห็นด้วยมาก

เรื่องที่ 6 จารุฬี แสงอรุณ (2559) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ แบบแผนผังความคิดการเขียนสรุปความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดการเขียนสรุปความ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดการเขียนสรุปความ กลุ่มตัวอย่างวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนาคอ ตำบลหนามแท่ง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดการเขียนสรุปความชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง 2) แบบวัดความสามารถด้านการเขียนสรุปความ แบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ ข้อละ 10 คะแนน รวม 40 คะแนน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดการเขียนสรุปความ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าประสิทธิภาพ หาค่าที (Dependent samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนได้คะแนนรวมจากแบบวัด

ความสามารถด้านการเขียนสรุปความท้ายแผนการจัดการเรียนรู้จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 32.50 คิดเป็นร้อยละ 81.25 และได้คะแนนรวมจากการกระทำแบบทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 40 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 33.5 คิดเป็นร้อยละ 83.75 พบว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด มีค่าเท่ากับ 81.25/83.75 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดการเขียนสรุปความเท่ากับ 0.5251 แสดงว่าเมื่อมีการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดการเขียนสรุปทำให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 52.51 3) ความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 16 คน มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ย 26.31 และหลังเรียน 33.50 จากการทดสอบทางสถิติแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความสามารถในการเขียนสรุปความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 4) พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้แบบผังความคิดการเขียนสรุปความโดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.55 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44

เรื่องที่ 7 มยุรฉัตร กลิ่นผึ้ง (2559) ทำวิจัยเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา สิง สิงหเสนี 4 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 47 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สถิติที่ใช้ในกาวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิของแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ มีประสิทธิภาพ 81.63/82.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ 80/80 2) ผลการศึกษาเปรียบเทียบทักษะอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรื่องที่ 8 วรางคณา เค้าอ้น (2560) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดย ใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 4/1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียน โกวิทธำรง เขตราชเทวี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 24 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive

sampling) เครื่องมือที่ใช้คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษก่อนและหลังการเรียนมีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) จำนวน 6 ระดับ 3) แบบสอบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนรู้การสื่อสารภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Dependent samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนได้รับคะแนนการเรียนภาษาอังกฤษ ด้านการสื่อสาร โดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้มีคะแนนสอบหลังเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 4/1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียน โกวิทธำรง เขตราชเทวี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 24 คน แสดงความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ อยู่ในระดับพึ่งพอใจมาก (mean = 4.39 S.D. = 0.29)

เรื่องที่ 9 พงษ์เพชร คำแก้ว (2562) ทำวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพและทักษะการสื่อสารของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โดยประยุกต์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติร่วมกับการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีวัตถุประสงค์ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมสุขภาพและทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมสุขภาพและทักษะการสื่อสารหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 40 คน และใช้การสุ่มอย่างง่าย เลือกกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ 1) แบบวัดพฤติกรรมสุขภาพด้านการปฏิบัตินักเรียนและครูประเมิน (Rating scale) 3 ระดับ 2) แบบวัดพฤติกรรมสุขภาพด้านการปฏิบัติผู้ปกครองและเพื่อนประเมิน (Rating scale) 2 ระดับ 3) แบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการอ่าน เป็นปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ 20 คะแนน 4) แบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการจับใจความเป็นปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ 20 คะแนน 5) แบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการเขียนเรื่องจากภาพ เป็นรูบริคสกอร์ (Rubric score) คะแนนเต็ม 20 คะแนน 6) แบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการเขียนเรียงความ เป็นรูบริคสกอร์ (Rubric score) คะแนนเต็ม 20 คะแนน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมสุขภาพ และทักษะการสื่อสารด้วยค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมสุขภาพและทักษะการสื่อสารของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายโดยประยุกต์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติร่วมกับการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมสุขภาพและทักษะการสื่อสารหลังการทดลอง

ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพและทักษะการสื่อสารของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายโดยประยุกต์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติร่วมกับการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง กับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพและทักษะการสื่อสารนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายโดยประยุกต์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติร่วมกับการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรื่องที่ 10 Milkova and Hercik (2014) วิจัยเรื่อง ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาในกรอบของความสามารถของการสื่อสารภายใต้การควบคุมของคอร์สเรียนภาษาแบบ E-learing มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำแบบฝึกหัดในรูปแบบของ E-learing ซึ่งนำเสนอโดยการเรียนรู้สภาพแวดล้อมเสมือนจริง เช่น การเติมคำในช่องว่าง การลากเส้น การเรียงลำดับ รวมถึงการใช้ทักษะภาษา เช่น การอ่านจับใจความ การฟังอย่างเข้าใจและการเขียน มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาการบูรณาการรูปแบบการสอบกับทักษะการใช้ภาษาอย่างเหมาะสม กลุ่มตัวอย่างวิจัยคือ นักเรียนที่เรียนภาษาเช็กจำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นพร้อมทั้งวิเคราะห์ผลเชิงปริมาณและคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการบางส่วนของการทำแบบฝึกหัดในรูปแบบ E-learning และรูปแบบปกติมีความแตกต่างกันที่ทักษะการอ่านและการฟัง แต่สิ่งที่มีความจำเป็นของการประเมินและการปฏิบัติของแต่ละทักษะคือการฝึกทักษะด้านต่าง ๆ ของภาษาร่วมกันไม่เน้นการฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งเพียงลำพังเช่น ฝึกทักษะการฟังแต่ไม่ฝึกทักษะการพูด

สรุป จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการวัดและประเมินผลทักษะการสื่อสาร ซึ่งงานวิจัยที่มีการวัดทักษะทั้ง 3 ด้าน ทักษะการอ่าน การพูด และการฟัง มี 1 เรื่อง (กรธนา โพธิ์เต็ง 2558) วัดทักษะ 3 ด้าน ทักษะการอ่าน การฟัง และการเขียน มี 1 เรื่อง (Milkova and Hercik 2014) วัดทักษะ 2 ด้าน ทักษะการพูด และการฟัง มี 2 เรื่อง (พรพิมล ริยาย และธนางกูร ขำศรี, 2555;วรางคณา เค้าอ้น, 2560) วัดทักษะ 2 ด้าน ทักษะการเขียน และการอ่าน มี 1 เรื่อง (พงษ์เพชร คำแก้ว 2562) วัดทักษะการเขียนด้านเดียวมี 4 เรื่อง (ณัฐกาญจน์ เลิศยะโสม, 2553;จารุพี แสงอรุณ, 2559;สายพิณ เพ็งสันเทียะ และสมปัต ตัญตรัยรัตน์, 2553;แสงระวี ประจวบวัน และมีชัย เอี่ยมจินดา, 2553) และวัดทักษะการอ่านด้านเดียวมี 1 เรื่อง (มยุรฉัตร กลิ่นผึ้ง 2559) ซึ่งในงานวิจัยนี้จะทำการประเมินทักษะการสื่อสารทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และทักษะการอ่าน ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดสุขภาวะร่างกายที่ดี การจัดการอารมณ์และความเครียด การช่วยเหลือเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ประเมินทักษะการสื่อสารจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 10 เรื่อง ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินทักษะการสื่อสาร

ผู้วิจัย/ปี	ชื่องานวิจัย/แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	รายละเอียดเครื่องมือ
1. ณัฐกาญจน์ เลิศยะโส (2553)	การพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงร้อยแก้วโดยใช้การสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	แบบฝึกการเขียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนความเรียงร้อยแก้ว	แบบฝึกการเขียนจำนวน 3 ชุด 15 กิจกรรม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนความเรียงร้อยแก้วเป็นข้อสอบอัตนัย
2. สายพิณ เพ็งสันเทียะ และสมปัต ตัญตรัยรัตน์ (2553)	การพัฒนาทักษะการเขียนสื่อสารด้วยกระบวนการจัดการ เรียนรู้โดยใช้ผลการ ประเมินงานเขียนของ นักเรียน	แบบทดสอบงานเขียน แบบประเมินงานเขียน	แบบประเมินงานเขียนเป็นรูบริคสกอร์
3. แสงระวี ประจวบวัน และมีชัย เอี่ยมจินดา (2553)	การพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงโดยใช้ แบบฝึกทักษะที่ใช้แผนที่ความคิด	แบบทดสอบเขียนความเรียง	แบบประเมินการเขียนความเรียงเป็นรูบริคสกอร์
4. พรพิมล ริยาย และธนางกูร ขำศรี (2555)	การพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	แบบประเมินทักษะการพูด และแบบทดสอบการฟัง	แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก

ผู้วิจัย/ปี	ชื่องานวิจัย/แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	รายละเอียดเครื่องมือ
5. กรธนา โพธิ์เต็ง (2558)	การพัฒนาทักษะการสื่อสาร ความสามารถในการทำโครงงาน โดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ	แบบประเมินทักษะการสื่อสาร 3 ด้าน คือ การพูด การอ่าน และการฟัง	เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) จำนวน 5 ระดับ
6. จารุพี แสงอรุณ (2559)	การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด	แบบวัดความสามารถด้านการเขียนสรุปความ	แบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ ข้อละ 10 คะแนน รวม 40 คะแนน
7. มยุรฉัตร กลิ่นผึ้ง (2559)	การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ	แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย	แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก
8. วรางคณา เค้าอ้น (2560)	การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โดย ใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้	แบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสารด้านการพูด และการฟัง	เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) จำนวน 6 ระดับ
9. พงษ์เพชร คำแก้ว (2562)	ผลของโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพและทักษะการสื่อสารของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โดยประยุกต์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติร่วมกับการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	แบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการอ่านและแบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการจับใจความแบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการ	เป็นปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ 20 คะแนน เป็นรูบริคสกอร์ (Rubric score) คะแนนเต็ม 20 คะแนน

ผู้วิจัย/ปี	ชื่องานวิจัย/แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	รายละเอียดเครื่องมือ
		เขียนและแบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการเขียนเรียงความ	
10. Milkova and Hercik (2014)	พัฒนาทักษะทางด้านภาษาในกรอบของความสามารถของการสื่อสารภายใต้การ ควบคุมของคอร์สเรียน ภาษาแบบ E-learning	แบบทดสอบการอ่าน การฟังและการเขียน	แบบทดสอบแบบปรนัย 4ตัวเลือก

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ประเมินทักษะการสื่อสารจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 10 เรื่อง พบว่า การประเมินทักษะการสื่อสารเป็นการประเมินภายใต้องค์ประกอบของทักษะการสื่อสารซึ่งประกอบไปด้วย 4 ทักษะ คือ ทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และทักษะการอ่าน โดยการประเมินทักษะการพูดใช้เครื่องมือ ได้แก่

แบบประเมินการพูด และแบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสารด้านการพูด (กรธนา โพธิ์เต็ง, 2558; พรพิมล ริยาย และธนางกูร ขำศรี, 2555; วรางคณา เค้าอ้น, 2560)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบประเมินทักษะการฟังใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมินทักษะ แบบทดสอบการฟัง และแบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสารด้านการฟัง (กรธนา โพธิ์เต็ง, 2558; Milkova and Hercik, 2014; พรพิมล ริยาย และธนางกูร ขำศรี, 2555; วรางคณา เค้าอ้น, 2560)

ประเมินทักษะการเขียนใช้เครื่องมือได้แก่ แบบทดสอบการเขียน แบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการเขียน แบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการเขียนเรียงความ แบบฝึกการเขียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนความเรียงร้อยแก้ว แบบวัดความสามารถด้านการเขียนสรุปความ แบบประเมินงานเขียน แบบทดสอบเขียนความเรียง (Milkova and Hercik, 2014;พงษ์

เพชร คำแก้ว, 2562; ณัฐกาญจน์ เลิศยะโสม, 2553; จารุพี แสงอรุณ, 2559; สายพิณ เพ็งสันเทียะ และสมปัต ตัญตรัยรัตน์, 2553;แสงระวี ประจวบวัน และมีชัย เอี่ยมจินดา, 2553)

การประเมินทักษะการอ่านใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมินทักษะการสื่อสารด้านการอ่าน แบบทดสอบการอ่าน แบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการอ่าน แบบวัดทักษะการสื่อสารความสามารถในการจับใจความ แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย (กรธนา โพธิ์เต็ง, 2558;Milkova and Hercik, 2014;พงษ์เพชร คำแก้ว, 2562; มยุรฉัตร กลิ่นผึ้ง, 2559)

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการให้คะแนนและตัดสินทักษะการสื่อสารทั้ง 4 ด้านประกอบด้วย 1) ทักษะการพูด ใช้แบบประเมินการพูดสื่อสารเรื่องสุขภาพ แบบรูบริคสกอร์ภาพรวม โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อที่ประเมิน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อคือ หากพูดอธิบายได้ถูกต้อง ตอบได้ชัดเจน แนะนำวิธีการดูแลได้ และคำตอบถูกต้องได้ 5 คะแนน หากพูดอธิบายได้ถูกต้อง ได้ตอบชัดเจน แนะนำวิธีการดูแล และคำตอบผิดได้ 4 คะแนน หากพูดอธิบายได้ถูกต้อง ตอบชัดเจน แนะนำวิธีการดูแลไม่ได้ได้ 3 คะแนน หาก พูดอธิบายได้ถูกต้อง แต่ตอบไม่ชัดเจนได้ 2 คะแนน หากไม่สามารถพูดอธิบายได้ได้ 1 คะแนน 2) ทักษะการฟัง ใช้แบบทดสอบการฟังและการจดจำเนื้อหาด้านสุขภาพ แบบอัตนัย โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ข้อที่ประเมิน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ข้อคือ หากตอบถูก หรือตรงประเด็น ให้ 1 คะแนน แต่หากไม่ตอบ หรือตอบไม่ตรงประเด็นให้ 0 คะแนน 3) ทักษะการเขียน ใช้แบบทดสอบการเขียนเรียงความถ่ายทอดสาระทางสุขภาพ แบบรูบริคสกอร์แยกองค์ประกอบ โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อที่ประเมิน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ข้อคือ 1) ชื่อเรื่อง น่าสนใจ ทันสมัย เหมาะสมกับเนื้อเรื่องได้ 5 คะแนน น่าสนใจ ทันสมัย แต่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาได้ 4 คะแนน น่าสนใจ แต่ไม่ทันสมัย ได้ 3 คะแนน ไม่น่าสนใจได้ 2 คะแนน ไม่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนได้ 1 คะแนน 2) เนื้อหา ข้อมูลถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็นได้ 5 คะแนน ข้อมูลถูกต้อง สมบูรณ์ ไม่ตรงประเด็นได้ 4คะแนน ข้อมูลถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ได้ 3 คะแนน ไม่ถูกต้องได้ 2 คะแนน ไม่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนได้ 1 คะแนน 3) การลำดับเนื้อหาใจความ ใจความชัดเจน มีการลำดับเหตุการณ์น่าสนใจ สมเหตุสมผลได้ 5 คะแนน มีเนื้อหาใจความที่สับสนบ้างแต่สามารถเข้าใจได้ขาดความสมเหตุสมผลบ้างได้ 4 คะแนน เนื้อหาใจความไม่ชัดเจน ขาดความสมเหตุสมผลได้ 3 คะแนน เนื้อหาไม่ต่อเนื่องขาดความสมเหตุสมผลได้ 2 คะแนน ไม่มีข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจได้ 1 คะแนน 4) ทักษะการอ่าน ใช้แบบทดสอบการอ่านแบบจับใจความทางด้านสุขภาพ แบบอัตนัย โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อที่ประเมิน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อคือ หากตอบถูก หรือตรงประเด็น ให้ 1 คะแนน แต่หากไม่ตอบ หรือตอบไม่ตรงประเด็นให้ 0 คะแนน

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (สิริกานต์ ไชยสิทธิ์ และณรงค์ สมพงษ์, 2563; พจนีย์ ขาชาลี และรัชกร ประสีระเตสัง, 2563; ทรงยศ สกุลยา และวนินทร สุภาพ, 2563; ณัฐวุฒิ อรุณรัตน์ และปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ, 2562; ดารารัตน์ ชัยพิล, 2559) สรุปได้ว่า เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านการคิดปัญหาที่มากและเลือกตัวที่สำคัญที่สุดที่ต้องการแก้ไขก่อน พร้อมทั้งยังใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการคิดวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายและสามารถใช้หลากหลายวิธีการมาบูรณาการกันเพื่อให้เกิดวิธีการแก้ไขปัญหาใหม่ ๆ และเมื่อได้รับวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมก็มีการเตรียมตัววางแผนในการทดลองแก้ไขปัญหา และนำการแก้ไขปัญหาไปปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้ พร้อมทั้งยังมีการติดตามผลของการแก้ไขปัญหาว่าวิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้ลงมือปฏิบัติสามารถแก้ไขปัญหา และหากปัญหายังไม่หมดก็มีการติดตามผลสามารถแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดการจัดการเรียนรู้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มาใช้เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและทักษะการสื่อสาร ดังภาพที่ 2

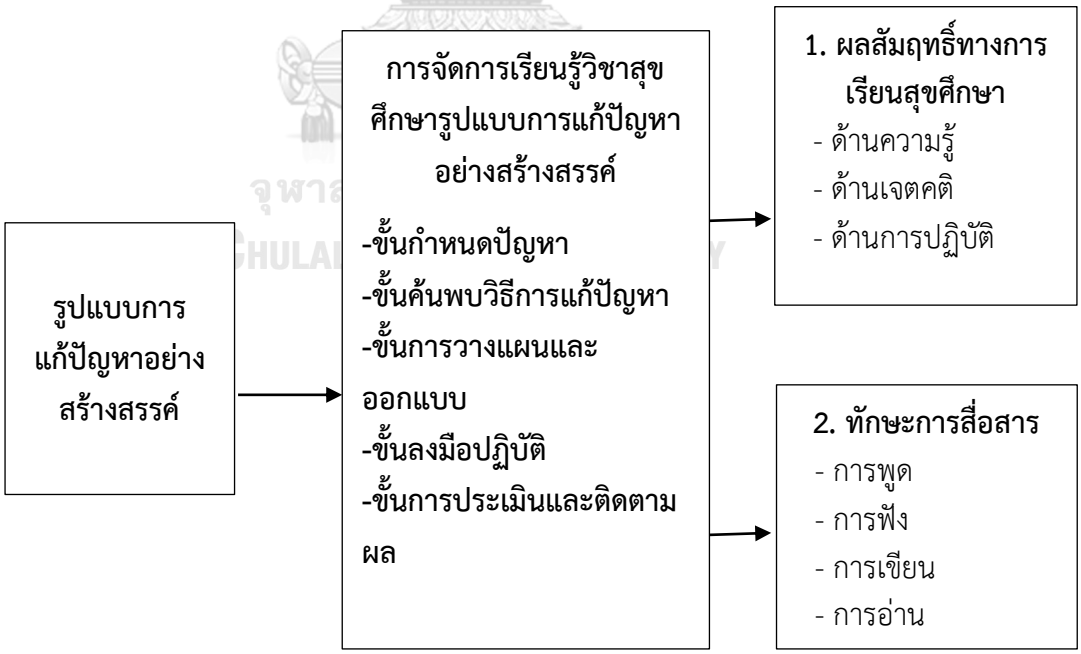

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมการทดลอง

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.3.1 การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

1.3.2 การพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.3.2.1 การพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

1.3.2.2 การพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ

1.3.2.3 การพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ

1.3.2.4 การพัฒนาแบบวัดทักษะการสื่อสาร

ขั้นที่ 2 ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การกำหนดแผนการทดลอง

2.2 การติดต่อประสานงานก่อนการทดลอง

2.3 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 การดำเนินงานหลังการทดลอง

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มทดลอง

กลุ่มควบคุม

ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารก่อนการทดลอง

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test)

จัดการเรียนรู้สุขศึกษาด้วยรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (กลุ่มทดลอง)

จัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ (กลุ่มควบคุม)

ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารหลังการทดลอง

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารก่อนการและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของกลุ่มควบคุมโดยการทดสอบค่าที (Paired-Sample t-test)

3.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมโดยการทดสอบค่าที (Independent-Sample t-test)

ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.1.2 ศึกษาเอกสาร วารสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

1.1.3 ศึกษาเอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสาร

1.1.4 ศึกษาเอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสาร

1.2 การกำหนดประชากรและตัวอย่าง

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 768,096 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชาสุขศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 80 คน

1.2.3 การเลือกโรงเรียนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2564 ภาคเรียนที่ 2 โดยมีเกณฑ์ดังนี้

1.2.3.1 เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารให้ความร่วมมือในการทดลองในการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

1.2.3.2 เป็นโรงเรียนที่นักเรียนมีระดับความสามารถและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ไม่แตกต่างจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

1.2.4 การสุ่มห้องเรียนเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยทำการสุ่มห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเพื่อกำหนดห้องเรียนกลุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน ห้องละ 40 คน เข้าเป็นห้องเรียนกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีปกติ

1.3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อใช้ในการกำหนดสาระการเรียนรู้ และตัวชี้วัดเพื่อกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ ตามตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัดที่ 6 ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง

ตัวชี้วัดที่ 7 แสดงวิธีการช่วยเหลือฟื้นคืนชีพอย่างถูกวิธี

2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3) ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งครอบคลุมตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสาร และแผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ

4) นำแผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่จัดทำขึ้นจำนวน 8 แผน ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเพื่อนำมาปรับปรุง และแก้ไข ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

คาบที่	ตัวชี้วัด	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	จำนวนแผน
1	พ 5.1 ม.5/7	การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย	1
2	พ 5.1 ม.5/7	การปฐมพยาบาลเบื้องต้น	1
3	พ 5.1 ม.5/6	พิชิตอารมณ์และความเครียด	1
4	พ 5.1 ม.5/6	ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด	1
5	พ 5.1 ม.5/6	เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด	1
6	พ 5.1 ม.5/6	การนำเสนอความเครียด	1
7	พ 5.1 ม.5/6	สุขภาพจิตและการปรับตัว	1
8	พ 5.1 ม.5/6	สุขภาพจิตและการปรับตัว 2	1
รวม			8

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสุขศึกษาหรือพลศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ตรวจพิจารณาความตรงตามวัตถุประสงค์ ความตรงเนื้อหา และความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นำผล

พิจารณามาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Congruence หรือ IOC) พิจารณาข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (พนา จินดาศรี, 2561) ผลการวิเคราะห์ พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.83 และในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

สัปดาห์ที่	แผนการจัดการเรียนรู้	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
1	การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษ	0.84
2	การปฐมพยาบาลเบื้องต้น	0.80
3	พิชิตอารมณ์และความเครียด	0.84
4	ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด	0.76
5	เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด	0.84
6	การนำเสนอความเครียด	0.68
7	สุขภาพจิตกับการปรับตัว 1	0.88
8	สุขภาพจิตกับการปรับตัว 2	0.92
	เฉลี่ย	0.82

6) แก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- **แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1** ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า

"จุดประสงค์การเรียนรู้ควรตรงกับตัวชี้วัด และควรกำหนดทักษะให้ชัดเจน"

- **แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2** ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้และกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า

"ปรับปรุงการปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม"

- **แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3** ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้และกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า

"ตัวชี้วัดควรปรับปรุง และการปฏิบัติควรมีความหลากหลาย

- **แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4** ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า

"ควรปรับปรุงจุดประสงค์และตัวชี้วัดให้เหมาะสม และระบุสื่อการเรียนรู้ให้ตรงกับการเรียนการสอน"

- **แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5** ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า

"ควรปรับปรุงการปฏิบัติให้มีความเหมาะสมกับบทเรียนมากยิ่งขึ้น"

- **แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6** ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ และกระบวนการจัดการเรียนรู้

"จุดประสงค์การเรียนรู้ไม่ค่อยเหมาะสม และรูปแบบไม่ครบขั้นตอน"

- **แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7** ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้

"ควรปรับจุดประสงค์การเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสม"

- **แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8** ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ และการวัดประเมินผล

"ควรปรับจุดประสงค์การเรียนรู้และการวัดประเมินผลให้เหมาะสม"

7) นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อดูความเหมาะสมในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ นำมาปรับปรุงแผนการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อนำไปใช้จริงต่อไป

สรุปผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ดังตารางที่ 8

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ	การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูผู้สอนใช้การนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนหรือสร้างความน่าสนใจก่อนการเริ่มต้นบทเรียน	**ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา** ครูผู้สอนให้นักเรียนกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาของบทเรียนในการเรียนการสอน
ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ครูผู้สอนใช้การบรรยายเนื้อหาการเรียนรู้พร้อมกับมีการถาม-ตอบกับนักเรียนระหว่างการสอนเพื่อให้นักเรียนได้มีการทบทวนความรู้ที่เรียนรู้	**ขั้นที่ 2 ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา** นักเรียนค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาจากเรื่องที่เรียนรู้ให้ได้วิธีการแก้ไขปัญหาที่มีจำนวนมากและมีความหลากหลายมากที่สุด
	ขั้นที่ 3 ขั้นการวางแผนและออกแบบ นักเรียนวางแผนออกแบบวิธีการแก้ไขปัญหาจากการบูรณาการวิธีการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ให้เกิดวิธีการแก้ไขปัญหาแบบใหม่ และเลือกวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับปัญหาที่สุด
	ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติ นักเรียนใช้วิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้มีการเลือกมาใช้กับปัญหาที่ได้กำหนดไว้
ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาการเรียนการสอนท้ายคาบ นักเรียนสอบถามข้อสงสัยเพิ่มเติม	**ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมินและติดตามผล** ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลว่าวิธีการแก้ไขปัญหาที่ใช้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้หรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1.3.2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 3 ฉบับ และแบบวัดทักษะการสื่อสาร จำนวน 1 ฉบับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนา ดังต่อไปนี้

1.3.2.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

2) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ครอบคลุมตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสาร

3) กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เรื่อง การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น พิชิตอารมณ์และความเครียด ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด การนำเสนอความเครียด สุขภาพจิตและการปรับตัว ซึ่งได้กำหนดระดับพฤติกรรมด้านความรู้ในการวัด ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์จำนวนข้อคำถามของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้จำแนกตามตัวชี้วัดและระดับพฤติกรรมทางด้านความรู้

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	**จำนวนข้อ**	**ระดับพฤติกรรมด้านความรู้**					
		ความจำ	**ความเข้าใจ**	**การนำไปใช้**	**วิเคราะห์**	**ประเมินค่า**	**สร้างสรรค์**
สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต **มาตรฐาน 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยาสารเสพติด และความรุนแรง**							
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การปฐมพยาบาลเบื้องต้น (พ 5.1 ม.5/7) แสดงวิธีการช่วยฟื้นคืนชีพอย่างถูกวิธี	5	-	-	2	1	1	1

ตารางที่ 9 (ต่อ)

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จำนวนข้อ	ระดับพฤติกรรมด้านความรู้					
		ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	วิเคราะห์	ประเมินค่า	สร้างสรรค์
สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต **มาตรฐาน 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยาสารเสพติด และความรุนแรง**							
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 พิชิตอารมณ์และความเครียด แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด	5	-	-	2	1	1	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การนำเสนอความเครียด แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 สุขภาพจิตและการปรับตัว (พ 5.1 ม.5/6) ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง	10	-	-	3	3	2	2
รวม (ข้อ)	20	-	-	7	5	4	4

4) พัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ (โชติกา ภาษีผล, 2559) ดังนี้ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกให้ 0 คะแนน

5) กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, 2551) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้	ผลการตัดสินด้านความรู้
0.00 – 05.99	มีความรู้ในระดับควรปรับปรุง
06.00 – 10.99	มีความรู้ในระดับปานกลาง
11.00 - 15.99	มีความรู้ในระดับดี
16.00 - 20.00	มีความรู้ในระดับดีมาก

6) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ที่พัฒนา นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะของการใช้คำถาม ตัวเลือก พฤติกรรมที่ต้องการวัดและความถูกต้องด้านภาษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

7) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ที่ปรับปรุงแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสุขศึกษา หรือพลศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวลวง และความถูกต้องด้านภาษา นำผลพิจารณามาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Congruence หรือ IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวม เท่ากับ 0.83 และได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อทุกข้ออยู่ในช่วง 0.6-1

โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำ ดังนี้

- ข้อ 8 ให้ปรับรูปแบบของโจทย์ให้เป็นคำถามการวิเคราะห์

- ข้อ 16 จากตัวเลือกมีข้อที่ถูกต้องมากกว่า 1 ข้อ

- ข้อ 5 9 11 12 17 และ 20 ให้ปรับปรุงระดับพฤติกรรมด้านการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับข้อคำถาม

8) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

9) นำผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนมาตรวจให้คะแนน และวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบวัดโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน กำหนดเกณฑ์ค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป จากนั้นนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการเลือกแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ โดยมีเกณฑ์เลือกข้อคำถามที่มีค่าระดับความยาก-ง่ายอยู่ในช่วง 0.20 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่า ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.8 มีค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.55 – 0.77 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.25 – 0.55 ดังนั้นจึงได้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ตามเกณฑ์ที่ต้องการเพื่อนำไปใช้ในการวิจัย 20 ข้อ

1.3.2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาวิธีการพัฒนาและแนวคิดจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ

2) พัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ จากงานวิจัยของ (มนทรัตน์ สุจีรกุลไกร, 2562; วิไลวรรณ อศิริอรรถ, 2562; กฤติกรณ์ แกมใบ, 2562) ซึ่งเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ (Multiple Choices) ชนิด 4 ตัวเลือก ให้คะแนน 2 ระดับ โดยผู้วิจัยนำมาพัฒนาเป็น

แบบจำลองสถานการณ์ (Multiple Choices) ชนิด 4 ตัวเลือก ให้สอดคล้องกับ เรื่อง การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น พิชิตอารมณ์และความเครียด ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด การนำเสนอความเครียด สุขภาพจิตและการปรับตัว ซึ่งได้วิเคราะห์จำนวนข้อคำถามในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติจำนวน 20 ข้อ ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์จำนวนข้อคำถามในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่/ตัวชี้วัด	**ข้อคำถามด้านเจตคติ (ข้อที่)**	**รวม (ข้อ)**
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย **ตัวชี้วัด ม.5/7** แสดงวิธีการช่วยฟื้นคืนชีพอย่างถูกวิธี	1,2	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การปฐมพยาบาลเบื้องต้น **ตัวชี้วัด ม.5/7** แสดงวิธีการช่วยฟื้นคืนชีพอย่างถูกวิธี	3,4,5	3
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 พิชิตอารมณ์และความเครียด **ตัวชี้วัด ม.5/6** ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง	6,7,8	3
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด **ตัวชี้วัด ม.5/6** ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง	9,10,11	3
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด **ตัวชี้วัด ม.5/6** ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง	12,13	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การนำเสนอความเครียด **ตัวชี้วัด ม.5/6** ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง	14,15	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 สุขภาพจิตและการปรับตัว **ตัวชี้วัด ม.5/6** ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง	16,17,18	3
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 สุขภาพจิตและการปรับตัว 2**ตัวชี้วัด ม. 5/6** ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง	19,20	2
รวม (ข้อ)	20	20

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนด้านเจตคติ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ (โชติกา ภาษีผล, 2559) ดังนี้ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

4) กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านเจตคติ	**ผลการตัดสินด้านเจตคติ**
0.00 – 05.99	มีเจตคติในระดับปรับปรุง
06.00 - 10.99	มีเจตคติในระดับปานกลาง
11.00 - 15.99	มีเจตคติในระดับดี
16.00 - 20.00	มีเจตคติในระดับดีมาก

5) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถามและความถูกต้องด้านภาษาพร้อมทั้งรับข้อเสนอแนะนำมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสุขศึกษา หรือพลศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถามตัวเลือก ตัวลวงและความถูกต้องด้านภาษา นำผลการพิจารณามาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Congruence หรือ IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวม เท่ากับ 0.94 และได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อทุกข้ออยู่ในช่วง 0.8-1

โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำ ดังนี้

- ข้อ 10, 11, 12 และ 20 *ปรับเปลี่ยนข้อคำถามให้มีความเป็นเจตคติมากขึ้น*
- ข้อ 16 ควรปรับจากคำว่า *“นักเรียนคิดว่าคำดังกล่าวแสดงถึงอะไรในด้านสุขภาพจิต” เป็น “ความคิดเห็นของนักเรียนตรงกับข้อใด”*
- ข้อ 17 ควรปรับจากคำว่า *“ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญใดของสุขภาพจิต” เป็น “นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อใด”*

7) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

8) นำผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบวัดโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน กำหนดเกณฑ์ค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป จากนั้นนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าระดับความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก เพื่อนาผลการวิเคราะห์มาใช้ในการเลือกแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ โดยมีเกณฑ์เลือกข้อคำถามที่มีค่าระดับความยากง่ายอยู่ในช่วง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

0.20 - 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่า ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.9 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.20-0.75 ดังนั้นจึงได้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติตามเกณฑ์ที่ต้องการเพื่อนำไปใช้ในการวิจัย 20 ข้อ

1.3.2.3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิดและวิธีการพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) พัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติจากงานวิจัยของ (มนทรัตน์ สุจีรกุลไกร, 2562; วิไลวรรณ อศิริอรรถ, 2562; กฤติกรณ์ แกมใบ, 2562) เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ชนิด 4 ตัวเลือก (Scoring Rubrics) โดยผู้วิจัยนำมาพัฒนาเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ชนิด 4 ตัวเลือก (Scoring Rubrics) ให้สอดคล้องกับเรื่อง การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น พิชิตอารมณ์และความเครียด ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด การนำเสนอความเครียด สุขภาพจิตและการปรับตัว ซึ่งกำหนดจำนวนข้อคำถามในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 5 ข้อ ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์จำนวนข้อคำถามในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่/ตัวชี้วัด	ข้อคำถามด้านการปฏิบัติ (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย **แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2** การปฐมพยาบาลเบื้องต้น **ตัวชี้วัด ม.5/7** แสดงวิธีการช่วยฟื้นคืนชีพอย่างถูกวิธี	1	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 พิชิตอารมณ์และความเครียด **ตัวชี้วัด ม.5/6** ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง	2	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด **ตัวชี้วัด ม.5/6** ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง	3	1

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 11 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่/ตัวชี้วัด	ข้อคำถามด้านการปฏิบัติ (ข้อที่)	รวม (ข้อ)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด **ตัวชี้วัด ม.5/6** ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง **แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6** การนำเสนอความเครียด **ตัวชี้วัด ม.5/6** ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง	4	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 สุขภาพจิตและการปรับตัว **ตัวชี้วัด ม.5/6** ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง **แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8** สุขภาพจิตและการปรับตัว 2 **ตัวชี้วัด ม.5/6** ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง	5	1
รวม (ข้อ)	5	5

3) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถามและความถูกต้องด้านภาษา พร้อมทั้งรับข้อเสนอแนะนำมาปรับปรุงแก้ไข

4) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดโดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสุขศึกษา หรือพลศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด ลักษณะการใช้คำถามและ ความถูกต้องด้านภาษา นำผลการพิจารณามาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Congruence หรือ IOC) คัดเลือกข้อคาถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวม เท่ากับ 1

5) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

6) นำผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร Coefficient Alpha ของ Cronbach โดยมีเกณฑ์เลือกข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป และหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดโดยมีเกณฑ์เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่า ได้ค่าความเที่ยง

เท่ากับ 0.8 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.35-0.50 ดังนั้นจึงได้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ต้องการเพื่อนำไปใช้ในการวิจัย 5 ข้อ

7) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม คือ การเลือกตอบจากคำตอบที่กำหนดให้ในแต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก ซึ่งคำตอบเหล่านั้นไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด และมีการให้คะแนนเป็น 1, 2, 3 และ 4 คะแนน

8) กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านการปฏิบัติ	**ผลการตัดสินด้านการปฏิบัติ**
0.00 – 05.99	มีการปฏิบัติในระดับปรับปรุง
06.00 - 10.99	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
11.00 - 15.99	มีการปฏิบัติในระดับดี
16.00 - 20.00	มีการปฏิบัติในระดับดีมาก

1.3.2.4 การพัฒนาแบบวัดทักษะการสื่อสาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดทักษะการสื่อสาร

2) พัฒนาแบบวัดทักษะการสื่อสารจากงานวิจัยของ เรื่อง ณัฐกาญจน์ เลิศยะโส, 2553; สายพิณ เพ็งสันเทียะ และสมปัต ตัญตรัยรัตน์, 2553; แสงระวี ประจวบวัน และมีชัย เอี่ยมจินดา, 2553; พรพิมล ริยาย และธนางกูร ขำศรี, 2555; กรธนา โพธิ์เต็ง, 2558; จารุฬี แสงอรุณ, 2559; มยุรฉัตร กลิ่นผึ้ง, 2559; วรางคณา เค้าอ้น, 2560; พงษ์เพชร คำแก้ว, 2562; Milkova and Hercik, 2014) เป็นแบบวัดทักษะการสื่อสาร โดยผู้วิจัยนำมาพัฒนาเป็นแบบวัดการสื่อสาร โดยแบ่งตามองค์ประกอบทั้ง 4 ทักษะการสื่อสารได้ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 เกณฑ์การสร้างแบบวัดทักษะการสื่อสาร

องค์ประกอบทักษะการสื่อสาร	นิยาม	เกณฑ์ให้คะแนน	จำนวนข้อ	คะแนน
ทักษะการพูด	ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ทางด้านสุขภาพด้วยการพูดผ่านเสียงและท่าทาง	การประเมินแบบ Rubric Score แบบภาพรวมโดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนไว้ 5 ระดับ	3	15
ทักษะการฟัง	ความสามารถในรับข้อมูล และจดจำความรู้ในด้านสุขภาพในอย่างถูกต้อง	การประเมินผลในรูปแบบอัตนัย ตอบถูกหรือตรงประเด็นได้ 1 คะแนน หากไม่ตอบหรือตอบไม่ตรงประเด็นได้ 0 คะแนน	15	15

ตารางที่ 12 (ต่อ)

องค์ประกอบทักษะการสื่อสาร	นิยาม	เกณฑ์ให้คะแนน	จำนวนข้อ	คะแนน
ทักษะการเขียน	ความสามารถในถ่ายทอดผ่านตัวอักษรถ่ายทอดความรู้ทางด้านสุขภาพด้วยการเขียน	การประเมินแบบ Rubric Score แบบแยกองค์ประกอบ 3 ตัว โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนไว้ 5 ระดับ	1	15
ทักษะการอ่าน	ความสามารถในรับรู้และจับใจความในด้านสุขภาพในอย่างถูกต้อง	การประเมินผลในรูปแบบอัตนัย ตอบถูกหรือตรงประเด็นได้ 1 คะแนน หากไม่ตอบหรือตอบไม่ตรงประเด็นได้ 0 คะแนน	15	15
รวม	34	60		

2.1) ทักษะการพูด ออกแบบเป็นแบบประเมินการพูดสื่อสารเรื่องสุขภาพ แบบรูบริคสกอร์ภาพรวม โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อที่ประเมิน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อคือ หากพูดอธิบายได้ถูกต้อง ตอบได้ชัดเจน แนะนำวิธีการดูแลได้ และคำตอบถูกต้องได้ 5 คะแนน หากพูดอธิบายได้ถูกต้อง ได้ตอบชัดเจน แนะนำวิธีการดูแล และคำตอบผิดได้ 4 คะแนน หากพูดอธิบายได้ถูกต้อง ตอบชัดเจน แนะนำวิธีการดูแลไม่ได้ได้ 3 คะแนน หากพูดอธิบายได้ถูกต้อง แต่ตอบไม่ชัดเจนได้ 2 คะแนน หากไม่สามารถพูดอธิบายได้ ได้ 1 คะแนน

2.2) ทักษะการฟัง ออกแบบเป็นแบบทดสอบการฟังและการจดจำเนื้อหาด้านสุขภาพ แบบอัตนัย โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ข้อที่ประเมิน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ข้อคือ หากตอบถูก หรือตรงประเด็น ให้ 1 คะแนน แต่หากไม่ตอบ หรือตอบไม่ตรงประเด็นให้ 0 คะแนน

2.3) ทักษะการเขียน ออกแบบเป็นแบบทดสอบการเขียนเรียงความถ่ายทอดสาระทางสุขภาพ แบบรูบริคสกอร์แยกองค์ประกอบ โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อที่ประเมิน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ข้อคือ 1) ชื่อเรื่อง น่าสนใจ ทันสมัย เหมาะสมกับเนื้อเรื่องได้ 5 คะแนน น่าสนใจ ทันสมัย แต่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาได้ 4 คะแนน น่าสนใจ แต่ไม่ทันสมัยได้ 3 คะแนน ไม่น่าสนใจได้ 2 คะแนน ไม่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนได้ 1 คะแนน 2) เนื้อหา ข้อมูลถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็นได้ 5 คะแนน ข้อมูลถูกต้อง สมบูรณ์ ไม่ตรงประเด็นได้ 4 คะแนน ข้อมูลถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ได้ 3 คะแนน ไม่ถูกต้องได้ 2 คะแนน ไม่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนได้ 1 คะแนน 3) การลำดับเนื้อหาใจความ ใจความชัดเจน มีการลำดับเหตุการณ์น่าสนใจ สมเหตุสมผลได้ 5 คะแนน มีเนื้อหาใจความที่สับสนบ้างแต่สามารถเข้าใจได้ขาดความสมเหตุสมผลบ้างได้ 4 คะแนน

เนื้อหาใจความไม่ชัดเจน ขาดความสมเหตุสมผลได้ 3 คะแนน เนื้อหาไม่ต่อเนื่องขาดความสมเหตุสมผลได้ 2 คะแนน ไม่มีข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจได้ 1 คะแนน

2.4) ทักษะการอ่าน ออกแบบเป็นแบบทดสอบการอ่านแบบจับใจความทางด้านสุขภาพ แบบอัตนัย โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อที่ประเมิน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อคือ หากตอบถูก หรือตรงประเด็น ให้ 1 คะแนน แต่หากไม่ตอบ หรือตอบไม่ตรงประเด็นให้ 0 คะแนน

3) นำแบบวัดทักษะสื่อสารที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถามและความถูกต้องด้านภาษาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

4) นำแบบวัดทักษะสื่อสารที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา หรือพลศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวลวงและความถูกต้องด้านภาษา นำมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Congruence หรือ IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวม ของทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และทักษะการอ่าน เท่ากับ 1, 0.94, 1 และ 1 ตามลำดับ

โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำ ดังนี้

4.1 ทักษะการพูด

- ข้อ 2 เปลี่ยนคำว่า *“วิธีการ” เป็นคำว่า “ขั้นตอน”*

5) นำแบบวัดการทักษะสื่อสารที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

6) นำแบบวัดการคิดขั้นสูงของนักเรียนมาตรวจให้คะแนน และหาค่าความเที่ยง โดยแบบวัดทักษะการฟังและทักษะการอ่าน ใช้สูตร KR-20 ของ Kuder Richardson จากนั้นนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าระดับความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก โดยมีเกณฑ์ที่มีความเที่ยงตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป ค่าระดับความยากง่าย อยู่ในช่วง 0.2 – 0.8 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ส่วนแบบวัดทักษะพูดและทักษะการเขียน โดยใช้สูตร Coefficient Alpha (Cronbach, 1990; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) จากนั้นนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าระดับความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกโดยมีเกณฑ์เลือกข้อคำถามที่มีความเที่ยงตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่า ได้ค่าความเที่ยง ของทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และ ทักษะการอ่าน เท่ากับ 0.8, 0.8, 0.81 และ 0.81 ตามลำดับ และมีค่าอำนาจจำแนก ของทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และ ทักษะการอ่าน อยู่ในช่วง 0.45-0.55, 0.20-0.55, 0.25-0.65 และ 0.20-0.60 ตามลำดับ ดังนั้นจึงได้แบบวัดทักษะการสื่อสารตามเกณฑ์ที่ต้องการเพื่อนำไปใช้ในการวิจัย 20 ข้อ

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การกำหนดแบบแผนการทดลอง

การวิจัยเรื่องนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	การวัดก่อนการทดลอง		การวัดหลังการทดลอง
E	O_1	X	O_2
C	O_3	-	O_4

E = กลุ่มทดลองที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

C = กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ปกติ

X = การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

O_1, O_3 = ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสื่อสารที่วัดได้ก่อนการทดลอง

O_2, O_4 = ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสื่อที่วัดได้หลังการทดลอง

2.2 การติดต่อประสานงานก่อนการทดลอง

2.2.1 ติดต่อประสานงานขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากผู้อำนวยการโรงเรียน

2.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการวิจัย และการประเมินผลกับผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และร่วมกันกำหนดตารางเวลาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.3 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ดำเนินการก่อนการทดลองของการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ดังนี้

2.3.1.1 ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและทักษะการสื่อสารของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง (Pretest)

2.3.1.2 นำผลการทดสอบก่อนการทดลองมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที (t – test) เพื่อทดสอบนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารมีความแตกต่างกันหรือไม่ ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสาร ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ศึกษา	n	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
ความรู้	40	15.12	1.62	15.35	1.45	-0.65	0.51
เจตคติ	40	15.10	1.54	15.30	1.48	-0.58	0.55
การปฏิบัติ	40	13.95	1.86	14.02	1.42	-0.20	0.84
ทักษะการสื่อสาร	40	48.85	3.11	49.85	4.58	-1.14	0.25

จากตารางที่ 14 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ และการปฏิบัติ ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ และทักษะการสื่อสารก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การตัดสิน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเท่ากับ 15.12 คะแนน คือมีความรู้อยู่ในระดับดี นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเท่ากับ 15.35 คะแนน คือมีความรู้อยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเท่ากับ 15.10 คะแนน คือมีเจตคติอยู่ในระดับดี นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเท่ากับ 15.30 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเท่ากับ 13.95 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเท่ากับ 14.02 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

และค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเท่ากับ 48.85 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารในระดับดี นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเท่ากับ 49.85 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารในระดับดี

2.4 การดำเนินการทดลอง

2.4.1 กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น จำนวน 8 แผน สัปดาห์ละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวม 8 สัปดาห์

2.4.2 กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติสัปดาห์ละ 1 คาบเรียน รวม 8 สัปดาห์

สาระการเรียนรู้ของห้องควบคุมที่เหมือนกับห้องทดลองคือ เรื่อง คือ การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น พิชิตอารมณ์และความเครียด ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด การนำเสนอความเครียด สุขภาพจิตและการปรับตัว

2.5 การดำเนินงานหลังการทดลอง

2.5.1 ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและทักษะการสื่อสารของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารฉบับเดียวกันกับแบบวัดก่อนเรียน

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารโดยการทดสอบค่าที (t - test) ดังนี้

3.1.1 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารก่อนการทดลอง และหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t - test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.1.2 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยการการทดสอบค่าที (t - test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.2 สถิติที่ใช้

3.2.1 วิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารโดยหาค่าความเที่ยง ค่าระดับความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.2.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสาร ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที (Paired-Sample t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.2.4 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารหลังการทดลองระหว่าง นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที (Independent-Sample t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารก่อน และหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์และของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารหลัง การทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารก่อน และหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

1.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ดังตารางที่ 15, 16, 17, 18 และ 19

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสาร ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	**n**	**ก่อนการทดลอง**		**หลังการทดลอง**		**t**	***p***
		Mean	SD	Mean	SD		
ความรู้	40	15.12	1.62	18.10	1.19	10.77	0.00*
เจตคติ	40	15.10	1.54	18.10	1.59	10.31	0.00*
การปฏิบัติ	40	13.95	1.86	16.95	1.66	08.13	0.00*
ทักษะการสื่อสาร	40	48.85	3.11	55.95	1.63	12.66	0.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การตัดสิน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 15.12 คะแนน คือมีความรู้อยู่ในระดับดี นักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 18.10 คะแนน คือมีความรู้อยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 15.10 คะแนน คือมีเจตคติอยู่ในระดับดี นักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 18.10 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 13.95 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี นักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 16.95 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก

และค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 48.85 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารในระดับดี นักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 55.95 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารในระดับดีมาก

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
1	เมื่อนักเรียนพบผู้ป่วยสูดดมสารพิษแต่ยังมีสติอยู่นักเรียนมีวิธีในการช่วยเหลือใดที่ได้ผลที่สุด	0.72	0.45	1.00	0.00	3.84	0.00*
2	บุคคลใดสามารถเลือกแสดงการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	0.75	0.43	1.00	0.00	3.60	0.01*

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
3	นักเรียนสังเกตเห็นเพื่อนนอนอยู่บนพื้นห้องน้ำ และบนพื้นพบขวดน้ำยาล้างห้องน้ำตกอยู่ เพื่อนของนักเรียนแสดงอาการน้ำลายฟูมปาก และมีรอยไหม้ที่บริเวณปาก นักเรียนจะมีวิธีการในการเลือกปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด	0.85	0.36	0.95	0.22	2.08	0.04*
4	นักเรียนไปเข้าค่ายลูกเสือกับเพื่อน ๆ กลุ่มของนักเรียนมีสมาชิก 5 กำลังหลงทาง และยังมีเพื่อนหนึ่งคน สะดุดข้อมือบิดในลักษณะผิดรูป นักเรียนจะมีวิธีการใดในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นด้วยอุปกรณ์คือผ้าพันคอและท่อนไม้	0.85	0.36	0.92	0.26	1.35	0.18
5	นักเรียนสามารถเรียงลำดับวิธีการปฐมพยาบาลสารพิษสัมผัสผิวหนังได้อย่างเหมาะสม	0.72	0.45	0.90	0.30	3.12	0.01*
6	บุคคลในข้อใดไม่ได้มีการแสดงอารมณ์ออกมา	0.82	0.38	0.92	0.26	2.47	0.04*
7	บุคคลใดสามารถหลีกเลี่ยงความรุนแรงได้ดีที่สุดเมื่อเกิดอารมณ์โกรธ	0.82	0.38	0.92	0.26	2.08	0.04*
8	สิ่งสำคัญของการจัดการอารมณ์คืออะไร	0.82	0.38	0.87	0.33	1.43	0.16
9	ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการที่ไม่ควรแสดงอารมณ์ต่อเรื่องที่ไม่รุนแรง	0.72	0.45	0.87	0.33	2.62	0.01*
10	นักเรียนคิดว่าลักษณะใดไม่ใช่ลักษณะของผู้ที่มีเชาว์ทางอารมณ์	0.65	0.48	0.85	0.36	3.12	0.00*
11	ให้นักเรียนเปรียบเทียบปัจจัยของสาเหตุความเครียด และความเครียดที่ตรงกัน	0.75	0.43	0.85	0.36	2.08	0.04*
12	บุคคลใดมีลักษณะที่แสดงออกถึงการเกิดความเครียด	0.67	0.47	0.82	0.38	2.62	0.01*
13	ข้อใดมีการจัดการความเครียดที่ไม่ถูกต้อง	0.82	0.38	0.92	0.26	1.66	0.10

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
14	ให้นักเรียนเติมคำในช่องว่างตามแนวทางในการจัดการความเครียดให้ถูกต้อง	0.85	0.36	0.95	0.22	2.08	0.04*
15	นักเรียนสามารถนำการผ่อนคลายความเครียดไปใช้อย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด	0.80	0.40	0.92	0.26	2.36	0.02*
16	ข้อใดคือปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิต	0.77	0.42	0.90	0.30	1.70	0.09
17	ให้นักเรียนวิเคราะห์สิ่งสำคัญของพีระมิดความต้องการของมาสโลว์	0.55	0.50	0.77	0.42	2.96	0.00*
18	การปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นควรใช้หลักการใดเป็นสำคัญ	0.65	0.48	0.82	0.38	2.01	0.05
19	หากนักเรียนมีพี่ชายอยู่ 1 คนและนักเรียนทะเลาะกับพี่ชายอยู่บ่อยครั้งนักเรียนจะมีวิธีการปรับตัวอย่างไรจึงถือว่าเหมาะสมที่สุด	0.75	0.43	0.90	0.30	2.22	0.03*
20	ข้อใดกล่าวถึงผู้ป่วยโรคประสาท (Psychoneurosis) และผู้ป่วยโรคจิต (Psychosis) ได้ถูกต้อง	0.75	0.43	1.00	0.00	3.60	0.00*
	รวม	15.12	1.62	18.10	1.19	10.77	0.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 16 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 15.12 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.10 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดีมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 19 และ 20

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
1	นักเรียนคิดว่าการปฐมพยาบาลเบื้องต้นของผู้ที่ได้รับสารพิษเข้าสู่ร่างกายเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ พร้อมบอกเหตุผลที่เหมาะสมที่สุด	0.75	0.43	1.00	0.00	3.60	0.00*
2	บิ๊กและบอสเป็นคนที่แข็งแรงแต่ขณะที่กำลังเดินอยู่ดีก็มีอาการชักหมดสติจากการประเมินสถานการณ์ในเบื้องต้นนักเรียนคิดว่าบิ๊กและบอสมีแนวโน้มที่จะได้รับสารพิษหรือไม่	0.75	0.43	0.97	0.15	2.96	0.00*
3	แมนเกิดอาการบาดเจ็บจากการตกบันได แมนยังมีสติแต่ไม่สามารถขยับขาได้ มาร์คเดินผ่านมาเห็นพอดีและบริเวณนั้นไม่มีใครอยู่เลยถ้านักเรียนเป็นมาร์คนักเรียนจะช่วยเหลือแมนหรือไม่ และช่วยเหลือด้วยวิธีใด	0.80	0.40	0.95	0.22	2.62	0.01*

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
4	ฝ้ายกำลังจะไปไหว้น้ำที่สระว่ายน้ำของโรงเรียนแต่ฝ้ายสังเกตเห็นคนหลายยืนดูฝันที่นอนหมดสติอยู่ข้างสระถ้าหากนักเรียนเป็นฝ้ายและนักเรียนเคยเรียนวิธีการทำ CPR ไปแล้วนักเรียนจะช่วยฝันหรือไม่ และด้วยวิธีใดที่จะปลอดภัยที่สุด	0.85	0.36	0.97	0.15	2.36	0.02*
5	นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการแนะนำให้เพื่อเข้าใจถึงความสำคัญของการปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้เหมาะสมและเห็นผลได้ชัดเจนที่สุด	0.67	0.47	0.85	0.36	2.87	0.00*
6	หากเพื่อนของนักเรียนตกอยู่ในสภาวะเครียดจากการสอบได้คะแนนน้อย และมีแนวโน้มชอบอยู่คนเดียวนักเรียนจะมีวิธีการในการให้กำลังใจเพื่อนอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด	0.77	0.42	0.90	0.30	2.36	0.02*
7	นักเรียนคิดว่าการเกิดขึ้นของอารมณ์โกรธเป็นอารมณ์ที่ควรแก้ไขหรือไม่อย่างไร	0.82	0.38	0.87	0.33	1.00	0.32
8	ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญองค์ประกอบของอารมณ์ในด้านสรีระ	0.80	0.40	0.90	0.30	2.08	0.04*
9	หากนักเรียนเกิดความเครียดขึ้นกับตัวเองนักเรียนคิดว่าการผ่อนคลายสามารถช่วยให้หายเครียดได้หรือไม่เพราะเหตุใด	0.70	0.46	0.90	0.30	3.12	0.00*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	p
		Mean	SD	Mean	SD		
10	โบ๊ทชอบทำคิ้วขมวดและทำหน้าไม่พอใจตลอดเวลา พร้อมทั้งยังมีอาการรับประทานอาหารไม่ค่อยลงและปวดหลังร่วมด้วย พฤติกรรมที่ทำให้โบ๊ทแสดงอาการดังกล่าวออกมาเกิดขึ้นจากอะไร	0.67	0.47	0.92	0.26	2.91	0.00*
11	หากคุณพ่อของนักเรียนเกิดภาวะของความเครียดจากการทำงาน นักเรียนต้องการที่จะช่วยให้คุณพ่อหายเครียด	0.75	0.43	0.90	0.30	2.62	0.01*
12	หากนักเรียนเกิดความเครียดที่มากขึ้น นักเรียนจะมีใช้วิธีการคลายความเครียดในภาวะที่มีความเครียดสูงใดจึงเหมาะสมคัดแยกขยะด้วยตนเองมีความสำคัญหรือไม่	0.67	0.47	0.90	0.30	2.96	0.00*
13	การฝึกเกร็งและคลายกล้ามเนื้อที่ดีนักเรียนควรที่จะฝึกอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสม	0.80	0.40	0.92	0.26	2.36	0.02*
14	การทำสมาธิในเบื้องต้นมีความสำคัญต่อนักเรียนอย่างไร	0.77	0.42	0.90	0.30	1.95	0.58
15	นักเรียนคิดว่าอาการเครียดเป็นสิ่งที่ปกติหรือไม่เพราะเหตุใด	0.85	0.36	0.95	0.22	2.08	0.04*
16	จากคำกล่าวว่า “a sound mind is in a sound body” ความคิดเห็นของนักเรียนตรงกับข้อใด	0.80	0.40	0.90	0.30	1.66	0.10

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
17	สุภาษิต “จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว” นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อใด	0.65	0.48	0.72	0.45	0.90	0.37
18	ให้นักเรียนบอกความสำคัญของการใช้การปรับตัวรูปแบบต่าง ๆ ในสถานการณ์ให้ถูกต้อง	0.65	0.48	0.85	0.36	3.12	0.00*
19	หากนักเรียนมีเพื่อนในห้องมีอาการทางจิตนักเรียนจะมีวิธีการในการปฏิบัติกับเพื่อนอย่างไร	0.77	0.42	0.90	0.30	2.36	0.02*
20	นักเรียนคิดว่าการบำบัดรักษาอาการทางจิตมีความสำคัญอย่างไร	0.77	0.42	0.90	0.30	2.36	0.02*
	รวม	15.10	1.54	18.10	1.59	10.31	0.00*

** p <. 05*

จากตารางที่ 17 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 15.10 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.10 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดีมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 18, 19 และ 20

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
1	นักเรียนมีวิธีการในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไรที่จะเหมาะสมหากอยู่ในสถานการณ์นี้	3.12	0.88	3.32	0.72	2.31	0.13
2	นักเรียนได้ดูหนังสยองขวัญก่อนนอนและทำให้เมื่อถึงเวลานอนนักเรียนรู้สึกกลัว นักเรียนจะมีวิธีการในการควบคุมอารมณ์ตนเองอย่างไรให้ถูกต้องเหมาะสม	2.62	1.00	3.35	0.62	4.39	0.00*
3	ให้นักเรียนบอกวิธีการในการคลายความเครียดที่ถูกต้องเมื่อเกิดความเครียดในภาวะความเครียดสูง	2.72	0.87	3.25	0.83	3.49	0.00*
4	นักเรียนคิดว่าวิธีการใดไม่ใช่วิธีการในการทำสมาธิเบื้องต้น	2.62	0.95	3.52	0.59	5.58	0.00*
5	หากนักเรียนมีบุคคลภายในครอบครัวคือน้องชายป่วยมีปัญหาเป็นโรคทางจิตเภทไม่ชอบเข้าสังคม นักเรียนจะมีการปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้น้องชายของนักเรียนสามารถเข้าสังคมได้มากขึ้น	2.85	0.89	3.50	0.75	4.07	0.00*
	รวม	13.95	1.86	16.95	1.66	08.13	0.00*

** p <. 05*

จากตารางที่ 18 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 13.95 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.95 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 2, 3, 4 และ 5

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
	ทักษะการพูด						
1	ให้นักเรียนอธิบายวิธีการในการช่วยเหลือปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยหากเจอผู้ป่วยตกอยู่ในสถานการณ์ดังนี้	4.55	0.67	4.87	0.40	2.64	0.02*
2	ให้นักเรียนอธิบายองค์ประกอบของอารมณ์ และ แนะนำขั้นตอนในการควบคุมอารมณ์อย่างเหมาะสม	4.17	0.78	4.45	0.67	2.02	0.07
3	ให้นักเรียนอธิบายปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตและแนะนำวิธีการในการปรับตัวเมื่อต้องตกอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ	4.27	0.78	4.75	0.54	2.73	0.00*
	ทักษะการฟัง						
1	ให้นักเรียนอธิบายการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีการลาก และจุดประสงค์ของการใช้วิธีการเคลื่อนย้ายรูปแบบนี้	0.85	0.36	0.97	0.15	1.95	0.05
2	ให้นักเรียนอธิบายการเคลื่อนย้ายผู้ด้วยวิธีการใช้มือแทนเปล และจุดประสงค์ของการใช้วิธีการเคลื่อนย้ายรูปแบบนี้	0.75	0.43	0.90	0.30	2.22	0.03*
3	สารพิษชนิดกัดเนื้อคืออะไร	0.85	0.36	0.90	0.30	0.81	0.42

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
4	สารพิษชนิดทำให้ระคายเคืองคืออะไร	0.77	0.42	0.92	0.26	1.96	0.05
5	สารพิษชนิดที่กดประสาทคืออะไร	0.77	0.42	0.97	0.15	2.72	0.01*
6	สารพิษชนิดที่กระตุ้นประสาทคืออะไร	0.80	0.40	0.92	0.26	1.70	0.09
7	สารพิษชนิดที่ออกฤทธิ์ทำลายระบบอวัยวะต่าง ๆ คืออะไร	0.85	0.36	0.92	0.26	1.13	0.26
8	องค์ประกอบของอารมณ์ทั้ง 3 ด้านคืออะไร	0.80	0.40	0.90	0.30	2.08	0.04*
9	ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดความเครียดคืออะไร	0.90	0.30	0.92	0.26	0.44	0.66
10	ผลกระทบของความเครียดทั้ง 3 ด้าน มีด้านอะไรบ้าง และ ผลที่เกิดขึ้นคืออะไร	0.82	0.38	0.95	0.22	2.36	0.02*
11	องค์ประกอบของปัจจัยทางสุขภาพจิต คืออะไร	0.82	0.38	0.92	0.26	2.08	0.04*
12	ปัญหาในการปรับตัวมีอะไรบ้าง	0.77	0.42	0.92	0.26	2.22	0.03*
13	การปรับตัวทั้ง 4 รูปแบบมีรูปแบบอะไรบ้าง	0.75	0.43	0.90	0.30	1.77	0.08
14	โรคประสาทมีลักษณะอย่างไร	0.82	0.38	0.92	0.26	1.43	0.16
15	ให้นักเรียนบอกวิธีการในการบำบัดรักษาคนไข้ที่มีความแปรปรวนทางจิตมา 1 รูปแบบ คือ	0.75	0.43	0.95	0.22	2.72	0.01*
	ทักษะการเขียน						
1	หลักการของปฐมพยาบาลเบื้องต้นหากได้รับสารพิษคืออะไร	4.17	0.87	4.75	0.49	3.79	0.00*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
2	การเคลื่อนย้ายมีรูปแบบใดบ้าง และมีขั้นตอนอย่างไร	4.17	0.84	4.62	0.54	2.62	0.01*
3	วิธีการจัดการอารมณ์และความเครียดทำอย่างไรได้บ้าง	4.27	0.78	4.70	0.51	2.97	0.00*
	ทักษะการอ่าน						
1	ให้นักเรียนบอกวิธีการเคลื่อนย้ายที่เหมาะสมหากเพื่อนที่มีน้ำหนักตัวมากหมดสติ	0.72	0.45	1.00	0.00	3.84	0.00*
2	ให้นักเรียนอธิบายวิธีการเคลื่อนย้ายรูปแบบนั่งบนเก้าอี้	0.70	0.46	0.90	0.30	2.44	0.01*
3	ให้นักเรียนอธิบายวิธีการในการ	0.80	0.40	0.95	0.22	2.22	0.03*
3	ให้นักเรียนอธิบายวิธีการในการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับสารพิษทางผิวหนัง	0.80	0.40	0.95	0.22	2.22	0.03*
4	ให้นักเรียนบอกสถานการณ์ที่มีแนวโน้มบ่งชี้ถึงการได้รับสารพิษ	0.77	0.42	0.92	0.26	1.96	0.05
5	เบอร์โทรของสายด่วนในกรณีฉุกเฉิน	0.70	0.46	0.87	0.33	1.86	0.07
6	บอกการเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระเมื่อเกิดอารมณ์	0.62	0.49	0.90	0.30	3.13	0.03*
7	อธิบายการเปลี่ยนแปลงทางด้านการนึกคิดเมื่อเกิดอารมณ์	0.65	0.48	0.85	0.36	1.95	0.05
8	ยกตัวอย่างปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อสาเหตุความเครียด	0.77	0.42	0.92	0.26	1.77	0.08
9	ความเชื่อมโยงของผลกระทบที่ร่างกายจะแสดงเมื่อเกิดความเครียด	0.77	0.42	0.90	0.30	1.70	0.09

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
10	ระบุผลกระทบที่จิตใจและอารมณ์จะแสดงเมื่อเกิดความเครียด	0.75	0.43	0.92	0.26	2.47	0.01*
11	อธิบายวิธีการในการจัดการอารมณ์และความเครียดอย่างน้อย 2 วิธี	0.75	0.43	0.95	0.22	2.44	0.01*
12	ให้นักเรียนบอกวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดความเครียดอย่างน้อย 2 วิธี	0.82	0.38	0.95	0.22	1.70	0.09
13	สถาบันครอบครัวส่งผลอย่างไรต่อสุขภาพจิต	0.77	0.42	0.92	0.26	1.96	0.05
14	บทบาทของเพื่อนในสถาบันโรงเรียนที่มีผลต่อสุขภาพจิตคืออะไร	0.75	0.43	0.95	0.22	2.44	0.01*
15	ให้นักเรียนบอกวิธีการปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพจิตอย่างน้อย 2 วิธี	0.72	0.45	0.95	0.22	2.68	0.01*
	รวม	48.85	3.11	55.95	1.63	12.66	0.00*

** p <. 05*

จากตารางที่ 19 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 48.85 คะแนน คือ มีทักษะสื่อสารอยู่ในระดับดีหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 55.95 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 1 และ 3 ในทักษะการพูด และ ข้อ 2, 5, 8, 10, 11, 12 และ 15 ในทักษะการฟัง และ ข้อ 1, 2 และ 3 ในทักษะการเขียน และ ข้อ 1, 2, 3, 6, 10, 11, 14 และ 15 ในทักษะการอ่าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสาร ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
ความรู้	40	15.35	1.45	16.12	1.30	3.20	0.00*
เจตคติ	40	15.30	1.48	15.65	1.40	2.01	0.05
การปฏิบัติ	40	14.02	1.42	14.12	1.09	0.42	0.67
ทักษะการสื่อสาร	40	49.85	4.58	50.87	3.91	1.69	0.09

* $p < .05$

จากตารางที่ 20 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบปกติสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบปกติสูงกว่าก่อนทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การตัดสิน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 15.35 คะแนน คือมีความรู้อยู่ในระดับดี นักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 16.12 คะแนน คือมีความรู้อยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 15.30 คะแนน คือมีเจตคติอยู่ในระดับดี นักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 15.65 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 14.02 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี นักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 14.12 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

และค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 49.85 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารในระดับดี นักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 50.87 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารในระดับดี

ตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
1	เมื่อนักเรียนพบผู้ป่วยสูดดมสารพิษแต่ยังมีสติอยู่นักเรียนมีวิธีในการช่วยเหลือใดที่ได้ผลที่สุด	0.67	0.47	0.92	0.26	3.60	0.00*
2	บุคคลใดสามารถเลือกแสดงการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	0.80	0.40	0.87	0.33	1.35	0.18
3	นักเรียนสังเกตเห็นเพื่อนนอนอยู่บนพื้นห้องน้ำและบนพื้นพบขวดน้ำยาล้างห้องน้ำตกอยู่ เพื่อนของนักเรียนแสดงอาการน้ำลายฟูมปาก และมีรอยไหม้ที่บริเวณปาก นักเรียนจะมีวิธีการในการเลือกปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด	0.85	0.36	0.95	0.22	2.08	0.04*
4	นักเรียนไปเข้าค่ายลูกเสือกับเพื่อน ๆ กลุ่มของนักเรียนมีสมาชิก 5 กำลังหลงทาง และยังมีเพื่อนหนึ่งคนสะดุดข้อมือบิดในลักษณะผิดรูป นักเรียนจะมีวิธีการใดในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นด้วยอุปกรณ์คือผ้าพันคอและท่อนไม้	0.85	0.36	0.85	0.36	0.00	1.00

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
5	นักเรียนสามารถเรียงลำดับวิธีการปฐมพยาบาลสารพิษสัมผัสผิวหนังได้อย่างเหมาะสม	0.77	0.42	0.87	0.33	1.66	0.10
6	บุคคลในข้อใดไม่ได้มีการแสดงอารมณ์ออกมา	0.77	0.42	0.77	0.42	0.00	1.00
7	บุคคลใดสามารถหลีกเลี่ยงความรุนแรงได้ดีที่สุดเมื่อเกิดอารมณ์โกรธ	0.82	0.38	0.87	0.33	1.43	0.16
8	สิ่งสำคัญของการจัดการอารมณ์คืออะไร	0.85	0.36	0.95	0.22	1.66	0.10
9	ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการที่ไม่ควรแสดงอารมณ์ต่อเรื่องที่ไม่รุนแรง	0.70	0.46	0.75	0.43	0.81	0.42
10	นักเรียนคิดว่าลักษณะใดไม่ใช่ลักษณะของผู้ที่มีเชาว์ทางอารมณ์	0.75	0.43	0.72	0.45	-0.44	0.66
11	ให้นักเรียนเปรียบเทียบปัจจัยของสาเหตุความเครียด และความเครียดที่ตรงกัน	0.77	0.42	0.77	0.4	0.00	1.00
12	บุคคลใดมีลักษณะที่แสดงออกถึงการเกิดความเครียด	0.72	0.45	0.67	0.47	-1.00	0.32
13	ข้อใดมีการจัดการความเครียดที่ไม่ถูกต้อง	0.75	0.43	0.72	0.45	-0.37	0.71
14	ให้นักเรียนเติมคำในช่องว่างตามแนวทางในการจัดการความเครียดให้ถูกต้อง	0.75	0.43	0.87	0.33	1.95	0.05
15	นักเรียนสามารถนำการผ่อนคลายความเครียดไปใช้อย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด	0.82	0.38	0.80	0.40	-0.57	0.57
16	ข้อใดคือปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิต	0.80	0.40	0.80	0.40	0.00	1.00
17	ให้นักเรียนวิเคราะห์สิ่งสำคัญของพีระมิดความต้องการของมาสโลว์	0.65	0.48	0.67	0.47	0.27	0.78
18	การปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นควรใช้หลักการใดเป็นสำคัญ	0.67	0.47	0.75	0.43	1.00	0.32

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
19	หากนักเรียนมีพี่ชายอยู่ 1 คนและนักเรียนทะเลาะกับพี่ชายอยู่บ่อยครั้ง นักเรียนจะมีวิธีการปรับตัวอย่างไรจึงถือว่าเหมาะสมที่สุด	0.80	0.40	0.80	0.40	0.00	1.00
20	ข้อใดกล่าวถึงผู้ป่วยโรคประสาท (Psychoneurosis) และผู้ป่วยโรคจิต (Psychosis) ได้ถูกต้อง	0.75	0.43	0.70	0.46	-0.81	0.42
	รวม	15.35	1.45	16.12	1.30	3.20	0.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 21 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบปกติมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 15.35 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.12 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดีมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 1 และ 3

ตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
1	นักเรียนคิดว่าการปฐมพยาบาลเบื้องต้นของผู้ที่ได้รับสารพิษเข้าสู่ร่างกายเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ พร้อมบอกเหตุผลที่เหมาะสมที่สุด	0.70	0.46	1.00	0.00	4.08	0.00*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
2	บิ๊กและบอสเป็นคนที่แข็งแรงแต่ขณะที่กำลังเดินอยู่ดีก็มีอาการชักหมดสติจากการประเมินสถานการณ์ในเบื้องต้นนักเรียนคิดว่าบิ๊กและบอสมีแนวโน้มที่จะได้รับสารพิษหรือไม่	0.72	0.45	0.85	0.36	1.53	0.13
3	แมนเกิดอาการบาดเจ็บจากการตกบันได แมนยังมีสติแต่ไม่สามารถขยับขาได้ มาร์คเดินผ่านมาเห็นพอดีและบริเวณนั้นไม่มีใครอยู่เลยถ้านักเรียนเป็นมาร์คนักเรียนจะช่วยเหลือแมนหรือไม่ และช่วยเหลือด้วยวิธีใด	0.80	0.40	0.75	0.43	-1.00	0.32
4	ฝ้ายกำลังจะไปไหว้น้ำที่สระว่ายน้ำของโรงเรียนแต่ฝ้ายสังเกตเห็นคนหลายยืนดูฝันที่นอนหมดสติอยู่ข้างสระถ้าหากนักเรียนเป็นฝ้ายและนักเรียนเคยเรียนวิธีการทำ CPR ไปแล้วนักเรียนจะช่วยฝันหรือไม่ และด้วยวิธีใดที่จะปลอดภัยที่สุด	0.87	0.33	0.82	0.38	-1.43	0.16
5	นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการแนะนำให้เพื่อเข้าใจถึงความสำคัญของการปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้เหมาะสมและเห็นผลได้ชัดเจนที่สุด	0.72	0.45	0.80	0.40	1.77	0.08
6	หากเพื่อนของนักเรียนตกอยู่ในสภาวะเครียดจากการสอบได้คะแนนน้อย และมีแนวโน้มชอบอยู่คนเดียวนักเรียนจะมีวิธีการในการให้กำลังใจเพื่อนอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด	0.85	0.36	0.77	0.42	-1.77	0.08

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
7	นักเรียนคิดว่าการเกิดขึ้นของอารมณ์โกรธเป็นอารมณ์ที่ควรแก้ไขหรือไม่อย่างไร	0.85	0.36	0.85	0.36	0.00	1.00
8	ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญองค์ประกอบของอารมณ์ในด้านสรีระ	0.80	0.40	0.85	0.36	1.00	0.32
9	หากนักเรียนเกิดความเครียดขึ้นกับตัวเองนักเรียนคิดว่าการผ่อนคลายสามารถช่วยให้หายเครียดได้หรือไม่เพราะเหตุใด	0.70	0.46	0.70	0.46	0.00	1.00
10	โบ๊ทชอบทำคิ้วขมวดและทำหน้าไม่พอใจตลอดเวลา พร้อมทั้งยังมีอาการรับประทานอาหารไม่ค่อยลงและปวดหลังร่วมด้วย พฤติกรรมที่ทำให้โบ๊ทแสดงอาการดังกล่าวออกมาเกิดขึ้นจากอะไร	0.75	0.43	0.72	0.45	-0.37	0.71
11	หากคุณพ่อของนักเรียนเกิดภาวะของความเครียดจากการทำงาน นักเรียนต้องการที่จะช่วยให้คุณพ่อหายเครียด	0.77	0.42	0.87	0.33	1.43	0.16
12	หากนักเรียนเกิดความเครียดที่มากขึ้น นักเรียนจะมีใช้วิธีการคลายความเครียดในภาวะที่มีความเครียดสูงใดจึงเหมาะสมคัดแยกขยะด้วยตนเองมีความสำคัญหรือไม่	0.70	0.46	0.75	0.43	0.70	0.48
13	การฝึกเกร็งและคลายกล้ามเนื้อที่ดีนักเรียนควรที่จะฝึกอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสม	0.82	0.38	0.82	0.38	0.00	1.00

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
14	การทำสมาธิในเบื้องต้นมีความสำคัญต่อนักเรียนอย่างไร	0.70	0.46	0.70	0.46	0.00	1.00
15	นักเรียนคิดว่าอาการเครียดเป็นสิ่งที่ปกติหรือไม่เพราะเหตุใดอ	0.82	0.38	0.80	0.30	-0.57	0.57
16	จากคำกล่าวว่า “a sound mind is in a sound body” ความคิดเห็นของนักเรียนตรงกับข้อใด	0.77	0.42	0.82	0.38	0.70	0.48
17	สุภาษิต “จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว” นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อใด	0.62	0.49	0.67	0.47	0.70	0.48
18	ให้นักเรียนบอกความสำคัญของการใช้การปรับตัวรูปแบบต่าง ๆ ในสถานการณ์ให้ถูกต้อง	0.77	0.42	0.72	0.45	-0.70	0.48
19	หากนักเรียนมีเพื่อนในห้องมีอาการทางจิตนักเรียนจะมีวิธีการในการปฏิบัติกับเพื่อนอย่างไร	0.77	0.42	0.60	0.49	-2.21	0.03*
20	นักเรียนคิดว่าการบำบัดรักษาอาการทางจิตมีความสำคัญอย่างไร	0.77	0.42	0.75	0.43	-0.44	0.66
	รวม	15.30	1.48	15.65	1.40	2.01	0.05

** p <. 05*

จากตารางที่ 22 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความเจตคติของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบปกติมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 15.30 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.65 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 1 และ 19

ตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
1	นักเรียนมีวิธีการในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไรที่จะเหมาะสมหากอยู่ในสถานการณ์นี้	2.97	0.83	3.02	0.65	0.38	0.70

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
2	นักเรียนได้ดูหนังสยองขวัญก่อนนอนและทำให้เมื่อถึงเวลานอนนักเรียนรู้สึกกลัว นักเรียนจะมีวิธีการในการควบคุมอารมณ์ตนเองอย่างไรให้ถูกต้องเหมาะสม	2.72	0.96	2.70	0.91	-0.14	0.88
3	ให้นักเรียนบอกวิธีการในการคลายความเครียดที่ถูกต้องเมื่อเกิดความเครียดในภาวะความเครียดสูง	2.72	0.84	2.77	0.61	0.30	0.76
4	นักเรียนคิดว่าวิธีการใดไม่ใช่วิธีการในการทำสมาธิเบื้องต้น	2.77	0.83	2.80	0.60	0.16	0.87
5	หากนักเรียนมีบุคคลภายในครอบครัวคือน้องชายป่วยมีปัญหาเป็นโรคทางจิตเภทไม่ชอบเข้าสังคม นักเรียนจะมีการปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้น้องชายของนักเรียนสามารถเข้าสังคมได้มากขึ้น	2.82	0.74	2.82	0.63	0.00	1.00
	รวม	14.02	1.42	14.12	1.09	0.42	0.67

** p <. 05*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตารางที่ 23 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบปกติมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 14.02 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.12 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

ตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
	ทักษะการพูด						
1	ให้นักเรียนอธิบายวิธีการในการช่วยเหลือปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยหากเจอผู้ป่วยตกอยู่ในสถานการณ์ดังนี้	4.17	0.81	4.27	0.78	0.64	0.52
2	ให้นักเรียนอธิบายองค์ประกอบของอารมณ์ และ แนะนำขั้นตอนในการควบคุมอารมณ์อย่างเหมาะสม	4.12	0.79	4.32	0.79	1.34	0.18
3	ให้นักเรียนอธิบายปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตและแนะนำวิธีการในการปรับตัวเมื่อต้องตกอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ	4.25	0.77	4.30	0.79	0.36	0.72
	ทักษะการฟัง						
1	ให้นักเรียนอธิบายการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีการลาก และจุดประสงค์ของการใช้วิธีการเคลื่อนย้ายรูปแบบนี้	0.87	0.33	0.92	0.26	0.70	0.48

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
2	ให้นักเรียนอธิบายการเคลื่อนย้ายผู้ด้วยวิธีการใช้มือแทนเปล และจุดประสงค์ของการใช้วิธีการเคลื่อนย้ายรูปแบบนี้	0.80	0.40	0.87	0.33	0.90	0.37
3	สารพิษชนิดกัดเนื้อคืออะไร	0.80	0.40	0.87	0.33	0.90	0.37
4	สารพิษชนิดทำให้ระคายเคืองคืออะไร	0.85	0.36	0.77	0.42	-0.82	0.41
5	สารพิษชนิดที่กดประสาทคืออะไร	0.85	0.36	0.85	0.36	0.00	1.00
6	สารพิษชนิดที่กระตุ้นประสาทคืออะไร	0.80	0.40	0.82	0.38	0.27	0.78
7	สารพิษชนิดที่ออกฤทธิ์ทำลายระบบอวัยวะต่าง ๆ คืออะไร	0.90	0.30	0.85	0.36	-0.62	0.53
8	องค์ประกอบของอารมณ์ทั้ง 3 ด้านคืออะไร	0.85	0.36	0.85	0.36	0.00	1.00
9	ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดความเครียดคืออะไร	0.87	0.33	0.75	0.43	-1.40	0.16
10	ผลกระทบของความเครียดทั้ง 3 ด้านมีด้านอะไรบ้าง และ ผลที่เกิดขึ้นคืออะไร	0.87	0.33	0.82	0.38	-0.62	0.53
11	องค์ประกอบของปัจจัยทางสุขภาพจิตคืออะไร	0.87	0.33	0.90	0.30	0.44	0.66
12	ปัญหาในการปรับตัวมีอะไรบ้าง	0.75	0.43	0.80	0.40	0.57	0.57
13	การปรับตัวทั้ง 4 รูปแบบมีรูปแบบอะไรบ้าง	0.80	0.40	0.87	0.33	0.82	0.41
14	โรคประสาทมีลักษณะอย่างไร	0.77	0.42	0.80	0.40	0.27	0.78
15	ให้นักเรียนบอกวิธีการในการบำบัดรักษาคนไข้ที่มีความแปรปรวนทางจิตมา 1 รูปแบบ คือ	0.80	0.40	0.85	0.36	0.53	0.59

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
	ทักษะการเขียน						
1	หลักการของปฐมพยาบาลเบื้องต้นหากได้รับสารพิษคืออะไร	4.10	0.84	4.25	0.70	1.00	0.32
2	การเคลื่อนย้ายมีรูปแบบใดบ้างและมีขั้นตอนอย่างไร	4.35	0.69	4.22	0.73	-0.89	0.37
3	วิธีการจัดการอารมณ์และความเครียดทำอย่างไรได้บ้าง	4.15	0.86	4.30	0.68	0.90	0.37
	ทักษะการอ่าน						
1	ให้นักเรียนบอกวิธีการเคลื่อนย้ายที่เหมาะสมหากเพื่อนที่มีน้ำหนักตัวมากหมดสติ	0.90	0.30	0.90	0.30	0.00	1.00
2	ให้นักเรียนอธิบายวิธีการเคลื่อนย้ายรูปแบบนั่งบนเก้าอี้	0.85	0.36	0.85	0.36	0.00	1.00
3	ให้นักเรียนอธิบายวิธีการในการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับสารพิษทางผิวหนัง	0.77	0.42	0.87	0.33	1.16	0.25
4	ให้นักเรียนบอกสถานการณ์ที่มีแนวโน้มบ่งชี้ถึงการได้รับสารพิษ	0.77	0.42	0.77	0.42	0.00	1.00
5	เบอร์โทรของสายด่วนในกรณีฉุกเฉิน	0.82	0.38	0.85	0.36	0.44	0.66
6	บอกการเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระเมื่อเกิดอารมณ์	0.72	0.45	0.80	0.40	0.77	0.44
7	อธิบายการเปลี่ยนแปลงทางด้านการนึกคิดเมื่อเกิดอารมณ์	0.95	0.22	0.85	0.36	-1.66	0.10
8	ยกตัวอย่างปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อสาเหตุความเครียด	0.80	0.40	0.80	0.40	0.00	1.00

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
9	ความเชื่อมโยงของผลกระทบที่ร่างกายจะแสดงเมื่อเกิดความเครียด	0.80	0.40	0.80	0.40	0.00	1.00
10	ระบุผลกระทบที่จิตใจและอารมณ์จะแสดงเมื่อเกิดความเครียด	0.82	0.38	0.75	0.43	-0.90	0.37
11	อธิบายวิธีการในการจัดการอารมณ์และความเครียดอย่างน้อย 2 วิธี	0.77	0.42	0.87	0.33	1.27	0.21
12	ให้นักเรียนบอกวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดความเครียดอย่างน้อย 2 วิธี	0.82	0.38	0.85	0.36	0.29	0.76
13	สถาบันครอบครัวส่งผลอย่างไรต่อสุขภาพจิต	0.85	0.36	0.85	0.36	0.00	1.00
14	บทบาทของเพื่อนในสถาบันโรงเรียนที่มีผลต่อสุขภาพจิตคืออะไร	0.80	0.40	0.87	0.33	1.00	0.32
15	ให้นักเรียนบอกวิธีการปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพจิตอย่างน้อย 2 วิธี	0.75	0.43	0.87	0.33	1.40	0.16
	รวม	49.85	4.58	50.87	3.91	1.69	0.09

** p <. 05*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตารางที่ 24 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบปกติมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 49.85 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.87 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารหลัง การทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ

ตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ทักษะการสื่อสาร	n	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*P*
		Mean	SD	Mean	SD		
ความรู้	40	18.10	1.19	16.12	1.30	7.06	0.00*
เจตคติ	40	18.10	1.59	15.65	1.40	7.28	0.00*
การปฏิบัติ	40	16.95	1.66	14.12	1.09	8.98	0.00*
ทักษะการสื่อสาร	40	55.95	1.63	50.87	3.91	7.57	0.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 25 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การตัดสิน พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 18.10 คะแนนคือมีความรู้อยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 16.12 คะแนนคือมีความรู้อยู่ในระดับดีมาก

ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 18.10 คะแนนคือมีเจตคติอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 15.65 คะแนนคือมีเจตคติอยู่ในระดับดี

ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 16.95 คะแนนคือมีการฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 14.12 คะแนนคือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 55.95 คะแนนคือมีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 50.87 คะแนนคือมีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
1	เมื่อนักเรียนพบผู้ป่วยสูดดมสารพิษแต่ยังมีสติอยู่นักเรียนมีวิธีในการช่วยเหลือใดที่ได้ผลที่สุด	1.00	0.00	0.92	0.26	1.77	0.08
2	บุคคลใดสามารถเลือกแสดงการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	1.00	0.00	0.87	0.33	2.36	0.02*
3	นักเรียนสังเกตเห็นเพื่อนนอนอยู่บนพื้นห้องน้ำและบนพื้นพบขวดน้ำยาล้างห้องน้ำตกอยู่ เพื่อนของนักเรียนแสดงอาการน้ำลายฟูมปาก และมีรอยไหม้ที่บริเวณปาก นักเรียนจะมีวิธีการในการเลือกปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด	0.95	0.22	0.95	0.22	0.00	1.00
4	นักเรียนไปเข้าค่ายลูกเสือกับเพื่อน ๆ กลุ่มของนักเรียนมีสมาชิก 5 กำลังหลงทาง และยังมีเพื่อนหนึ่งคนสะดุดข้อมือบิดในลักษณะผิดรูป นักเรียนจะมีวิธีการใดในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นด้วยอุปกรณ์คือผ้าพันคอและท่อนไม้	0.92	0.26	0.85	0.36	1.05	0.29
5	นักเรียนสามารถเรียงลำดับวิธีการปฐมพยาบาลสารพิษสัมผัสผิวหนังได้อย่างเหมาะสม	0.90	0.30	0.87	0.33	0.35	0.72
6	บุคคลในข้อใดไม่ได้มีการแสดงอารมณ์ออกมา	0.92	0.26	0.77	0.42	1.89	0.06
7	บุคคลใดสามารถหลีกเลี่ยงความรุนแรงได้ดีที่สุดเมื่อเกิดอารมณ์โกรธ	0.92	0.26	0.87	0.33	0.73	0.46
8	สิ่งสำคัญของการจัดการอารมณ์คืออะไร	0.87	0.33	0.95	0.22	-1.18	0.24

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
9	ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการที่ไม่ควรแสดงอารมณ์ต่อเรื่องที่ไม่รุนแรง	0.87	0.33	0.75	0.43	1.43	0.15
10	นักเรียนคิดว่าลักษณะใดไม่ใช่ลักษณะของผู้ที่มีเชาว์ทางอารมณ์	0.85	0.36	0.72	0.45	1.36	0.17
11	ให้นักเรียนเปรียบเทียบปัจจัยของสาเหตุความเครียด และความเครียดที่ตรงกัน	0.85	0.36	0.77	0.4	0.85	0.39
12	บุคคลใดมีลักษณะที่แสดงออกถึงการเกิดความเครียด	0.82	0.38	0.67	0.47	1.55	0.12
13	ข้อใดมีการจัดการความเครียดที่ไม่ถูกต้อง	0.92	0.26	0.72	0.45	2.40	0.01*
14	ให้นักเรียนเติมคำในช่องว่างตามแนวทางในการจัดการความเครียดให้ถูกต้อง	0.95	0.22	0.87	0.33	1.18	0.24
15	นักเรียนสามารถนำการผ่อนคลายความเครียดไปใช้อย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด	0.92	0.26	0.80	0.40	1.63	0.10
16	ข้อใดคือปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิต	0.90	0.30	0.80	0.40	1.24	0.21
17	ให้นักเรียนวิเคราะห์สิ่งสำคัญของพีระมิดความต้องการของมาสโลว์	0.77	0.42	0.67	0.47	0.99	0.32
18	การปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นควรใช้หลักการใดเป็นสำคัญ	0.82	0.38	0.75	0.43	0.81	0.41
19	หากนักเรียนมีพี่ชายอยู่ 1 คนและนักเรียนทะเลาะกับพี่ชายอยู่บ่อยครั้ง นักเรียนจะมีวิธีการปรับตัวอย่างไรจึงถือว่าเหมาะสมที่สุด	0.90	0.30	0.80	0.40	1.24	0.21
20	ข้อใดกล่าวถึงผู้ป่วยโรคประสาท (Psychoneurosis) และผู้ป่วยโรคจิต (Psychosis) ได้ถูกต้อง	1.00	0.00	0.70	0.46	4.08	0.00*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
	รวม	18.10	1.19	16.12	1.30	7.06	0.00*

* *p < .05*

จากตารางที่ 26 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 18.10 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.12 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 2, 13 และ 20

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
1	นักเรียนคิดว่าการปฐมพยาบาลเบื้องต้นของผู้ที่ได้รับสารพิษเข้าสู่ร่างกายเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ พร้อมบอกเหตุผลที่เหมาะสมที่สุด	1.00	0.00	1.00	0.00	0.00	1.00
2	บิ๊กและบอสเป็นคนที่แข็งแรงแต่ขณะที่กำลังเดินอยู่ดีก็มีอาการชักหมดสติจากการประเมินสถานการณ์ในเบื้องต้นนักเรียนคิดว่าบิ๊กและบอสมีแนวโน้มที่จะได้รับสารพิษหรือไม่	0.97	0.15	0.85	0.36	2.00	0.04*
3	แมนเกิดอาการบาดเจ็บจากการตกบันได แมนยังมีสติแต่ไม่สามารถขยับขาได้ มาร์คเดินผ่านมาเห็นพอดีและบริเวณนั้นไม่มีใครอยู่เลย ถ้านักเรียนเป็นมาร์คนักเรียนจะช่วยเหลือแมนหรือไม่ และช่วยเหลือด้วยวิธีใด	0.95	0.22	0.75	0.43	2.57	0.01*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
4	ฝ้ายกำลังจะไปไหว้น้ำที่สระว่ายน้ำของโรงเรียนแต่ฝ้ายสังเกตเห็นคนหลายยืนดูฝันที่นอนหมดสติอยู่ข้างสระถ้าหากนักเรียนเป็นฝ้ายและนักเรียนเคยเรียนวิธีการทำ CPR ไปแล้วนักเรียนจะช่วยฝันหรือไม่ และด้วยวิธีใดที่จะปลอดภัยที่สุด	0.97	0.15	0.82	0.38	2.28	0.02*
5	นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการแนะนำให้เพื่อเข้าใจถึงความสำคัญของการปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้เหมาะสมและเห็นผลได้ชัดเจนที่สุด	0.85	0.36	0.80	0.40	0.58	0.56
6	หากเพื่อนของนักเรียนตกอยู่ในสภาวะเครียดจากการสอบได้คะแนนน้อย และมีแนวโน้มชอบอยู่คนเดียวนักเรียนจะมีวิธีการในการให้กำลังใจเพื่อนอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด	0.90	0.30	0.77	0.42	1.51	0.13
7	นักเรียนคิดว่าการเกิดขึ้นของอารมณ์โกรธเป็นอารมณ์ที่ควรแก้ไขหรือไม่อย่างไร	0.87	0.33	0.85	0.36	0.32	0.74
8	ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญองค์ประกอบของอารมณ์ในด้านสรีระ	0.90	0.30	0.85	0.36	0.67	0.50
9	หากนักเรียนเกิดความเครียดขึ้นกับตัวเองนักเรียนคิดว่าการผ่อนคลายสามารถช่วยให้หายเครียดได้หรือไม่เพราะเหตุใด	0.90	0.30	0.70	0.46	2.28	0.02*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
10	โบ๊ทชอบทำคิ้วขมวดและทำหน้าไม่พอใจตลอดเวลา พร้อมทั้งยังมีอาการรับประทานอาหารไม่ค่อยลงและปวดหลังร่วมด้วย พฤติกรรมที่ทำให้โบ๊ทแสดงอาการดังกล่าวออกมาเกิดขึ้นจากอะไร	0.92	0.26	0.72	0.45	2.40	0.01*
11	หากคุณพ่อของนักเรียนเกิดภาวะของความเครียดจากการทำงาน นักเรียนต้องการที่จะช่วยให้คุณพ่อหายเครียด	0.90	0.30	0.87	0.33	0.35	0.72
12	หากนักเรียนเกิดความเครียดที่มากขึ้น นักเรียนจะมีใช้วิธีการคลาย	0.90	0.30	0.75	0.43	1.77	0.07
13	การฝึกเกร็งและคลายกล้ามเนื้อที่ดี นักเรียนควรที่จะฝึกอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสม	0.92	0.26	0.82	0.38	1.35	0.18
14	การทำสมาธิในเบื้องต้นมีความสำคัญต่อนักเรียนอย่างไร	0.90	0.30	0.70	0.46	2.28	0.02*
15	นักเรียนคิดว่าอาการเครียดเป็นสิ่งที่ปกติหรือไม่เพราะเหตุใด	0.95	0.22	0.80	0.30	2.05	0.04*
16	จากคำกล่าวว่า “a sound mind is in a sound body” ความคิดเห็นของนักเรียนตรงกับข้อใด	0.90	0.30	0.85	0.36	0.96	0.33
17	สุภาษิต “จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว” นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อใด	0.72	0.45	0.67	0.47	0.48	0.63
18	ให้นักเรียนบอกความสำคัญของการใช้การปรับตัวรูปแบบต่าง ๆ ในสถานการณ์ให้ถูกต้อง	0.85	0.36	0.72	0.45	1.36	0.17
19	หากนักเรียนมีเพื่อนในห้องมีอาการทางจิตนักเรียนจะมีวิธีการในการปฏิบัติกับเพื่อนอย่างไร	0.90	0.30	0.60	0.49	3.26	0.02*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
20	นักเรียนคิดว่าการบำบัดรักษาอาการทางจิตมีความสำคัญอย่างไร	0.90	0.30	0.75	0.43	1.77	0.07
	รวม	18.10	1.59	15.65	1.40	7.28	0.00*

** p <. 05*

จากตารางที่ 27 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 18.10 คะแนน คือ มีเจตคคติอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.65 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 2, 3, 4, 9, 10, 14, 15 และ 19

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 28 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
1	นักเรียนมีวิธีการในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไรที่จะเหมาะสมหากอยู่ในสถานการณ์นี้	3.32	0.72	3.02	0.65	1.92	0.05
2	นักเรียนได้ดูหนังสยองขวัญก่อนนอนและทำให้เมื่อถึงเวลานอนนักเรียนรู้สึกกลัว นักเรียนจะมีวิธีการในการควบคุมอารมณ์ตนเองอย่างไรให้ถูกต้องเหมาะสม	3.35	0.62	2.70	0.91	3.72	0.00*
3	ให้นักเรียนบอกวิธีการในการคลายความเครียดที่ถูกต้องเมื่อเกิดความเครียดในภาวะความเครียดสูง	3.25	0.83	2.77	0.61	2.87	0.05
4	นักเรียนคิดว่าวิธีการใดไม่ใช่วิธีการในการทำสมาธิเบื้องต้น	3.52	0.59	2.80	0.60	5.37	0.00*
5	หากนักเรียนมีบุคคลภายในครอบครัวคือน้องชายป่วยมีปัญหาเป็นโรคทางจิตเภทไม่ชอบเข้าสังคม นักเรียนจะมีการปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้น้องชายของนักเรียนสามารถเข้าสังคมได้มากขึ้น	3.50	0.75	2.82	0.63	4.33	0.00*
	รวม	16.95	1.66	14.12	1.09	8.98	0.00*

** p <. 05*

จากตารางที่ 28 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 16.95 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.12 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 2, 4 และ 5

ตารางที่ 29 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
	ทักษะการพูด						
1	ให้นักเรียนอธิบายวิธีการในการช่วยเหลือปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยหากเจอผู้ป่วยตกอยู่ในสถานการณ์ดังนี้	4.87	0.40	4.27	0.78	4.30	0.00*
2	ให้นักเรียนอธิบายองค์ประกอบของอารมณ์ และ แนะนำขั้นตอ	4.45	0.67	4.32	0.79	0.75	0.45
3	ให้นักเรียนอธิบายปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตและแนะนำวิธีการในการปรับตัวเมื่อต้องตกอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ	4.75	0.54	4.30	0.79	2.96	0.00*
	ทักษะการฟัง						
1	ให้นักเรียนอธิบายการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีการลาก และจุดประสงค์ของการใช้วิธีการเคลื่อนย้ายรูปแบบนี้	0.97	0.15	0.92	0.26	1.02	0.31
2	ให้นักเรียนอธิบายการเคลื่อนย้ายผู้ด้วยวิธีการใช้มือแทนเปล และจุดประสงค์ของการใช้วิธีการเคลื่อนย้ายรูปแบบนี้	0.90	0.30	0.87	0.33	0.35	0.72
3	สารพิษชนิดกัดเนื้อคืออะไร	0.90	0.30	0.87	0.33	0.35	0.72

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
4	สารพิษชนิดทำให้ระคายเคืองคืออะไร	0.92	0.26	0.77	0.42	1.89	0.06
5	สารพิษชนิดที่กดประสาทคืออะไร	0.97	0.15	0.85	0.36	2.00	0.04*
6	สารพิษชนิดที่กระตุ้นประสาทคืออะไร	0.92	0.26	0.82	0.38	1.35	0.18
7	สารพิษชนิดที่ออกฤทธิ์ทำลายระบบอวัยวะต่าง ๆ คืออะไร	0.92	0.26	0.85	0.36	1.05	0.29
8	องค์ประกอบของอารมณ์ทั้ง 3 ด้านคืออะไร	0.90	0.30	0.85	0.36	0.67	0.50
10	ผลกระทบของความเครียดทั้ง 3 ด้าน มีด้านอะไรบ้าง และ ผลที่เกิดขึ้นคืออะไร	0.95	0.22	0.82	0.38	1.78	0.07
11	องค์ประกอบของปัจจัยทางสุขภาพจิต คืออะไร	0.92	0.26	0.90	0.30	0.39	0.69
12	ปัญหาในการปรับตัวมีอะไรบ้าง	0.92	0.26	0.80	0.40	1.63	0.10
13	การปรับตัวทั้ง 4 รูปแบบมีรูปแบบอะไรบ้าง	0.90	0.30	0.87	0.33	0.35	0.72
14	โรคประสาทมีลักษณะอย่างไร	0.92	0.26	0.80	0.40	1.63	0.10
15	ให้นักเรียนบอกวิธีการในการบำบัดรักษาคนไข้ที่มีความแปรปรวนทางจิตมา 1 รูปแบบ คือ	0.95	0.22	0.85	0.36	1.49	0.14
	ทักษะการเขียน						
1	หลักการของปฐมพยาบาลเบื้องต้นหากได้รับสารพิษคืออะไร	4.75	0.49	4.25	0.70	3.66	0.00*
2	การเคลื่อนย้ายมีรูปแบบใดบ้างและมีขั้นตอนอย่างไร	4.62	0.54	4.22	0.73	2.77	0.00*
3	วิธีการจัดการอารมณ์และความเครียดทำอย่างไรได้บ้าง	4.70	0.51	4.30	0.68	2.94	0.00*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
	ทักษะการอ่าน						
1	ให้นักเรียนบอกวิธีการเคลื่อนย้ายที่เหมาะสมหากเพื่อนที่มีน้ำหนักตัวมากหมดสติ	1.00	0.00	0.90	0.30	2.08	0.04*
2	ให้นักเรียนอธิบายวิธีการเคลื่อนย้ายรูปแบบนั่งบนเก้าอี้	0.90	0.30	0.85	0.36	0.67	0.50
3	ให้นักเรียนอธิบายวิธีการในการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับสารพิษทางผิวหนัง	0.95	0.22	0.87	0.33	1.18	0.24
4	ให้นักเรียนบอกสถานการณ์ที่มีแนวโน้มบ่งชี้ถึงการได้รับสารพิษ	0.92	0.26	0.77	0.42	1.89	0.06
5	เบอร์โทรของสายด่วนในกรณีฉุกเฉิน	0.87	0.33	0.85	0.36	0.32	0.74
6	บอกการเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระเมื่อเกิดอารมณ์	0.90	0.30	0.80	0.40	1.24	0.21
7	อธิบายการเปลี่ยนแปลงทางด้านการนึกคิดเมื่อเกิดอารมณ์	0.85	0.36	0.85	0.36	0.00	1.00
8	ยกตัวอย่างปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อสาเหตุความเครียด	0.92	0.26	0.80	0.40	1.63	0.10
9	ความเชื่อมโยงของผลกระทบที่ร่างกายจะแสดงเมื่อเกิดความเครียด	0.90	0.30	0.80	0.40	1.24	0.21
10	ระบุผลกระทบที่จิตใจและอารมณ์จะแสดงเมื่อเกิดความเครียด	0.92	0.26	0.75	0.43	2.15	0.03*
11	อธิบายวิธีการในการจัดการอารมณ์และความเครียดอย่างน้อย 2 วิธี	0.95	0.22	0.87	0.33	1.18	0.24

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	*p*
		Mean	SD	Mean	SD		
12	ให้นักเรียนบอกวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดความเครียดอย่างน้อย 2 วิธี	0.95	0.22	0.85	0.36	1.49	0.14
13	สถาบันครอบครัวส่งผลอย่างไรต่อสุขภาพจิต	0.92	0.26	0.85	0.36	1.05	0.29
14	บทบาทของเพื่อนในสถาบันโรงเรียนที่มีผลต่อสุขภาพจิตคืออะไร	0.95	0.22	0.87	0.33	1.18	0.24
15	ให้นักเรียนบอกวิธีการปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพจิตอย่างน้อย 2 วิธี	0.95	0.22	0.87	0.33	1.18	0.24
	รวม	55.95	1.63	50.87	3.91	7.57	0.00*

** p <. 05*

จากตารางที่ 29 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 55.95 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.87 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 1 และ 3 ในทักษะการพูด ในข้อ 5 และ 9 ในทักษะการฟัง ในข้อ 1, 2 และ 3 ในทักษะการเขียน และ ข้อ 1 และ 10 ในทักษะการอ่าน

แผนภาพที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ

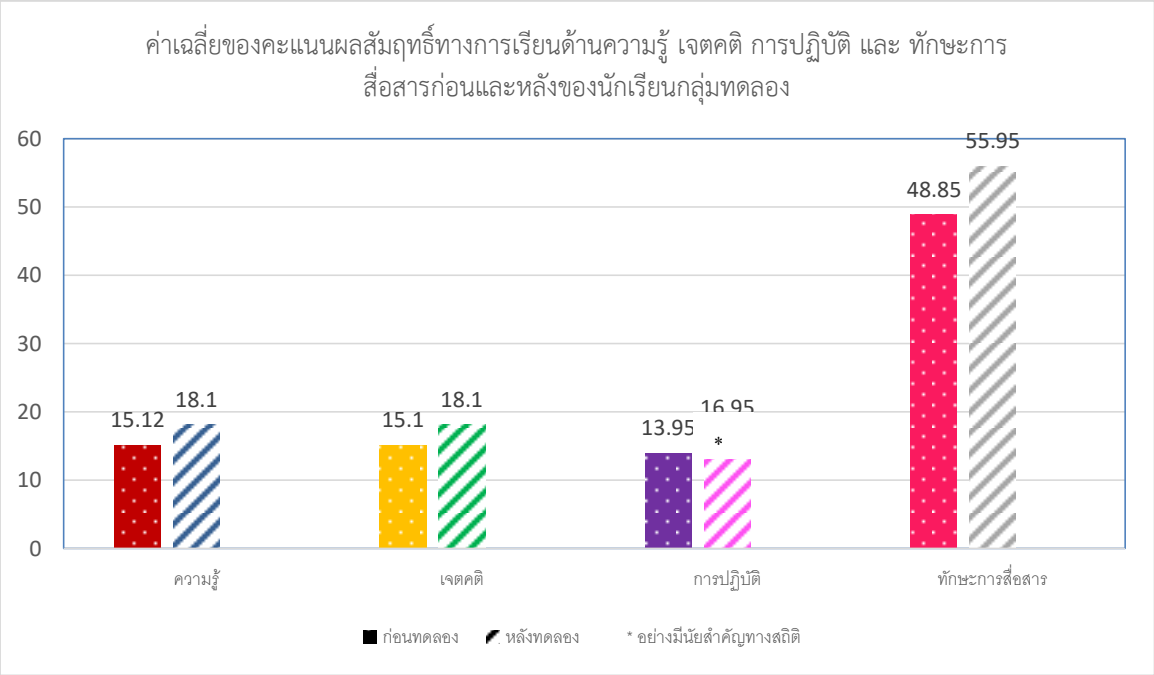

และ ทักษะการสื่อสารก่อนและหลังของนักเรียนกลุ่มทดลอง

จากแผนภาพที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา * โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 15.12 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.10 * คะแนน คือ มี * ความรู้อยู่ในระดับดีมาก

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 15.10 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.10 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดีมาก

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 13.95 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.95 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก

และค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 48.85 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 55.95 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก

แผนภาพที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และ ทักษะการสื่อสารก่อนและหลังของนักเรียนกลุ่มควบคุม

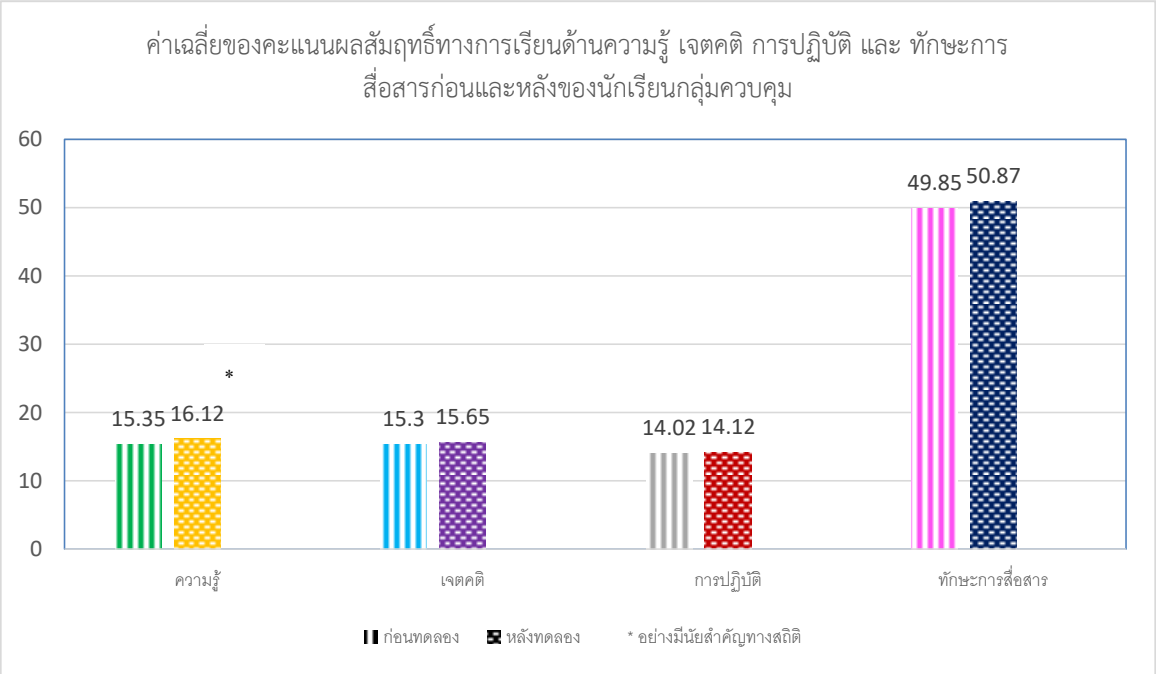

จากแผนภาพที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 15.35 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.12 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดีมาก

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 15.30 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.65 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 14.02 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.12 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

และค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 49.85 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.87 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี

แผนภาพที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และ ทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม

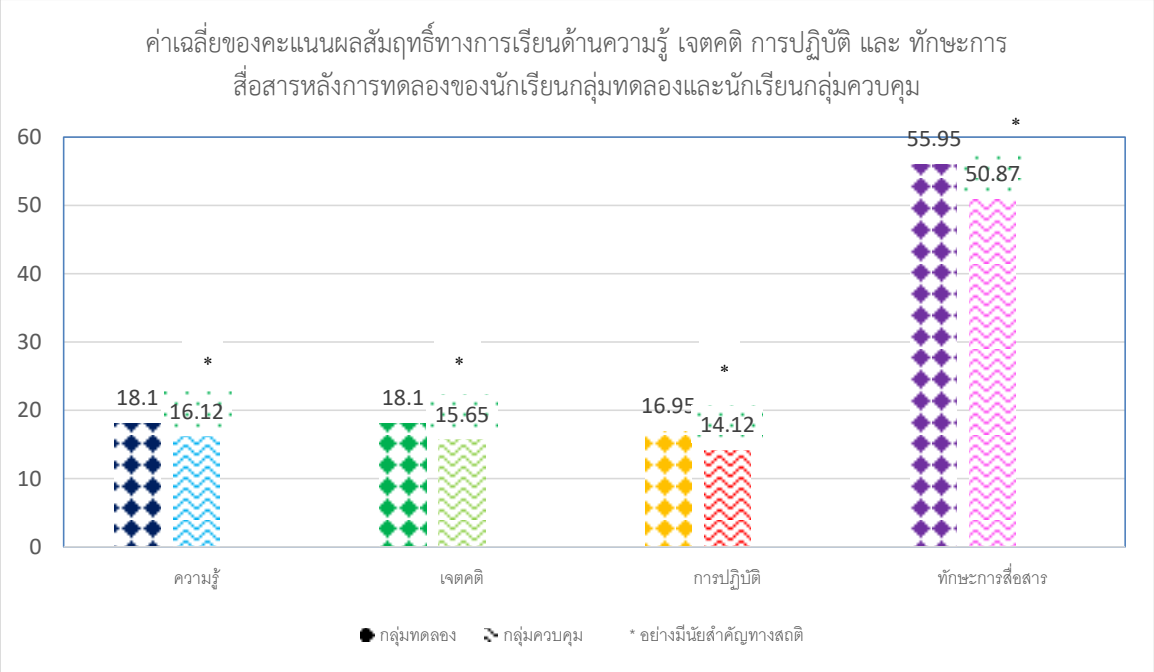

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ควบคุม

จากแผนภาพที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 18.10 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดีมาก และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.12 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดีมาก

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 18.10 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดีมาก และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.65 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 16.95 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.12 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

และค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 55.95 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.87 คะแนน คือ มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา โดย 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2564 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 80 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกโรงเรียนแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยพิจารณาจากระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนที่ไม่แตกต่างกันกับโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดเดียวกัน รวมทั้งเป็นโรงเรียนที่ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุมที่ใช้การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติจำนวน 40 คน ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จำนวน 8 แผน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.82 และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสาร 4 ทักษะได้แก่ ทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และทักษะการอ่าน จำนวนรวม 7 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.83, 0.94, 1.00, 1.00, 0.94, 1.00 และ 1.00 ตามลำดับ มีค่าความเที่ยง 0.80, 0.90, 0.80, 0.69, 0.80, 0.83 และ 0.81 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารด้วยค่า (t-test)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ มีดังนี้

1.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 19 และ 20

1.1.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 1 และ 3

1.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 18, 19 และ 20

1.2.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นในข้อ 1 และ 19

1.3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 2, 3, 4 และ 5

1.3.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

1.4 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และทักษะการอ่าน ในข้อ 1 และ 3 ในทักษะการพูด และ ข้อ 2, 5, 8, 10, 11, 12 และ 15 ในทักษะการฟัง และ ข้อ 1, 2 และ 3 ในทักษะการเขียน และ ข้อ 1, 2, 3, 6, 10, 11, 14 และ 15 ในทักษะการอ่าน

1.4.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการแก้ไขปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ มีดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 2, 13 และ 20

2.2 ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 2, 3, 4, 9, 10, 14, 15 และ 19

2.3 ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 2, 4 และ 5

2.4 ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ในข้อ 1 และ 3 ในทักษะการพูด ในข้อ 5 และ 9 ในทักษะการฟัง ในข้อ 1, 2 และ 3 ในทักษะการเขียน และ ข้อ 1 และ 10 ในทักษะการอ่าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา มีประเด็นนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1** สามารถอภิปรายในประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนนักเรียนได้ศึกษาในประเด็นปัญหาที่มีหลากหลายและเป็นปัญหาที่ควรมีการแก้ไขอย่างถูกต้องและเหมาะสม ทั้งนี้แต่ละขั้นตอนของการใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ดังตัวอย่าง **ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา** ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนได้ตอบคำถามที่แสดงถึงปัญหาพร้อมทั้งดูวิดีโอที่มีส่วนให้ผู้เรียนได้มองเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เช่น เรื่องการปฐมพยาบาลและการเคลื่อนย้ายเบื้องต้นสำหรับผู้บาดเจ็บ คำถามข้อที่ 1 ถามว่า *“จากหน่วยการเรียนรู้ปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยนักเรียนเรียนเกี่ยวกับหลักในการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บจากสาเหตุใดบ้าง และมีวิธีการช่วยเหลืออย่างไร”* นักเรียน ตอบว่า *“การจมน้ำช่วยด้วยการฟื้นคืนชีวิต, ปวดข้อมือช่วยด้วยการพันผ้ายึดด้วยเกลียวเลข 8”* แสดงถึงนักเรียนสามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องการจัดการความเครียดได้ คำถามข้อที่ 2 *“ถ้านักเรียนประสบกับอารมณ์โกรธ หรือโมโหเพื่อน นักเรียนจะมีวิธีจัดการอารมณ์ของตนเองอย่างไรให้มีความเหมาะสม”* พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้จับกลุ่มร่วมกันคิดประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย นักเรียนตอบว่า “อยู่คนเดียว หรือ ฟังเพลง เพื่อสงบสติอารมณ์” แสดงถึงความรู้ในการใช้วิธีการในการแก้ไขปัญหา **ขั้นที่ 2 ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา** นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มร่วมกันศึกษาประเด็นสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ข้อที่ 1 ถามว่า *“นักเรียนมีวิธีการในการป้องกันตนเองอย่างไรให้ปลอดภัยจากสารพิษหรือสารเคมี”* นักเรียนตอบว่า “หากสารพิษเข้าทางปากให้ดื่มน้ำหรือนมวัว 1 แก้วเพื่อให้

สารพิษเจือจาง หากสารพิษเข้าตาให้ล้างตาด้วยน้ำสะอาดโดยใช้วิธีปล่อยไหลผ่านอย่างน้อย 15 นาที” แสดงถึงการค้นพบวิธีการในการแก้ไขปัญหา และยังได้เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดวิธีการแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลายมากขึ้นพร้อมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นโดยให้นักเรียนคิดวิธีแก้ปัญหาให้ได้จำนวนมากที่สุดและให้มีรูปแบบการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ต่าง ๆ แสดงถึงการเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลาย **ขั้นที่ 3 ขั้นการวางแผนและออกแบบ** นักเรียนในกลุ่มร่วมกันนำวิธีการในการแก้ไขปัญหามาบูรณาการและพัฒนาให้เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันโดย พร้อมทั้งวางแผนและวิธีการปฏิบัติในเบื้องต้น เช่น ข้อที่ 1 วางแผนวิธีการในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยตัวคนเดียวในสถานการณ์ที่ไม่มีอุปกรณ์ในการเคลื่อน แสดงถึงความรู้ในการออกแบบแผนการที่จะช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม **ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติ** ให้นักเรียนในกลุ่มได้ทดลองใช้วิธีการในการแก้ไขปัญหาผ่านสถานการณ์จำลอง/สถานการณ์สมมุติที่แตกต่างกันพร้อมทั้งนำเสนอวิธีการในการแก้ไขปัญหาว่ามีความเหมาะสมกับสถานการณ์อย่างไร ทำให้นักเรียนเกิดความรู้จากการได้ใช้วิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม **ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมินและติดตามผล** นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปวิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้ลงมือปฏิบัติรวมถึงหาความเหมาะสมของวิธีการแก้ไขปัญหาในแต่ละสถานการณ์ พร้อมทั้งปรับปรุงให้วิธีการแก้ไขปัญหามีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันมากยิ่งขึ้นโดยการตั้งคำถาม เช่น หากนักเรียนต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีอุปกรณ์ในการช่วยเหลือนักเรียนจะสามารถนำอุปกรณ์ใกล้ตัวมาใช้แทนได้ ทำให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและช่วยเสริมข้อมูลการแก้ไขปัญหาในด้านความรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทั้ง 5 ขั้นตอนดังกล่าว จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ณัฏฐพงศ์ กาญจนฉายา (2559) กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นการสอนและการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ ในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่จำกัด สามารถเลือกวิธีการได้อย่างเหมาะสม มีเหตุผลสามารถอธิบายกระบวนการแก้ปัญหาในแต่ละขั้นตอนได้ และสามารถอธิบายถึงผลกระทบจากการเลือกวิธีการแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงยศ สกุลยา และวนินทร สุภาพ (2563) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถ ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง การประยุกต์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวด้วยกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งพบว่านักเรียน ร้อยละ 68.18 มีความสามารถในการค้นพบความจริงอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนร้อยละ 54.55 มี ความสามารถในการค้นพบปัญหาอยู่ในระดับมาก นักเรียนร้อยละ 50 มีความสามารถในการ ค้นพบแนวคิด อยู่ใน

ระดับมาก นักเรียนร้อยละ 43.18 มีความสามารถในการค้นพบวิธีการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก และนักเรียน ร้อยละ 59.09 มีความสามารถในการสร้างสรรค์ความรู้อยู่ในระดับมาก การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ

การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบที่นักเรียนได้ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายประเด็นตามจริงทำให้นักเรียนได้เกิดการอภิปรายร่วมกัน และเป็นปัญหาที่นักเรียนต้องเผชิญหน้าด้วยตนเอง ร่วมทั้งนักเรียนยังสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ตามมุมมองที่นักเรียนพบเจอ เพื่อให้เกิดเจตคติ และรับรู้และตอบสนองต่อวิธีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่หลากหลาย จนนำไปสู่ความรู้สึกว่าการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อตัวนักเรียน อีกทั้งเกิดเจตคติที่ดีในการใช้วิธีการในการแก้ปัญหาที่หลากหลายมาเผชิญกับสถานการณ์ได้เหมาะสม เช่น **ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา** เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนได้มองเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นว่ามีความหลากหลายและแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งขอบเขตเนื้อหา เช่น ข้อที่ 1 หากผู้เรียนต้องประสบกับอารมณ์โกรธ นักเรียนมีแนวทางในการจัดการปัญหาอย่างไรถึงจะเหมาะสม คำตอบของนักเรียนที่ว่า *“ยอมรับความจริงและวางแผนในการผ่อนคลายความเครียดที่เกิดขึ้น”* แสดงให้เห็นถึงเจตคติที่ดีในการนำสุขภาวะที่ดีมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ข้อที่ 2 นักเรียนมีวิธีการอย่างไรเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของเพื่อนที่กำลังตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่อโรคซึมเศร้า และเมื่อนักเรียนเลือกเนื้อหาที่ตนสนใจแล้วทำการศึกษาข้อมูลผ่านคลิปวิดิโอ ข่าวสาร และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จากการสังเกตและประเมินการเรียนรู้ของผู้วิจัย พบว่า เมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเลือกและตัดสินใจเลือกเรื่องที่ศึกษาด้วยตนเอง โดยการแสดงความคิดเห็นร่วมกันในชั้นเรียน มีการเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสำคัญสู่แนวทางการนำไปปรับใช้ได้จริงทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน **ขั้นที่ 2 ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา** เมื่อนักเรียนค้นพบปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วก็ให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการในการแก้ปัญหาเบื้องต้นกับเพื่อนในกลุ่ม พบว่า นักเรียนมีการแสดงความรู้สึกถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาสุขภาพด้านต่าง ๆ และยังมีการร่วมมือกันกับเพื่อนเพื่อให้ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย พร้อมทั้งเกิดเจตคติที่ดีมากยิ่งขึ้นจากการที่นักเรียนรู้ว่าเห็นความสำคัญของบทเรียนต่าง ๆ ที่ได้เรียนไปมีความสำคัญมากในการใช้ชีวิตประจำวัน เพราะสามารถปรับใช้ได้กับตนเองโดยตรง ร่วมถึงยังสามารถนำไปถ่ายทอดเพื่อให้บุคคลอื่น ๆ ที่ต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์อันตรายได้แก้ปัญหาอย่างเหมาะสม **ขั้นที่ 3 ขั้นการวางแผนและออกแบบ** ในขั้นนี้นักเรียนจำได้นำปัญหาที่เกิดขึ้นมาบูรณาการวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย และให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันลองบูรณาการวิธีการแก้ปัญหาของตนเองและเพื่อนคนอื่นในกลุ่มเพื่อให้พบ

การแก้ไขปัญหาที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นตามสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป จากการสังเกตและประเมินการเรียนรู้ของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม ร่วมถึงเห็นว่าวิธีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายแต่ละวิธีมีจุดแตกต่างกันอย่างไร และมีอะไรที่ควรปรับปรุงในวิธีการแก้ไขปัญหาที่คิดขึ้นมา เกิดความตระหนักในการแก้ไขปัญหาและวิธีการสำคัญที่จะช่วยเหลือจากสถานการณ์ที่แตกต่างกันอย่าง **ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมินและติดตามผล** นักเรียนได้ร่วมกันสรุปถึงความสำคัญของการนำความรู้ทางทางด้านสุขศึกษามาผนวกใช้กับความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียนพร้อมทั้งมีการเสนอแนะแนวทางเพิ่มเติมในการแก้ปัญหาแต่ละรูปแบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับปัญหาที่ได้เกิดขึ้น

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทั้ง 4 ขั้นตอนดังกล่าว จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ พจนีย์ ขำชาลี และ รัชกร ประสีระเตสัง (2563) ซึ่งได้กำหนดใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกิดการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมถึงให้นักเรียนได้นำประเด็นปัญหาไปสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียนและได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนได้เกิดพฤติกรรมที่ดีต่อบทเรียน และจากการได้สืบเสาะด้วยตนเองที่เกิดความสนใจต่อเนื้อหายังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติดีขึ้น และนักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติกรณ์ แกมใบ (2562) ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามขั้นสูงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงระบบของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการคิดเชิงระบบของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิพรพรรณ ศรีสุธรรม (2562) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนเกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ จากการได้ลงมือปฏิบัติและสืบเสาะข้อมูลที่จำเป็นในบทเรียนด้วยตนเอง แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีผลต่อเจตคติที่ดีของนักเรียนและยังส่งผลให้เกิด

ความรู้สึกด้านบวกต่อบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียน นั่นคือ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติที่ดีขึ้นของนักเรียน

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นรูปแบบที่ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติที่นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวันของตนเอง รวมถึงยังสามารถถ่ายทอดความรู้ผ่านการปฏิบัติเพื่อให้บุคคลใกล้ตัวปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ **ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติ** ในขั้นนี้นักเรียนจะได้นำวิธีการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนได้ร่วมกันคิดและผ่านกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์มาทดลองใช้ในสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นโดยใช้การวางแผนก่อนนำไปใช้ให้มีวิธีแก้ไขปัญหาที่มีหลากหลายรูปแบบ โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มก็จะออกมานำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหา การประเมินของผู้วิจัยพบว่ากระบวนการในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนสามารถใช้แก้ปัญหาได้หลากหลายและยังเหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไปหลายสถานการณ์ และจากการที่นักเรียนได้มีการคิดและทดลองปฏิบัติทำให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะนำการปฏิบัติไปใช้ได้จริง เช่น เรื่องการป้องกันตนเองและปฐมพยาบาลจากสาพิษ นักเรียนสามารถแสดงการปฏิบัติในการป้องกันตนเองไม่ให้ถูกสารพิษพร้อมทั้งนำเสนอวิธีการปฐมพยาบาลหากพบเจอผู้ป่วยที่ได้รับสารพิษได้อย่างถูกต้องเห็นได้ว่านักเรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติที่ถูกต้อง **ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมินและติดตามผล** นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันสรุปวิธีการแก้ไขปัญหาผ่านการลงมือปฏิบัติรวมถึงหาความเหมาะสมของวิธีการแก้ไขปัญหาในแต่ละสถานการณ์ นักเรียนในกลุ่มอื่นยังช่วยกันเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงให้วิธีการแก้ไขปัญหามีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นกับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน และยังมีการเสนอแนะแนวทางด้วยการปฏิบัติที่เห็นได้จริง ผู้วิจัยพบว่าในกระบวนการนี้นักเรียนที่เป็นกลุ่มนำเสนอก็ได้การปรับปรุงการปฏิบัติให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ส่วนนักเรียนกลุ่มอื่นก็ได้นำเสนอแนวทางที่ดียิ่งขึ้นผ่านการเสนอแนะและการปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทั้ง 2 จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ อภิชัน เหล่าพิเดช และ อรพิณ ศิริสัมพันธ์ (2556) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ได้สอดคล้องกับการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพราะผู้เรียนจะได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีแนวโน้มที่ทำให้ทักษะในการปฏิบัติเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พจนีย์ ขำชาลี และ รัชกร ประสีระเตสัง (2563) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาหน่วยการเรียนรู้

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 ทักษะการสื่อสาร

การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นรูปแบบที่มีขั้นตอนในการสอน คือ การกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นและค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการในการสืบเสาะข้อมูลด้วยตนเอง และ การนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาประชุมในกลุ่มเพื่อให้เกิดวิธีการแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลายและสามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์ที่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น รวมถึงมีการนำเสนอข้อมูลของปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์กับบุคคลอื่น ๆ เพื่อให้มีการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพิ่มเติมและดูผลตอบรับของใช้วิธีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยในแต่ละขั้นนักเรียนก็จะผ่านกระบวนการคิดในเชิงลึก และ ยังได้ฝึกฝนทักษะการสื่อสาร ผ่านการ พูด ฟัง อ่าน และ เขียน **ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา** ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนได้ตอบคำถามที่แสดงถึงปัญหาพร้อมทั้งดูวิดีโอที่มีส่วนให้ผู้เรียนได้มองเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เช่น คำถามข้อที่ 1 การปฐมพยาบาลและการเคลื่อนย้ายเบื้องต้นสำหรับผู้บาดเจ็บ คำถามข้อที่ 2 หากนักเรียนตกอยู่ในสถานการณ์ที่ส่งผลทำให้เกิดความเครียดนักเรียนจะมีวิธีการจัดการความเครียดอย่างไร และให้นักเรียนได้จับกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากบทเรียนที่เกิดขึ้นโดยนักเรียนจะได้มีการพูดคุย รับฟัง และแสดงความคิดเห็น เพื่อค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดทักษะการพูดและฟังเห็นได้จากการรับฟังคำถามและสามารถตอบคำถามได้อย่างมีประสิทธิภาพ **ขั้นที่ 2 ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา** นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มร่วมกันศึกษาประเด็นสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นผ่านอ่านข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งการเรียนรู้ทางอินเตอร์เน็ตที่สามารถหาได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งคิดกระบวนการในการแก้ไขปัญหาให้ได้จำนวนมากที่สุดจากนั้นวิเคราะห์ปัญหาและวิธีการแก้ไขว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้จริงหรือไม่ **ขั้นที่ 3 ขั้นการวางแผนและออกแบบ** นักเรียนแต่ละคนร่วมกันนำวิธีการในการแก้ไขปัญหามาบูรณาผ่านการประชุมในกลุ่ม เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เกิดเป็นทักษะพูดและฟังสังเกตพฤติกรรมได้จากการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกันภายในกลุ่ม จากนั้นร่วมกันสรุปวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นผ่านการ พูดคุย รับฟัง อ่านข้อมูล และ เขียนออกแบบวิธีการในการแก้ไขปัญหา **ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติ** นักเรียนในกลุ่มจะได้นำวิธีการในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่เกิดจากการร่วมมือกันมาทดลองใช้ในสถานการณ์จำลอง/บทบาทสมมุติ ที่ได้จัดให้เข้ากับวิธีการแก้ปัญหา และ สถานการณ์อื่น ๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้เพื่อให้เห็นถึงข้อดีและข้อเสียของวิธีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้น **ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมินและติดตามผล** นักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้

ร่วมกันสรุปวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่กลุ่มอื่นได้ลงมือปฏิบัติรวมถึงเปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นว่าวิธีแก้ไขปัญหาที่กลุ่มอื่นออกมาแสดงมีความความเหมาะสมของวิธีการแก้ไขปัญหาในแต่ละสถานการณ์ พร้อมทั้งให้ช่วยให้คำแนะนำในการปรับปรุงให้วิธีการแก้ไขปัญหามีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันมากยิ่งขึ้นโดยการใช้คำถามหรือจดบันทึกข้อมูลที่ควรจะปรับปรุงเป็นการพัฒนาทักษะการเขียนได้อย่างชัดเจน ที่เห็นจากการเขียนสรุปเรื่องที่ควรพัฒนาของวิธีการในการแก้ไขปัญหาการจัดการความเครียดที่นักเรียนเขียนว่าการจัดการความเครียดขั้นสูง เช่น การนั่งสมาธิ ควรปรับปรุงเพิ่มในส่วนที่ได้ใช้ความเครียดในการกำหนดจิตใจด้วยอย่างการนับลูกประคำ หรือ การนับเลขภายในใจ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทั้ง 5 ขั้นตอนดังกล่าว จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ทิศนา แขมมณี (2545) ที่กล่าวว่า รูปแบบในการจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดสภาพลักษณะการเรียน ที่ประกอบไปด้วย กระบวนการทางการเรียนรู้ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญของการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการในการสอน และ เทคนิคการสอนในรูปแบบต่าง ๆ โดยรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้มีขั้นตอนสำคัญ คือ **ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา** เป็นขั้นที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและนักเรียนได้ทราบถึงปัญหาที่มีความสำคัญและต้องได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องด้วยวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย **ขั้นที่ 2 ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา** เป็นขั้นที่นักเรียนจะได้สืบเสาะหาข้อมูลในการแก้ไขปัญหาและช่วยกันระดมความคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาให้ได้เยอะที่สุดแต่ต้องสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่จะนำไปใช้ **ขั้นที่ 3 ขั้นการวางแผนและออกแบบ** นักเรียนจะได้ร่วมมือกันภายในกลุ่มเพื่อวางแผนนำวิธีการแก้ไขปัญหาไปใช้ และยังนำวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันมาร่วมกันบูรณาการภายในกลุ่มให้เกิดความเหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้น **ขั้นที่ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติ** นักเรียนนำวิธีการในการแก้ไขปัญหามาทดลองใช้ในสถานการณ์จำลอง/บทบาทสมมุติ เพื่อให้เห็นถึงคุณภาพของวิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาว่ามีความเหมาะสมต่อการใช้จริงหรือไม่ **ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมินและติดตามผล** เป็นขั้นตอนที่นักเรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงวิธีการแก้ไขปัญหาที่สร้างสรรค์ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ และสามารถเพิ่มเติมข้อมูลหรือวิธีการอื่น ๆ เข้าไปเพื่อช่วยให้วิธีการแก้ไขปัญหามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ พงษ์เพชร คำแก้ว (2562) ที่ได้กล่าวว่า การจัดโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพและทักษะการสื่อสาร ได้ช่วยพัฒนานักเรียนเนื่องจากการที่นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะมีการทำคามเข้าใจสาระสำคัญ และสรุปสาระสำคัญเพื่อช่วยในการเขียนและการอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ร่วมทั้งยังได้ทำกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะที่สำคัญ สอดคล้อง

กับ วรางคณา เค้าอ้น (2560) ที่กล่าวว่า การพัฒนาทักษะในด้านการสื่อสารผ่านการเรียนการสอนรูปแบบการใช้สถานการณ์เป็นฐานที่ผู้เรียนจะได้พบเจอกับสถานการณ์ที่ต้องมีวิธีการในการแก้ไขและเกิดทักษะสำคัญผ่านการสื่อสาร สอดคล้องกับ อาภาพรรณ ประทุมไทย (2563) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลของกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทักษะทำงานกลุ่ม และการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนที่ผ่านการจัดการเรียนการสอนกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีพัฒนาการในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นเพิ่มขึ้นผ่านการสื่อสารซึ่งนักเรียนมีคะแนนที่เพิ่มสูงขึ้น

2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์กับนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ พบว่า หลังการทดลองค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2** สามารถอภิปรายในประเด็นดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเป็นหลัก ซึ่งกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เริ่มจาก **ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา** ตัวอย่างกิจกรรม นักเรียนได้ดูวิดีโอที่แสดงถึงปัญหาด้านการเคลื่อนย้ายและมีการตอบคำถามว่าถ้าหากนักเรียนต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนักเรียนสามารถทำอย่างไรได้บ้าง หลังจากนั้นให้นักเรียนคิดปัญหาที่เกิดขึ้นโดยปัญหาต้องมีความหลากหลาย พร้อมทั้งกำหนดปัญหา 1 อย่างที่ต้องได้รับการแก้ไขมากที่สุด นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้กิจกรรมกลุ่มในรูปแบบของการระดมความคิดโดยให้นักเรียนได้มีการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันส่งผลให้นักเรียนเกิดการวิเคราะห์ร่วมกัน **ขั้นที่ 2 ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา** นักเรียนได้การสืบเสาะข้อมูลส่วนตัวและนำเสนอปัญหา

แก่เพื่อนในกลุ่ม เลือกปัญหาที่เหมาะสมที่สุดมา 1 ปัญหาพร้อมทั้งคิดวิธีในการแก้ไขปัญหาให้ได้มากที่สุด โดยการเลือกจากสิ่งที่นักเรียนได้ศึกษาข้อมูลมาพร้อมทั้งเลือกจากวิธีการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนเคยได้พบพร้อมทั้งนักเรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้นักเรียนเกิดความรู้ในข้อมูลเชิงลึก **ขั้นที่ 3 ขั้นการวางแผนและออกแบบ** นักเรียนภายในกลุ่มร่วมกันนำวิธีการแก้ไขปัญหาแต่ละวิธีมาบูรณาการเพื่อให้ได้วิธีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายมากขึ้น และ สอดคล้องกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป เช่น หากนักเรียนต้องอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเลือกระหว่างการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บด้วยตนเองกับรอคอยความช่วยเหลือจากผู้อื่น นักเรียสามารถจัดการแก้ไขปัญหาขั้นพื้นฐานได้ โดยผู้วิจัยสังเกตเห็นได้จากการที่นักเรียนได้นำเสนอความคิดเรื่องการแก้ไขปัญหากับเพื่อนในกลุ่มรวมถึงมีการระดมความคิดในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย **ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติ** นักเรียนได้ทดลองใช้วิธีการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองภายในกลุ่มโดยทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมและวิเคราะห์วิธีการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง นักเรียนเกิดความรู้ได้จากการปฏิบัติและการนำเสนอในสถานการณ์จริงที่นักเรียนสามารถจัดการปัญหาได้อย่างเหมาะสม **ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมินและติดตามผล** นักเรียนรับคำแนะนำและลองปรับปรุงวิธีการแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น พร้อมทั้งประเมินว่าวิธีการที่ปรับปรุงแล้วกับวิธีการเดิมมีความเหมาะสมแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เพื่อให้ได้การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่สมบูรณ์มากที่สุด

ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติได้ได้ศึกษาปัญหาเบื้องต้นที่เกิดขึ้น รวมถึงคำถามไม่ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มองเห็นปัญหาที่ใกล้ตัวได้ชัดเจนทำให้นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม การแก้ไขสถานการณ์ปัญหาที่ไม่มีความเข้าใจดีมากพอรวมถึงยังขาดความต่อเนื่องและเชื่อมโยงของปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหา และไม่ช่วยให้เกิดความหลากหลายของวิธีการแก้ไขปัญหา บางครั้งเป็นการเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาก็ไม่ก่อให้เกิดวิธีการที่เหมาะสมเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่น้อย แต่ผู้เรียนกลุ่มควบคุมมีผลการเรียนที่ดีขึ้นเนื่องเป็นไปตามกระบวนการของการเรียนรู้พื้นฐานของนักเรียนเมื่อได้รับการเรียนจึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นหลังการทดลอง

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จึงเป็นการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ พจนีย์ ขำชาลี และ รัชกร ประสีระเตสัง (2563) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสืบเสาะหาข้อมูลด้วยตนเองจากการตั้งข้อสงสัยด้วยปัญหาและคนคว้าหาวิธีการแก้ไขปัญหาจนเกิดเป็นองค์ความรู้จากตัวผู้เรียนเป็นหลัก สอดคล้องกับ อภิชัย เหล่าพิเดช และ อรพิณ ศิริสัมพันธ์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาทางสังคมของไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการ

เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งผู้วิจัยค้นพบว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากความท้าทายในการตั้งข้อสงสัย และ หาวิธีการในการแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งยังได้ทดลองแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ

การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการนำวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไปใช้ในชีวิตจริง พร้อมเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ โดยใน **ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา** นักเรียนจะแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการนำปัญหาที่ใกล้ตัวมากำหนดปัญหาที่หลากหลายโดยเน้นการใช้คำถามที่ช่วยให้นักเรียนเล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น นักเรียนเกิดเจตคติการรับรู้ปัญหาได้จากการกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็นปัญหาที่ใกล้ตัวนักเรียนจากคำพูดของนักเรียนที่ว่า “การเกิดพฤติกรรมที่ดีทางสุขภาพจะสามารถแก้ปัญหาทางสุขภาพได้อย่างเหมาะสม” **ขั้นที่ 2 ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา** นักเรียนแสดงให้เห็นถึงวิธีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายผ่านการเสาะหาข้อมูลด้วยตนเอง กล่าวคือ นักเรียนได้เห็นความสำคัญในเรื่องการป้องกันตนเองและบุคคลใกล้ตัวจากภาวะความเครียดสังเกตได้จาการใช้คำพูดที่ว่า นักเรียนต้องการที่จะนำวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันและพฤติกรรมนักเรียนที่แสดงออกด้วยการแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย และยังมุ่งมั่นที่จะนำวิธีการต่าง ๆ มาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริง **ขั้นที่ 3 ขั้นการวางแผนและออกแบบ** นักเรียนจับกลุ่มร่วมกันระดมความคิดในการแก้ไขปัญหาและบูรณาการปัญหาโดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่สามารถเกิดขึ้นได้จริงและวิธีการในการแก้ไขควรมีแหล่งที่มาที่ชัดเจน พร้อมทั้งตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม เช่น การจัดสินใจของนักเรียนในเรื่องการแก้ไขปัญหาสารพิษเข้าสู่ร่างกายที่ไม่สามารถปฐมพยาบาลได้อย่างเหมาะสมหากไม่มีอุปกรณ์ทำให้เห็นว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้วิธีการที่นอกเหนือจากการรอความช่วยเหลือหรือพึ่งพาอุปกรณ์มาใช้การช่วยเหลือที่ใกล้ตัว สะดวก และสามารถลงมือได้ทันที **ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติ** นักเรียนได้เลือกใช้วิธีการในการแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น สถานการณ์การบาดเจ็บของผู้ที่มีน้ำหนักมากแต่นักเรียนอยู่กับผู้ประสบอุบัติเหตุแค่ 2 คน และพื้นที่ไม่เหมาะสมแก้การลาก นักเรียนได้เลือกใช้วิธีการนำไม้และเถาวัลย์มาทำเป็นเปลสนามและใช้ไม้ผู้กับก้อนหินแทนล้อเปรียบเสมือนรถเข็น แสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถนำอุปกรณ์ที่อยู่ใกล้ตัวมาแก้ปัญหาได้โดยกล้าที่จะเผชิญกับสถานการณ์และตัดสินใจที่จะช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุในทันที **ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมินและติดตามผล** นักเรียนระดมความคิดช่วยกันเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการแก้ไขปัญหา ส่งผลให้นักเรียนทุกคนมีความกระตือรือร้นเพื่อช่วยกันพัฒนาวิธีการแก้ไขปัญหาให้มีคุณภาพมาก

ในขณะที่การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติของนักเรียนกลุ่มควบคุม พบว่านักเรียนกลุ่มควบคุมมีความสนใจในปัญหาที่น้อยกว่า เพราะรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ไม่ต้องจัดการแก้ไข

หรือ ค่อยแก้ไขทีหลังเมื่อเกิดเหตุการณ์ปัญหาไปแล้ว โดยให้กลุ่มควบคุมได้ศึกษาผ่านบทเรียนเองจะทำให้กลุ่มควบคุมไม่ได้ศึกษารายละเอียดที่ดีพอ อีกทั้งกลุ่มควบคุมยังไม่สามารถแสดงเจตคติที่ดีต่อการหาวิธีการแก้ไขปัญหา หรือ การเข้าใจในปัญหาจากสถานการณ์ต่าง ๆ ร่วมถึงสื่อการเรียนรู้ยังคงไม่สามารถส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีได้ ในขณะที่นักเรียนกลุ่มทดลองได้มีการเข้าใจถึงประเด็นปัญหาที่ใกล้ตัวและปัญหายังสามารถเกิดขึ้นได้อย่างหลากหลาย

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จึงเป็นการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีในการในการมีพฤติกรรมทางสุขภาพที่ดียิ่งขึ้น และมองเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ร่วมถึงความสำคัญของวิธีการในการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายหลังจากดำเนินการใช้วิธีการแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับ อภิชัย เหล่าพิเดช (2556) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์จะช่วยให้นักเรียนสามารถเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ได้ และสอดคล้องกับ ปิยบุตร ทรัพย์สุคนธ์ (2561) ที่ได้กล่าวว่า นักเรียนจะสามารถพัฒนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ถ้าหากนักเรียนใช้กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีการลงมือทำและมองเห็นถึงปัญหาด้วยตนเอง โดยนักเรียนตระหนักถึงการร่วมแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างสร้างสรรค์และสามารถนำไปปรับใช้ได้จริง

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการปฏิบัติให้นักเรียนสามารถนำวิธีการแก้ไขปัญหาและสุขภาวะที่ดีไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน **ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติ** ทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติเห็นได้จากนักเรียนสามารถนำพฤติกรรมที่ดีทางสุขภาพและวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมมาใช้ในสถานการ์ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ นักเรียนได้ปฏิบัติพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติ จากการนำเสนอความเครียดที่เกิดขึ้นและการแก้ไขปัญหาที่มีการบูรณาการมา เช่น เครียดจากการจดบทเรียน นักเรียนได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์คือ การใช้สีในการบำบัดคือเลือกสีของเนื้อหาที่สนใจมาก เนื้อหาที่สนใจปานกลาง และเนื้อหาที่สนใจน้อยให้เหมาะสมกับการจดบทเรียน นักเรียนได้แสดงถึงการปฏิบัติผ่านวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถแสดงวิธีการแก้ไขปัญหาได้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทที่แตกต่างกัน นักเรียนกลุ่มทดลองยังสามารถถ่ายทอดสุขภาวะที่ดีให้แกบุคคลอื่นได้อย่างถูกต้อง และยังเกิดทักษะการปฏิบัติที่ดี เช่น นักเรียนแสดงวิธีการจัดการกับอารมณ์และความเครียดได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ การนั่งสมาธิตามขั้นตอนคลายความเครียด ซึ่งนักเรียนก็สามารถแสดงสถานการณ์จำลอง/บทบาทสมมุติได้อย่างเหมาะสมกับบทเรียน นักเรียนมีการแสดงออกถึงวิธีการในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนในชั้นเรียน

ร่วมกันวิเคราะห์การปฏิบัติและสามารถแนะนำรวมถึงแสดงวิธีการปฏิบัติเพิ่มเติมให้กลุ่มอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติดังกล่าวสามารถส่งผลต่อการเกิดทักษะในการสื่อสารระหว่างนักเรียน และยังส่งผลให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่นักเรียนจะสามารถนำไปปรับใช้ในการใช้ชีวิตประจำวันได้ ส่งผลให้ผลการเรียนด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองดีขึ้น

ในขณะที่การจัดการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุมเป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ตอบคำถามประกอบการบรรยาย ไม่มีการปฏิบัติเพิ่มเติมในสถานการณ์จำลอง/บทบาทสมมุติ ทำให้นักเรียนขาดทักษะในการปฏิบัติและไม่สามารถนำพฤติกรรมทางสุขภาพไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มควบคุมขาดทักษะการปฏิบัติและการสื่อสารร่วมกันกับผู้อื่น

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเกิดการปฏิบัติและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์รวมถึงเกิดทักษะต่อการสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ด้วย ดังที่ Delisle (1997) กล่าวถึง การเลือกประเด็นปัญหาควรเกิดจากประเด็นที่นักเรียนพบเจอและมีความสนใจ การเลือกปัญหาควรมีที่มาจากแหล่งสืบค้นที่หลากหลายเพื่อให้เกิดการศึกษาที่ถูกต้องและได้วิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับนักเรียน สอดคล้องกับ วาสนา โหงขุนทด (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค KWL Plus ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ธัญญาพร ก่องขันธ์ และ สมทรง สิทธิ (2561) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่านักศึกษาทั่วไปแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ทักษะการสื่อสาร

การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนเกิดทักษะสำคัญในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะการสื่อสาร จากการสื่อสารผ่านการพูด ฟัง อ่าน และ เขียน เพื่อใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์ผ่านกระบวนทั้ง 5 ขั้น ได้แก่ **ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา** นักเรียนมีการตอบคำถามที่แสดงถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการสืบเสาะข้อมูลปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดเป็นทักษะการพูดเห็นได้จากการตอบคำถามที่ได้มีการคิดวิเคราะห์แล้ว และทักษะฟังเห็นได้จากการรับข้อมูลคำถามพร้อมทั้งคิดวิเคราะห์ก่อนที่จะมีการโต้ตอบ **ขั้นที่ 2 ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา**

นักเรียนทำการสืบเสาะข้อมูลวิธีการแก้ไขปัญหาในขั้นพื้นฐานและกำหนดวิธีการของที่ตนเองจะใช้ในการแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุด จากนั้นรวมกลุ่มกันกับเพื่อนและนำเสนอปัญหาและวิธีการในการแก้ไขปัญหาของตนเอง พร้อมรับฟังวิธีการแก้ไขปัญหาของเพื่อน เกิดเป็นทักษะพูดและการฟังเห็นได้จากการนำเสนอปัญหาของตนเองและวิธีการในการแก้ไขปัญหา และรับฟังปัญหาและวิธีการในการแก้ไขของเพื่อนจากนั้นวิเคราะห์ว่าปัญหาใดเหมาะสมและวิธีการแก้ไขปัญหาใดที่สามารถนำมาบูรณาการใช้ร่วมกันได้ และทักษะการอ่านผ่านการสืบเสาะข้อมูลวิธีการแก้ไขปัญหาในขั้นพื้นฐาน **ขั้นที่ 3 ขั้นการวางแผนและออกแบบ** นักเรียนวางแผนและออกแบบวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านการบูรณาการวิธีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายรูปแบบเข้าด้วยกันและนำเสนอการออกแบบของกลุ่มให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจ **ขั้นที่ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติ** นักเรียนแสดงวิธีการในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์พร้อมอธิบายถึงวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม ทักษะพูดและฟังเห็นได้จากการปฏิบัติวิธีการในการแก้ไขปัญหาและการอธิบายขยายความถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและการแก้ไขที่ถูกต้องเหมาะสม และทักษะเขียนเห็นได้จากการบันทึกข้อเสนอแนะ ข้อดีและข้อเสีย ของวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เพื่อนต่างกลุ่มได้แสดงออกมา **ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมินและติดตามผล** นักเรียนแต่ละกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นถึงวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นและแนะนำถึงวิธีการในการปรับปรุงให้แต่ละวิธีมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นในแต่ละสถานการณ์ โดยปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายก็สามารถมีวิธีการในการแก้ไขปัญหาได้หลากหลายรูปแบบซึ่งแต่ละรูปแบบก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมทางสุขภาพที่แตกต่างกันไป โดยทักษะพูดและฟังเห็นได้จากเสนอแนะความคิดเห็นเรื่องการปรับปรุงวิธีการแก้ไขปัญหา และเกิดทักษะอ่านเห็นได้จากการอ่านข้อเสนอแนะของกลุ่มอื่นเพื่อนำมาปรับใช้ให้วิธีการแก้ไขปัญหาเกิดคุณภาพมากยิ่งขึ้น ในเรียนรู้โดยที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนอกจากจะช่วยพัฒนาการแก้ไขปัญหาแล้วยังพัฒนาทักษะที่สำคัญคือการสื่อสารระหว่างนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและทำให้การเรียนรู้สามารถตอบสนองต่อนักเรียนได้

ในขณะที่การจัดการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุมจะเป็นการสอนปกติประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ซึ่งส่วนมากจะเน้นให้ผู้เรียนได้เข้าใจเพียงการทำความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียน ไม่ได้มีขั้นตอนในการฝึกให้ผู้เรียนได้มีการโต้ตอบสื่อสาร และขาดความครอบคลุมในทักษะการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนจึงสามารถทำได้เพียงเรียนรู้พฤติกรรมและความทางสุขภาพพื้นฐานแต่ไม่สามารถวิเคราะห์ได้

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการสื่อสาร โดยนักเรียนสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างการเรียนรู้จากทักษะการพูด ฟัง เขียน และอ่าน ดังที่ จารุฬี แสงอรุณ (2559) จำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแผนผัง

ความคิดช่วยให้การเขียนพัฒนาขึ้น สอดคล้องกับ กรธนา โพธิ์เต็ง (2558) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่มีการร่วมมือจะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารจากการทำงานร่วมกัน โดยการพูดคุยกันแลกเปลี่ยนข้อมูล การรับฟังคำแนะนำของบุคคลอื่นในกลุ่ม การเขียนแผนการในการนำไปใช้ที่ถูกต้อง และการอ่านเรียนรู้เนื้อหาที่ต้องเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์เพชร คำแก้ว (2562) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพและทักษะการสื่อสารของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายโดยประยุกต์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติร่วมกับการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมสุขภาพและทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 การจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ครูผู้สอนต้องมีการวางแผนเลือกจัดกิจกรรมที่ไม่กว้างจนเกินไปหรือแคบเกินไป คือ การจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนได้มองเห็นถึงปัญหาที่ใกล้ตัวและเลือกปัญหาที่เป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถเจอได้ในชีวิตประจำวัน เป็นปัญหาที่นักเรียนสนใจจะแก้ไข เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจและพัฒนาต่อยอดได้อย่างเหมาะสม

1.2 การเลือกสถานการณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้จะมาจากสถานการณ์ที่นักเรียนสามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวันและเป็นปัญหาใกล้ตัวที่ควรได้รับการแก้ไขแต่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยรูปแบบวิธีการทั่วไป

1.3 สื่อที่มีความเหมาะสม คือ สื่อการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ใช้วิธีการที่ผู้เรียนสนใจและต้องการนำไปปรับปรุงและแก้ไข

1.4 ขั้นการสอนทั้ง 5 ขั้นตอน มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์และทักษะในการสื่อสารเนื่องจากในแต่ละขั้นตอนจะให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการสื่อสารทั้งการ พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็นจากหลายฝ่าย การเขียนแนะนำหรือเสนอแนะอย่างเหมาะสมร่วมถึงการเขียนเพื่อนำไปใช้แนะนำบุคคลใกล้ตัว และการอ่านที่เน้นสืบเสาะหาข้อมูลที่เหมาะสมต่อการแก้ไขปัญหา และยังนำปัญหามาใช้วิธีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่ได้มีการบูรณาการให้เหมาะสมต่อหลากหลายปัญหาที่เกิดขึ้น

1.5 การประเมินนักเรียนควรใช้การประเมินจากการพัฒนาของนักเรียนรายบุคคลเพิ่มเติม เพราะนักเรียนแต่ละคนสามารถแสดงทักษะได้แตกต่างกันและไม่เท่ากัน

1.6 กิจกรรมการประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นกิจกรรมที่เหมาะกับการพัฒนาทักษะการพูด โดยให้นักเรียนได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันรวมถึงยังมีการรับความรู้ใหม่จากสมาชิกคนอื่น ๆ

1.7 กิจกรรมการแสดงความคิดเห็นเหมาะกับการพัฒนาทักษะการฟัง โดยให้นักเรียนได้รับฟังความคิดเห็นที่เพื่อนต้องการเสนอแนะเพื่อให้นำไปปรับใช้และเกิดการพัฒนาการแก้ไขปัญหาที่สมบูรณ์

1.8 กิจกรรมการสืบเสาะข้อมูลเหมาะกับการพัฒนาทักษะการอ่าน โดยให้นักเรียนได้ค้นคว้าสิ่งที่มีความสนใจเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับแต่ละปัญหาและนำมาบูรณาการให้วิธีแก้ไขปัญหาสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย

1.9 กิจกรรมการเขียนแนะนำเหมาะกับการพัฒนาทักษะการเขียน โดยให้นักเรียนได้เขียนแนะนำ หรือ เพิ่มเติมข้อมูล ในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันหรือสถานการณ์ที่แตกต่างกันและจะส่งผลให้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไขอย่างไม่ดีพอ

2. ข้อแนะนำสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่มีต่อตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะการทำงานร่วมกัน พฤติกรรมทางสุขภาพ เป็นต้น

2.2 รูปแบบการวิจัยการพัฒนาการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ควรมีการนำไปพัฒนาต่อยอดในรูปแบบของตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะการทำงานร่วมกัน พฤติกรรมทางสุขภาวะที่ดี เป็นต้น

2.3 แบบแผนการวิจัยการพัฒนาการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารที่น่าสนใจควรนำไปปรับใช้ในระดับการศึกษาอื่นเพื่อให้เกิดความหลากหลายของกลุ่มประชากร

2.4 การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์สามารถที่จะจัดทำได้แต่ต้องมีการเตรียมแอพพลิเคชั่นที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรธนา โพธิ์เต็ง. (2558) การพัฒนาทักษะการสื่อสารและความสามารถในการทำโครงงาน โดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม –ธันวาคม 2560)

กฤติการณ์ แกมใบ. (2562) ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยการใช้เทคนิคการตั้งคำถามขั้นสูงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงระบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษปีที่ 4. (ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จารุฬี แสงอรุณ. (2559) การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด. (ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2561). โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3 พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. , การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน. (2556). http://theunclebeachresort-wichakan.blogspot.com/2013/04/blog-post.html. [7 สิงหาคม 2562].

จิรวัฒน์ เพชรรัตน์ และ อัมพร ทองใบ. (2555) ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ โอเดียนสโตร์ (2555).

จุไลรัตน์ ลักษณะศิริ (2552) ภาษากับการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 4, นครปฐม : โครงการตำราและหนังสือคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2552)

ณัฏฐพงศ์ กาญจนฉายา (2559) การพัฒนาสื่อการสอนเสมือนจริงประกอบการสอนวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยบุรีรัมย์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม (2562)

ณัฐกาญจน์ เลิศยะโส. (2553) การพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงร้อยแก้วโดยใช้การสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศิลปากร

ณัฐวุฒิ อรุณรัตน์ และปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ. (2562) การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมการสอนด้วยกระบวนการออกแบบวิศวกรรมที่มีผลต่อความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน

ดารารัตน์ ชัยพิลา. (2559) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการตตามแนวคิด STEM Education เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา Vol. 27 No. 2 (2559)

ทรงยศ สกุลยา และวนินทร สุภาพ. (2563 การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง การประยุกต์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวด้วยกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 22 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2563

ทิศนา แขมมณี. (2545) รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย พิมพ์ครั้งที่ 8, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แทน ไพรสิงห์ และจินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2560) ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบตกผลึกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (ปริญญา มหาบัณฑิต), สาขาสุขศึกษาและพลศึกษา หลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัญญาพร ก่องขันธ์ และ สมทรง สิทธิ (2561) ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-เมษายน (2562)

เนตรนภางค์ สัญศรีเมือง. (2554) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการส่งเสริมทักษะการสื่อสารและการประเมินผลตามสภาพจริง. ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2545)

บุษกร เฉลิมสินสุวรรณ. (2558) ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานที่มีต่อทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสารของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 3. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 47 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มีนาคม

ปิยบุตร ทรัพย์สุคนธ์ (2561) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และทักษะการทำงานกลุ่มด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค TGT เรื่อง โครงสร้างและหน้าที่ของพืชดอกในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/304980

พงษ์เพชร คำแก้ว. (2562) ผลของโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพและทักษะการสื่อสารของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โดยประยุกต์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติร่วมกับการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง (ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พจนีย์ ขาชาลี และรัชกร ประสีระเตสัง. (2563) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหา หน่วยการเรียนรู้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. Journal of MCU Ubon Review,Vol.5 No.3 (September-December 2020)

พรพรรณ ศรีสุธรรม (2562) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พรพิมล ริยาย และธนางกูร ขำศรี. (2555) การพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย. มหาวิทยาลัยนอร์ท–เชียงใหม่ 2555. https://silo.tips//download/2553-21

มนทรัตน์ สุจีรกุลไกร. (2562) ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบผสมผสานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงบริหารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มยุรฉัตร กลิ่นผึ้ง. (2559) การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/180.ru

วชิรวิทย์ ช้างแก้ว. (2560) ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสร้างสื่อนวัตกรรมทางสุขภาพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (ปริญญา มหาบัณฑิต), สาขาสุขศึกษาและพลศึกษา หลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรางคณา เค้าอ้น. (2560) การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดย ใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้. (ปริญญา มหาบัณฑิต). สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

วารินท์พร ฟันเฟื่องฟู. (2562) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามกระบวนการ GPASS. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 9(2), 130 – 140.

วิพรพรรณ ศรีสุธรรม (2562) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิไลวรรณ ศิริอรรถ. (2562) ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิสุทธิวัฒน์ ต๊ะผัด. (2560) ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ปริญญา มหาบัณฑิต), สาขาสุขศึกษาและพลศึกษา หลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีรวัฒน์ อินทรพร (2558) ทักษะการเขียน สงขลา : ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่ (2545)

สายพิณ เพ็งสันเทียะ และสมปัต ตัญตรัยรัตน์. (2553) การพัฒนาทักษะการเขียนสื่อสาร ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผลการประเมินงานเขียนของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 4 ฉบับพิเศษ 2553

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปี พุทธศักราช 2542

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงปี พุทธศักราช 2560)

สิริกานต์ ไชยสิทธิ์ และณรงค์ สมพงษ์. (2563) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์บนระบบนวัตกรรมการสอนอัจฉริยะ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. NRRU Community Research Journal Vol.14 No.2 (April - June 2020)

แสงระวี ประจวบวัน และมีชัย เอี่ยมจินดา. (2553) การพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงโดยใช้แบบฝึกหัดที่ใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศิลปากร

โสภา ช้อยชด. (2560) ผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและทฤษฎีประมวลสารสนเทศทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางโลกออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. (ปริญญามหาบัณฑิต), สาขาสุขศึกษาและพลศึกษา หลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิชัย เหล่าพิเดช และ อรพิณ ศิริสัมพันธ์ (2556) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาทางสังคมของไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

อาภาพรรณ ประทุมไทย (2563) ผลของกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานกลุ่ม และการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีที่ 31 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม (2563)

ไอริณ วัฒนพานิช. (2562) ผลของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านเรื่องสารเสพติดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต), สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาษาอังกฤษ

Amed Forces Medical Service. (2015). Health Education's Objectives and Needs Education. https://www.afhsr.med.sa/!web/he_obj_en.php

Delisle (1996). Creative Education. https://www.scirp.org/(S(czeh2tfqw2orz553k1w0r45))/reference/referencespapers.aspx?referenceid=248586

Devasis C. (2020). Health Education: Meaning, Importance, Aims and Objectives of Health Education. https://onlinenotebank.wordpress.com/2020/03/17/health-education-meaning-importance-aims-and-objectives-of-health-education/

Elaine Auld. (2016). Health Education . https://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199756797/obo-9780199756797-0044.xml

J.M. Black. (2010). Philosophical Foundations of Health Education. https://iums.ac.ir/files/hshe-soh/files/Philosophical_Foundations_of_Health_Education_(Public_HealthAAHE)(1).pdf

Lewin & Reed. (1998). Creative Problem Solving in Occupational Therapy

Maria M. (2015). Aims and Objectives of Health Education | Role of Health Educator. https://nursingexercise.com/health-health-education-overview/

Milkova and Hercik. (2014). Possibilities Of Language Skills Development Within The Framework Of Communicative Competence Mastering In E-Learning Language Courses.https://www.researchgate.net/publication/270846278_Possibilities_Of_Language_Skills_Development_Within_The_Framework_Of_Communicative_Competence_Mastering_In_E-Learning_Language_Courses

Osborn. (1963). Creative Problem-Solving Process. https://idea-sandbox.com/blog/osborn-creative-problem-solving-process/

Parnes. (1976). Creative Problem Solving Resource Guide. https://www.creativeeducationfoundation.org/wpcontent/uploads/2015/06/CPS-Guide-6-3-web.pdf

Ratzan, Payne & Bishop. (1996). The Status and Scope of Health Communication. https://www.researchgate.net/publication/12374144_The_Status_and_Scope_of_Health_Communication

Sarah J. Olson. (2013). Philosophical Foundations of Health Education. Health Promotion Practice November 2013 Vol. 14

Scott Jeffrey. (2021). Eight Easy Creative Problem-Solving Techniques That Really Work. https://scottjeffrey.com/creative-problem-solving-techniques/

Treffinger, Isaksen & Dorval. (2011). Creative Problem Solving (CPS Version 6.1™) A Contemporary Framework for Managing Change. https://www.researchgate.net/publication/237616636_Creative_Problem_Solving_CPS_Version_61_A_Contemporary_Framework_for_Managing_Change

World Health Organization. (2012). Health education: theoretical concepts, effective strategies and core competencies. Retrieved 14 July 2021 from https://applications.emro.who.int/dsaf/EMRPUB_2012_EN_1362.pdf

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ก-1 รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสาร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ก-1 รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะการสื่อสาร

1. อาจารย์ ดร.สริญญา รอดพิพัฒน์
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา
   คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. อาจารย์ ดร.ชญาภัสร์ สมกระโทก
   อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
   โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรดี เอกรณรงค์ชัย
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา
   คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

4. อาจารย์วรอนงค์ ยังเจริญ
   อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
   โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร

5. อาจารย์ ดร.โสภา ช้อยชด
   นักวิชาการอิสระ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข
เครื่องมือวิจัย

ข-1 แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ข-2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ

ข-3 แบบวัดทักษะการสื่อสาร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข-1 แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาโดยใช้การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

รหัสวิชา พ 32102 **รายวิชา** สุขศึกษา 4 **กลุ่มสาระการเรียนรู้** สุขศึกษาและพลศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 **ภาคเรียนที่** 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ การปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย
เรื่อง การปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย **เวลา** 50 **นาที**

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ม.5/7 แสดงวิธีการช่วยฟื้นคืนชีพอย่างถูกวิธี

2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และสรุปประเด็นปัญหาที่เกิดผลกระทบต่อสุขภาพได้อย่างถูกต้อง (K)
2. นักเรียนตระหนักและสามารถยกตัวอย่างประโยชน์จากการป้องกันตนเองและการปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษได้อย่างเหมาะสม (A)
3. นักเรียนสามารถแสดงวิธีการป้องกันตนเองและการปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษได้ถูกต้อง (P)
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อการป้องกันตนเองและการปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษ (C)
   4.1) ทักษะการพูด (C1)
   4.2) ทักษะการฟัง (C2)
   4.3) ทักษะการอ่าน (C3)

3. สาระสำคัญ

สารที่ใช้ในชีวิตประจำวันมีสารเคมีเป็นองค์ประกอบ ซึ่งสามารถจำแนกเป็นสารสังเคราะห์และสารธรรมชาติ เช่นสารปรุงรสอาหาร สารแต่งสีอาหาร สารทำความสะอาด สารกำจัดแมลงและสารกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น หากร่างกายได้รับสารพิษโดยการรับประทาน ทางการหายใจหรือการสัมผัสสารพิษโดยตรงผ่านทางผิวหนังก็จะทำให้เกิดอันตรายต่อระบบของร่างกายหรืออาจอันตรายถึงชีวิตได้ และอีกหนึ่งประการที่สำคัญในการปฐมพยาบาลผู้ป่วยคือทักษะการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยในรูปแบบต่างๆ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

เมื่อเกิดอุบัติเหตุรุนแรงหรือมีผู้ได้รับบาดเจ็บ หากเคลื่อนย้ายไม่ถูกวิธี ไม่ระมัดระวัง อาจก่อให้เกิดอาการบาดเจ็บรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผู้ปฐมพยาบาลควรจะต้องมีความรู้ที่ถูกต้องกับการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกวิธีทั้งการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับสารพิษทางปาก ทางผิวหนังหรือทางตา รวมทั้งหลักการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่ถูกวิธีด้วย

4. สาระการเรียนรู้

1. การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษ
   - สารพิษทางปาก
   - สารพิษทางผิวหนัง
   - สารพิษทางการหายใจ
   -

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นกำหนดปัญหา

1. นักเรียนดูวิดีโอ “อันตรายจากสารพิษ”
2. นักเรียนดูวิดีโอ “สารเคมีจากเหตุระเบิดโรงงานกิ่งแก้ว”
3. นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยกำหนดทั้งหมด 8 กลุ่ม และแต่ละกลุ่มจะได้วิธีการในการป้องกันและปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไรเมื่อได้รับสารพิษหรือสารเคมีเข้าสู่ร่างกายตามลักษณะของสารพิษที่เข้าสู่ร่างกายดังนี้
   - กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 4 และกลุ่มที่ 7 ได้รับสารพิษทางปาก
   - กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ 5 และกลุ่มที่ 8 ได้รับสารพิษทางการหายใจ
   - กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 6 ได้รับสารพิษทางผิวหนัง
4. นักเรียนในกลุ่มรวมกันวิเคราะห์และระบุประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากสารพิษหรือสารเคมีและผลเสียที่เกิดขึ้นหากได้รับสารพิษหรือสารเคมี (จุดประสงค์ข้อที่ 1 K)

ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา

5. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันศึกษาประเด็นสำคัญดังนี้ (จุดประสงค์ข้อที่ 4.3 ทักษะการอ่าน)
   - นักเรียนมีวิธีการป้องกันตนเองอย่างไรให้ปลอดภัยจากสารพิษหรือสารเคมี
   - นักเรียนมีวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไรเมื่อได้รับสารพิษหรือสารเคมีเข้าสู่ร่างกาย
6. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันยกตัวอย่างในการป้องกันตนเองและปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อได้รับสารพิษหรือสารเคมีอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้ได้รับวิธีการแก้ไขปัญหาให้มากที่สุด (จุดประสงค์ข้อที่ 2 A)

ขั้นการวางแผนและออกแบบ

7. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันบูรณาการวิธีในการป้องกันต้นเองและการปฐมพยาบาลจากการได้รับสารพิษหรือสารเคมีให้ได้วิธีการเดียวที่นักเรียนคิดว่าเหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาที่สุด (จุดประสงค์ข้อที่ 4.1 ทักษะการพูด และ 4.2 ทักษะการฟัง)
8. นักเรียนร่วมกันวางแผนและออกแบบวิธีในการปฏิบัติดังนี้
   - การในการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากสารพิษหรือสารเคมี 1 วิธี
   - การปฐมพยาบาลเบื้องต้นหากได้รับสารเคมี 1วิธี

ขั้นลงมือปฏิบัติ

9. นักเรียนทั้งหมด 8 กลุ่ม ใช้สถานการณ์สมมุติที่กลุ่มตนเองได้สร้างขึ้นเพื่อแสดงวิธีการในการป้องกันตนเองและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นหากได้รับสารพิษหรือสารเคมี (จุดประสงค์ข้อที่ 3 P)

ขั้นการประเมินและติดตามผล

10. ครูให้นักเรียนนำเสนอแนวทางในการใช้ทักษะในการป้องกันตนเองและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นหากได้รับสารพิษหรือสารเคมี (จุดประสงค์ข้อที่ 4.1 ทักษะการพูด และ 4.2 ทักษะการฟัง)
11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและถามคำถามถึงผลถึงการป้องกันตนเองและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นจากการได้รับสารพิษหรือสารเคมี ของแต่ละกลุ่มว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ โดยให้สรุปตามกลุ่มดังนี้
    - กลุ่มที่ 1 สรุปของกลุ่มที่ 2
    - กลุ่มที่ 2 สรุปของกลุ่มที่ 3
    - กลุ่มที่ 3 สรุปของกลุ่มที่ 4
    - กลุ่มที่ 4 สรุปของกลุ่มที่ 5
    - กลุ่มที่ 5 สรุปของกลุ่มที่ 6
    - กลุ่มที่ 6 สรุปของกลุ่มที่ 7
    - กลุ่มที่ 7 สรุปของกลุ่มที่ 8
    - กลุ่มที่ 8 สรุปของกลุ่มที่ 1
12. ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นจากการได้รับสารพิษหรือสารเคมี

6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. วิดีโอ “อันตรายจากสารพิษ”
2. วิดีโอ “สารเคมีจากเหตุระเบิดโรงงานกิ่งแก้ว”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์ประเมิน
1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และสรุปประเด็นปัญหาที่เกิดผลกระทบต่อสุขภาพได้อย่างถูกต้อง (K)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน - การแสดงความคิดเห็น	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
2. นักเรียนตระหนักและสามารถยกตัวอย่างประโยชน์จากการป้องกันตนเองและการปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษได้อย่างเหมาะสม (A)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
3. นักเรียนสามารถแสดงวิธีการป้องกันตนเองและการปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษได้ถูกต้อง (P)	-	- การนำเสนอสถานการณ์สมมุติ	- แบบประเมินการปฏิบัติ	- นักเรียนกลุ่มที่ปฏิบัติได้อย่างถูกตามหลักความปลอดภัยต้องมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คะแนน 12-10 ดีมาก คะแนน 9-7 ดี คะแนน 6-4 พอใช้ คะแนน 3-1 ปรับปรุง
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อการป้องกันตนเองและการปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษ (C)	-	- การนำเสนอสถานการณ์สมมุติ	- แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ดังต่อไปนี้ คะแนน 12-10 ดีมาก คะแนน 9-7 ดี คะแนน 6-4 พอใช้ คะแนน 3-1 ปรับปรุง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

8. บันทึกผลหลังการสอน

8.1 สรุปผลการเรียนการสอน

-

8.2 ปัญหา/อุปสรรค

-

8.3 แนวทางแก้ไข /แนวทางการพัฒนา

-

ลงชื่อ.....

(นายพิชาธรณ์ เผือกเชาวไว)

ตำแหน่ง ครูผู้สอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2
เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

รหัสวิชา พ 32102 **รายวิชา** สุขศึกษา 4 **กลุ่มสาระการเรียนรู้** สุขศึกษาและพลศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 **ภาคเรียนที่** 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น
เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น **เวลา** 50 **นาที**

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ม.5/7 แสดงวิธีการช่วยฟื้นคืนชีพอย่างถูกวิธี

2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง (K)

2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย (A)

3. นักเรียนสามารถแสดงวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง (P)

4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง (C)

4.1) ทักษะการพูด (C1)
4.2) ทักษะการฟัง (C2)
4.3) ทักษะการอ่าน (C3)
4.3) ทักษะการเขียน (C4)

3. สาระสำคัญ

อุบัติเหตุเกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ ทุกเวลาและกับทุกคน โดยไม่มีใครคาดคิดหรือคาดหวังให้เกิดขึ้น กิจวัตรประจำวัน หรือแม้แต่พฤติกรรมการเล่นกีฬา การออกกำลังกายอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ ทำให้ร่างกายเกิดการบาดเจ็บหรือมีอาการผิดปกติอย่างฉุกเฉินตามอวัยวะส่วนต่างของร่างกาย การเรียนรู้วิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การห้ามเลือด การช่วยฟื้นคืนชีพ การเข้าเฝือกชั่วคราว การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย และการปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับสารพิษ นับเป็นเรื่องที่สำคัญที่เราต้องเรียนรู้และศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับใช้ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการประยุกต์รูปแบบกิจกรรมเกม

พันธุ์แท้ช่วยสรุปเนื้อหาบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุข และสนุกกับการเรียนรู้ในเรื่องการปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

4. สาระการเรียนรู้

1. การปฐมพยาบาลเบื้องต้น 2. การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นกำหนดปัญหา

1. นักเรียนร่วมกันตอบคำถามต่อไปนี้

- จากหน่วยการเรียนรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย นักเรียนเรียนเกี่ยวกับหลักในการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บจากสาเหตุใดบ้าง และมีวิธีการช่วยเหลืออย่างไร (แนวตอบ ขึ้นอยู่กับคำตอบของนักเรียน เช่น จมน้ำ – การช่วยฟื้นคืนชีพ, ปวดข้อมือ – การพันผ้ายืดด้วยเกลียวเลขแปด เป็นต้น)

2. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และระบุประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการไม่ได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายที่ถูกต้อง

ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา

3. นักเรียนแต่ละคนคิดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการไม่ได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายที่ถูกต้อง คนละ 1 ปัญหา (จุดประสงค์ข้อที่ 2 A)

4. นักเรียนจับกลุ่มกันกลุ่มละ 5 คน จำนวน 8 กลุ่ม โดยให้นักเรียนแต่ละคนเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นจากการไม่ได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายที่ถูกต้องของตนเองให้เพื่อนในกลุ่มฟังและรวมกันวิเคราะห์หาปัญหาที่เกิดขึ้นและจำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหา

5. นักเรียนในกลุ่มรวมกันศึกษาประเด็นสำคัญผ่านสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ในรูปแบบ QR code ดังนี้ (จุดประสงค์ข้อที่ 1 K และ ข้อที่ 4.3 ทักษะการอ่าน)

- การปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ
- การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างถูกวิธี

6. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันเสนอแนวทางในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่ถูกต้องเหมาะสมกับปัญหาของตนเองให้ได้รับวิธีการแก้ไขปัญหาให้มากที่สุดพร้อมจดบันทึกว่าได้แนวทางใดบ้างในการแก้ไขปัญหา (จุดประสงค์ข้อที่ 4.4 ทักษะการเขียน)

ขั้นการวางแผนและออกแบบ

7. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันบูรณาการการแนวทางในปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่ถูกต้องเพื่อให้ได้วิธีการในการแก้ปัญหาของการไม่ได้รับการปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่ถูกต้องวิธีเดียวที่นักเรียนคิดว่าเหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาที่สุด

8. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันสร้างสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่จะช่วยแก้ปัญหาการไม่ได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายที่ถูกต้อง พร้อมทั้งแสดงวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง (จุดประสงค์ข้อที่ 3 P)

ขั้นลงมือปฏิบัติ

9. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ดังนี้

- กลุ่มที่ 8 ศึกษากลุ่มที่ 7
- กลุ่มที่ 7 ศึกษากลุ่มที่ 6
- กลุ่มที่ 6 ศึกษากลุ่มที่ 5
- กลุ่มที่ 5 ศึกษากลุ่มที่ 4
- กลุ่มที่ 4 ศึกษากลุ่มที่ 3
- กลุ่มที่ 3 ศึกษากลุ่มที่ 2
- กลุ่มที่ 2 ศึกษากลุ่มที่ 1
- กลุ่มที่ 1 ศึกษากลุ่มที่ 8

ขั้นการประเมินและติดตามผล

10. นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมกันเพื่อหาข้อเสนอแนะของสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่จะช่วยแก้ปัญหาการไม่ได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายที่ถูกต้องของกลุ่มที่ได้ไปศึกษามา

11. นักเรียนตัวแทนของกลุ่มออกมาเสนอแนะการปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่จะช่วยแก้ปัญหาการไม่ได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายที่ถูกต้องของกลุ่มที่ได้ไปศึกษามา

12. ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายที่ถูกต้อง

6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ออนไลน์รูปแบบ QR code เรื่อง “การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่ถูกต้อง”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้ สู่ตัวชี้วัด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์ประเมิน
1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง (K)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย (A)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
3. นักเรียนสามารถแสดงวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง (P)	-	- การสร้างสื่อการเรียนรู้ออนไลน์	- แบบประเมินสื่อการเรียนรู้ออนไลน์	- สื่อของนักเรียนมีการนำเสนอการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย คะแนน 12-10 ดีมาก คะแนน 9-7 ดี คะแนน 6-4 พอใช้ คะแนน 3-1 ปรับปรุง
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง (C)	-	- การเสนอแนะการปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่จะช่วยแก้ปัญหาการไม่ได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายที่ถูกต้อง	- แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ดังต่อไปนี้ คะแนน 12-10 ดีมาก คะแนน 9-7 ดี คะแนน 6-4 พอใช้ คะแนน 3-1 ปรับปรุง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

8. บันทึกผลหลังการสอน

8.1 สรุปผลการเรียนการสอน

-

8.2 ปัญหา/อุปสรรค

-

8.3 แนวทางแก้ไข /แนวทางการพัฒนา

-

ลงชื่อ.....

(นายพิชาธรณ์ เผือกเชาวไว)

ตำแหน่ง ครูผู้สอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3
เรื่อง อารมณ์

รหัสวิชา พ 32102 **รายวิชา** สุขศึกษา 4 **กลุ่มสาระการเรียนรู้** สุขศึกษาและพลศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 **ภาคเรียนที่** 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 พิชิตอารมณ์และความเครียด
เรื่อง พิชิตอารมณ์และความเครียด **เวลา** 50 **นาที**

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ม.5/6 ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของอารมณ์และระบุประเภทของอารมณ์ได้อย่างถูกต้อง (K)
2. นักเรียนตระหนักและสามารถยกตัวอย่างประโยชน์จากการควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม (A)
3. นักเรียนสามารถใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรงได้อย่างเหมาะสม (P)
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อพฤติกรรมที่เกิดจากอารมณ์ลักษณะต่างๆได้อย่างเหมาะสม (C)
   4.1) ทักษะการพูด (C1)
   4.2) ทักษะการฟัง (C2)
   4.3) ทักษะการอ่าน (C3)

3. สาระสำคัญ

สภาวะทางอารมณ์เป็นพื้นฐานจิตใจของมนุษย์ทุกคน ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามพื้นฐานการดำรงชีวิตของแต่ละคน อารมณ์มีหลากหลายรูปแบบทั้งอารมณ์ที่เกิดจากความสบายใจ ความทุกข์ใจ หรืออารมณ์ที่เกิดจากความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ อารมณ์ที่ไม่ดีอาจส่งผลกระทบให้เกิดพฤติกรรมไม่เหมาะสม การควบคุมอารมณ์ก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นตัวในการควบคุมความรุนแรงของอารมณ์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพราะหากรุนแรงเกินไปอาจส่งผลต่อบุคลิกภาพและการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังนั้นการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับอารมณ์จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะเป็นพื้นฐานในการทำงานหรือใช้ชีวิตในอนาคต การนำวิธีการสอนแบบกลุ่มเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถ

ของตนเองอย่างเต็มที่ ร่วมมือกันและมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม เกิดกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นมาใช้ จะช่วยให้ผู้เรียนเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตหรือการทำงานในอนาคตได้

4. สาระการเรียนรู้

1. อารมณ์
   - ความหมายและความสำคัญ
   - องค์ประกอบของอารมณ์
2. พิชิตอารมณ์และความเครียด
   - ความหมายและความสำคัญของอารมณ์
   - ประเภทและองค์ประกอบ
   - พฤติกรรมที่เกิดจากอารมณ์
   - การควบคุมอารมณ์

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นกำหนดปัญหา

1. นักเรียนดูคลิปวิดีโอเรื่อง Hormones วัยว้าวุ่น Season 2 ตอนที่ 10 (2 นาที 21 วินาที) และตอบคำถามต่อไปนี้ (จุดประสงค์ข้อที่ 1 K)

- จากการดูคลิปวิดีโอนักเรียนคิดว่า ดาว ในขณะนั้น มีสภาวะอารมณ์ใด

(แนวตอบ อารมณ์โกรธ โมโห)

- ถ้าหากนักเรียนเป็น ดาว นักเรียนจะมีวิธีการจัดการอารมณ์ของตนเองอย่างไรให้มีความเหมาะสม

(แนวตอบ ตะโกนคนเดียวดังๆเพื่อเป็นการปลดปล่อยและระบายความรู้สึก เป็นต้น)

2. นักเรียนจับกลุ่มเรียงเลขที่และแต่ละกลุ่มจะได้สถานการณ์ในการเกิดอารมณ์ที่ไม่พึงพอใจดังนี้

- นักเรียนเลขที่ 1-10 เป็นกลุ่มที่ 1 สถานการณ์ความไม่พอใจในโรงเรียน
- นักเรียนเลขที่ 11-20 เป็นกลุ่มที่ 2 สถานการณ์ความไม่พอใจในที่สาธารณะ
- นักเรียนเลขที่ 21-30 เป็นกลุ่มที่ 3 สถานการณ์ความไม่พอใจที่บ้าน
- นักเรียนเลขที่ 31-40 เป็นกลุ่มที่ 4 สถานการณ์ความไม่พอใจในร้านอาหาร

3. นักเรียนศึกษาความหมายของอารมณ์ ประเภทของอารมณ์ผ่านการเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา ม.5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 (10 นาที) (จุดประสงค์ข้อที่ 4.3 ทักษะการอ่าน)

4. นักเรียนสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ร่วมกันเสนอปัญหาที่เกิดจากการใช้อารมณ์ที่ไม่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ มาคนละ 1 ปัญหา

5. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันสรุปปัญหาที่เกิดจากการใช้อารมณ์ที่ไม่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สำคัญที่สุดและน่าสนใจที่สุดในกลุ่มมาเพียงปัญหาเดียว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา

6. นักเรียนภายในกลุ่มร่วมกันเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง ให้ได้รับมาให้ได้วิธีการในการแก้ปัญหามากที่สุด (จุดประสงค์ข้อที่ 4.1 ทักษะการพูด และ 4.2 ทักษะการฟัง)

ขั้นการวางแผนและออกแบบ

7. นักเรียนในกลุ่มรวมกันเสนอวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายมาบูรณาการร่วมกันเพื่อให้เกิดวิธีการแก้ไขปัญหาในรูปแบบใหม่ที่มีการผสมผสานของการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายรูป (จุดประสงค์ข้อที่ 2 A)

ขั้นลงมือปฏิบัติ

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวออกมาแสดงความสามารถในการใช้ทักษการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรงที่เหมาะสมตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่ภายในกลุ่มได้มีการสรุปร่วมกันมานำเสนอเพื่อดูความเหมาะสม (จุดประสงค์ข้อที่ 3 P)

ขั้นการประเมินและติดตามผล

9. ครูร่วมกันสรุปกับนักเรียนถึงการเกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ในสถานการณ์ต่าง ๆ และปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ขึ้นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. คลิปวิดีโอเรื่อง Hormones วัยว้าวุ่น Season 2 ตอนที่ 10

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์ประเมิน
1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของอารมณ์และระบุประเภทของอารมณ์ได้อย่างถูกต้อง (K)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
2. นักเรียนตระหนักและสามารถยกตัวอย่างประโยชน์จากการควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม (A)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
นักเรียนสามารถใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรงได้อย่างเหมาะสม (P)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อพฤติกรรมที่เกิดจากอารมณ์ลักษณะต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม (C)	-	- การนำเสนอวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้อารมณ์ที่ไม่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ	แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ดังต่อไปนี้ คะแนน 12-10 ดีมาก คะแนน 9-7 ดี คะแนน 6-4 พอใช้ คะแนน 3-1 ปรับปรุง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

8. บันทึกผลหลังการสอน

8.1 สรุปผลการเรียนการสอน

-

8.2 ปัญหา/อุปสรรค

-

8.3 แนวทางแก้ไข /แนวทางการพัฒนา

-

ลงชื่อ.....

(นายพิชาธรณ์ เผือกเชาวไว)

ตำแหน่ง ครูผู้สอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด

รหัสวิชา พ 32102 **รายวิชา** สุขศึกษา 4 **กลุ่มสาระการเรียนรู้** สุขศึกษาและพลศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 **ภาคเรียนที่** 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด
เรื่อง ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด **เวลา** 50 **นาที**

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ม.5/6 ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการจัดการความเครียดได้อย่างถูกต้อง (K)
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความเครียด (A)
3. นักเรียนสามารถใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง (P)
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อวิธีการจัดการความเครียดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (C)
   - 4.1) ทักษะการพูด (C1)
   - 4.2) ทักษะการฟัง (C2)
   - 4.3) ทักษะการเขียน (C4)

3. สาระสำคัญ

ความเครียดสามารถเกิดสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในช่วงวัยใด หากไม่สามารถจัดการกับความเครียดได้ก็จะทำให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ดังนั้นนักเรียนควรมีวิธีการจัดการความเครียดด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ และอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ที่ให้นักเรียนซึ่งมีปัญหาความเครียดเหมือนกันทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ช่วยกันหาแนวทางการแก้ไขความเครียดร่วมกัน ผ่านกิจกรรม “เครียดบรรเทา เราช่วยกัน” เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการจัดการความเครียดของตนเองได้อย่างเหมาะสม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4. สาระการเรียนรู้

พิชิตอารมณ์และความเครียด

- ความหมายและสาเหตุของความเครียด
- การสำรวจและประเมินความเครียด
- ผลกระทบของความเครียด
- การจัดการความเครียด

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นกำหนดปัญหา

1. นักเรียนดูคลิปวิดีโอข่าวเรื่อง “ทำอย่างไร? หากถูกนำภาพลับไป แบล็กเมล์” และตอบคำถามต่อไปนี้ (จุดประสงค์ข้อที่ 1 K)

- นักเรียนคิดว่าการแบล็กเมล์คนรักหรือคนใกล้ตัวเป็นเรื่องที่สมควรหรือไม่ (แนวตอบ ไม่สมควร เพราะ ถือว่าเป็นการเผยแพร่ภาพหรือคลิปวิดีโอที่บุคคลในภาพหรือคลิปวิดีโอไม่ได้รับการยินยอม)

- หากนักเรียนตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว เป็นบุคคลในภาพหรือในคลิปวิดีโอ นักเรียนจะมีวิธีการในการแก้ไขปัญหาอย่างไร (แนวตอบ แจ้งความเอาผิดผู้กระทำเรื่องดังกล่าว และปล่อยวาง คิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว ย้อนกับไปแก้ไขไม่ได้ ทำปัจจุบันกับสิ่งที่เกิดขึ้นให้ดีที่สุด)

2. นักเรียนทำแบบประเมินความเครียด “ตอนนี้คุณเครียดในระดับไหน” และนำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินมาประเมินว่าตนเองมีภาวะความเครียดหรือไม่

3. นักเรียนแต่ละคนระบุปัญหาที่ทำให้ตนเองเกิดความเครียดหรือเคยเกิดความเครียดมาคนละ 1 ปัญหาและเขียนลงในกระดาษ A4

ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา

4. นักเรียนดูคลิปวิดีโอเรื่อง “การจัดการความเครียด”

5. นักเรียนแต่ละคนคิดวิธีการแก้ไขปัญหาความเครียดของตนเองให้ได้เยอะที่สุดและเขียนลงในกระดาษ A4 เป็นข้อ ๆ (จุดประสงค์ข้อที่ 4.3 ทักษะการเขียน)

6. นักเรียนแสดงวิธีการในการแก้ไขปัญหาความเครียดที่นักเรียนคิดว่าเหมาะสมที่สุดในสถานการณ์ที่นักเรียนเกิดความเครียดมา 3 วิธี (จุดประสงค์ข้อที่ 3 P)

ขั้นการวางแผนและออกแบบ

7. นักเรียนวางแผนและออกแบบนำวิธีการในการจัดการความเครียดที่เหมาะสมทั้ง 3 วิธีมาบูรณาการณ์กันเพื่อให้ทั้ง 3 วิธีสอดคล้องกันเป็นวิธีเดียว (จุดประสงค์ข้อที่ 2 A)

ขั้นลงมือปฏิบัติ

8. นักเรียนแต่ละคนนำกระดาษ A4 ออกมานำเสนอความเครียดของตนเองที่เกิดขึ้นและวิธีในการแก้ไขปัญหาความเครียดที่ได้บูรณาการณ์มาแล้วว่าเหมาะสมให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง (จุดประสงค์ข้อที่ 4.1 ทักษะการพูด และ 4.2 ทักษะการฟัง)

ขั้นการประเมินและติดตามผล

9. ให้นักเรียนที่ฟังเพื่อนร่วมกันประเมินและเสนอแนะถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเครียดที่เพื่อนได้มีการบูรณาการณ์มาแล้วว่าเหมาะสมและสามารถทำได้จริงหรือไม่พร้อมให้คำแนะนำเสริมในการแก้ปัญหา (จุดประสงค์ข้อที่ 4.1 ทักษะการพูด และ 4.2 ทักษะการฟัง)

10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนในวันนี้

6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. คลิปวิดีโอข่าวเรื่อง “ทำอย่างไร? หากถูกนำภาพลับไป แบล็กเมล์”
2. คลิปวิดีโอเรื่อง “การจัดการความเครียด”
3. แบบประเมินความเครียดผ่าน google form

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์ประเมิน
1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการจัดการความเครียดได้อย่างถูกต้อง (K)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความเครียด (A)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
3. นักเรียนสามารถใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง (P)	-	- ความสามารถในการใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหา	- แบบประเมินทักษะดารปฏิบัติ	- นักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเกินกว่าเกณฑ์ 70% ขึ้นไป
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อวิธีการจัดการความเครียดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (C)	-	- การนำความเครียดของตนเองที่เกิดขึ้นและวิธีในการแก้ไขปัญหาความเครียดที่ได้บูรณาการณ์	- แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ดังต่อไปนี้ คะแนน 12-10 ดีมาก คะแนน 9-7 ดี คะแนน 6-4 พอใช้ คะแนน 3-1 ปรับปรุง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

8. บันทึกผลหลังการสอน

8.1 สรุปผลการเรียนการสอน

-

8.2 ปัญหา/อุปสรรค

-

8.3 แนวทางแก้ไข /แนวทางการพัฒนา

-

ลงชื่อ.....

(นายพิชาธรณ์ เผือกเชาวไว)

ตำแหน่ง ครูผู้สอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

เรื่อง เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด

รหัสวิชา พ 32102 **รายวิชา** สุขศึกษา 4 **กลุ่มสาระการเรียนรู้** สุขศึกษาและพลศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 **ภาคเรียนที่** 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด
เรื่อง เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด **เวลา** 50 **นาที**

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ม.5/6 ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการจัดการความเครียดได้อย่างถูกต้อง (K)
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความเครียด (A)
3. นักเรียนสามารถใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง (P)
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อวิธีการจัดการความเครียดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (C)
   4.1) ทักษะการอ่าน (C3)
   4.2) ทักษะการเขียน (C4)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3. สาระสำคัญ

อารมณ์ที่ไม่ดีและความเครียดสามารถเกิดสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในช่วงวัยใด หากไม่สามารถควบคุมอารมณ์และความเครียดได้ก็จะทำให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น จึงควรมีการเรียนรู้วิธีการจัดการกับอารมณ์ที่ไม่ดีและความเครียดด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ และอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข การศึกษาหาวิธีการจัดการความเครียดด้วยตนเอง เป็นเสมือนการสร้างทักษะในการป้องกันตนเองจากอารมณ์และความเครียดที่ไม่พึงประสงค์ บวกกับรูปแบบการทำกิจกรรมจิตอาสา “รอยยิ้ม สร้างสุข” ที่ให้นักเรียนมีโอกาสไปสร้างรอยยิ้มให้กับกลุ่มเป้าหมาย เห็นหลากหลายมุมมองจากชีวิตคนทั่วไป เพื่อใช้เป็นหนึ่งในแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีกำลังใจ

4. สาระการเรียนรู้

พิชิตอารมณ์และความเครียด

- ความหมายและสาเหตุของความเครียด
- การสำรวจและประเมินความเครียด
- ผลกระทบของความเครียด
- การจัดการความเครียด

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นกำหนดปัญหา

1. นักเรียนตอบคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจและทบทวนความรู้ ดังนี้ (จุดประสงค์ข้อที่ 1 K)

- ถ้านักเรียนประสบกับอารมณ์โกรธ หรือโมโหเพื่อน นักเรียนจะมีวิธีการจัดการอารมณ์ของตนเองอย่างไรให้มีความเหมาะสม (แนวตอบ อยู่คนเดียว ฟังเพลงเพื่อสงบสติอารมณ์)

2. นักเรียนหาปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อนักเรียนต้องตกอยู่ในสถานการณ์ดังนี้

- เลขที่ 1 2 3 4 5 6 7 24 25 26 27 28 29 สถานการณ์ที่ทำเกิดความกลัว
- เลขที่ 8 9 10 11 12 13 14 15 30 31 32 33 34 35 สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ
- เลขที่ 16 17 18 19 20 21 22 23 35 36 37 38 39 40 สถานการณ์ที่ทำให้เกิดควาเศร้าเสียใจ

3. นักเรียนแต่ละคนคิดปัญหาที่เกิดขึ้นของตัวเองหากนักเรียนต้องตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวให้ได้ปัญหาที่เยอะที่สุด (จุดประสงค์ข้อที่ 2 A)

4. นักเรียนเลือกปัญหาที่ส่งผลกับตัวนักเรียนมากที่สุดและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วมา 1 ปัญหา

ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา

5. นักเรียนศึกษาการจัดการอารมณ์ด้วยใบความรู้ เรื่อง องค์ประกอบของอารมณ์และการจัดการอารมณ์ที่เหมาะสม (จุดประสงค์ข้อที่ 4.1 ทักษะการอ่าน)

6. นักเรียนกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาของตนเองให้ได้จำนวนวิธีการแก้ปัญหามากที่สุด

ขั้นการวางแผนและออกแบบ

7. นักเรียนออกแบบวิธีการแก้ปัญหาขึ้นใหม่จากวิธีการแก้ไขปัญหาเดิมที่ได้จากการค้นหา

8. นักเรียนนำการแก้ไขปัญหาที่ได้ออกแบบมาสร้างการจำลองนวัตกรรมที่ช่วยแก้ไขปัญหาเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ลงในกระดาษ A4 (จุดประสงค์ข้อที่ 4.2 ทักษะการเขียน)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ขั้นลงมือปฏิบัติ

9. นักเรียนใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรงเพื่อปฏิบัติทดลองใช้นวัตกรรมในการช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (จุดประสงค์ข้อที่ 3 P)

ขั้นการประเมินและติดตามผล

10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเรื่องการจัดการอารมณ์ในสถานการณ์ที่เกิดอารมณ์ที่แตกต่างกัน

6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. ใบความรู้ เรื่อง องค์ประกอบของอารมณ์ และการจัดการอารมณ์ที่เหมาะสม

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์ประเมิน
1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการจัดการความเครียดได้อย่างถูกต้อง (K)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความเครียด (A)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
3. นักเรียนสามารถใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง (P)	-	- การกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา	- แบบประเมินทักษะดารปฏิบัติ	- นักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเกินกว่าเกณฑ์ 70% ขึ้นไป
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อวิธีการจัดการความเครียดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (C)	-	- การสร้างนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์	- แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ดังต่อไปนี้ คะแนน 12-10 ดีมาก คะแนน 9-7 ดี คะแนน 6-4 พอใช้ คะแนน 3-1 ปรับปรุง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

8. บันทึกผลหลังการสอน

8.1 สรุปผลการเรียนการสอน

-

8.2 ปัญหา/อุปสรรค

-

8.3 แนวทางแก้ไข /แนวทางการพัฒนา

-

ลงชื่อ.....

(นายพิชาธรณ์ เผือกเชาวไว)

ตำแหน่ง ครูผู้สอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

เรื่อง การนำเสนองานของนักเรียน

รหัสวิชา พ 32102 **รายวิชา** สุขศึกษา 4 **กลุ่มสาระการเรียนรู้** สุขศึกษาและพลศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 **ภาคเรียนที่** 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ การนำเสนอความเครียด
เรื่อง การนำเสนอความเครียด **เวลา** 50 **นาที**

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ม.5/6 ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการจัดการความเครียดได้อย่างถูกต้อง (K)
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความเครียด (A)
3. นักเรียนสามารถใช้นวัตกรรมในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรงของตนเอง (P)
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อวิธีการจัดการความเครียดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (C)
    - 4.1) ทักษะการพูด (C1)
    - 4.2) ทักษะการฟัง (C2)
    - 4.3) ทักษะการอ่าน (C3)
    - 4.4) ทักษะการเขียน (C4)

3. สาระสำคัญ

สภาวะทางอารมณ์เป็นพื้นฐานจิตใจของมนุษย์ทุกคนมีหลากหลายรูปแบบทั้งอารมณ์ที่เกิดจากความสบายใจ ความทุกข์ใจหรืออารมณ์ที่เกิดจากความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์หากต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ คับข้องใจหรือถูกบีบคั้น กดดันจนทำให้ไม่มีความสุขนั้นหากสะสมมากๆก็จะทำให้เกิดภาวะเครียด ซึ่งภาวะเครียดของแต่ละคนก็แตกต่างกันไปบางคนทำให้ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย นอนไม่หลับหรือท้องเสีย บางคนจะทำให้เกิดความผิดปกติทางจิตใจเช่น การวิตกกังวล หงุดหงิด รำคาญใจง่ายหรือคิดอะไรไม่ออก ดังนั้นการที่จะลดภาวะอารมณ์เครียดจะต้องรู้จักวิธีในการผ่อนคลายความเครียด ซึ่งวิธีการที่นิยมปฏิบัติคือกิจกรรมตามความถนัดหรือตามความชอบ ความสนใจ เพื่อให้ความเครียดลดลงและรู้สึกสบายใจมากขึ้น ได้แก่ การหยุดพักจากการทำงาน การเล่นกีฬา การพักผ่อนหรือการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และในการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

นำเสนองานในครั้งนี้ ถือว่าเป็นการฝึกทักษะการพูด การนำเสนองานต่อสาธารณะ ซึ่งเป็นการปลูกฝังความกล้าแสดงออกเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่และร่วมกันคิดและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าจากการนำเสนองานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม เกิดกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตหรือการทำงานในอนาคตได้

4. สาระการเรียนรู้

1. อารมณ์
   - ความหมายและความสำคัญ
   - องค์ประกอบของอารมณ์
   - พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากอารมณ์
2. การควบคุมอารมณ์
3. ความเครียด
   - ความหมายและสาเหตุของความเครียด
   - การสำรวจระดับความเครียดของตนเอง
   - ผลกระทบของความเครียดในด้านต่างๆ
4. การผ่อนคลายความเครียด

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นกำหนดปัญหา

1. นักเรียนตอบคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจและทบทวนความรู้ ดังนี้

- ถ้านักเรียนเกิดภาวะที่ความเครียดสูงเกิดขึ้น นักเรียนจะมีวิธีการจัดการความเครียดของตนเองอย่างไรให้มีความเหมาะสม (แนวตอบ การฝึกเกร็งและคลายกล้ามเนื้อ การฝึกหายใจ)

2. นักเรียนหาปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อนักเรียนต้องตกอยู่ในสถานการณ์ดังนี้

- เลขที่ 1 2 3 4 5 6 7 24 25 26 27 28 29 สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความเศร้าเสียใจ
- เลขที่ 8 9 10 11 12 13 14 15 30 31 32 33 34 35 สถานการณ์ที่ทำเกิดความกลัว
- เลขที่ 16 17 18 19 20 21 22 23 35 36 37 38 39 40 สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ

3. นักเรียนแต่ละคนเขียนอธิบายวิธีการจัดการกับความเครียดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (จุดประสงค์ข้อที่ 1 K และข้อที่ 4.4 ทักษะการเขียน)

4. นักเรียนนำสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมาคิดปัญหาที่ตนเองพบเจอ

ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา

5. นักเรียนสืบเสาะหาข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความเครียดในสถานการณ์ของตนเอง (จุดประสงค์ข้อที่ 4.3 ทักษะการอ่าน)

6. นักเรียนรวมกลุ่มกับเพื่อนที่ได้คนละเรื่องกับตัวเองโดยแบ่งเป็นกลุ่มละ 3 คน คือ นักเรียนที่ได้สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความกลัว นักเรียนที่ได้สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ และนักเรียนที่ทำให้เกิดความเศร้าเสียใจ พร้อมทั้งช่วยกันคิดว่าวิธีการในการแก้ไขปัญหาให้ได้จำนวนมากที่สุดในแต่ละสถานการณ์

ขั้นการวางแผนและออกแบบ

7. นักเรียนนำวิธีการในการแก้ไขปัญหามาบูรณาการร่วมกันและเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่สามารถแก้ไขปัญหาในสถานการ์ที่แตกต่างกันไปอย่างหลากหลาย

8. นักเรียนในกลุ่มช่วยกันคิดนวัตกรรมของกลุ่มตนเองที่ช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ต่าง ๆ

ขั้นลงมือปฏิบัติ

9. นักเรียนแต่ละคนนำเสนอนวัตกรรมและวิธีการใช้นวัตกรรมในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรงของตนเอง (จุดประสงค์ข้อที่ 3 P 4.1 ทักษะการพูด)

ขั้นการประเมินและติดตามผล

10. นักเรียนประเมินนวัตกรรมที่เพื่อนได้สร้างขึ้นว่ามีคุณภาพหรือไม่ สามารถใช้ในการแก้ไขปัญหาได้จริงหรือไม่ และให้ข้อเสนอแนะแก่เพื่อ โดยจะแบ่งการเสนอแนะดังนี้ (จุดประสงค์ข้อที่ 2 A, จุดประสงค์ข้อที่ 3 P, จุดประสงค์ข้อที่ 4.2 ทักษะการฟัง และ ข้อที่ 4.3 ทักษะการอ่าน)

- นักเรียนที่ได้สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความกลัวประเมินนักเรียนที่ได้สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ
- นักเรียนที่ได้สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธประเมินนักเรียนที่ได้สถานการณ์ที่ทำให้เกิดควาเศร้าเสียใจ
- นักเรียนที่ได้สถานการณ์ที่ทำให้เกิดควาเศร้าเสียใจประเมินนักเรียนที่ได้สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความกลัว

11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเรื่องการจัดการอารมณ์ในสถานการณ์ที่เกิดอารมณ์ที่แตกต่างกัน

CHULALONGKORN UNIVERSITY

6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

-

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์ประเมิน
1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการจัดการความเครียดได้อย่างถูกต้อง (K)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความเครียด (A)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
3. นักเรียนสามารถใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง (P)	-	- การนำเสนอนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ต่างๆ	- แบบบันทึกนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ต่างๆ	- นักเรียนสามารถนำเสนอนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อวิธีการจัดการความเครียดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (C)	-	- การประเมินนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ต่างๆ	- แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ดังต่อไปนี้ คะแนน 12-10 ดีมาก คะแนน 9-7 ดี คะแนน 6-4 พอใช้ คะแนน 3-1 ปรับปรุง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

8. บันทึกผลหลังการสอน

8.1 สรุปผลการเรียนการสอน

-

8.2 ปัญหา/อุปสรรค

-

8.3 แนวทางแก้ไข /แนวทางการพัฒนา

-

ลงชื่อ.....

(นายพิชาธรณ์ เผือกเชาวไว)

ตำแหน่ง ครูผู้สอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

เรื่อง สุขภาพจิตกับการปรับตัว

รหัสวิชา พ 32102 **รายวิชา** สุขศึกษา 4 **กลุ่มสาระการเรียนรู้** สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 **ภาคเรียนที่** 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ สุขภาพจิตกับการปรับตัว

เรื่อง สุขภาพจิตกับการปรับตัว **เวลา** 50 **นาที**

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ม.5/6 ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์อิทธิพลที่มีผลต่อสุขภาพจิตได้อย่างถูกต้อง (K)
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของอิทธิพลที่มีผลต่อสุขภาพจิต (A)
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตได้อย่างถูกต้อง (P)
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อสุขภาพจิตได้อย่างเหมาะสม (C)
   - 4.1) ทักษะการพูด (C1)
   - 4.2) ทักษะการฟัง (C2)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3. สาระสำคัญ

โลกปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความเป็นอยู่ของคนในสังคมวุ่นวาย ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น การที่จะดำรงชีวิตอยู่ในได้อย่างเป็นสุขไม่ง่ายนัก จะต้องดิ้นรน ปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในสังคมปัจจุบันให้ได้ ดังนั้น สุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจของบุคคล จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวในชีวิตประจำวัน ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัฒน์ โดยเน้นย้ำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติกับเพื่อนภายในกลุ่ม โดยวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายที่ไปทำกิจกรรม “รอยยิ้ม สร้างสุข” ว่าสิ่งใดที่มีผลหรืออิทธิพลต่อสุขภาพจิต เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงมุมมองการปรับตัวของคนหลากหลายกลุ่ม

4. สาระการเรียนรู้

สุขภาพจิต

- ความหมายและความสำคัญของสุขภาพจิต
- องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิต

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นกำหนดปัญหา

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 5 คนทั้งหมด 8 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะถูกกำหนดให้มีประธานกลุ่มและเลขาของกลุ่ม

2. นักเรียนทุกคนในกลุ่มรวมกันคิดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการมีสุขภาพจิตที่ไม่ดีให้ได้จำนวนมากที่สุด (จุดประสงค์ข้อที่ 2 A)

3. นักเรียนในกลุ่มวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการมีสุขภาพจิตที่ไม่ดีที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขว่าเกิดจากสาเหตุใด

ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา

4. นักเรียนดูคลิปวิดีโอ เรื่อง “หลักสูตรการดูแลจิตใจในวิกฤตโควิด 19”

5. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการมีสุขภาพจิตที่ไม่ดีให้ได้จำนวนมากที่สุด

6. นักเรียนศึกษาการปรับตัวในรูปแบบต่าง ๆ และกลวิธีในการต่อสู้ป้องกันตนผ่านการเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา ม.5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 (5 นาที)

7. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันบูรณาการณ์วิธีการแก้ไขปัญหาที่คิดภายในกลุ่มเข้าใจหลักการปรับตัวและกลวิธีในการต่อสู้ป้องกันตนให้สอดคล้องกับปัญหาเกิดขึ้นจากการมีสุขภาพจิตที่ไม่ดีที่ในกลุ่มได้กำหนดไว้

ขั้นการวางแผนและออกแบบ

8. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันวางแผนในการนำวิธีการแก้ไขปัญหาที่บูรณาการไปใช้ในสถานการณ์จริงอย่างเป็นขั้นตอน

9. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันปฏิบัติตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในรูปแบบสถานการณ์จำลอง (จุดประสงค์ข้อที่ 3 P)

ขั้นลงมือปฏิบัติ

10. นักเรียนประธานของกลุ่มออกมานำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้บูรณาการที่จะนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการมีสุขภาพจิตที่ไม่ดีที่แต่ละกลุ่มกำหนด (จุดประสงค์ข้อที่ 1 K และ 4.1 ทักษะการพูด และ 4.2 ทักษะการฟัง)

ขั้นการประเมินและติดตามผล

11. นักเรียนในแต่ละกลุ่มรวมกันประเมินและสอบถามประธานของแต่ละกลุ่มที่ออกมานำเสนอ หากมีข้อที่ต้องปรับปรุงให้เลขาของกลุ่มจดคำเสนอแนะและแนวทางในการประเมินของกลุ่มตนเอง

12. นักเรียนทุกกลุ่มกลับมาพูดคุยร่วมกันถึงคำเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเองให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

13. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนสุขภาพจิตและการปรับตัว

6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา ม.5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
2. คลิปวิดีโอ เรื่อง “หลักสูตรการดูแลจิตใจในวิกฤตโควิด 19”

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์ประเมิน
1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์อิทธิพลที่มีผลต่อสุขภาพจิตได้อย่างถูกต้อง (K)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของอิทธิพลที่มีผลต่อสุขภาพจิต (A)	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตได้อย่างถูกต้อง (P)	-	- การกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อสุขภาพจิตได้อย่างเหมาะสม (C)	-	- การวางแผนในการนำวิธีการแก้ไขปัญหาที่บูรณาการไปใช้ในสถานการณ์จริง	- แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ดังต่อไปนี้ คะแนน 12-10 ดีมาก คะแนน 9-7 ดี คะแนน 6-4 พอใช้ คะแนน 3-1 ปรับปรุง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

8. บันทึกผลหลังการสอน

8.1 สรุปผลการเรียนการสอน

-

8.2 ปัญหา/อุปสรรค

-

8.3 แนวทางแก้ไข /แนวทางการพัฒนา

-

ลงชื่อ.....

(นายพิชาธรณ์ เผือกเชาวไว)

ตำแหน่ง ครูผู้สอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

เรื่อง สุขภาพจิตกับการปรับตัว

รหัสวิชา พ 32102 **รายวิชา** สุขศึกษา 4 **กลุ่มสาระการเรียนรู้** สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 **ภาคเรียนที่** 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ สุขภาพจิตกับการปรับตัว 2

เรื่อง สุขภาพจิตกับการปรับตัว 2 **เวลา** 50 **นาที**

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ม.5/6 ใช้ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์อิทธิพลที่มีผลต่อสุขภาพจิตได้อย่างถูกต้อง (K)
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของอิทธิพลที่มีผลต่อสุขภาพจิต (A)
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตได้อย่างถูกต้อง (P)
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อสุขภาพจิตได้อย่างเหมาะสม (C)
   - 4.1) ทักษะการพูด (C1)
   - 4.2) ทักษะการฟัง (C2)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3. สาระสำคัญ

สุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจของบุคคล ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวในชีวิตประจำวัน ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัฒน์ การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่กำลังเผชิญ ย่อมแสดงถึงการมีภาวะของสุขภาพจิตที่ดีของบุคคลนั้น โดยเน้นย้ำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน ตอบสนองการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ด้วยรูปแบบกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติที่ผู้เรียนนักเรียนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และทักษะในการปฏิบัติตนในการปรับตัวเพื่อให้ตนเองมีทักษะในการปรับตัวในการรับมือสุขภาพจิต

4. สาระการเรียนรู้

สุขภาพจิต

สุขภาพจิต

- ปัญหาในการปรับตัว
- การปรับตัว
- สุขภาพจิตและสภาพผิดปกติทางด้านจิตใจและอารมณ์
- โรคประสาท
- โรคจิต
- วิธีการบำบัดทางจิต

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นกำหนดปัญหา

1. นักเรียนดูคลิปวิดีโอ เรื่อง “ใครโรคจิต” และตอบคำถามต่อไปนี้ (จุดประสงค์ข้อที่ 2 A)

- นักเรียนคิดว่าโรคจิตและโรคประสาทเหมือนหรือแตกต่างกันและส่งผลต่อเราอย่างไร (แนวตอบ แตกต่างกัน ผู้ป่วยโรคประสาทจะยังอยู่ในโลกความจริง รู้ว่าตัวเองป่วย บุคลิกภาพไม่เปลี่ยนแปลงมาก แต่ผู้ป่วยโรคจิตไม่รับรู้ความจริง ไม่รู้ว่าตัวเองป่วย มีบุคลิกภาพที่เปลี่ยนแปลง)

2. นักเรียนศึกษาประเภทของโรคจิตและการบำบัดและแก้ไขสภาพจิตใจผ่านการเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา ม.5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 (10 นาที)

3. นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จำนวน 8 กลุ่ม และร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่มีผู้ป่วยจิตเภทอยู่ในครอบครัวและให้คิดปัญหาอย่างไรโดยกำหนดหัวข้อให้นักเรียนค้นหาสาเหตุปัญหาดังนี้ (จุดประสงค์ข้อที่ 1 K)

- กลุ่มที่ 1 และ 8 ผู้ป่วยเป็นโรคจิตเภทชนิดหวาดระแวง
- กลุ่มที่ 2 และ 7 ผู้ป่วยเป็นโรคจิตเภทชนิดเรื้อรัง
- กลุ่มที่ 3 และ 6 ผู้ป่วยเป็นโรคจิตเภทชนิดอารมณ์แปรปรวน
- กลุ่มที่ 4 และ 5 ผู้ป่วยเป็นโรคจิตเภทชนิดธรรมดา

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปปัญหาที่สำคัญที่สุดที่ต้องได้รับการแก้ไขของผู้ป่วยในกลุ่มตนเอง

ขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหา

5. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาจากการที่มีผู้ป่วยเป็นโรคจิตเภทอยู่ในครอบครัวผ่านทางหนังสือและสื่อออนไลน์ (จุดประสงค์ข้อที่ 2 A)

6. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันสรุปวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม 3 อันดับ

7. นักเรียนในกลุ่มนำวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมทั้ง 3 อันดับมาบูรณาให้เกิดวิธีการแก้ไขปัญหารูปแบบใหม่ที่มีความสดอคล้องกับปัญหาที่ต้องแก้ไข

ขั้นการวางแผนและออกแบบ

8. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันวางแผนการแสดงบทบาทสมมุติโดยนักเรียนในกลุ่มทุกคนจะต้องมีบทบาทของตนเองในการแสดง

ขั้นลงมือปฏิบัติ

9. นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติตามโจทย์ที่ตนเองได้รับโดยเริ่มจากการแสดงเรียงกลุ่มดังนี้ (จุดประสงค์ข้อที่ 3 P)

- กลุ่มที่ 1 , 8 , 2 , 7 , 3 , 6 , 4 และ 5 ตามลำดับ

10. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นหลังจากที่แต่ละกลุ่มแสดงเสร็จว่าวิธีการแก้ไขปัญหาที่กลุ่มเพื่อนใช้มีความเหมาะสมกับปัญหาหรือไม่ เพราะเหตุใด (จุดประสงค์ข้อที่ 4.1 ทักษะการพูด และ 4.2 ทักษะการฟัง)

ขั้นการประเมินและติดตามผล

11. นักเรียนในกลุ่มของตนเองร่วมกันประเมินวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเองผ่านแบบประเมินการแก้ไขปัญหา

12. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน เรื่อง โรคจิตเภท และ การแก้ไขปัญหา

6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา ม.5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
2. คลิปวิดีโอ เรื่อง “ใครโรคจิต”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์ประเมิน
1. นักเรียนสามารถอธิบายอิทธิพลที่มีผลต่อสุขภาพจิตได้อย่างถูกต้อง	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของอิทธิพลที่มีผลต่อสุขภาพจิต	-	- การถาม-ตอบในชั้นเรียน	- แบบบันทึกการถาม-ตอบในชั้นเรียน	- ตอบได้ถูกต้องคิดเป็น 70% ขึ้นไป
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตได้อย่างถูกต้อง	-	- การแสดงบทบาทสมมุติ	- แบบประเมินการปฏิบัติ	- นักเรียนกลุ่มที่ปฏิบัติได้อย่างถูกตามหลักการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต มีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คะแนน 12-10 ดีมาก คะแนน 9-7 ดี คะแนน 6-4 พอใช้ คะแนน 3-1 ปรับปรุง
4. นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อสุขภาพจิตได้อย่างเหมาะสม	-	- การวางแผนในการนำวิธีการแก้ไขปัญหาที่บูรณาการไปใช้ในสถานการณ์จริง	- แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ดังต่อไปนี้ คะแนน 12-10 ดีมาก คะแนน 9-7 ดี คะแนน 6-4 พอใช้ คะแนน 3-1 ปรับปรุง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

8. บันทึกผลหลังการสอน

8.1 สรุปผลการเรียนการสอน

-

8.2 ปัญหา/อุปสรรค

-

8.3 แนวทางแก้ไข /แนวทางการพัฒนา

-

ลงชื่อ.....

(นายพิชาธรณ์ เผือกเชาวไว)

ตำแหน่ง ครูผู้สอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข-2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

<u>คำชี้แจง</u>

- แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีทั้งหมด 3 ตอน ทั้งหมด 45 ข้อ
- แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยให้ทำเครื่องหมายกากบาทคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

1. เมื่อนักเรียนพบผู้ป่วยสูดดมสารพิษแต่ยังมีสติอยู่นักเรียนมีวิธีในการช่วยเหลือใดที่ได้ผลที่สุด

ก. ทำการ CPR ผู้ป่วย

ข. ให้ผู้ป่วยใช้น้ำล้างหน้าและล้างตามตัวด้วยวิธีการให้น้ำไหลผ่าน

ค. ให้ผู้ป่วยดื่มน้ำนมเพื่อช่วยขับสารพิษ

ง. เคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปยังที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก

2. บุคคลใดสามารถเลือกแสดงการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ก. ต้น และ ตาล ใช้วิธีการลากในการช่วยเหลือ ตูม ที่ขาบาดเจ็บไม่สามารถเดินได้

ข. เปรม ใช้วิธีการอุ้มเพื่อช่วยเหลือ ปอนด์ ที่มีน้ำหนักมาก

ค. กร ใช้วิธีการพยุงเดิน แก้ว ที่มีอาการบาดเจ็บเล็กน้อย แต่มีสติ

ง. บิว แบม และ บีม ใช้วิธีการทำเปลผ้าห่มม้วนในกรณีที่ เบ๊นซ์ บาดเจ็บที่บริเวณหลัง

3. นักเรียนสังเกตเห็นเพื่อนนอนอยู่บนพื้นห้องน้ำและบนพื้นพบขวดน้ำยาล้างห้องน้ำตกอยู่ เพื่อนของนักเรียนแสดงอาการน้ำลายฟูมปาก และมีรอยไหม้ที่บริเวณปาก นักเรียนจะมีวิธีการในการเลือกปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด

ก. ให้เพื่อนดื่มนมหรือน้ำ และรีบส่งโรงพยาบาลโดยด่วนพร้อมกับนำสารพิษที่ตกอยู่ในที่เกิดเหตุไปด้วย

ข. เปิดทางเดินหายใจให้เพื่อน และใช้น้ำสะอาดล้างบริเวณที่ได้รับสารพิษ

ค. รีบเคลื่อนย้ายเพื่อนไปส่งโรงพยาบาล

ง. รีบโทรแจ้ง 1669 ทันที

4. นักเรียนไปเข้าค่ายลูกเสือกับเพื่อน ๆ กลุ่มของนักเรียนมีสมาชิก 5 กำลังหลงทาง และยังมีเพื่อนหนึ่งคนสะดุดข้อมือบิดในลักษณะผิดรูป นักเรียนจะมีวิธีการใดในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นด้วยอุปกรณ์คือผ้าพันคอและท่อนไม้

ก. ใช้ผ้าพันคอสามเหลี่ยมทำที่คล้องแขนและคล้องที่บริเวณคอกับแขนข้างที่บาดเจ็บ

ข. ใช้ผ้าพันคอสามเหลี่ยมพันรอบบริเวณข้อมือให้แน่น

ค. พยายามบิดดัดกระดูกให้กลับมาอยู่ในลักษณะเดิมและใช้การเข้าเฝือกกระดูกปลายแขนด้วยการนำผ้าพันคอมามัดแขนติดกับท่อนไม้

ง. นำมือของเพื่อนมาวางไว้กลางผผ้าพันคอและนำยอดผ้าบริเวณปลายมือพับกลับเข้ามาพร้อมนำปลายผ้าทั้งซ้ายและขวามาพันมัดบริเวณมือ

5. นักเรียนสามารถเรียงลำดับวิธีการปฐมพยาบาลสารพิษสัมผัสผิวหนังได้อย่างเหมาะสม

ก. ถอดอุปกรณ์หรือสิ่งของที่สัมผัสสารพิษออก และซักถามเหตุการณ์หรืออาการจากผู้ได้รับสารพิษ

ข. ล้างน้ำด้วยวิธีการไหลผ่าน และปัดฝุ่นผงออกจากร่างกาย

ค. ถอดอุปกรณ์หรือฝุ่นผงที่สัมผัสสารพิษ และล้างน้ำด้วยวิธีปล่อยน้ำไหลผ่าน

ง. เปิดทางเดินหายใจให้โล่ง และโทรแจ้ง 1669

6. บุคคลในข้อใดไม่ได้มีการแสดงอารมณ์ออกมา

ก. แป้งวิ่งด้วยความรวดเร็ว

ข. ปิ่นยิ้มเมื่อรู้สึกดีใจ

ค. ปั๋งทำหน้าบึ้งเมื่อรู้สึกไม่พอใจ

ง. ป้างร้องไห้เสียใจเมื่อสุขนัขตัวโปรดเสียชีวิต

7. บุคคลใดสามารถหลีกเลี่ยงความรุนแรงได้ดีที่สุดเมื่อเกิดอารมณ์โกรธ

ก. มาร์คออกไปดื่มสุรากับเพื่อน ๆ

ข. มิ้นท์ไปแข่งกีฬากับเพื่อน

ค. มุกฟังเพลงที่ช่วยผ่อนคลาย

ง. มายพูดคุยกับเพื่อนที่ตนเองไม่พอใจตรง ๆ

8. สิ่งสำคัญของการจัดการอารมณ์คืออะไร

ก. ให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

ข. เพื่อระงับอารมณ์ที่รุนแรง โดยยึดหลักของความอดทนเป็นที่ตั้ง

ค. เพื่อให้อารมณ์ที่ปรารถนาลดน้อยลง

ง. เพื่อให้สามารถเผชิญหน้าในสถานการณ์ตึงเครียดได้มากที่สุด

9. ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการที่ไม่ควรแสดงอารมณ์ต่อเรื่องที่ไม่รุนแรง

ก. เก็บสะสมความรู้สึกเอาไว้

ข. ค่อยโอกาสที่จะเปลี่ยนให้เป็นเรื่องที่ใหญ่ขึ้น

ค. คิดว่าไม่มีคนเห็นด้วย

ง. สามารถพูดคุยตกลงกันได้

10. นักเรียนคิดว่าลักษณะใดไม่ใช่ลักษณะของผู้ที่มีเชาว์ทางอารมณ์

ก. แสดงความเอื้ออาทร เห็นใจผู้อื่น

ข. แสดงอารมณ์อย่างตรงไปตรงมา

ค. สามารถสร้างแรงจูงใจที่ดีให้แก่ตนเองได้

ง. รู้จักควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก และการแสดงออก

11. ให้นักเรียนเปรียบเทียบปัจจัยของสาเหตุความเครียด และความเครียดที่ตรงกัน

ก. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และการพบเจอเชื้อโรคต่าง ๆ

ข. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และบุคคลในครอบครัวเสียชีวิต

ค. ปัจจัยด้านจิตใจ และการเป็นโรคมะเร็ง

ง. ปัจจัยภายนอก และการเกิดภัยธรรมชาติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

12. บุคคลใดมีลักษณะที่แสดงออกถึงการเกิดความเครียด

ก. บอยหัวใจเต้น 70-80 ครั้งต่อนาที

ข. บิวรู้สึกมีความสุขที่ได้ออกกำลังกาย

ค. แบงค์ รู้สึกหิวอยู่บ่อยครั้ง

ง. บาส นอนหลับสนิททุกคืน

13. ข้อใดมีการจัดการความเครียดที่ไม่ถูกต้อง

ก. หยุดพักจากการทำงานหรือกิจกรรมอะไรก็ตามชั่วคราว

ข. เล่นกีฬาหรือออกกำลังกายเบา ๆ

ค. ไปพบเพื่อนที่ตัวเองไว้วางใจและทำกิจกรรมร่วมกัน

ง. หาขนมจุกจิกมารับประทาน

14. ให้นักเรียนเติมคำในช่องว่างตามแนวทางในการจัดการความเครียดให้ถูกต้อง

A	1	2
B	3	4
	C	D

ก. A = ผู้อื่น, B = ตนเอง, C = อดีต/อนาคต และ D = ปัจจุบัน

ข. A = ตนเอง, B = ปัจจุบัน, C = ผู้อื่น, และ D = อดีต/อนาคต

ค. A = ตนเอง, B = ผู้อื่น, C = ปัจจุบัน, และ D = อดีต/อนาคต

ง. A = ผู้อื่น, B = ปัจจุบัน, C = อดีต/อนาคต และ D = ตนเอง

15. นักเรียนสามารถนำการผ่อนคลายความเครียดไปใช้อย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

ก. ใช้ในการสอบวิชาสุขศึกษา

ข. ใช้ในการจัดการความเครียดของตนเอง

ค. ใช้ในการจัดการความเครียดให้บุคคลใกล้ตัว

ง. ใช้ประกอบการทำงานวิชาสุขศึกษา

16. ข้อใดคือปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิต

ก. ปัจจัยทางพันธุกรรม และ ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

ข. ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน และปัจจัยที่ถูกกระทำ

ค. ปัจจัยด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ง. ปัจจัยทางโลก และ ปัจจัยทางธรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

17. ให้นักเรียนวิเคราะห์สิ่งสำคัญของพีระมิดความต้องการของมาสโลว์

ก. 3 ข้อ คือ ความต้องการทางร่างกาย จิตใจ และ อารมณ์

ข. 4 ข้อ คือ ความต้องการในอดีต ความต้องการในปัจจุบัน ความต้องการในอนาคต และความต้องการพื้นฐาน

ค. 5 ข้อ คือ ความต้องการด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการความรักความเป็นเจ้าของ ความต้องการยกย่องนับถือ และความต้องการสัจการแห่งตน

ง. 6 ข้อ คือ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการยกย่องนับถือ ความต้องการความรัก ความต้องการมิตรภาพ ความต้องการในการบรรลุความฝัน และความต้องการการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

18. การปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นควรใช้หลักการใดเป็นสำคัญ

ก. การทำความดี

ข. การยึดหลักการและเหตุผล

ค. การแก้ไขข้อผิดพลาด

ง. การยอมรับสภาพความเป็นจริง

19. หากนักเรียนมีพี่ชายอยู่ 1 คนและนักเรียนทะเลาะกับพี่ชายอยู่บ่อยครั้งนักเรียนจะมีวิธีการปรับตัวอย่างไรจึงถือว่าเหมาะสมที่สุด

ก. การปรับตัวโดยการต่อสู้

ข. การปรับตัวโดยใช้กลวิธานในการปรับตัว

ค. การปรับตัวโดยการใช้ศิลปะการปรับตัว

ง. การปรับตัวรูปแบบการหนี

20. ข้อใดกล่าวถึงผู้ป่วยโรคประสาท (Psychoneurosis) และผู้ป่วยโรคจิต (Psychosis) ได้ถูกต้อง

ก. เหมือนกัน เพราะผู้ป่วยโรคประสาทก็คือผู้ป่วยโรคจิต

ข. แตกต่างกัน เพราะผู้ป่วยโรคประสาทจะติดต่อกับความจริงได้ แต่ผู้ป่วยโรคจิตจะไม่รับรู้โลกความจริงและมีอาการประสาทหลอนร่วมด้วย

ค. แตกต่างกัน เพราะผู้ป่วยโรคประสาทจะไม่รู้สภาวะของตนเอง แต่ผู้ป่วยโรคจิตสามารถรู้ว่าตนเองไม่สบาย

ง. แตกต่างกัน เพราะผู้ป่วยโรคประสาทบุคลิกภาพจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก แต่ผู้ป่วยโรคจิตจะมีบุคลิกภาพที่เปลี่ยนไปเล็กน้อย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความเจตคติ

1. นักเรียนคิดว่าการปฐมพยาบาลเบื้องต้นของผู้ที่ได้รับสารพิษเข้าสู่ร่างกายเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ พร้อมบอกเหตุผลที่เหมาะสมที่สุด

ก. ไม่จำเป็น เพราะ การช่วยเหลือควรให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ลงมือ

ข. ไม่จำเป็น เพราะ การได้รับสารพิษเข้าสู่ร่างกายไม่ได้มีความรุนแรง

ค. จำเป็น เพราะ การช่วยเหลือเบื้องต้นจะช่วยให้ผู้ป่วยเพิ่มโอกาสในการรอดชีวิต

ง. จำเป็น เพราะ เป็นการทำความดีแก่เพื่อนมนุษย์

2. บิ๊กและบอสเป็นคนที่แข็งแรงแต่ขณะที่กำลังเดินอยู่ดีก็มีอาการชักหมดสติจากการประเมินสถานการณ์ในเบื้องต้นนักเรียนคิดว่าบิ๊กและบอสมีแนวโน้มที่จะได้รับสารพิษหรือไม่

ก. ไม่ เพราะ อาจจะเกิดจากโรคประจำตัว

ข. ใช่ เพราะ ทั้งสองคนเกิดมีอาการที่พร้อมกันทั้ง ๆ ที่เป็นคนแข็งแรง

ค. ไม่ เพราะ ทั้งสองคนร่างกายอ่อนแอ

ง. ใช่ เพราะ ทั้งสองคนไม่สามารถหมดสติจากสาเหตุอื่นได้

3. แมนเกิดอาการบาดเจ็บจากการตกบันได แมนยังมีสติแต่ไม่สามารถขยับขาได้ มาร์คเดินผ่านมาเห็นพอดีและบริเวณนั้นไม่มีใครอยู่เลยถ้านักเรียนเป็นมาร์คนักเรียนจะช่วยเหลือแมนหรือไม่ และช่วยเหลือด้วยวิธีใด

ก. ไม่ช่วยเหลือ เพราะ ไม่ใช่เรื่องของตนเอง

ข. ช่วยเหลือ ด้วยการพยุงมาร์คไปที่ห้องพยาบาล

ค. ช่วยเหลือ โดยการให้มาร์คนอนและลากมาร์คไปตามพื้นจนถึงห้องพยาบาล

ง. ไม่ช่วยเหลือ เพราะ คิดว่าเดี๋ยวแมนก็ลุกได้เอง

4. ฝ้ายกำลังจะไปไหว้น้ำที่สระว่ายน้ำของโรงเรียนแต่ฝ้ายสังเกตเห็นคนหลายยืนดูฝันที่นอนหมดสติอยู่ข้างสระถ้าหากนักเรียนเป็นฝ้ายและนักเรียนเคยเรียนวิธีการทำ CPR ไปแล้วนักเรียนจะช่วยฝันหรือไม่ และด้วยวิธีใดที่จะปลอดภัยที่สุด

ก. ช่วยด้วยวิธีการทำ CPR พื้นฐานที่ได้เรียนมาจนกว่าฝันจะได้สติหรือมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแล

ข. ช่วยด้วยการโทรเรียก 1669 เพียงอย่างเดียว

ค. ไม่ช่วยเพราะกลัวฝันจะเกิดอันตรายมากขึ้นกว่าเดิม

ง. ไม่ช่วยเพราะคิดว่าคนอื่นน่าจะช่วยได้มากกว่าตนเอง

5. นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการแนะนำให้เพื่อเข้าใจถึงความสำคัญของการปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้เหมาะสมและเห็นผลได้ชัดเจนที่สุด

ก. ใช้การอธิบายความสำคัญของการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

ข. ทำให้เพื่อนบาดเจ็บเพื่อให้อยู่ในสถานการณ์ที่ต้องการความช่วยเหลือ

ค. ทำให้ตนเองบาดเจ็บเพื่อให้เพื่อนต้องการที่จะช่วยเหลือปฐมพยาบาลเบื้องต้น

ง. ใช้การแสดงสถานการณ์จำลองเพื่อให้เห็นความสำคัญเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นในทันที

6. หากเพื่อนของนักเรียนตกอยู่ในสภาวะเครียดจากการสอบได้คะแนนน้อย และมีแนวโน้มชอบอยู่คนเดียวนักเรียนจะมีวิธีการในการให้กำลังใจเพื่อนอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด

ก. แนะนำเพื่อนให้พักผ่อนเยอะ ๆ

ข. แนะนำเพื่อนให้ตั้งใจเรียน

ค. อยู่เป็นเพื่อนและทำกิจกรรมที่ช่วยผ่อนคลาย

ง. บอกผู้ปกครองของเพื่อนให้พาไปรักษา

7. นักเรียนคิดว่าการเกิดขึ้นของอารมณ์โกรธเป็นอารมณ์ที่ควรแก้ไขหรือไม่อย่างไร

ก. ไม่ควร เพราะ คนโกรธควรอยู่คนเดียวจนกว่าจะหายไปเอง

ข. ควร เพราะ การจัดการอารมณ์อย่างถูกวิธีจะช่วยให้สามารถระงับอารมณ์ที่ไม่ควรเกิดขึ้นได้

ค. ไม่ควร เพราะ ความโกรธเป็นสิ่งปกติที่ต้องเกิดขึ้นเป็นประจำ

ง. ควร เพราะ อารมณ์โกรธไม่ควรเกิดขึ้น

8. ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญองค์ประกอบของอารมณ์ในด้านสรีระ

ก. ช่วยให้สามารถแสดงปฏิกิริยาเมื่อเกิดอารมณ์ได้ชัดเจน

ข. อารมณ์จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีระต่าง ๆ

ค. มีความคิดไม่พอใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้น

ง. หัวใจเต้นเร็ว เหงื่อออกตามร่างกาย จากการเกิดอารมณ์ต่าง ๆ

9. หากนักเรียนเกิดความเครียดขึ้นกับตัวเองนักเรียนคิดว่าการผ่อนคลายสามารถช่วยให้หายเครียดได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ก. ไม่ได้ เพราะ ความเครียดไม่สามารถทำให้หายไปได้

ข. ไม่ได้ เพราะ ความเครียดเป็นสิ่งที่ต้องเผชิญตลอดเวลา

ค. ได้ เพราะ การผ่อนคลายด้วยวิธีต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะทำให้ความเครียดใหม่ปรากฏขึ้นมาแทน

ง. ได้ เพราะ การผ่อนคลายจะช่วยให้เกิดวิธีการในการแก้ปัญหาทางด้านความเครียดให้หายไป

10. โบ๊ทชอบทำคิ้วขมวดและทำหน้าไม่พอใจตลอดเวลา พร้อมทั้งยังมีอาการรับประทานอาหารไม่ค่อยลงและปวดหลังร่วมด้วย พฤติกรรมที่ทำให้โบ๊ทแสดงอาการดังกล่าวออกมาเกิดขึ้นจากอะไร

ก. โบ๊ทเป็นโรคกระเพราะอาหาร

ข. โบ๊ทมีภาวะความเครียดจนทำให้ส่งผลถึงระบบต่าง ๆ ในร่างกาย

ค. กล้ามเนื้อโบ๊ทถูกใช้งานหนัก

ง. โบ๊ทมีโรคประจำตัว

11. หากคุณพ่อของนักเรียนเกิดภาวะของความเครียดจากการทำงาน นักเรียนต้องการที่จะช่วยให้คุณพ่อหายเครียด

ก. พาคุณพ่อไปออกกำลังกายเพื่อผ่อนคลาย

ข. ปล่อยให้คุณพ่ออยู่คนเดียว

ค. ให้คุณพ่อทำงานมากขึ้น

ง. แนะนำให้คุณพ่อหยุดงานหลาย ๆ วัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

12. หากนักเรียนเกิดความเครียดที่มากขึ้น นักเรียนจะมีใช้วิธีการคลายความเครียดในภาวะที่มีความเครียดสูงใดจึงเหมาะสม

ก. ปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ข. หางานอดิเรกที่น่าสนใจ

ค. ฝึกการควบคุมลมหายใจ

ง. พบปะสังสรรค์กับเพื่อน

13. การฝึกเกร็งและคลายกล้ามเนื้อที่ดีนักเรียนควรที่จะฝึกอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสม

ก. ฝึกเป็นระยะเวลานาน ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาของกล้ามเนื้อ

ข. ฝึกในรูปแบบที่หลากหลายและใช้เวลาประมาณ 5-10 วินาที

ค. ฝึกด้วยรูปแบบเดียวซ้ำ ๆ

ง. เลือกสถานที่ในการฝึกที่มีผู้คนเยอะ ๆ เพื่อพบเจอผู้คนที่หลากหลาย

14. การทำสมาธิในเบื้องต้นมีความสำคัญต่อนักเรียนอย่างไร

ก. เพื่อให้นักเรียนคิดเรื่องที่เคยทำผิดพลาด

ข. เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ค. ช่วยให้สามารถคิดวางแผนขณะทำสมาธิได้

ง. ช่วยให้เกิดความผ่อนคลายและได้พักผ่อนการคิดจากการกำหนดลมหายใจ

15. นักเรียนคิดว่าอาการเครียดเป็นสิ่งที่ปกติหรือไม่เพราะเหตุใด

ก. ไม่ปกติ เพราะ คนเครียดคือคนเก็บกด

ข. ไม่ปกติ เพราะ คนที่เครียดคือคนที่มีอาการทางจิต

ค. ปกติ เพราะ คนทุกคนสามารถเกิดความเครียดได้

ง. ปกติ เพราะ คนเราเครียดตลอดเวลา

16. จากคำกล่าวว่า “a sound mind is in a sound body” ความคิดเห็นของนักเรียนตรงกับข้อใด

ก. เสียงของความคิดจะส่งผลถึงเสียงของร่างกาย

ข. สุขภาพจิตที่ดีจะอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์

ค. สุขภาพจิตที่ดีจะส่งผลต่อการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์

ง. ปัญหาที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตมีแนวโน้มจะส่งผลถึงร่างกาย

17. สุภาษิต “จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว” นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อใด

ก. จิตใจทำงานเหนือร่างกายของบุคคล

ข. จิตใจและร่างกายมีการทำงานแบบประสานสัมพันธ์กันและกัน

ค. ร่างกายเป็นเพียงส่วนกระกอบหนึ่งของจิตใจเท่านั้น

ง. สุขภาพจิตเป็นตัวกำหนดความสุข และ สุขภาพจิตที่ดีจะนำพาให้สุขภาพกายมีความสมบูรณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

18. ให้นักเรียนบอกความสำคัญของการใช้การปรับตัวรูปแบบต่าง ๆ ในสถานการณ์ให้ถูกต้อง

ก. แก๊ปและกันเป็นเพื่อนสนิทแต่ชอบทะเลาะกัน แก๊ปจึงชวนกันและกลุ่มเพื่อนไปเที่ยวเพื่อคลายเครียดและลดความขัดแย้งภายในกลุ่ม

ข. กบพยายามอธิบายให้กอล์ฟฟังเรื่องเรียน แต่กอล์ฟไม่สนใจ กบจึงต่อยกอล์ฟ

ค. แก้มมักทะเลาะกับคุณแม่อย่างเป็นประจำเนื่องจากปัญหาเล็กน้อยทำให้แก้มหนีออกจากบ้านเพื่อให้พ้นจากสถานการณ์ดังกล่าว

ง. แก้วใช้กลวิธานในการปรับตัวเพื่อให้สามารถเข้าใจกุ้งที่ชอบแกล้งเธอและใช้ความรุนแรงกับเธอเสมอ

19. หากนักเรียนมีเพื่อนในห้องมีอาการทางจิตนักเรียนจะมีวิธีการในการปฏิบัติกับเพื่อนอย่างไร

ก. ปฏิบัติเหมือนเพื่อนเป็นคนไม่ปกติ ไม่ยอมเข้าใจใกล้ ไม่พูดคุยด้วย

ข. แกล้งเพื่อนเพราะคิดว่าเพื่อนผิดปกติ

ค. ชวนเพื่อนคุยในเรื่องที่เพื่อนมีความสนใจเป็นพิเศษ

ง. บอกเพื่อนคนอื่นว่ามีเพื่อนเป็นคนโรคจิต

20. นักเรียนคิดว่าการบำบัดรักษาอาการทางจิตมีความสำคัญอย่างไร

ก. เพื่อช่วยส่งเสริมให้คนไข้มีสมรรถภาพในการแก้ปัญหาของตนเอง

ข. เพื่อให้ผู้ป่วยหายจากอากาทางจิตโดยเร็ว

ค. เพื่อกดดันให้ผู้ป่วยคิดว่าตนเองเป็นบุคคลปกติ

ง. เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ

เมื่อนักเรียนสอบปลายภาคเรียนที่ 2 เสร็จ นักเรียนได้นัดกันกับเพื่อนอีก 6 คน ว่าจะไป เดินป่าท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ ตั้งแคมป์นอนเต็นท์ในป่า ทุกคนต่างเตรียมของที่จะใช้ในการเดินป่า ทั้งเชือก เต็นท์ ถุงนอน มีดเดินป่า ยำกันยุง และสิ่งของที่จำเป็นต่าง ๆ เมื่อถึงวันจริง ทุกคนได้ทำกิจกรรมเดินป่าดังที่ได้ตั้งใจ เส้นทางการเดินผ่านป่าทึบ เดินลงเขาและขึ้นเขา ผ่านแม่น้ำ ป่าไผ่และทุ่งหญ้า เมื่อเดินผ่านป่าไผ่ ขึ้นเขาแล้วจะต้องลงเขา มีเพื่อนคนนึ่งเกิดล้มขณะเดินลงเขา ทำให้เพื่อนคนนั้นกลิ้งลงไปตามทางและได้รับบาดเจ็บถึงขั้นกระดูกแทงออกมาอย่างเห็นได้ชัดเจน มีเลือดไหลออกมา เลือดที่ไหลออกมายังทำให้หัวใจของเขาเต้นเบาแต่เร็ว และมีบาดแผลตามร่างกายที่เป็นแผลฉีกขาดและรอยฟกช้ำที่เกิดจากการกระแทก ถ้าปล่อยไว้นาน ผู้บาดเจ็บจะมีอาการอ่อนเพลียไม่สามารถมีแรงจะเดินได้ และอาจเสียชีวิตเนื่องจากเสียเลือดมาก (จากสถานการณ์ข้างต้นที่เกิดขึ้น นักเรียนพิจารณสถานกการณ์และตอบคำถามข้อที่ 1)

1. นักเรียนมีวิธีการในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไรที่จะเหมาะสมหากอยู่ในสถานการณ์นี้

ก. ทำการพยุงผู้ป่วยไปยังสถานที่ปลอดภัย

ข. ทำการเรียกกู้ภัยและรอคอยอย่างมีความหวัง

ค. ทำการห้ามเลือดเบื้องต้นด้วยการใช้วิธีการขันชะเนาะเหนือบริเวณที่มีกระดูกแทงออกมา และใช้ผ้าสะอาดกดบริเวณบาดแผลอื่นที่มีการฉีกขาด

ง. ให้ผู้ป่วยนอนราบและหาอะไรมารองที่บริเวณขาและยกให้เหนือจากหัวใจ

2. นักเรียนได้ดูหนังสยองขวัญก่อนนอนและทำให้เมื่อถึงเวลานอนนักเรียนรู้สึกกลัว นักเรียนจะมีวิธีการในการควบคุมอารมณ์ตนเองอย่างไรให้ถูกต้องเหมาะสม

ก. เปิดหนังสยองขวัญดูต่อเพื่อต่อสู้กับความกลัว

ข. ร้องไห้จนกว่าจะมีคนสนใจเข้ามาปลอบ

ค. ไปเล่นกีฬาเพื่อลดความกลัว

ง. หลบหนีด้วยการไปนอนกับคุณพ่อและคุณแม่

3. ให้นักเรียนบอกวิธีการในการคลายความเครียดที่ถูกต้องเมื่อเกิดความเครียดในภาวะความเครียดสูง

ก. หยุดพักการทำงาน และกิจกรรมอื่น ๆ

ข. การฝึกหายใจ

ค. การสังสรรค์กับเพื่อนที่ไว้วางใจ

ง. การเปลี่ยนบรรยากาศชั่วคราว

4. นักเรียนคิดว่าวิธีการใดไม่ใช่วิธีการในการทำสมาธิเบื้องต้น

ก. จดจ่ออยู่ในทุกลมหายใจที่หายใจเข้าและออก

ข. ฝืนทำสมาธิ และมักจะตำหนิตัวเองเมื่อทำผิดพลาด

ค. คิดทบทวนปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้

ง. ประสานมือไว้ที่ตักและเปลี่ยนไปวางที่หัวเข่าเนื่องจากกังวลว่าจะทำไม่ถูกต้อง

5. หากนักเรียนมีบุคคลภายในครอบครัวคือน้องชายป่วยมีปัญหาเป็นโรคทางจิตเภทไม่ชอบเข้าสังคม นักเรียนจะมีการปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้น้องชายของนักเรียนสามารถเข้าสังคมได้มากขึ้น

ก. พาไปรักษาด้วยการรับประทานยา

ข. ใช้การบำบัดด้วยดนตรีโดยให้ผู้ป่วยทำการจับหรือเล่นเครื่องดนตรีที่ต้องการ เช่น การดีดกีต้าร์ หรือ การตีกลองเสียงดัง

ค. ใช้ครอบครัวบำบัดโดยให้คนในครอบครัวเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้น ช่วยกันพูดคุยกับน้องชาย มีการทำกิจกรรมร่วมกัน

ง. ใช้การรักษาด้วยไฟฟ้า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข-3 แบบวัดทักษะการสื่อสาร

แบบประเมินทักษะการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 4 แบบวัดทักษะการสื่อสาร (ทักษะการพูด)

1. ให้นักเรียนอธิบายวิธีการในการช่วยเหลือปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยหากเจอผู้ป่วยตกอยู่ในสถานการณ์ดังนี้

- นักเรียนพบเพื่อนหกล้มอยู่ที่สนามฟุตบอลโรงเรียน และจากการสังเกตนักเรียนพบว่าเพื่อนมีลักษณะดังต่อไปนี้ ที่ขามีแผลถลอก ข้อมือมีลักษณะบิดเบี้ยว หัวใจเต้นเร็ว หายใจหอบถี่ นักเรียนจะมีวิธีการในการช่วยเหลือปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่เพื่อนที่ได้รับบาดเจ็บอย่างไร และใช้วิธีใดในการเคลื่อนย้ายเพื่อนำเพื่อนที่บาดเจ็บส่งโรงพยาบาลหรือพาไปพบกับบุคลากรทางการแพทย์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนอธิบายองค์ประกอบของอารมณ์ และ แนะนำขั้นตอนในการควบคุมอารมณ์อย่างเหมาะสม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียนอธิบายปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตและแนะนำวิธีการในการปรับตัวเมื่อต้องตกอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

- คุณแม่ชอบดุเรื่องที่นักเรียนได้คะแนนวิชาสุขศึกษาน้อย

.....

.....

- นักเรียนพบเจอกับสัตว์ที่นักเรียนกลัว

.....

.....

- โดนคนรักบอกเลิก

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 5 แบบประเมินทักษะการสื่อสาร (ทักษะการฟัง)

1. ให้นักเรียนอธิบายการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีการลาก และจุดประสงค์ของการใช้วิธีการเคลื่อนย้ายรูปแบบนี้

.....

.....

2. ให้นักเรียนอธิบายการเคลื่อนย้ายผู้ด้วยวิธีการใช้มือแทนเปล และจุดประสงค์ของการใช้วิธีการเคลื่อนย้ายรูปแบบนี้

.....

.....

3. สารพิษชนิดกัดเนื้อคืออะไร ?

.....

.....

4. สารพิษชนิดทำให้ระคายเคืองคืออะไร ?

.....

.....

5. สารพิษชนิดที่กดประสาทคืออะไร ?

.....

.....

6. สารพิษชนิดที่กระตุ้นประสาทคืออะไร ?

.....

.....

7. สารพิษชนิดที่ออกฤทธิ์ทำลายระบบอวัยวะต่าง ๆ คืออะไร ?

.....

.....

8. องค์ประกอบของอารมณ์ทั้ง 3 ด้าน คืออะไร ?

.....

.....

9. ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดความเครียดคืออะไร ?

.....

.....

10. ผลกระทบของความเครียดทั้ง 3 ด้าน มีด้านอะไรบ้าง และ ผลที่เกิดขึ้นคืออะไร ?

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

11. องค์ประกอบของปัจจัยทางสุขภาพจิต คืออะไร ?

.....

.....

12. ปัญหาในการปรับตัวมีอะไรบ้าง ?

.....

.....

13. การปรับตัวทั้ง 4 รูปแบบมีรูปแบบอะไรบ้าง ?

.....

.....

14. โรคประสาทมีลักษณะอย่างไร ?

.....

.....

15. ให้นักเรียนบอกวิธีการในการบำบัดรักษาคนไข้ที่มีความแปรปรวนทางจิตมา 1 รูปแบบ คือ ?

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 6 แบบวัดทักษะการสื่อสาร (ทักษะการเขียน) การเขียนถ่ายทอดความรู้ทางด้านสุขภาพ

1. กำหนดหัวข้อในการเขียนอธิบายความรู้ทางด้านสุขภาพดังนี้

- หลักการของปฐมพยาบาลเบื้องต้นหากได้รับสารพิษคืออะไร ?

.....

.....

.....

.....

.....

- การเคลื่อนย้ายมีรูปแบบใดบ้างและมีขั้นตอนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

- วิธีการจัดการอารมณ์และความเครียดทำอย่างไรได้บ้าง

.....

.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 7 แบบประเมินทักษะการสื่อสาร (ทักษะการอ่าน) ให้นักเรียนอ่านบทความทางด้านสุขภาพและเขียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ให้นักเรียนบอกวิธีการเคลื่อนย้ายที่เหมาะสมหากเพื่อนที่มีน้ำหนักตัวมากหมดสติ

.....

.....

2. ให้นักเรียนอธิบายวิธีการเคลื่อนย้ายรูปแบบนั่งบนเก้าอี้

.....

.....

3. ให้นักเรียนอธิบายวิธีการในการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับสารพิษทางผิวหนัง

.....

.....

4. ให้นักเรียนบอกสถานการณ์ที่มีแนวโน้มบ่งชี้ถึงการได้รับสารพิษ

.....

.....

5. เบอร์โทรของสายด่วนในกรณีฉุกเฉิน

.....

.....

6. บอกการเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระเมื่อเกิดอารมณ์

.....

.....

7. อธิบายการเปลี่ยนแปลงทางด้านการนึกคิดเมื่อเกิดอารมณ์

.....

.....

8. ยกตัวอย่างปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อสาเหตุความเครียด

.....

.....

9. ความเชื่อมโยงของผลกระทบที่ร่างกายจะแสดงเมื่อเกิดความเครียด

.....

.....

10. ระบุผลกระทบที่จิตใจและอารมณ์จะแสดงเมื่อเกิดความเครียด

.....

.....

11. อธิบายวิธีการในการจัดการอารมณ์และความเครียดอย่างน้อย 2 วิธี

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

12. ให้นักเรียนบอกวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดความเครียดอย่างน้อย 2 วิธี

.....

.....

13. สถาบันครอบครัวส่งผลอย่างไรต่อสุขภาพจิต

.....

.....

14. บทบาทของเพื่อนในสถาบันโรงเรียนที่มีผลต่อสุขภาพจิตคืออะไร

.....

.....

15. ให้นักเรียนบอกวิธีการปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพจิตอย่างน้อย 2 วิธี

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ค-1 ผลการตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา
โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ค-2 ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ
และแบบทักษะการสื่อสาร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ค-1 ผลการตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ตาราง IOC ในการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)					ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษ	1. จุดประสงค์การเรียนรู้	0	0	1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
	2. สาระการเรียนรู้	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
	3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	4. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	5. การวัดและประเมินผล	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
	รวม							0.84	ใช้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตาราง IOC ในการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)					ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
การปฐมพยาบาลเบื้องต้น	1. จุดประสงค์การเรียนรู้	0	0	1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
	2. สาระการเรียนรู้	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
	3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
	4. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	5. การวัดและประเมินผล	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
	รวม							0.8	ใช้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตาราง IOC ในการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)					ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
พิชิตอารมณ์และความเครียด	1. จุดประสงค์การเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	2. สาระการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
	3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	4. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	5. การวัดและประเมินผล	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	รวม							0.84	ใช้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตาราง IOC ในการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)					ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด	1. จุดประสงค์การเรียนรู้	0	0	1	1	1	3	0.60	ใช้ได้
	2. สาระการเรียนรู้	1	0	1	1	1	5	0.80	ใช้ได้
	3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	4. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	5. การวัดและประเมินผล	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	รวม							0.76	ใช้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตาราง IOC ในการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)					ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด	1. จุดประสงค์การเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	2. สาระการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
	3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	4. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	5. การวัดและประเมินผล	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	รวม							0.84	ใช้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตาราง IOC ในการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)					ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
การนำเสนอความเครียด	1. จุดประสงค์การเรียนรู้	-1	1	1	1	1	3	0.60	ใช้ได้
	2. สาระการเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	0	1	0	1	1	4	0.60	ใช้ได้
	4. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	0	1	0	1	1	4	0.60	ใช้ได้
	5. การวัดและประเมินผล	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	รวม							0.68	ใช้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตาราง IOC ในการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)					ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
สุขภาพจิตกับการปรับตัว 1	1. จุดประสงค์การเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	2. สาระการเรียนรู้	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
	4. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	5. การวัดและประเมินผล	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
	รวม							0.88	ใช้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตาราง IOC ในการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)					ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
สุขภาพจิตกับการปรับตัว 2	1. จุดประสงค์การเรียนรู้	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	2. สาระการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
	3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
	4. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
	5. การวัดและประเมินผล	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
	รวม							0.92	ใช้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตาราง IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-8

แผนที่	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	ค่า IOC	แปลผล
1	การปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้รับสารพิษและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย	0.84	ใช้ได้
2	การปฐมพยาบาลเบื้องต้น	0.80	ใช้ได้
3	พิชิตอารมณ์และความเครียด	0.84	ใช้ได้
4	ความเครียดและการผ่อนคลายความเครียด	0.76	ใช้ได้
5	เกมพิชิตอารมณ์และความเครียด	0.84	ใช้ได้
6	การนำเสนอความเครียด	0.68	ใช้ได้
7	สุขภาพจิตและการปรับตัว	0.88	ใช้ได้
8	สุขภาพจิตและการปรับตัว 2	0.92	ใช้ได้
	รวม	**0.82**	**ใช้ได้**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผลการประเมินความสอดคล้องแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและแบบวัดทักษะสื่อสาร

ตารางค่า IOC ในการประเมินของ

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R) คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	-1	1	1	1	1	3	0.60	ใช้ได้
6	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	-1	1	1	1	1	3	0.60	ใช้ได้
9	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11	0	0	1	1	1	3	0.60	ใช้ได้
12	0	0	1	1	1	3	0.60	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14	1	-1	1	1	1	3	0.60	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
16	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R) คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
17	-1	1	1	1	1	3	0.60	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
20	0	0	1	1	1	3	0.60	ใช้ได้
			รวม				**0.83**	**ใช้ได้**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางค่า IOC ในการประเมินของ

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านเจตคติ

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R) คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
11	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
12	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
13	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R) คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
19	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
20	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
			รวม				**0.94**	**ใช้ได้**

ตารางค่า IOC ในการประเมินของ

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านปฏิบัติ

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R) คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
			รวม				**1.00**	**ใช้ได้**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางค่า IOC ในการประเมินของ

แบบวัดทักษะการสื่อสาร (ทักษะการพูด)

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R) คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
			รวม				**1.00**	**ใช้ได้**

แบบวัดทักษะการสื่อสาร (ทักษะการฟัง)

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R) คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
4	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
5	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
6	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R) คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
10	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
			รวม				**0.94**	**ใช้ได้**

แบบวัดทักษะการสื่อสาร (ทักษะการเขียน)

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R) คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
1								
1.1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
1.2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
1.3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
			รวม				**1.00**	**ใช้ได้**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบวัดทักษะการสื่อสาร (ทักษะการอ่าน)

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R) คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมของคะแนน (R)	ค่า IOC	แปลผล
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
			รวม				**1.00**	**ใช้ได้**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คุณภาพแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้านความรู้

ค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้มีค่าเท่ากับ .80

ค่า p (ความยาก-ง่าย) อยู่ในช่วง 0.55-0.77

ค่า r (อำนาจจำแนก) อยู่ในช่วง 0.25-0.55

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.60	0.50
2	0.67	0.30
3	0.55	0.50
4	0.65	0.50
5	0.675	0.45
6	0.75	0.30
7	0.70	0.40
8	0.70	0.50
9	0.72	0.55
10	0.70	0.30
11	0.75	0.50
12	0.75	0.20
13	0.70	0.20
14	0.67	0.55
15	0.75	0.30
16	0.77	0.25
17	0.77	0.25
18	0.55	0.50
19	0.60	0.50
20	0.77	0.25

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คุณภาพแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้านเจตคติ

ค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้มีค่าเท่ากับ .90

ค่า r (อำนาจจำแนก) อยู่ในช่วง 0.20-0.75

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.55
2	0.35
3	0.55
4	0.60
5	0.55
6	0.35
7	0.50
8	0.65
9	0.60
10	0.40
11	0.45
12	0.35
13	0.35
14	0.65
15	0.45
16	0.20
17	0.40
18	0.75
19	0.50
20	0.70

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คุณภาพแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้านปฏิบัติ

ค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้มีค่าเท่ากับ .80

ค่า r (อำนาจจำแนก) อยู่ในช่วง 0.35-0.50

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.35
2	0.35
3	0.50
4	0.45
5	0.50

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คุณภาพแบบวัดทักษะการสื่อสาร

ทักษะการพูด

ค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้มีค่าเท่ากับ .69

ค่า r (อำนาจจำแนก) อยู่ในช่วง 0.37-0.44

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.64	0.37
2	0.66	0.38
3	0.61	0.44

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คุณภาพแบบวัดทักษะการสื่อสาร
ทักษะการฟัง

ค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้มีค่าเท่ากับ .80

ค่า r (อำนาจจำแนก) อยู่ในช่วง 0.25-0.70

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.75	0.40
2	0.75	0.40
3	0.60	0.70
4	0.60	0.50
5	0.70	0.50
6	0.60	0.50
7	0.62	0.65
8	0.65	0.40
9	0.62	0.35
10	0.60	0.40
11	0.60	0.50
12	0.62	0.35
13	0.62	0.45
14	0.57	0.25
15	0.70	0.30

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

คุณภาพแบบวัดทักษะการสื่อสาร

ทักษะการเขียน

ค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้มีค่าเท่ากับ .81

ค่า r (อำนาจจำแนก) อยู่ในช่วง 0.35-0.48

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.70	0.40
2	0.69	0.35
3	0.63	0.48

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คุณภาพแบบวัดทักษะการสื่อสาร

ทักษะการอ่าน

ค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้มีค่าเท่ากับ .83

ค่า r (อำนาจจำแนก) อยู่ในช่วง 0.35-0.60

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.72	0.45
2	0.57	0.35
3	0.62	0.35
4	0.62	0.35
5	0.60	0.60
6	0.60	0.50
7	0.70	0.50
8	0.52	0.35
9	0.65	0.40
10	0.67	0.45
11	0.60	0.40
12	0.65	0.40
13	0.65	0.40
14	0.62	0.55
15	0.47	0.35

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นาย พิชาธรณ์ เผือกเชาวไว
วัน เดือน ปี เกิด	20 กรกฎาคม พศ 2539
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลวชิระ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต สาขาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2562 ศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2563
ที่อยู่ปัจจุบัน	889/991 อาคาร แอสปาย อโศก-รัชดา ซอยสุทธิพร แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY